

Trei într-o barcă

Jerome K. Jerome

CAPITOLUL I

Trei epave. Suferințele lui George și Harris. Victimă a o sută șapte boli fatale. Prescripții utile. Cum se pot vindeca afecțiunile hepatice la copii. Hotărât, suntem surmenați și avem nevoie de odihnă. O săptămână pe întinsul clocotitor al mării. George propune Tamisa. Obiecția lui Montmorency. Adoptarea propunerii inițiale cu o majoritate de trei contra unul.

Eram patru: George, William Samuel Harris, eu și Montmorency. Cu pipele aprinse, stăteam cu toții în camera mea și discutam despre starea noastră jalnică - jalnică din punct de vedere medical, bineînțeles.

Nu se simțea bine nici unul și asta ne neliniștea la culme. Pe Harris îl apucau din când în când niște amețeli atât de ciudate, încât abia de-și mai dădea seama ce face. Și George avea amețeli, nici el nu prea știa pe ce lume trăiește. Cât despre mine, aveam ficatul deranjat. Știam că am ficatul deranjat, deoarece numai cu puțin mai înainte citisem o reclamă de pilule hepatice, unde erau descrise amănunțit diversele simptome după care îți poți da seama că ficatul nu funcționează cum trebuie. Eu aveam toate aceste simptome.

Lucru foarte curios: ori de câte ori îmi arunc ochii pe vreo reclamă medicală, ajung inevitabil la concluzia că sufăr de boala respectivă, în forma ei cea mai virulentă. De fiecare dată, diagnosticul pare să corespundă întocmai tuturor senzațiilor încercate de mine.

Îmi amintesc cum m-am dus într-o zi la British Museum, ca să mă documentez cu privire la tratamentul unei ușoare indispoziții ce mă tot sâcâia - cred că era vorba de boala fânului. Mi s-a adus cartea și-am citit tot ce mă interesa. Apoi, aproape fără să-mi dau seama, am început să răsfoiesc alene paginile și să studiez, într-o doară, bolile, una după alta. Nu-mi aduc aminte cu ce anume am început, în orice caz, era o boală cumplită, nimicitoare, iar înainte de a fi

străbătut măcar jumătate din lista "simptomelor premonitorii", eram încredințat că o am într-o formă foarte gravă. Am rămas înlemnit de groază, iar apoi, cu nepăsarea pe care ți-o dă doar deznădejdea, am mai răsfoit câteva pagini. Am dat de febra tifoidă, am citit simptomele ei și am descoperit că am febră tifoidă, că o aveam probabil de luni de zile, dar fără să știu. M-am întrebat ce s-ar mai putea să am! A venit rândul choreei și am constatat, după cum mă așteptam, că sufăr și de choree. Și, cum cazul meu începea să mă intereseze, m-am hotărât să-l cercetez până la capăt, de astă dată pornind alfabetic. Am deschis, așadar, la "acetonemie", descoperind că mă ofilesc din pricina ei și că stadiul acut al bolii avea să se declare în următoarele cincisprezece zile. Am răsuflat ușurat constatând că sufăr de nefrită cronică doar într-o formă benignă, astfel că, în privința ei, puteam trăi încă mult și bine. Aveam holeră cu complicații grave, cât despre angina difterică, se părea că o aveam încă din leagăn. După ce am parcurs cele douăzeci și șase de litere ale alfabetului, am ajuns la concluzia că singura boală de care nu sufeream era artrita.

La început m-am simțit oarecum jignit. Aveam impresia că e un fel de desconsiderare. Cum se făcea că nu am artrită? De ce această ofensatoare rezervă? După câțva timp, totuși, învinseră sentimente mai blânde. Mi-am spus că, la urma urmei, am toate celelalte maladii cunoscute în patologia generală și, devenind mai puțin egoist, am hotărât să trăiesc și fără artrită. După cât se părea, guta, în forma ei cea mai gravă, pusese stăpânire pe mine, fără ca eu să prind de veste, iar de zymosis sufeream, bineînțeles, din copilărie. Cum după zymosis nu mai urmau alte boli, am dedus că asta e tot.

Am stat și am chibzuit. Mi-am spus că sunt un caz medical cu totul neobișnuit și că pentru studenții la medicină aș fi o adevărată achiziție. I-aș scuti să mai umble din spital în spital. Eu însumi eram un spital. Ca să-și poată lua diploma, ar fi fost de ajuns să mă cerceteze pe mine pe toate părțile.

M-am întrebat apoi cât mai am de trăit. Am încercat să mă examinez. Mi-am luat pulsul. La început n-am izbutit să-l

simt deloc. Pe urmă, brusc, mi s-a părut că pornește. Mi-am scos ceasul și am numărat bătăile - o sută patruzeci și șapte pe minut. Am încercat să-mi pipăi inima. Inima -nicăieri, încetase să mai bată. Mai târziu am ajuns totuși să cred că trebuie să fi fost la locul ei și că a bătut tot timpul, deși nu garantez. M-am ciocănit pe toată partea din față a corpului, de la ceea ce numesc eu talie, până sus, la cap, apoi am luat-o puțin spre dreapta și apoi spre stânga și puțin spre spate, dar n-am auzit și n-am simțit nimic. Am încercat să-mi văd limba. Am scos-o afară de un cot și, închizând un ochi, m-am căznit s-o examinez cu celălalt. Nu i-am văzut decât vârful și singurul rezultat a fost să-mi întăresc convingerea că sufăr de scarlatină.

În sala de lectură intrase un om sănătos și lipsit de griji. Acum ieșea o epavă.

M-am dus la doctorul meu. E un vechi prieten de-al meu, care-mi examinează pulsul și limba și îmi vorbește despre vreme fără să-mi ia un ban, ori de câte ori mi se năzare că sunt bolnav. Mi-am spus că, vizitându-l, i-aș face un adevărat serviciu. "Ce-i lipsește unui doctor, mă gândeam eu, e practica. Foarte bine, îi voi sta la dispoziție. O să-i ofer mai multe posibilități de practică decât o mie șapte sute de pacienți obișnuiți, atinși doar de câte o boală-două fiecare." M-am dus, așadar, întins la el.

- Ei, ia spune-mi, ce ai? m-a întrebat.

- N-am să te fac să-ți pierzi timpul, dragul meu, înșirându-ți câte am, i-am spus. Viața e scurtă și s-ar putea să-ți sfârșești zilele înainte ca eu să fi isprăvit. Să-ți spun mai bine ce nu am. Nu am artrită. De ce nu am artrită n-aș putea să-ți explic, fapt este că n-o am. Am însă toate celelalte boli.

I-am povestit apoi cum ajunsesem să fac această descoperire. Omul îmi deschise gura, se uită înăuntru, mă apucă strâns de încheietura mâinii și, când mă așteptam mai puțin, îmi dădu câteva ghionturi în piept - curată lașitate! -apoi, deodată, îmi dădu o lovitură de berbece cu capul, iar în cele din urmă se așeză la birou, scrisoarea rețetă, o împături cu grijă și mi-o întinse. Am pus-o în buzunar și am plecat.

Fără s-o deschid, am intrat la cea mai apropiată farmacie și am rugat să mi-o facă. Farmacistul o citi și mi-o

dădu înapoi.

-Nu avem așa ceva, spuse el.

- Sunteți farmacist?

- Da, sunt farmacist. Dacă aș fi un magazin alimentar, combinat cu o pensiune, v-aș putea servi. Cum însă nu sunt decât farmacist, mă simt depășit.

Atunci am citit rețeta. Suna așa:

"1 livră [1 livră = 453,592 g] de biftec cu

1 pintă [1 pintă = 0,568 l] cu bere amară, la fiecare șase ore.

1 plimbare de zece mile în fiecare dimineață.

1 pat la 11 fix în fiecare seară.

Și nu-mi mai împuia capul cu lucruri pe care nu le înțelegi".

Am urmat prescripțiile, cu fericitul rezultat, pentru mine, că am scăpat cu viață și mai trăiesc și azi.

În împrejurarea de față, ca să revin la reclama de pilule pentru ficat, nu încăpea îndoială că prezentam toate simptomele, cel mai important fiind "totala lipsă de poftă pentru orice fel de activitate".

N-am cuvinte să vă spun cât sufăr în această privință. Am fost un martir din cea mai fragedă copilărie. Pe vremea aceea nu știu dacă trecea o zi în care boala să mă lase în pace și nu bănuia nimeni, probabil, că de vină era ficatul. Știința medicală era într-un stadiu mult mai puțin avansat decât azi și ai mei obișnuiau să pună totul pe seama leneviei.

- Ascultă, împielițatule, mi se spunea, scoală-te și apucă-te de ceva, pentru Dumnezeu!

Firește, nici unul dintre ei nu știa că sunt bolnav. Pilule nu-mi dădeau, în schimb primeam câteva după ceafă. Oricât de ciudat ar părea, palmele mă vindecau deseori, cel puțin pentru moment. Mi s-a întâmplat odată ca o palmă din acestea să aibă mai mult efect asupra ficatului și să mă facă mai dornic să pornesc la treabă, fără multă tevatură, decât reușește azi o întregă cutie cu pilule. Știți, leacurile astea simple, bătrânești, sunt câteodată mai bune decât toate doctoriile de la farmacie.

Discutaserăm așa cam o jumătate de ceas, descriindu-ne unul altuia bolile de care sufeream. Eu le povestisem lui George și lui Harris cum mă simțeam dimineața, la scolare;

Harris ne arătase cum se simte seara, la culcare; iar George, stând în picioare pe covorașul din fața căminului, ne dăduse o impresionantă și reușită reprezentație, zugrăvind-ne senzațiile sale din timpul nopții.

George doar își închipuie că e bolnav, de fapt nu are niciodată nimic.

În acest moment, doamna Poppets bătu la ușă, întrebând dacă vrem să cinăm. Ne-am zâmbit trist și i-am răspuns că, la urma urmei, n-ar strica să îmbucăm ceva. Un duminicatul luat la timp, după părerea lui Harris, îndepărtează deseori boala. În consecință, doamna Poppets aduse tava, iar noi, trăgându-ne scaunele lângă masă, ne-am servit cu niște friptură cu ceapă și plăcintă cu revent.

Eu trebuie să fi fost tare slăbit, fiindcă, după o jumătate de oră, mâncarea nu mă mai îmbia câtuși de puțin - lucru cu totul neobișnuit la mine -, ca să nu mai vorbim de brânză, de care nici nu mă atinsesem.

O dată îndeplinită această datorie, ne-am umplut din nou paharele, ne-am aprins pipele și am reluat discuția cu privire la starea sănătății noastre. Nici unul dintre noi n-ar fi putut spune de ce anume suferă, dar părerea unanimă era că răul, oricare ar fi fost el, se datora surmenajului.

- Avem nevoie de odihnă, asta e! spuse Harris.

- Odihnă și o schimbare totală de mediu, adăuga George. Tensiunea nervoasă excesivă a produs o depresiune generală în organism. Schimbarea decorului și lipsa necesității de a gândi vor restabili echilibrul mintal.

George are un văr, care e trecut în cazierul judiciar ca student în medicină, urmarea firească fiind un fel oarecum doftoricesc de a se exprima.

Cum împărtășeam întru totul părerea lui George, am propus să căutăm un locșor retras și patriarhal, departe de zarva înnebunitoare a lumii, unde să ne petrecem în visare o săptămână însorită, printre ulițele sale somnoroase, un ungher uitat de lume, tăinuit de zâne, ferit de freamătul mulțimii, un romantic cuib de vultur, cocoțat pe stâncile Timpului, de unde valurile zbuciumate ale secolului al nouăsprezecelea să se audă stins și înăbușit.

Harris spuse că s-ar plictisi de moarte. Știa el, probabil,

la ce fel de locșor mă gândeam eu: unde toată lumea se culcă la opt, unde nu poți face rost de un "Referee" [Titlul unui ziar englezesc] pentru nimic în lume și trebuie să faci zece mile pe jos ca să-ți găsești tutunul preferat.

- Nu, spuse Harris, dacă vrei odihnă și schimbare, nimic nu se poate compara cu o excursie pe mare.

M-am împotrivit cu hotărâre excursiei pe mare. O excursie pe mare îți face bine dacă durează câteva luni, în schimb o singură săptămână e o pacoste. Pornești luni cu convingerea fermă că ai să te distrezi grozav. Fluturi un "la revedere" eteric prietenilor de pe țarm, îți aprinzi pipa cea mai mare și măsoară țanțoș puntea în lung și în lat, de parcă ai fi în același timp căpitanul Cook, Sir Francis Drake și Cristofor Columb. Marți îți pare rău că ai plecat. Miercuri, joi și vineri îți pare rău că mai trăiești. Sâmbătă, în sfârșit, ești în stare să înghiți puțină zeamă de carne și să stai pe punte, unde răspunzi cu un surâs șters și protestesc persoanelor compătimitoare care te întreabă cum te mai simți. Duminică ești iar pe picioare și mănânci zdravăn. Iar luni dimineață, când, cu geamantanul și cu umbrela în mână, stai lângă copastie gata să pășești pe uscat, excursia începe să-ți placă cu adevărat.

Îmi amintesc de cumnatul meu care a plecat odată într-o scurtă excursie pe mare pentru a-și fortifica sănătatea. Omul își luase o cabină dus-întors, de la Londra la Liverpool, dar o dată ajuns la Liverpool, singura lui dorință a fost să-și vândă biletul de întoarcere.

Mi s-a spus că biletul a făcut ocolul orașului, oferit la un preț de-a dreptul ridicol, și a fost în cele din urmă vândut cu optsprezece pence unui tânăr care făcea impresia că e bolnav de gălbănare și căruia doctorii îi prescriaseră aer de mare și mișcare.

- Aer de mare! a exclamat cumnatul meu, vârându-i afectuos biletul în mână. Crede-mă, o să-ți ajungă pentru toată viața! Cât despre mișcare, o să faci mai multă mișcare fiind pe vapor decât făcând tumbe pe uscat!

El, cumnatul meu, s-a înapoiat cu trenul. După părerea lui, o călătorie pe căile ferate din nord-vest e destul de benefică sănătății.

Un alt cunoscut de-al meu a făcut odată o excursie de o săptămână de-a lungul coastei. Înainte de a porni, stewardul l-a întrebat dacă preferă să plătească după fiecare masă sau să achite costul dinainte, pentru o săptămână întreagă. Steward-ul îi recomanda cea de a doua soluție, întrucât rețeaua mult mai ieftin - două lire cinci șilingi, pentru toată săptămâna. La micul dejun se servea pește, apoi o friptură la grătar. Prânzul era la unu și consta din patru feluri. Masa de seară, la șase - supă, pește, gustări, carne, pasăre, salată, dulciuri, brânză și desert. Iar la zece, o gustare ușoară cu carne.

Prietenul meu, un mâncăcios fără pereche, alege alternativă cu două lire cinci șilingi și plăți.

Ora prânzului sosi tocmai când plecau din Sheerness, dar cum prietenului meu nu-i era chiar atât de foame pe cât se așteptase, se mulțumi cu o bucățică de rasol și niște căpșuni cu smântână. În tot timpul după-amiezii fu foarte gânditor: uneori i se părea că de săptămâni întregi n-a mâncat altceva decât rasol, iar alteori că ani de-a rândul nu s-a hrănit decât cu căpșuni cu smântână.

Nu-i vorbă, nici rasolul, nici căpșunile cu smântână nu păreau din cale-afară de mulțumite - nu-și găseau deloc astâmpăr în stomacul lui.

La șase au venit să-l anunțe că se servește masa de seară. Vestea nu i-a stârnit nici un fel de entuziasm, dar omul se gândi că, totuși, trebuie să consume ceva din cele două lire și cinci șilingi, așa că, ținându-se de frânghii și de alte obiecte întâlnite în cale, coborî în sala de mese. Un miros plăcut de ceapă și șuncă prăjită, amestecat cu mirosul de pește fript și legume, îl întâmpină în capul scării. Apoi apăru steward-ul și-l întrebă cu un zâmbet mios:

- Ce să vă aduc, domnule?

- Du-mă afară de aici, răspunse el cu o voce stinsă. L-au urcat pe punte în grabă, l-au proptit de bara tribordului și l-au lăsat acolo.

În următoarele patru zile, prietenul meu duse o viață simplă și neprihănită, hrănindu-se cu pesmeți marinărești și sifon, iar spre sâmbătă își mai veni în fire, trecând la un regim de ceai slab și pâine prăjită, pentru ca luni să se

îndoape de zor cu supa de pui. Părăsi vaporul marți și pe când acesta se îndepărta de debarcader, el îl urmărea cu o privire plină de regret.

- la uite-l cum se duce, oftă el, cum se mai duce, cu mâncare de două lire la bord, mâncare ce-mi aparține, dar de care n-am avut parte.

Dacă i s-ar mai fi dat o zi, susținea ei, nu s-ar fi lăsat în nici un caz păgubaș.

Așa se face că am strâmbat din nas, auzind de excursia pe mare. Nu pentru că n-aș fi garantat de mine, le-am explicat eu. N-am avut niciodată rău de mare. Mă temeam însă pentru George. George era încredințat că se va simți perfect, excursia chiar îi surâdea, dar ne sfătuia, pe Harris și pe mine, nici să nu ne gândim la așa ceva, fiindcă punea mâna-n foc că o să ne fie rău la amândoi. Harris răspunse că pentru el a fost întotdeauna un mister cum de izbutesc unii să se-mbolnăvească de rău de mare, probabil că o fac dinadins, din dorința de a epata. El, unul, ar fi dorit adesea să încerce aceste senzații, dar n-a izbutit niciodată.

Apoi, a început să ne spună baliverne despre o traversare a Canalului Mânecii pe o vreme atât de rea, încât toți pasagerii au trebuit să fie legați de paturi, singurii muritori de la bord căroră nu le era rău fiind el și căpitanul vasului. Alteori scăpau teferi numai el și secundul, într-un cuvânt, de obicei el și încă cineva. Și dacă nu el și încă cineva, atunci numai Harris singur.

Oricât de ciudat s-ar părea, dar nimeni nu suferă de rău de mare - pe uscat! Pe mare întâlnești asemenea bolnavi cu duiumul - vapoare întregi chiar, dar pe uscat nu mi-a fost încă dat să întâlnesc un om care să știe măcar ce înseamnă să ai rău de mare. Unde se ascund, atunci când sunt pe uscat, miile și miile de marinari nepricepuți care mișună pe orice vapor, e un mister.

Dacă majoritatea oamenilor ar fi ca cetățeanul pe care l-am văzut într-o zi pe vaporul de Yarmouth, aș dezlega ușor această enigmă. Dacă nu mă-nșel, numai bine trecusem de digul Southend când l-am văzut pe respectivul cetățean aplecat printr-un hublou, într-o poziție foarte periculoasă. M-am apropiat ca să-ncerc să-l salvez.

- Hei! Trage-te mai înăuntru! i-am strigat, zgâlțându-l. Ai să cazi în apă.

- Măcar de-aș cădea! fu singurul răspuns pe care i l-am putut smulge.

Și a trebuit să-l las acolo.

Peste vreo trei săptămâni l-am întâlnit din nou, în cafeneaua unui hotel din Bath. Vorbea despre călătoriile sale și povestea cu înflăcărare cât de mult îndrăgește el marea.

- Dacă sufăr de rău de mare?! răspundea el la întrebarea plină de invidie a unui tânăr cu înfățișare blajină. E drept, nici eu nu m-am simțit în apele mele, o dată. Asta s-a întâmplat lângă Capul Horn. Vaporul a naufragiat a doua zi.

L-am întrebat:

- Nu ți s-a făcut rău, într-o zi, în fața digului Southend, când încercai să te arunci în apă?

- Digul Southend! exclamă el cu un aer tare nedumerit.

- Da, în drum spre Yarmouth... vineri s-au împlinit trei săptămâni.

- Aaa, daaa! făcu el, luminându-se la chip. Acum îmi amintesc. Să nu mă-ntrebi ce durere groaznică de cap am avut în după-amiaza aceea! Știi, din pricina murăturilor. Cele mai infecte murături pe care le-am gustat vreodată pe un vapor care se respectă. Ai mâncat și dumneata din ele?

În ce mă privește, am descoperit un preventiv excelent împotriva răului de mare: legănatul. Stai în mijlocul punții și, când vasul se ridică și se coboară, îți legeni corpul înainte și înapoi, astfel ca să te ții mereu vertical. Când se ridică prova, te apleci în față până ce puntea aproape că-ți atinge nasul, iar când se ridică pupa, te apleci pe spate. Un ceas-două merge de minune, din nefericire, însă, nu te poți legăna o săptămână.

- S-o luăm în sus pe Tamisa, propuse George. Spunea că vom avea aer curat, mișcare și odihnă, iar continua schimbare de decor ne-ar ține mintea trează (inclusiv bruma de minte ce i-a rămas lui Harris), iar munca, deloc ușoară, ne-ar da poftă de mâncare și ne-ar face să dormim ca pruncii.

După părerea lui Harris, însă, George ar trebui să evite tot ce tinde să-l facă mai somnoros decât este el de obicei:

treaba asta se putea dovedi primejdioasă.

Nu prea înțelegea, zicea Harris, cum o să poată dormi George mai mult decât dormea acum, având în vedere că ziua nu are decât douăzeci și patru de ore, atât iarna, cât și vara, și mai era de părere că dacă o să doarmă mai mult, ar putea tot atât de bine să însemne că e mort. Și în felul acesta ar economisi banii pentru masă și casă.

Lăsând asta la o parte, lui Harris, Tamisa îi convenea de minune. Și cum îmi convenea de minune și mie, Harris și cu mine am găsit strașnică ideea lui George. Am spus-o amândoi, pe un astfel de ton, încât părea că ne miram cum singurul pe care nu-l entuziasma ideea lui George era Montmorency. Montmorency nu s-a dat niciodată în vânt după Tamisa.

- Vouă vă convine, părea el să spună. Vouă vă place, dar mie, nu! Ce să fac eu pe Tamisa? Peisajele nu sunt genul meu și nici de fumat nu fumez. Dacă am să văd un șobolan, n-o să vă opriți, iar dacă am să adorm, o să vă apucați să faceți tot felul de nebunii cu barca și o să mă aruncați în apă. Părerea mea, dacă vreți să știți, e că toată povestea asta e nebulie curată.

Dar cum eram trei contra unul, propunerea fu adoptată.

CAPITOLUL II

Planuri și discuții. Plăcerile campingului în nopțile senine. Idem, în nopțile ploioase. Se ajunge la un compromis. Primele impresii ale lui Montmorency. Temeri că Montmorency e prea desăvârșit pentru lumea aceasta. Înlăturarea lor ulterioară, ca fiind neîntemeiate. Întrunirea se animă.

Am scos hărțile și am început să discutăm planul.

Am convenit să plecăm sâmbăta următoare din Kingston. Harris și cu mine urma să pornim dimineața, ca să luăm barca și s-o ducem la Chertsey, unde trebuia să ne întâlnim cu George, care nu putea părăsi City-ul înainte de amiază. (George merge la o bancă să doarmă de la zece la patru în fiecare zi, afară de sâmbătă, când e trezit și dat afară la două.)

Se punea întrebarea dacă vom dormi în aer liber sau prin hanuri.

George și cu mine eram pentru dormitul în aer liber -e atât de romantic, de patriarhal.

Treptat-treptat, amintirea aurie a soarelui mort se stinge în inimile norilor reci și triști.

Tăcute, asemenea unor copii îndurerați, păsările s-au oprit din cântat și numai țipătul plângător al potârnicii scoțiene și croncănitul răgușit al cristeiului mai destramă solemnă tăcere din preajma apelor, în care se cufundă ultimele pâlپări ale zilei în agonie.

Dinspre păienjenișul de păduri ce tivesc țărurile, umbre sure - oștirea fantomatică a Noptii - se strecoară fără zgomot ca să izgonească zăbovitoarea ariergardă a luminii, trecând fără zgomot, cu pași nevăzuți, pe deasupra ierbii văluroase de pe maluri și prin stuful ce suspină, iar Noaptea, pe tronul ei sumbru, își întinde aripile negre peste lumea care se întunecă și din palatul ei spectral, luminat de stelele palide, domnește în tăcere.

Ne adăpostim bărcuța într-un colț liniștit, ridicăm cortul, pregătim o cină ușoară și ne ospătăm. Ne umplem și ne aprindem apoi pipele și sporovăim despre una și alta în Șoaptă, iar în răstimpurile când nu vorbim, în jurul bărcii, râul jucăuș deapănă povești vechi și tainice, îngână străvechiul său cântec pe care l-a cântat vreme de atâtea milenii, de când era copil, pe care-l va cânta atâtea milenii și de acum înainte, până când glasul îi va răguși, îmbătrânit - un cântec pe care noi, cei ce ne-am deprins să-i iubim chipul schimbător, care ne-am cuibărit de atâtea ori la pieptul lui drăgăstos, ne-nchipuim întrucâtva că-l înțelegem, cu toate că n-am putea tălmăci în cuvinte basmul ce-l ascultăm.

Iată-ne, dar, șezând pe țărmul râului, în timp ce luna, care-l îndrăgește și ea, se apleacă să-l sărute ca o soră, înlănțuindu-l cu brațele ei argintii, iar noi ne uităm cum curge, curge cântând și susurând într-una, ca să-și întâlnească regina, marea, până când glasul ni se stinge în liniștea nopții și pipele se umplu de cenușă, până când noi, niște tineri cu nimic neobișnuiți, ne simțim într-un chip ciudat năpădiți de gânduri pe jumătate triste, pe jumătate

îmbietoare și nu mai vrem să vorbim, până când jzbuclm în răs și, sculându-ne, ne scuturăm pipele, ne spunem "noapte bună" și, legănați de clipocitul apei și de foșnetul pomilor, adormim sub privirea stelelor mari, tăcute, și visăm că lumea e tânără iar - tânără și frumoasă ca atunci când veacurile de zbucium și griji nu-i brăzdaseră încă chipul feciorelnic și păcatele și nebuniile copiilor ei nu-i îmbătrâniseră încă inima iubitoare, frumoasă și suavă ca în zilele acelea apuse când, mamă tânără fiind, ne alăpta pe noi, copiii ei, la propriul ei sân primitiv, înainte ca șiretlicurile civilizației spoite să ne fi smuls prin ademeniri din brațele ei drăgăstoase, înainte ca zâmbetele otrăvite ale artificialității să ne fi rușinat de viața simplă ce-o duceam alături de ea și de căminul simplu, dar măreț, unde s-a zămislit omenirea, acum multe, multe mii de ani.

- Și ce ne facem când plouă? întrebă Harris. Nu e chip să-l emoționezi pe Harris. E lipsit de orice poezie, de orice năzuințe avântate după irealizabil. Lui Harris nu i se întâmplă niciodată "să plângă fără să știe pentru ce". Dacă ochii lui Harris se umplu de lacrimi, puteți pune mâna-n foc că a mâncat ceapă crudă sau că a turnat prea mult sos Worcester peste cotlet. Dacă ați ședea vreodată noaptea pe malul mării cu Harris și i-ați spune: "Ascultă! Nu auzi? Să fie oare sirenele care cântă în adâncurile apelor frământate de valuri sau duhurile triste ce cântă prohodul pentru trupurile albe, prinse de alge?" Harris v-ar apuca de braț și v-ar răspunde: "Să-ți spun eu ce este, prietene, ai răcit, asta e. Vino cu mine. Cunosc un locșor după colțul de colo, unde o să găsim un păhărel din cel mai grozav whisky scoțian pe care l-ai gustat cândva; te drege cât ai clipi din ochi."

Întotdeauna cunoaște Harris "un locșor după colț" unde se găsește ceva ce nu s-a mai pomenit în materie de băutură. Cred că dacă l-ați întâlni pe Harris în rai (presupunând că așa ceva e cu puțință) v-ar întâmpina neîntârziat cu:

- Grozav mă bucur că ai venit, dragă. Am găsit un locșor după colț, unde au niște nectar pe cinste.

În cazul de față, totuși, e vorba de camping; modul lui practic de a aborda chestiunea era vrednic de luat în seamă.

Nu e plăcut să dormi afară când plouă.

S-a-nserat. Sunteți uzi leoarcă, barca s-a umplut cu apă, mai bine de doi inchi [1 inch = 25,4 cm], și toate lucrurile sunt ude. Până la urmă, descoperiți pe țărm un loc mai puțin mocirlos decât celelalte, debarcați și scoateți cortul, iar doi dintre voi se apucă să-l fixeze.

Cortul e ud și greu, îți scapă din mâini sau cade peste tine și, învălătucindu-se în jurul capului, te amețește de-a binelea. În tot acest timp, plouă cu găleata. E destul de anevoios să fixezi un cort pe vreme uscată; pe ploaie, treaba asta devine o muncă herculeană. În loc să te ajute, ai impresia că celălalt face pur și simplu pe nebunul. Când numai bine ți-ai întins partea de pânză și ai fixat-o cu țărushi de ți-e mai mare dragul, el și-o saltă pe a lui și strică tot.

- Hei! Ce faci acolo? îi strigi.

- Ce faci tu? răspunde el. Dă-i drumul, nu pricepi?

- De ce tragi de-acolo, idiotule?

- Nu trag nimic! zbiară el. Dă-i drumul!

- Nu de-acolo, ți-am spus! răcnești tu.

Tare-ți mai vine să-i dai vreo câteva, apoi tragi de frânghie până când scoți afară toți țărushii din partea lui de cort.

- Dobitocul! îl auzi bombănind de unul singur. Deodată, omul se opintește sălbatic și smulge tot ce-ai încercat tu să fixezi. Pui ciocanul jos și o pornești spre el ca să-ți verși focul; în același timp, pornește și el, exact în aceeași direcție, ca să-ți explice care e părerea lui. Și iac-așa vă tot dați târcoale, înjurând de mama focului, până când cortul cade grămadă la pământ și vă lasă să vă priviți peste ruinele lui; atunci, cu o falcă în cer și una în pământ, exclamați amândoi deodată:

- Ai văzut? Ce-ți spuneam eu?

Între timp, cel de-al treilea, care scotea apa din barcă cu ispolul, turnând-o în mânecile hainei și înjurând într-una, zece minute în șir, vrea să știe ce dracu' faceți și de ce n-ați fixat încă blestematul de cort.

Într-un târziu, cu chiu cu vai, cortul e instalat și debarcați lucrurile. Cum încercarea de a face un foc de vreascuri nu are sorti de izbândă, aprindeți lampa cu spirt și vă

Îngrămădiți în jurul ei.

Apa de ploaie este principalul aliment la cină. Pâinea e pe jumătate udă de apa de ploaie, plăcinta cu carne e umflată de apă, iar marmelada, untul, sarea și cafeaua s-au prefăcut în supă.

După cină, constăți că tutunul e umed și nu poți fuma. Din fericire, ai o sticlă cu licoare care înveselește și amețește dacă e luată într-o cantitate potrivită și asta îți redă suficient interes pentru viață, ca să te faci să te bagi în pat.

Acolo, visezi că un elefant ți s-a așezat pe piept și că vulcanul a erupt și te-a azvârlit în fundul mării, în timp ce elefantul continuă să doarmă nestingherit pe pieptul tău. Te trezești și ai revelația subită că s-a întâmplat ceva, ceva cu adevărat groaznic. Prima senzație este că a venit sfârșitul lumii, pe urmă îți faci socoteala că nu se poate și că e vorba de tâlhari și criminali sau de un incendiu - presupuneri cărora le dai glas potrivit metodelor obișnuite. Nu-ți vine, totuși, nimeni în ajutor și tot ce știi este că mii de oameni te lovesc cu picioarele și te înăbușă.

Mai e cineva în restriște, îi auzi scâncetele sub patul pe care dormi. Hotărât, în orice caz, să-ți vinzi scump pielea, te lupți cu frenezie, izbind în dreapta și în stânga cu mâinile și picioarele și răcnind tot timpul ca din gură de șarpe, până când se desface ceva și te pomenești cu capul în aer proaspăt. La două picioare depărtare deslușești ca prin ceață chipul unui bandit pe jumătate îmbrăcat, gata să te răpună și te încordezi pentru o luptă pe viață și pe moarte, când deodată te dumirești că e Jim.

- A, tu erai? spune el, recunoscându-te în aceeași clipă.

- Da, îi răspunzi tu, frecându-te la ochi. Ce s-a întâmplat?

- A căzut porcăria asta de cort, mi se pare, spune el. Unde e Bill?

Cu mâinile pâlnie, strigați amândoi din răspuțeri "Bill!", iar pământul de sub picioarele voastre freamătă și se cutremură și glasul pricăjit, pe care l-ați mai auzit, răzbate de sub morman:

- Vreți să-mi turțiți capul?

Bill se zbate și iese la suprafață - o epavă plină de noroi, mototolită ca vai de lume și stăpânită de o dispoziție inutil agresivă, urmare a credinței vădite că totul a fost pus la cale cu bună știință.

Dimineața, din pricina răcelii contractate noaptea, sunteți toți trei fără glas și, cum aveți chef de ceartă, vă înjurați în șoapte răgușite tot timpul cât ține gustarea.

Am hotărât, așadar, să dormim afară în nopțile frumoase și, ca oamenii care se respectă, să tragem la hanuri, hoteluri și restaurante pe vreme ploioasă sau ori de câte ori vom simți nevoia de schimbare.

Montmorency salută acest compromis din toată inima. Pe el nu-l îmbie singurătatea romantică, în schimb se dă în vânt după zgomot și vulgaritate. Când vă uitați la Montmorency, vă vine să credeți că e un înger trimis pe pământ în chip de mic foxterier, pentru temeieri tănuite curiozității omenești. "Ah, cât de rea e lumea asta și cum aș vrea eu să întreprind ceva, s-o fac mai bună și mai nobilă", are veșnic aerul să spună Montmorency, făcând să lăcrimeze ochii doamnelor și domnilor bătrâni și cucernici.

Când l-am primit să am grijă de el, nu mă gândeam că-l voi putea ține multă vreme lângă mine. Mă așezam și-l priveam în timp ce stătea culcat pe rogojină și se uita la mine și-mi ziceam: "Câinele ăsta n-are mult de trăit. Va fi răpit de ceruri într-un car de foc - asta o să i se întâmple".

După ce am plătit însă pentru vreo duzină de pui pe care-i răpusese, după ce l-am scos dintr-o sută de lupte de stradă, târându-l de ceafă în timp ce el mârâia și dădea din picioare, după ce o femeie scoasă din minți de furie mi-a adus spre convingere o pisică moartă și m-a numit ucigaș, după ce am fost dat în judecată de un vecin pentru că țin dezlegat un câine feroce, care l-a imobilizat într-un șopron silindu-i să stea acolo vreme de două ceasuri pe o noapte geroasă și după ce am aflat că grădinarul (pe care, de altfel, nu-l cunosc) a câștigat treizeci de șilingi făcând rămășag că Montmorency va omorî atâția și atâția șoareci în atâta și atâta timp, am început să mă gândesc că, la urma urmei, ar putea să mai fie lăsat să hălăduiască o bucată de vreme pe pământ.

Pentru Montmorency, "a trăi" înseamnă să dea târcoale grajdurilor, să strângă o liotă din câinii cu cea mai proastă reputație din oraș și să-i conducă, în ordine de bătaie, spre mahalale, ca să lupte cu alți câini de jalnică reputație și de aceea, după cum am mai amintit, aprobă fără nici o rezervă propunerea cu hanurile, restaurantele și hotelurile.

După ce am rezolvat astfel problema dormitului, spre mulțumirea noastră a tuturor, singurul lucru care mai rămânea de discutat era ce anume să luăm cu noi. Or, tocmai în clipa când începeam să intrăm în miezul chestiunii, Harris declară că am făcut destulă oratorie pentru seara aceea și că ar fi cazul să ieșim un pic, ca să ne mai "învi-orăm", adăugând că a găsit un locșor în dosul pieței, unde are un whisky irlandez care face toți banii.

Lui George îi era sete (nu știu când nu-i e sete lui George) și cum presimțeam că puțin whisky fierbinte cu o felioară de lămâie m-ar mai întrema și pe mine, dezbaterea, cu aprobarea tuturor, fu amânată pentru seara următoare. Membrii adunării își puseră pălăriile și ieșiră.

CAPITOLUL III

Hotărâri luate. Metoda de lucru a lui Harris. Cum agață un tablou cel mai în vârstă membru al familiei. George face o observație inteligentă. Plăcerile băii de dimineață. Măsuri în caz de naufragiu.

Și așa, a doua zi, seara, ne-am adunat din nou ca să discutăm și să punem la punct planurile noastre de călătorie.

- Ei, în primul rând trebuie să hotărâm ce luăm cu noi, spuse Harris. Jerome, ia o bucată de hârtie și scrie, iar tu, George, deschide catalogul mărfurilor de băcănie. Dați-mi careva un creion și eu o să-ntocmesc lista.

Ăsta-i Harris, și pace - veșnic dispus să ia asupra sa orice sarcină și s-o arunce apoi în spatele altora.

Parcă-l văd pe bietul meu unchi Podger! Nu cred că s-a mai pomenit cândva, undeva, o harababură mai grozavă într-o casă de creștin ca aceea când unchiul Podger se apuca de o treabă.

Să zicem că vine un tablou de la înrămat și zace în

sufragerie, așteptând să fie agățat. Mătușa Podger întreabă ce e de făcut cu el, iar unchiul Podger răspunde:

- Cum? Las'pe mine! Nu vă îngrijiți voi de asta. Fac eu toată treaba.

Apoi își scoate haina și începe. Trimite fata după cuie de șase pence, apoi pe unul dintre băieți pe urmele ei ca să-i spună ce mărime îi trebuie și, încetul cu încetul, unchiul Podger intră în rol și ridică în picioare toată casa.

- Will! Du-te și adu-mi ciocanul! strigă el. Tom! Adu-mi rigla! Stai! O să am nevoie și de seară, n-ar strica să aduci și un taburet din bucătărie. Jim! Dă o fugă până la domnul Goggles și spune-i așa: Tăticu vă transmite multe salutări. Speră că o duceți mai bine cu piciorul și... vreți să-i împrumutați nivela cu apă? Stai, Mary, nu pleca; o să am nevoie de cineva să-mi țină lumânarea. După ce se-ntoarce fata, trimite-o să aducă niște sfoară. Și... Tom! Unde-i Tom? Tom, vinoncoa', am nevoie de tine, tu o să-mi întinzi tabloul.

Unchiul Podger ridică tabloul și-l scapă. Tabloul iese din ramă, unchiul Podger încearcă să salveze geamul, se taie la deget, apoi începe să țopăie prin odaie ca un apucat, căutându-și batista, însă batista e în buzunarul hainei pe care a dezbrăcat-o și pe care nu știe unde a pus-o. Toată lumea trebuie să lase baltă căutatul uneltelor și să înceapă căutatul hainei, în timp ce unchiul Podger joacă tontoroii în jurul lor, încurcându-i și mai mult.

- Nu știe nimeni în casa asta unde mi-e haina? Pe cuvântul meu, de când sunt n-am mai întâlnit așa neam de oameni. Șase capete și nu sunteți în stare să găsiți o haină pe care am dezbrăcat-o acum mai puțin de cinci minute! Mii de...

Apoi se scoală, descoperind că a stat tot timpul pe haină.

- Hai, lăsați-vă păgubași! Tot eu am găsit-o. Se putea? Ori îi spui motanului să găsească ceva, ori vouă, tot un drac.

După ce s-a scurs o jumătate de ceas cu bandajatul degetului și cei din jur au adus un alt geam, și uneltele, și scara, și taburetul, și lumânarea, unchiul Podger pornește iar la treabă, în timp ce întreaga familie, inclusiv servitoarea, femeia cu ziua, stau în jurul lui în semicerc, gata să-i dea o

mână de ajutor. Doi trebuie să-i țină scaunul, un al treilea îl ajută să se urce și să nu cadă, un al patrulea îi dă un cui, iar un al cincilea ciocanul. Unchiul Podger ia cuiul și-l scapă.

- Asta mai lipsea! rostește el cu jignire în glas. Acum s-a dus și cuiul.

Firește, trebuie să ne așezăm în patru labe și să căutăm cuiul de-a bușilea, în vreme ce unchiul Podger stă cocoțat pe scaun, bombănind într-una și vrând să știe dacă avem de gând să-l ținem acolo toată seara așa.

În cele din urmă cuiul a fost găsit, dar între timp a dispărut ciocanul.

- Unde e ciocanul? Ce-am făcut cu ciocanul? Doamne Dumnezeule! Șapte gură-cască și nici unul n-are habar ce-am făcut eu cu ciocanul!

Îi găsim ciocanul, dar unchiul Podger nu mai găsește semnul făcut pe perete pentru cui, așa că fiecare dintre noi trebuie să se urce pe scaun, lângă el, și să-l caute; fiecare descoperă semnul într-alt loc, iar unchiul Podger ne face proști pe toți, pe rând, și dă poruncă să ne dăm jos. După aceea ia rigla, face o nouă măsurătoare, constată că erau treizeci și unul de inchi și trei optimi de la colț, încearcă să facă fel de fel de socoteli în gând și-l apucă pandaliile.

Încercăm și noi să socotim în gând, ajungem la rezultate diferite și începem să chicotim. În zarva generală, numărul inchilor este uitat și unchiul Podger e nevoit să mai măsoare o dată.

De data aceasta, el folosește o bucată de sfoară, dar în momentul critic, când caraghiosul bătrân se apleacă peste scaun, făcând un unghi de patruzeci și cinci de grade, și încearcă să ajungă la punctul situat cu trei inchi mai departe de ceea ce poate el atinge prin sfortări supraomenești, sfoara îi scapă din mână și unchiul Podger alunecă pe pian, producând un efect muzical cu adevărat remarcabil, datorită iuțelii năprasnice cu care capul și trupul său izbesc toate clapele deodată.

Mătușa Mary, între timp, declară că nu le poate permite copiilor să mai stea acolo și să audă un astfel de limbaj.

Într-un târziu, unchiul Podger izbutește să însemne locul, cu mâna stângă așază în el vârful cuiului, apucă cio-

canul cu dreapta, își turtește de la prima lovitură degetul mare și scapă, cu un zbieret, ciocanul pe piciorul cuiva.

Mătușa Mary își arată sfios nădejdea că atunci când unchiul Podger se va mai apuca să bată cuie în perete o va anunța din vreme, ca să se pregătească să petreacă o săptămână la mama ei, atât timp cât va dura operația.

- Ooof! Voi, femeile, veșnic faceți caz de toate! răspunde unchiul Podger, culegându-se de jos. Ce vrei! Mie, unuia, grozav îmi place să fac o trebușoară ca asta.

Urmează o altă încercare. La a doua lovitură, cuiul străbate tencuiala de la un capăt la celălalt, ciocanul se afundă pe jumătate în perete, iar unchiul Podger este proiectat pe zid, cu destulă forță pentru a-și turti nasul.

Ni se cere să-i găsim din nou rigla și sfoara, face o nouă gaură și pe la miezul nopții tabloul stă agățat pe perete - ce-i drept, foarte strâmb și gata să cadă. Pe o distanță de câțiva yarzi [1 yard = 0,914399 m], peretele arată de parcă ar fi fost greblat. Toată lumea e frântă de oboseală și cuprinsă de deznădejde, cu excepția unchiului Podger.

- S-a făcut, spune el, coborând greoi de pe scaun, pe bătăturile femeii cu ziua, și contemplând cu vădită mândrie isprava făcută. Când te gândești că unii ar fi angajat un om special ca să facă... ce, o nimica toată!

Sunt convins că Harris, cu vârsta, va deveni exact un astfel de om. I-am și spus-o, de altfel, încredințându-l că nu voi îngădui să se spetească muncind atâta. I-am răspuns:

- Nu, Harris, tu iei hârtia, creionul și catalogul, George o să scrie, iar eu o să fac toată treaba.

Am fost nevoiți să renunțăm la prima listă. Era clar că o barcă îndeajuns de încăpătoare pentru toate lucrurile trecute de noi ca indispensabile nu putea naviga pe cursul superior al Tamisei, așa că am rupt lista și ne-am uitat unul la altul.

- Cred că suntem pe un drum cu totul greșit, spuse George. Nu trebuie să ne gândim la lucrurile la care putem renunța, ci numai la cele la care nu putem renunța.

Zău, George e deștept foc uneori, oricât de surprinzător ar părea. Nu mă sfiesc să numesc asta înțelepciune și nu numai cu privire la cazul de față, ci și în general, referindu-mă la călătoria noastră, a tuturor, pe fluviul vieții. Câți

oameni, în această călătorie, nu-și încarcă barca până la refuz cu o mulțime de lucruri nefolositoare, balast pe care ei îl socotesc esențial pentru plăcerea și confortul călătoriei; astfel, barca e veșnic în primejdie să se scufunde!

Cum își mai încarcă sărmana bărcuță până în vârful catargului cu haine frumoase și case mai, cu servitori nefolositori și cu un roi de prieteni grozavi, cărora nu le pasă de ei nici cât negru sub unghie și cărora ei, la rândul lor, nu le dau pic de considerație, cu petreceri costisitoare care nu amuză pe nimeni, cu ceremonii și maniere, cu prefăcătorie și ostentație și, vai! cu cea mai grea și nebunească încărcătură dintre toate - groaza de ce va gândi vecinul, cu luxul care nu face decât să îmbuibe, cu plăcerile ce plictisesc, cu jalnica paradă care, ca și coroana din fier a tâlharului de odinioară, face să sângereze și să se-ntunece îndureratul creștet care o poartă!

Toate acestea nu sunt decât balast, omule, balast și nimic mai mult! Peste bord cu el! Din pricina lui, vâslitul e atât de anevoios, încât aproape-ți vine să leșini. Iar barca e atât de greoaie și atât de greu de mânuit, încât nu ești scutit o singură clipă de neliniști și griji, nu te mai bucuri de un strop de odihnă pentru a visa alene, pentru a urmări umbrele tremurătoare fluturând ușor peste valuri, scânteietoarele raze ale soarelui strecurându-se grăbit printre unde, pomii înalți de pe țărm privind-și chipul în oglinda apelor, pădurile verzi sau ruginii, crinii albi și galbeni, trestia întunecată și unduioasă, stuful, orhideele sau albastrele nu-mă-uita.

Aruncă balastul peste bord, omule! Atunci o să-ți dai seama că e mult mai ușor să vâslești, barca nu se va mai putea răsturna atât de lesne și chiar dacă o să se răstoarne, paguba n-o să fie mare - o marfă bună, sănătoasă, nu se strică la apă. Vei avea atunci destul timp ca să cugeți și să muncești. Răgaz ca să sorbi lumina vieții, răgaz ca să ascuți muzica eoliană pe care vântul divin o smulge coardelor inimii omenești, răgaz ca să...

lertați-mă. M-am lăsat furat de gânduri.

I-am încredințat, așadar, lista lui George, care se și apucă de treabă.

- Nu e cazul să luăm un cort, propuse el. Barca o să

aibă coviltir. E de o mie de ori mai simplu și mai comod.

Ideea ni s-a părut bună și-am adoptat-o. Nu știu dacă ați văzut vreodată o barcă cu coviltir. Fixați niște cercuri de fier deasupra bărcii, întingeți peste ele o uriașă pânză de corabie, prindeți-o cu nădejde de jur împrejur, de la provă la pupa, și barca se preface într-un fel de căscioară nespus de primitoare, deși te cam înăbuși în ea, dar orice lucru cu neajunsul lui, cum spunea unul căruia i-a murit soacra și a fost nevoit să plătească cheltuielile de înmormântare.

George fu de părere că în acest caz trebuie să luăm fiecare câte un covoraș, o lampă, puțin săpun, o perie și un pieptene (pentru toți), o periuță de dinți (pentru fiecare), un lighean, puțin praf de dinți, o trusă de bărbierit (parcă ar fi un exercițiu dintr-un manual de limba franceză) și vreo două prosoape pentru baie. Am observat că oamenii fac întotdeauna pregătiri grozave în vederea scăldatului când se duc undeva în apropierea unei ape, dar o dată ajunși acolo nu prea se scaldă.

Așa se-ntâmplă și când te duci la mare. Ori de câte ori mă gândesc la acest subiect când sunt la Londra, sunt ferm hotărât să mă scol dis-de-diminează, în fiecare zi, și să mă afund de câteva ori în apă înainte de micul dejun și în consecință împachetez cu conștiinciozitate o pereche de chiloți de baie și un prosop. Port veșnic cu mine chiloți roșii, îmi place cum îmi stă în chiloți roșii, se potrivesc de minune cu tenul meu. Când ajung însă la mare, baia matinală nu mă mai îmbie așa cum mă îmbia când eram în oraș. Dimpotrivă, mă simt țintuit de pat și nu cobor decât în ultima clipă.

Iau micul dejun. O dată sau de două ori a triumfat virtutea și am plecat buimac și mahmur la șase, îmbrăcat sumar, cu chiloții și prosopul în mână. Baia însă nu m-a amuzat. Parcă e un făcut: ori de câte ori mă duc la baie cu noaptea în cap, mă așteaptă un vânt tăios de est, ascuns de vrăjmașii mei undeva, parcă special pentru mine, ei culeg toate pietrele cu trei colțuri și mi le aștern în cale, ascut stâncile, acoperindu-le vârfurile cu un strat subțire de nisip, ca să nu le văd, și mută marea cu două mile mai departe, așa că până să ajung la apă adâncă trebuie să mă chircesc și să țopăi, tremurând ca varga, în șase inchi de apă. Iar când

ajung la mare, aceasta e înfuriată și de-a dreptul insultătoare. Un talaz mă ia pe sus, apoi mă trânteste când m-aștept mai puțin pe o stâncă pusă acolo cu bună știință. Iar până să strig eu "aoleu!" și să-mi dau seama de cele petrecute, valul se întoarce și mă poartă spre mijlocul oceanului.

Încep să înot cu disperare către țărm și, întrebându-mă dacă-mi voi mai revedea vreodată casa și prietenii, mă căiesc că nu m-am purtat mai frumos cu surioara mea când eram mic. Dar chiar în clipa când am renunțat la orice speranță, un val se retrage și mă lasă rășchirat pe nisip, ca o stea de mare. Mă scol, privesc îndărăt și constat că apa în care am înotat ca un disperat de-abia îmi trecea de genunchi, sar pe țărm, mă îmbrac și mă întorc dezamăgit acasă, unde trebuie să le spun tuturor că mi-a plăcut.

În împrejurarea de față, discutam toți ca și cum am fi avut de gând să înotăm mile întregi, în fiecare dimineață. După părerea lui George, e o plăcere să te trezești în barcă în aerul proaspăt al zorilor și să te arunci în apa cristalină a fluviului. Harris, pe de altă parte, era convins că pentru poftă de mâncare nimic nu e mai bun ca înotul înainte de micul dejun. După ce se scaldă, are totdeauna o foame de lup. George protestează. Dacă baia îl face pe Harris să mănânce mai mult decât de obicei, atunci se opune și cere ca lui Harris să i se interzică scaldatul. Și așa era destul de greu să tragi la edec, în susul curentului, o cantitate îndestulătoare de hrană pentru Harris.

Eu totuși am stăruit pe lângă George, explicându-i că o să fie o plăcere să avem în mijlocul nostru un Harris curat și proaspăt la față, chiar dacă asta însemna să cărăm câteva chintale în plus, iar George se înduplecă până la urmă și nu mai aduse nici o obiecție împotriva îmbăiatului lui Harris.

Am convenit să luăm trei prosoape, ca să nu ne așteptăm unul pe altul.

Cât privește îmbrăcămintea, George socotea că două costume din flanel ar fi de ajuns, pentru că le-am putea spăla singuri în apa Tamisei când se vor murdări. Noi ceilalți l-am întrebat dacă a încercat vreodată să spele costume din flanel în fluviu, la care el ne-a răspuns că nu, dar cunoștea

niște cetățeni care făcuseră treaba asta și cică era destul de ușor, iar Harris și cu mine, dând dovadă de o slăbiciune condamabilă, ne-am închipuit că știe ce vorbește și că trei tineri respectabili, fără situație sau influență și lipsiți de orice experiență în materie de spălat își pot într-adevăr spăla cămășile și pantalonii în fluviul Tamisa, cu o bucată de săpun.

Ne-a fost dat să aflăm abia în zilele următoare, când era prea târziu, că George nu era decât un farsor sinistru, care, bineînțeles, habar n-avea de astfel de probleme. Dacă ați fi văzut hainele noastre după spălat! Dar, cum se spune în romanele de senzație, să nu anticipăm.

George ne-a convins să luăm cu noi rufe de schimb și o grămadă de șosete pentru eventualitatea că ne vom răsturna și va trebui să ne schimbăm, de asemenea, nenumărate batiste cu care să ștergem lucrurile, o pereche de ghete din piele, precum și pantofii noștri de canotaj, de care nu ne puteam lipsi în caz de naufragiu.

CAPITOLUL IV

Problema mâncării. Obiecții împotriva lămpii cu ulei - atmosfera pe care o creează. Avantajele brânzei ca tovarăș de drum. O femeie măritată își părăsește căminul. Alte măsuri în eventualitatea unui naufragiu, împachetez eu. Perversitățile periutei de dinți, împachetează George și Harris. Purtarea scandalosă a lui Montmorency. Mergem la culcare.

Apoi am discutat problema mâncării.

- Să-ncepem cu micul dejun, propune George, practic cum îl știți. Pentru micul dejun avem nevoie de o tigaie... (Harris e de părere că e un obiect cu totul indigest, noi îl rugăm să nu-și mai dea în petic și George continuă), un ceainic, un ibric și o lampă cu spirt. Fără ulei, adăugă el, cu o privire plină de înțeles.

Harris și cu mine îl aprobarăm numaidecât.

Ni s-a întâmplat odată să luăm cu noi o lampă cu ulei. A fost pentru prima și ultima oară. Timp de o săptămână am avut impresia că trăim într-un depozit de ulei. Se prelingea

într-una. Nimic nu se prelinge mai ușor ca uleiul de parafină; îl țineam în botul bărcii și de acolo se prelingea în jos, către cârmă, îmbibând întreaga barcă și tot ce întâlnea în cale; își făcea drum spre fluviu, satura peisajul și vicia atmosfera. Uneori ne gândila nările o adiere de vânt dinspre apus, încărcată de mirosul uleiului, alteori una asemănătoare dinspre răsărit, dinspre miazănoapte sau miazăzi, dar de oriunde venea, fie că venea dinspre zăpezile arctice, fie că se ridica din nesfârșitele nisipuri ale deșertului, purta aceeași mireasmă de ulei de parafină.

Uleiul făcea ce făcea și strica până și frumusețea apusurilor de soare, cât despre clarul de lună, hotărât lucru, acesta duhnea a ulei.

Am încercat să ne descotorosim de el la Marlow. Am lăsat barca lângă pod și am dat o raită prin oraș, doar-doar ne-o pierde urma, dar degeaba, nu ne-a slăbit un pas! Tot orașul duhnea a parafină. Când am trecut prin cimitir, am avut senzația că morții fuseseră înmormântați în ulei. Strada principală avea același miros. Ne-am întrebat cum pot trăi oamenii acolo. Am lăsat în urmă suburbiile, străbătând mile întregi pe drumul ce duce spre Birmingham, dar în zadar: provincia era cufundată în ulei.

La sfârșitul excursiei, în miez de noapte, ne-am dat întâlnire pe un câmp singuratic, sub un stejar lovit de trăsnet, unde am jurat solemn - nu-i vorbă, înjurasem toată săptămâna în felul moderat, obișnuit, al micului burghez, dar de data asta era o chestiune serioasă - am jurat solemn, zic, să nu mai luăm niciodată ulei de parafină cu noi în barcă, bineînțeles în afara cazurilor de boală.

Așa se face că până la urmă am luat lampa cu spirt metilenat. Dar nici asta nu era o soluție. Plăcintele și prăjiturile coapte pe o astfel de lampă capătă iz de metilen. Oricum, spirtul e mai sănătos decât uleiul când e introdus în organism în cantități mari.

Pentru micul dejun, George mai propuse omletă cu slănină, ușor de pregătit, carne rece, ceai, pâine cu unt și magiun, iar pentru prânz, biscuiți, carne rece, pâine cu unt și magiun, dar nici într-un caz brânză. Brânza, ca și uleiul, își dă prea multe aere. Pune stăpânire pe toată barca. Răzbate

prin coș și împrumută un iz pătrunzător tuturor lucrurilor care se află în preajmă. Nu poți să-ți dai seama dacă mănânci plăcintă cu mere, cârnați de Frankfurt sau căpșuni cu smântână. Toate au gust de brânză. Prea e mirositoare brânza!

Îmi amintesc de un prieten care a cumpărat odată două bucăți de brânză la Liverpool. Frumoasă brânză, ce să spun, grasă, gustoasă și cu un miros de două sute cai putere, care, hotărât, putea să străbată ușor trei mile și să doboare un trecător la două sute de yarzi. Cum în ziua aceea mă aflam la Liverpool, prietenul meu m-a rugat, dacă n-am nimic împotriva, să duc brânza cu mine la Londra. Omul trebuia să mai rămână la Liverpool vreo două-trei zile și își făcea socoteala că n-ar fi bine să țină brânza prea mult timp. - Cu plăcere, dragă, i-am răspuns, cu plăcere. M-am dus după brânză și am luat-o cu mine în trăsură. Dar ce trăsură! Un adevărat obiect de muzeu, târât de un prăpădit de somnambul, care abia își trăgea sufletul și al cărui proprietar, într-un moment de entuziasm, în timpul conversației, l-a numit cal. Am așezat brânza pe capră și am pornit cu o viteză care ar fi făcut cinste celui mai iute compresor cu aburi și toate au mers strună până când am făcut colțul. Acolo, vântul duse un iz de brânză drept în nările roibului. Calul se învioră și, cu un sforăit de groază, o porni cu trei mile pe oră. Vântul continua să bată în direcția lui și, înainte să ajungem la capătul străzii, calul își dădea pur și simplu sufletul, gonind cu aproape patru mile pe oră și lăsând cu mult în urmă schilozii și doamnele bătrâne și trupeșe. Fu nevoie de doi hamali, în afară de birjar, ca să-l oprească în stație și cred că n-ar fi izbutit s-o facă nici atunci dacă unul din ei n-ar fi avut prezența de spirit să-i pună peste bot o batistă și să aprindă o bucată de hârtie de împachetat.

Mi-am cumpărat biletul și am pășit mândru pe peron, cu brânza sub braț, în timp ce oamenii se dădeau respectuos la o parte din calea mea. Trenul era aglomerat și am fost nevoit să intru într-un compartiment unde se aflau șapte pasageri. Cu toate obiecțiile unui domn bătrân și arțăgos, am intrat. Am pus brânza pe raftul de bagaje și m-am înghesuit

pe bancă, surâzând amabil și spunând că e o zi călduroasă. Nu trecură nici câteva minute și pe bătrân îl apucă neastâm-părul.

- E grozav de închis aerul aici, spuse el.

- Înăbușitor, pur și simplu, adăugă vecinul său. Începură apoi amândoi să adulmece cu nările în aer, o dată, de două ori, iar la a treia încercare li se tăie respirația, se ridicară fără să rostească un cuvânt și ieșiră. Două minute mai târziu se ridică și o doamnă solidă și, spunând că e rușinos lucru ca o femeie respectabilă și măritată să fie torturată astfel, își luă geamantanul și cele opt pachete și ieși. Ceilalți patru pasageri mai stătură cât mai stătură, până când un bărbat sobru, care, judecând după îmbrăcăminte și după întreaga lui înfățișare, părea să fie antreprenor de pompe funebre, spuse că mirosul îi amintește de un cadavru de copil, afirmație la care ceilalți trei pasageri se năpustiră spre ușă, înghiontindu-se și încercând să iasă în același timp.

I-am zâmbit domnului în negru și am observat că, după toate probabilitățile, vom rămâne singuri în compartiment. Omul râse amuzat, spunând că unii fac prea mult caz de nimicuri. Cu toate acestea, după ce am pornit și el fu cuprins de o ciudată depresiune sufletească, așa că, ajungând la Crewe, l-am poftit să coboare ca să bem ceva. A încuviințat bucuros și ne-am dus la restaurant, unde am strigat, am bătut din picioare și ne-am fluturat umbrelele cam timp de cincisprezece minute, iar într-un sfârșit veni o tânără doamnă să ne întrebe dacă dorim ceva.

- Dumneata ce iei? l-am întrebat pe prietenul meu.

- Domnișoară, dați-mi vă rog niște brandy simplu, de o jumătate de coroană, făcu el.

După ce-l dădu pe gât, se îndepărtă binișor și se așeză într-un alt compartiment, un gest de om laș, după părerea mea.

De la Crewe înainte am rămas singur în compartiment, deși trenul era înțesat de lume. Pe drum, în diferite gări, la vederea unui compartiment gol, călătorii dădeau năvală, strigând:

- Aici, Mary! Vino repede, locuri câte vrei.

- Am găsit. Loc berechet, Tom, vino-ncoace!

Veneau în goană, cărând geamantane grele și bătându-se la ușă care să intre mâi întâi. Unul deschidea în cele din urmă ușa, urca treptele, se clătina și cădea în brațele celui din spatele lui. Veneau apoi, pe rând, ceilalți, trăgeau aerul adânc în piept, îi apuca amețeala și se-nghesuiau în celelalte compartimente sau plăteau diferența și călătoreau cu clasa întâi.

Am coborât la Euston și am dus brânza acasă, la prietenul meu. Când soția lui intră în cameră, mirosi o clipă aerul din jur și spuse:

- Ce se întâmplă? Să nu-mi ascunzi nimic, te rog!

- Niște brânză, i-am răspuns. Tom a cumpărat-o la Liverpool și m-a rugat să v-o aduc.

Am adăugat apoi că sper să găsesc înțelegere la ea, că eu nu am nici în clin nici în mânecă cu brânza. Mi-a dat toate asigurările, dar a subliniat că o să stea de vorbă cu Tom când se va întoarce.

Prietenul meu fu reținut la Liverpool mai mult decât se așteptase și, deoarece trei zile mai târziu nu se întorsese încă, soția lui îmi făcu o vizită.

- Ce spunea Tom despre brânza aceea? mă întrebă ea.

- I-am răspuns că, potrivit instrucțiunilor lui Tom, trebuia ținută într-un loc umed.

- Și să nu se atingă nimeni de ea, am adăugat.

- Nu cred că se va atinge cineva. El a mirosit-o?

- Așa bănuiesc. Făcea impresia chiar că s-a atașat de ea.

- Crezi că o să se supere, mă întrebă ea, dacă o să-i dau un ban unui om numai ca s-o ducă de aici și s-o îngroape?

- Mă tem că asta i-ar alunga zâmbetul de pe buze pentru totdeauna.

Deodată o fulgeră un gând:

- N-ai vrea s-o ții la dumneata până când se întoarce Tom? Să ți-o trimit, ce zici?

- Doamnă, am răspuns eu, mie, unuia, îmi place mirosul de brânză. Și de călătoria pe care am făcut-o cu brânza de la Liverpool la Londra, mai zilele trecute, îmi voi aminti întotdeauna ca de un final plăcut al unui concediu plăcut. Totuși, în lumea asta, trebuie să ținem seama și de ceilalți.

Doamna sub al cărei acoperiș am cinstea să locuiesc e văduvă și, după câte știu, s-ar putea să fie și orfană. Dumneaei se împotrivește cu vehemență, așa zice chiar cu elocvență, oricărei tentative de a i se impune ceva, cum singură spune. Îmi dau seama instinctiv că prezența brânzei în casa ei ar socoti-o o astfel de "impunere" și nu trebuie să se spună niciodată despre mine că am căutat să jignesc o văduvă și o orfană.

- Foarte bine, spuse soția prietenului meu, ridicându-se. Nu mai am atunci de adăugat decât că o să-mi iau copiii și o să mă mut la un hotel până când cineva o să mănânce brânza aceea. Refuz să mai locuiesc sub același acoperiș cu ea.

Se ținu de cuvânt și, înainte de a pleca, își lăsă casa în grija unei menajere care, fiind întrebată dacă poate suporta mirosul, răspunse: "Ce miros?" și care, atunci când i se puse brânza sub nas și fu rugată să tragă puternic aerul în piept, spuse că parcă, parcă deslușește un vag miros de pepene. Se ajunsese astfel la concluzia că atmosfera nu îi este întru totul neprielnică femeii, așa că fu lăsată în casă.

Nota de plată a hotelului s-a ridicat la cincisprezece guinee, iar prietenul meu, când a făcut socoteala tuturor cheltuielilor, a constatat că brânza îl costase opt șilingi și șase pence livra. Așa stând lucrurile, mărturisi că, deși se dă în vânt după o bucată de brânză bună, cheltuiala aceasta era mai mare decât îi îngăduia buzunarul și, în consecință, se hotărî să scape de ea. O aruncă în canal, dar fu silit s-o pescuiască din nou, deoarece luntrașii se plâneau că îi apucă leșinul. Apoi, într-o noapte fără lună, o lăsă în cimitirul parohiei. Paznicul o descoperi și făcu un tărăboi grozav, spunând că s-a pus la cale un complot împotriva lui, că o să fie treziți morții din morminte și el o să-și piardă slujba!

Până la urmă, prietenul meu izbuti să se descotorosească de brânză, îngropând-o pe plaja unui oraș de pe litoral. Locul își câștigă o adevărată faimă. Vizitatorii spuneau că nu și-au dat seama până atunci cât de tare e aerul și ani de-a rândul după aceea, ofticoșii și oamenii cu plămânii slabi au dat năvală într-acolo.

Așa se face că, deși îmi place brânza, i-am dat dreptate lui George când a stăruit să ne lipsim de ea.

- Renunțăm la ceaiul de cinci, spuse George, în timp ce Harris făcea fețe-fețe, în schimb la șapte o să avem o masă gustoasă și bogată, un fel de combinație de prânz, ceai și cină.

Lui Harris îi mai veni inima la loc. George fu de părere să luăm plăcintă cu carne și fructe, carne rece, roșii, fructe și verdețuri. Cât privește băutura, am luat un preparat neîntrecut de-al lui Harris, ceva lipicios pe care-l amesteci cu apă și-i spui limonadă, ceai într-o cantitate impresionantă și o sticlă cu whisky pentru caz de naufragiu, cum spunea George.

Îmi făcea impresia că George prea pomenește des despre o atare posibilitate. Asta nu mi se părea că era cea mai indicată stare de spirit pentru începerea unei călătorii.

Îmi pare bine, totuși, că am luat whisky.

N-am luat nici bere, nici vin. Aceste băuturi sunt o adevărată calamitate când mergi în susul fluviului. Berea și vinul te fac greoi și somnoros. Un păhărel seara, când dai o raită prin oraș și te uiți după fete, mai calea-valea, dar să te ferească sfântul să bei când soarele te arde în creștet și te așteaptă o muncă istovitoare.

Am întocmit o listă cu lucrurile ce trebuiau luate și ea devenise destul de măricică când ne-am despărțit seara. A doua zi - era într-o vineri - am adunat grămadă toate lucrurile și ne-am dat întâlnire, pe seară, ca să împachetăm. Am făcut rost de un geamantan mare pentru haine și de două coșuri încăpătoare pentru mâncare și pentru vasele de bucătărie. Am rezemat masa de fereastră, am îngrămădit toate lucrurile pe jos în mijlocul odăii, ne-am așezat roată în jurul lor și am privit.

- Am să împachetez eu, am spus.

Adevărul este că mă pricep binișor la împachetat, împachetatul e unul dintre nenumăratele lucruri la care mă pricep mai bine decât oricare alt muritor, de asta sunt convins. (Eu însumi mă mir câteodată cât de multe sunt aceste lucruri.) Am pledat în acest sens pe lângă George și Harris și le-am spus că ar face bine să lase treaba asta în seama mea. Amândoi au acceptat sugestia cu o grabă de-a dreptul ciudată. George și-a aprins pipa și s-a lungit într-un fotoliu, iar Harris și-a întins picioarele pe masă și a început să pufăie

dintr-o țigară de foi.

Dar nu asta fusese intenția mea. Mă gândisem, de fapt, ca eu să conduc operațiunile, iar Harris și George să trebăluiască sub ordinele mele, îndemnați din când în când de câte un: "Ah, nepriceputule!" sau "Stai să-ți arăt eu!" sau "Ai văzut ce simplu e?", având gândul sincer să-i dăscălesc, cum s-ar spune. Felul în care mi-au răstălmăcit intenția m-a scos din sărite. Nimic nu mă irită mai mult decât să văd că alții stau și nu fac nimic în timp ce eu trudesesc din greu.

Închiriasem odată o cameră împreună cu un prieten care mă înnebunise, pur și simplu. Stătea tolănit pe canapea ceasuri întregi și nu mă mai slăbea din ochi în timp ce eu îmi vedeam de treburi prin odaie. Spunea că-i face bine să mă vadă forfotind fără rost, de colo până colo. Simțea că în felul acesta viața căpăta sens, că nu i se mai părea un vis deșert, prin care treci ca un gură-cască, ci o menire nobilă, plină de răspunderi și muncă încordată. Și, iarăși, își punea întrebarea cum de a putut trăi până acum, neavând pe nimeni la care să se uite cum muncește.

Eu am o cu totul altfel de fire. Nu pot să stau cu brațele încrucișate și să văd cum altul trudește și transpiră. Simt întotdeauna nevoia să mă scol și să supraveghez, să umblu după el cu mâinile în buzunar și să-i spun ce are de făcut. De vină e firea mea păcătoasă, sunt prea energic.

N-am spus, totuși, nimic și am început să împachetez. Mi-a luat mai mult timp decât îmi făcusem eu socoteala la început, dar până la urmă am umplut geamantanul, m-am așezat pe el și l-am legat cu curele.

- N-ai de gând să pui și ghetete? mă întrebă Harris. Am privit prin odaie și am constatat că le uitasem. Țsta e Harris, ce vreți! Tăcuse mâlc până când am închis și am legat geamantanul! Iar George se prăpădea de râs, ah, râsul acela al lui, prostesc, idiot, cu gura până la urechi, care mă scoate veșnic din sărite!

Am desfăcut iar geamantanul și am vârât ghetete înăuntru, dar chiar în clipa când am vrut să-l închid, m-a fulgerat un gând îngrozitor, împachetasem oare periuța de dinți? Nu știu cum se face, dar niciodată nu știu dacă mi-am împachetat periuța de dinți.

Periuța de dinți mă terorizează ori de câte ori călătoresc și-mi face viața iad. Visez că n-am împachetat-o, mă trezesc scaldat într-o sudoare rece, sar din pat și m-apuc s-o caut. Iar dimineața o împachetez înainte de a o fi folosit și iar trebuie să desfac geamantanul ca s-o scot și - parcă e un făcut! - întotdeauna e ultimul lucru peste care dau. Împachetez încă o dată și o uit, trebuie să dau fuga până sus, la etaj, în ultima clipă, și s-o duc la gară învelită într-o batistă.

Bineînțeles că și de data asta a trebuit să răvășesc toate și se-nțelege că nici de data asta n-am găsit-o. Am scotocit prin geamantan și am răscolit toate, până când lucrurile au ajuns în starea în care trebuie să fi fost înainte de facerea lumii, când domnea haosul. Pe ale lui George și Harris - se putea? - le-am găsit de optsprezece ori, nu însă și pe a mea. Am pus lucrurile la loc, unul câte unul, după ce le-am cercetat în mână și le-am scuturat cu grijă. Am descoperit-o în cele din urmă într-o gheată. Cât privește împachetatul, am luat-o de la capăt.

Când am isprăvit, George mă întrebă dacă săpunul e înăuntru. I-am răspuns că nu-mi pasă nici cât negru sub unghie dacă săpunul e înăuntru sau nu, am trântit capacul geamantanului și, după ce l-am legat și am strâns chingile, mi-am dat seama că mi-am uitat înăuntru punga cu tutun, așa că a trebuit să-l deschid iar. L-am închis definitiv la 10.05 p.m. Mai rămâneau coșurile. Harris ne atrase atenția că nu mai sunt nici douăsprezece ore până la plecare și că ar fi mai bine ca el și George să facă restul. Eu am încuviințat, m-am instalat comod pe canapea, iar ei s-au așternut pe treabă.

Erau amândoi plini de voie bună și li se putea citi pe față râvna de a-mi arăta cum anume se procedează. Eu mă abțineam de la orice comentarii. Așteptam. După ce-o să-l spânzure pe George, cel mai nepriceput împachetator de pe glob va fi Harris, așa că mă uitam la grămezile de farfurii și cești, la ibrice, sticle și borcane, la plăcinte și lămpi de gătit, la prăjituri și roșii și la toate câte erau acolo și presimțeam că lucrurile vor lua în curând o întorsătură interesantă.

Așa a și fost. Mai întâi au spart o ceașcă. Asta fu prima lor ispravă. Au spart-o numai așa, de afurisiți ce erau, ca să-mi arate de ce sunt ei în stare și ca să-mi stârnească

interesul.

Pe urmă, Harris a pus marmelada de căpșuni peste o roșie și, după ce a făcut-o chiseliță, au trebuit s-o culeagă cu lingurița.

Veni apoi rândul lui George să arate ce știe. George călcă pe unt. Eu n-am spus nimic, m-am mulțumit să-mi mut locul, așezându-mă pe marginea mesei, de unde am continuat să-i contemp lu. Simțeam că asta îi irită mai mult decât orice comentarii. Deveniseră nervoși, nu mai știau ce fac, călcau când pe una, când pe alta, puneau obiectele în spatele lor și, când aveau nevoie de ele, nu le mai găseau.

Au așezat plăcinta în fundul coșului, iar lucrurile grele de deasupra au avut grijă s-o turtească. Au împrăștiat sarea peste tot, iar untul, Dumnezeule! nu mi-aș fi putut închipui până atunci că doi oameni în toată firea pot face atâtea cu o porție de unt de un șiling și doi pence. După ce George a răzuit untul de pe unul din papucii cu care era încălțat, au încercat să-l bage în ibric. Dar untul nu voia să intre, iar ceea ce era înăuntru nu voia să iasă. Până la urmă l-au strâns cu un cuțit și l-au pus pe un scaun, Harris s-a așezat pe el, untul i s-a lipit de fundul pantalonilor și urmarea a fost că au început să-l caute prin toată casa.

- Pot să jur că l-am pus pe scaun, spuse George, privind spre locul gol cu un aer întrebător.

-Am văzut cu ochii mei când l-ai pus, mai adineauri, confirmă Harris.

Și iar se apucară să cotrobăie prin odaie, apoi se întâlniră în mijlocul încăperii și se uitară holbați, unul la altul.

- Extraordinar! făcu George.

- Ce chestie! făcu Harris.

Apoi George se pomeni întâmplător în spatele lui Harris și descoperi untul.

- Hait! Ca să vezi unde a fost! exclamă el indignat.

- Unde? strigă Harris, întorcându-se spre el.

- Stai, naibii, pe loc! zbieră George, răsucindu-se în urma lui.

După ce l-au luat de pe pantaloni, l-au împachetat în ceainic.

Montmorency, firește, era nelipsit. Marea ambiție a lui

Montmorency era să-ți stea în cale și să fie ocărât. Dacă poate să se vâre undeva unde e cel mai puțin dorit, unde prezența lui e o adevărată pacoste, unde îi scoate pe oameni din sărite și primește străchini în cap, atunci știe că nu și-a irosit ziua degeaba.

Idealul său suprem este să întâlnească pe cineva care să se împiedice de el și să-l înjure de mama focului vreme de un ceas, iar după ce-și împlinește visul, devine arogant peste măsură.

A venit și s-a așezat pe lucruri numai bine când Harris și George trebuiau să se apuce de împachetat; era încredințat că ori de câte ori ei întindeau mâna după ceva, aveau nevoie de botul lui rece și slinos. Și-a vârât una din labe în marmeladă, a răvășit lingurițele de ceai și, pretinzând că lămâile ar putea fi luate drept șoareci, a omorât trei din ele înainte ca Harris să-l poată atinge cu tigaia.

Harris zicea că-l încurajez. Nu e adevărat, nu-l încurajam. Un câine ca Montmorency nu are nevoie de încurajare! Păcatul natural și original cu care s-a născut îl împinge la astfel de isprăvi.

Terminară cu împachetatul la 12.50, când Harris se așază pe coșul cel mare și-și exprimă nădejdea că n-o să se strice nimic. George îl corectă numaidecât, observând că ceea ce se putea strica s-a stricat până atunci, reflecție care părea că-l consolează. Tot el ne anunță că nu mai poate de somn.

De fapt, ne era somn la toți. Cum Harris urma să doarmă la noi, am urcat scările.

Am dat cu banul: Harris trebuia să se culce în același pat cu mine. M-a întrebat:

- Preferi să dormi la margine sau la perete, Jerome?
- Prefer să dorm în pat, i-am răspuns.

Mi-a răspuns că bancul e răsuflat, după care George ne-a întrebat.

- La ce oră să vă trezesc?
- La șapte, spuse Harris.
- Nu, la șase, am zis eu. (Voiam să scriu niște scrisori.)

După ce m-am dondănit puțin cu Harris, a mai lăsat unul, a mai urcat altul, i-am spus lui George să ne deștepte

la șase și jumătate.

George nu ne răspunse. Ne-am apropiat de el și ne-am dat seama că dormea buștean, i-am pus așadar lângă pat un lighean cu apă rece, de care să se poticnească dimineața, și ne-am culcat.

CAPITOLUL V

Ne trezește doamna Poppets. Trândavul de George. Mistificările "buletinului meteorologic". Bagajele noastre. Perversitatea ștregarului. Lumea se adună în jurul nostru. Pornim cu alai și sosim la gara Waterloo. Inocența funcționarilor de la Căile Ferate din sud-vest cu privire la lucruri atât de pământești cum sunt trenurile. Barca pe valuri saltă ușor...

A doua zi dimineață, mă trezi doamna Poppets:

- Știți că e aproape nouă, domnule?
- Nouă? Nouă ce? am strigat eu, sărind ca ars.
- Nouă ceasuri, răspunse ea prin gaura cheii. M-am gândit că ați uitat să vă sculați.

L-am trezit pe Harris și i-am spus cât e ceasul.

- Parcă voiai să te scoli la șase, zise el.
- Exact! De ce nu m-ai trezit?
- Cum era să te trezesc când nu m-ai trezit tu? răspunse el. Acum n-o să ajungem pe fluviu decât după douăsprezece. Mai bine nici nu te mai sculai.

- Hm, am făcut eu, ai avut noroc cu mine. Dacă nu te trezeam, ai fi zăcut în pat două săptămâni.

Ne-am ciondănit în felul acesta câteva minute, când, deodată, ne-a întrerupt un sforăit sfidător, venind dinspre patul unde dormea George. De-abia atunci ne-am adus aminte că mai era și el pe lume. Să-l fi văzut, ditamai găliganul, omul care dorise să știe la ce oră să ne trezească, cum dormea cu fața în sus, cu gura larg deschisă și cu genunchii la gură.

Nu știu de ce, zău, dar vederea cuiva care doarme, când eu sunt sculat, mă întărită la culme. Mi se pare atât de scandalos să văd cum ceasurile prețioase din viața unui om, clipe neprețuite, care nu se vor mai întoarce niciodată se iro-

sesc fără noimă, într-un somn animalic!

Da, în patul acela zăcea George, prietenul nostru, risipind într-o trândăvie revoltătoare darul inestimabil al timpului și nedând nici o întrebuintare prețioasei sale vieți și când te gândești că pentru fiecare clipă pierdută va trebui să dea socoteală mai târziu... Ar fi putut foarte bine să se îndoape cu ouă și slănină, să întărâte câinele sau să cocheteze cu subreta, în loc să zacă acolo, cufundat într-o uitare de sine strigătoare la cer.

Teribilă concluzie! Atât eu, cât și Harris am ajuns la ea în aceeași clipă. Ne-am hotărât să-l salvăm pe George și, copleșiți de această nobilă misiune, am uitat de cearta noastră. Ne-am repezit la el, i-am smuls cearșaful, Harris i-a dat una cu papucul, eu i-am țipat în ureche... și George s-a deșteptat.

- Ce-ce-ce s-a-ntâmpat? întrebă el, ridicându-se în capul oaselor.

- Scoală-te, osânză! răcni Harris. E zece fără un sfert.

- Cum? strigă el, sărind din pat drept în lighean. Cine dracu' a mai pus și asta aici?

I-am spus că numai un zezec n-ar fi văzut ligheanul.

Ne-am îmbrăcat și, când am ajuns la lucrurile de toaletă, ne-am adus aminte că am pus în geamantan periutele de dinți, peria și pieptenele (periuța asta de dinți o să mă bage în mormânt), așa că a trebuit să coborâm și să răvășim geamantanul pentru a le putea pescui de acolo. Și tocmai bine când ni s-a părut că am isprăvit cu povestea asta, George ceru ustensilele de bărbierit. I-am spus că va trebui să renunțe la bărbierit în dimineața aceasta, deoarece nici prin gând nu ne trece să desfacem iar geamantanul, nici pentru el, nici pentru oricine altul de teapa lui.

- Nu fiți caraghioși, se burzului el. Cum să ies în oraș cu barba asta?

Desigur, ar fi o jignire adusă orașului, dar ce ne păsa nouă de suferința omenească? După cum se exprima Harris, în felul lui grosolan, orașul trebuia s-o înghită și pe asta.

Am coborât să ne luăm gustarea de dimineață. Montmorency invitase alți doi câini ca să-l petreacă și acum se hârjoneau și se încăierau pe pragul ușii. I-am astâmpărat

lovindu-i cu umbrela, apoi ne-am așezat la masă și ne-am ospătat cu niște cotlete și friptură rece.

- E lucru mare să știi să mănânci cum trebuie dimineața, spuse Harris, atacând două cotlete și adăugând că vrea să le mănânce fierbinți, friptura putea să mai aștepte.

George luă ziarul și dădu citire "accidentelor de canotaj", precum și buletinului meteorologic, care prezicea "ploaie, frig, vreme umedă spre frumos" (poate fi ceva mai teribil?), "furtuni locale însoțite de descărcări electrice, vânt dinspre est, depresiune generală în districtele din Midland (Londra și Canalul Mânecii). Barometrul în scădere". Găsesc că dintre toate neroziile cu care suntem sâcâiți, mistificarea cu "buletinul meteorologic" e cea mai gravă. "Previziunile" meteorologice prevăd exact ceea ce s-a întâmplat ieri sau alaltăieri și exact contrariul a ceea ce are să se întâmple azi.

Îmi amintesc cum într-un târziu de toamnă mi-am ratat cu desăvârșire concediul, deoarece am ținut seama de buletinul meteorologic al unui ziar local. Luni anunța: "Pentru azi se prevăd averse de ploaie, însoțite de descărcări electrice", am renunțat așadar la picnic și am rămas în casă toată ziua, așteptând ploaia. Și oamenii treceau prin fața casei în căruțe și trăsuri, cum nu se poate mai veseli și mai bine dispuși, în vreme ce soarele strălucea, iar cerul era albastru, fără urmă de nori.

- Ah! spuneam noi, contemplându-i pe fereastră. Să-i vezi cât de murați or să se întorcă!

Râdeam pe înfundate, la gândul că o să se ude ciuciulete, apoi ne întorceam și scormoneam focul, ne luam câte o carte și citeam sau aranjam colecțiile de alge și scoici. Către ora douăsprezece, când soarele inundă camera, căldura deveni de-a dreptul înăbușitoare, iar noi ne întrebăm când vor începe aversele acelea grozave, însoțite de descărcări electrice.

- După-masă plouă sigur, ne spuneam unul altuia. Dacă nu-i udă leoarcă, să nu-mi spui pe nume! Ce-o să mai râdem!

La ora unu, proprietăreașa veni să ne întrebe dacă nu avem de gând să ieșim, deoarece se arăta a fi o zi atât de frumoasă.

- Nu, nu! i-am răspuns noi. Nu vrem să ne întoarcem murați.

Iar când amiaza era aproape pe sfârșite și tot nu se arăta vreun semn de ploaie, am încercat să ne mângâiem cu ideea că ploaia va începe pe neașteptate, tocmai când oamenii vor pomi către casă și, lipsiți cum erau de orice adăpost, vor face o baie serioasă. Dar nu căzu strop de ploaie și astfel luă sfârșit o zi minunată, după care urmă o noapte fermecătoare.

A doua zi de dimineață, barometrul arăta "o zi călduroasă, cu timpul între frumos și frumos stabil, temperatură ridicată", așa că ne îmbrăcam cu lucruri ușoare și ieșeam, dar la o jumătate de oră după ce pornisem, începea să plouă cu bășici și se stârnea un vânt rece și afurisit, care o ținea așa într-una, ziulica întreagă, iar noi ne întorceam acasă cu guturai și cu junghiuri reumatice și ne culcam.

Vremea e un lucru care mă depășește cu totul. Nu reușesc niciodată s-o înțeleg. Barometrul nu e de nici un folos: te induce în eroare, ca și pronosticul din ziar.

La un hotel din Oxford, unde am stat primăvara trecută, se afla un barometru agățat de perete. Când am sosit acolo, arăta "timp frumos, stabil", cu toate că afară ploua cu găleata și a plouat așa până seara. Cum nu-mi puteam deloc da seama, am lovit ușor barometrul și indicatorul a sărit și a arătat "foarte uscat". Lustragiul de la hotel, trecând întâmplător pe acolo, s-a oprit și mi-a spus că, după toate probabilitățile, barometrul avea în vedere a doua zi. Eu am sugerat atunci că poate se gândește la penultima săptămână, dar băiatul nu renunță la părerea lui.

A doua zi am lovit barometrul din nou și indicatorul s-a urcat și mai sus, în timp ce afară ploua mai tare ca niciodată. Miercuri am repetat experiența, iar indicatorul a descris un semicerc spre "frumos stabil", "foarte uscat" și "zăpușeală", până când a dat de opritor și nu a mai putut înainta. Mai mult decât atât nu putea face, instrumentul era astfel construit, încât nu putea prezice un timp și mai uscat, un efort în plus al indicatorului ar fi stricat barometrul. Era limpede că intenția lui ar fi fost să meargă mai departe și să prezică secetă, uscăciune, insolăție, vânt și alte asemenea

grozăvii, dar opritorul îl împiedica, așa se face că era nevoit să se mulțumească cu indicarea banalului "foarte uscat".

Între timp, ploua cu găleata și cartierele mai joase ale orașului erau sub apă din pricina revărsării fluviului.

Băiatul de la hotel ne spuse că, fără doar și poate, ne aștepta și pe noi cândva o îndelungată perioadă de vreme frumoasă. Ne citi apoi niște versuri tipărite în partea de sus a oracolului:

Ceea ce am prezis de mult s-a petrecut odată,

Ceea ce vă anunț acum va trece îndată.

În vara aceea n-a mai fost vreme frumoasă. Bănuiesc că mașinăria se referea la primăvara următoare.

Mai sunt apoi noile modele de barometre, cele lungi și drepte. Nu reușesc niciodată să le dau de capăt. Au o parte pentru ora 10 a.m. de azi, dar vezi că nu poți fi întotdeauna acolo la o oră atât de matinală. Un barometru ca ăsta urcă sau coboară pentru ploaie sau timp frumos și, mai mult sau mai puțin, după vânt; la un capăt scrie Nly [Northerly - de nord] și la celălalt Ely [Easterly - de est] (nu pricep ce legătură are bietul Ely [Orășel în Comitatul Cambridge] cu toate astea!), iar dacă-l ciocănești ușor nu-ți mai spune nimic. Până la urmă trebuie să-l potrivești după nivelul mării și să-l reduci la Fahrenheit, dar chiar și atunci răspunsul nu-mi spune nimic.

Dar cine dorește să i se prezică timpul? E destul de neplăcut când vremea urâtă vine și neanunțată, darmite așa! Profetul ce ne place nouă e moșneagul care, într-o dimineață deosebit de înnorată a unei zile pe care o dorim deosebit de frumoasă, cercetează zarea cu un ochi deosebit de cunoscător și spune:

- Nu, domnule, cred că o să se răzbune vremea. Da, da, se înseninează negreșit.

- Știe moșul ce spune! comentăm noi luându-ne ziua bună de la el și pornind la drum. E ciudat cum se pricep bătrânii ăștia să prezică.

Și simțim o nețărmurită simpatie pentru acest moșneag, iar faptul că nu se înseninează și continuă să plouă toată ziua n-o micșorează defel.

- Deh, ne spunem noi, omul a făcut ce-a putut.

Dimpotrivă, față de omul care ne prezice vreme urâtă nutrim numai sentimente ostile și răzbunătoare.

- Ce zici, se-nseninează? îi strigăm noi voioși când trecem prin dreptul lui.

- Da' de unde, domnule, mă tem c-o să țină așa toată ziua, răspunde el, clătinând din cap.

- Hodorog tâmpit! bombănim noi. Ce să știe el?

Iar dacă cumva se întâmplă să iasă așa cum a cobit, ne întoarcem și mai furioși pe el, cu gândul nelămurit că, într-un fel sau altul, are un amestec în toate astea.

Prea era senină și însorită dimineața aceea ca să ne mohorâm ascultând prevestirile înfiorătoare pe care ni le citea George din ziar, despre "barometrul în scădere", "tulburări atmosferice înaintând în linie oblică dinspre Europa meridională" sau "presiunea în creștere". Dându-și seama că nu reușește să ne întristeze și că-și pierde vremea de pomană, George șterpeli țigara pe care tocmai mi-o răsucisem și ieși. Harris și cu mine, după ce am dat gata ultimele resturi de mâncare de pe masă, am transportat bagajele în pragul ușii și am așteptat să vină o birjă.

Când am pus lucrurile grămadă, ne-am dat seama că bagajul e impresionant: geamantanul, valiza cea mică, cele două coșuri, un balot respectabil de pături, vreo patru-cinci pardesie și impermeabile, câteva umbrele, apoi un pepene verde vârât într-un coșuleț, pentru că era prea voluminos ca să încapă în altă parte, vreo două livre de struguri într-o pungă, o umbreluță japoneză din hârtie, precum și o tigaie, care, având coada prea lungă, fusese împachetată în hârtie de ambalaj.

Erau cam multe bagaje și Harris și cu mine am început să ne simțim prost, deși pentru ce anume n-aș putea să spun. Nu se vedea nici o birjă, în schimb venirea băieții de pe stradă. Era vădit că spectacolul îi interesa, căci se opriră.

Primul care se ivi fu băiatul lui Biggs. Biggs e zarzavagiul nostru și talentul său cel mai de seamă constă în a-și asigura serviciile vagabonzilor celor mai uitați de Dumnezeu și mai lipsiți de principii pe care i-a zămislit până acum civilizația. Dacă în cartierul nostru se aude că a apărut o nouă și neîntrecută haimana, știm că e ultima descoperire a lui

Biggs. Mi s-a spus că în perioada când s-a săvârșit marea crimă din strada Great Coram, toată strada noastră a fost de părere că "băiatul" lui Biggs (din acea vreme) e vinovat de cele petrecute și dacă nu ar fi fost în stare să-și croiască un alibi perfect când a fost supus unui interogatoriu aspru, încrucișat, de către chiriașul de la nr. 19, când l-a vizitat pe acesta, în vederea unei comenzi, a doua zi dimineață după înfăptuirea crimei (chiriașul de la nr. 19 fiind asistat de chiriașul de la nr. 21, care, întâmplător, se găsea acolo în clipa aceea), putea s-o pățească urât. Nu l-am cunoscut pe băiatul lui Biggs în epoca aceea, dar după cele ce-am văzut de atunci la băieții lui, eu, unul, nu aș fi acordat prea multă importanță alibiului.

Băiatul lui Biggs, cum spuneam, își făcu apariția de după colț. Era grăbit, dar la vederea lui Harris, a mea, a câinelui și a lucrurilor își încetini pasul și se holbă. Harris și cu mine ne-am uitat urât la el. Aceasta ar fi rănit o natură mai sensibilă, dar băieții lui Biggs, de regulă, nu se pierd cu firea cu una cu două. El stătu locului, la un yard de scara noastră, și, sprijinindu-se de balustradă și alegându-și un pai pentru mestecat, ne țintui cu privirea. Era limpede că voia să știe cum vor sfârși toate acestea.

În clipa următoare, băiatul băcanului se ivi pe partea cealaltă a străzii. Băiatul lui Biggs îl salută:

- Hei! Parterul de la patruș' doi se mută!

Băiatul băcanului trecu strada și se așeză în partea cealaltă a scării. Apoi se opri și tânărul de la lustragerie, postându-se lângă băiatul lui Biggs, iar băiatul care spăla sticle la "Stâlpii albaștri" ocupă o poziție independentă, la marginea trotuarului.

- N-o să moară de foame, ce zici? zise domnișorul de la lustragerie.

- De, trebuie să ai câte ceva cu tine, răspunse "Stâlpii albaștri", dacă vrei să treci Atlanticul cu o luntre.

- N-au de gând să treacă Atlanticul, se băgă băiatul lui Biggs. Se duc să-l caute pe Stanley.

Între timp se strânsese o mulțime frumușică de oameni și fiecare îl întreba pe celălalt ce s-a întâmplat. Unii (cei tineri și flușturatici) susțineau că e o nuntă și ziceau că

mirele e Harris, iar alții, mai în vârstă și mai serioși, erau înclinați să creadă că e vorba de o înmormântare și că eu sunt, probabil, fratele răposatului.

Într-un sfârșit apăru o birjă goală (pe strada noastră, de regulă, birjele goale, atunci când nu e nevoie de ele, trec din trei în trei minute, se plimbă de colo până colo de pomană și-ți așin calea). Noi ne-am îndesat în ea cu tot ce aveam și, gonind niște prieteni de-ai lui Montmorency care juraseră pesemne să nu se despartă niciodată de el, am pornit la drum în uralele gloatei. Băiatul lui Biggs azvârli după noi cu un morcov, ca să ne meargă din plin.

La unsprezece am ajuns la gara Waterloo și ne-am interesat de unde pleacă trenul de unsprezece și cinci. Bineînțeles că nu știa nimeni, nimeni dintre cei de la Waterloo nu știe de unde pleacă un tren, sau, atunci când pleacă, ce destinație are, sau, mă rog, ceva de felul acesta. Hamalul care ne-a luat bagajele era de părere că trenul pleacă de la peronul al doilea, dar un alt hamal cu care discută problema auzise un zvon potrivit căruia urma să plece de la primul peron. Șeful gării, pe de altă parte, era încredințat că trebuie să tragă la peronul trenului suburban.

Ca să lămurim lucrurile într-un fel, am urcat la etaj și l-am consultat pe impiegatul de mișcare. Acesta ne informă că tocmai atunci stătuse de vorbă cu cineva care a văzut trenul pe peronul al treilea. Ne-am dus așadar la peronul al treilea, dar autoritățile de acolo ne-au spus că, după părerea lor, trenul acela e expresul de Southampton, sau, dacă nu, personalul de Windsor. Dar erau absolut siguri că nu e trenul de Kingston, deși de ce anume erau siguri că nu e n-au putut să ne spună.

Apoi hamalul nostru se gândi puțin și își dădu cu presupusul că trenul nostru trebuie să fie tras la peronul înalt; i se părea chiar că recunoaște garnitura. Ne-am dus așadar la peronul înalt și l-am întrebat pe mașinist dacă merge la Kingston. Omul ne răspunse că n-ar putea să ne spună sigur, dar că e mai degrabă înclinat să creadă că da. Oricum, dacă nu e trenul de 11.5 pentru Kingston, ne-a încredințat că e cel de 9.32 pentru Virginia Water sau expresul de 10 dimineața pentru insula Wight sau pentru o localitate în direcția aceea

și că vom afla exact atunci când vom ajunge acolo. I-am strecurat în mână o jumătate de coroană și l-am rugat stăruitor să fie trenul de 11.5 pentru Kingston.

- Pe linia asta, i-am spus noi, n-o să știe nimeni niciodată ce tren ești și unde te duci. Drumul îl cunoști, așa că o iei binișor din loc și o apuci spre Kingston.

- Știu și eu, domnilor? răspunse vajnicul om. La urma urmei, tot trebuie să plece un tren la Kingston. Foarte bine. Dați-mi banii.

Așa am ajuns noi la Kingston pe Căile Ferate de Londra și din sud-vest.

Am aflat mai târziu că trenul cu care călătorisem era, de fapt, trenul de mesagerii Exeter și că oamenii au pierdut ceasuri întregi căutându-l la Waterloo: nimeni nu știa ce s-a întâmplat cu el.

Barca noastră ne aștepta la Kingston, chiar sub pod; ne-am îndreptat spre ea, ne-am depozitat bagajele în jurul ei și am pășit în ea.

- Gata, domnule? întrebă omul.

- Gata, am răspuns noi.

Și, cu Harris la cârmă, eu la trota cârmei și Montmorency, necăjit și neîncrezător la culme, la prora, ne-am avântat pe apele Tamisei, care, vreme de două săptămâni, urma să fie căminul nostru.

CAPITOLUL VI

Kingston. Observații instructive cu privire la începuturile istoriei Angliei. Observații instructive cu privire la stejarul sculptat și la viață, în general. Trista experiență a tânărului Stivvings. Meditații asupra antichității. Am uitat că sunt la cârmă. Rezultate interesante. Labirintul din Hampton Court. Harris, ghid.

Era o dimineață minunată, pe la sfârșitul primăverii sau începutul verii, cum vreți să-i spuneți, când nuanțele gingașe ale ierbii și frunzelor se preschimbă într-un verde mai compact, iar anul seamănă cu o fată tânără și frumoasă care, în pângul feminității, simte primii fiori, nelămuriți și vestitori de viață nouă.

Pitoreștile ulițe mărginașe ale Kingston-ului, acolo unde ele coboară până la marginea apei, erau pline de farmec în lumina orbitoare a soarelui. Fluviul scânteietor, cu veșnicul lui du-te-vino de bărci și vaporeșe, drumul edecului străjuit de pomi, vilele elegante de pe celălalt țărm, Harris cu tricoul lui roșu-portocaliu, asudând și bombănind la vâsle, palatul străvechi și cenușiu al dinastiei Tudor, care apărea când și când în depărtare - toate alcătuiau un tablou înșorit, atât de luminos, dar liniștit, atât de plin de viață, dar și de pace, încât, deși era dis-de-dimineată, simțeam cum mă îmbie și mă robește lumea gândurilor și a visului.

Mă gândeam la Kingston sau "Kynningestun", cum i se spunea în zilele când era cetatea unde se încoronau regii saxoni. Marele Cezar a trecut fluviul pe aici, iar legiunile romane și-au așezat taberele pe dealurile din apropiere. Cezar, întocmai ca și Elisabeta mai târziu, pare să se fi oprit pretutindeni, atât numai că se respecta mai mult decât buna regină Bess, el n-a poposit pe la cârciumi.

Grozav îi mai plăceau cârciumile reginei fecioare a Angliei! Nu știu dacă există loc mai arătos pe o rază de zece mile în jurul Londrei la care să nu se fi uitat, unde să nu se fi oprit sau să nu fi dormit, din când în când. Presupunând că Harris va deschide o pagină nouă în cartea vieții lui și va deveni un om mare și bun, să zicem prim-ministru, mă întreb dacă după moartea lui, deasupra bodegilor pe care le-a patronat, nu vor fi agățate firme ca acestea: "În această casă, Harris a băut un pahar cu pelin", sau "În vara lui '88, Harris a golit aici două pahare cu whisky scoțian, rece, de la gheață", sau "Harris a fost dat afară de aici în decembrie 1886".

Nu, ar fi prea multe! Faimoase ar deveni localurile în care Harris nu a călcat niciodată: "Unicul restaurant din sudul Londrei, unde Harris n-a băut niciodată!" Lumea ar da năvală ca să afle care putea să fie pricina unei astfel de minuni.

Cât de mult trebuie să fi urât Kynningestun regele Edwy cei slab la minte! Bietul de el, n-a putut face față ospățului în ziua încoronării. Poate că nu i-a făcut bine capul de mistreț împănat cu prune dulci (mie, unuia, mi-ar fi făcut rău, cu

siguranță) și a băut prea mult mied și vin alb de Spania, fapt e că i-a părăsit pe furiș pe cheflii aceia zgomotoși, ca să petreacă un ceas tihnit alături de draga lui Elgiva, sub razele lunii.

Poate că, ținându-se de mână, stăteau amândoi la fereastră și priveau cum se oglindește luna în apa fluviului, în timp ce dinspre sălile îndepărtate zarva petrecerii răzbătea slab până la ei.

Parcă-i văd pe fiorosul Odo și pe sfântul Dunstan cum dau buzna în odaia retrasă și, împrôșcând-o cu vorbe grele pe frumoasa regină, îl târăsc pe bietul Edwy înapoi, în mijlocul bețivilor și al zurbagiilor.

Mulți ani mai târziu, în sunetele zgomotoase ale muzicii de bătălie, regii și ospețele saxone au fost îngropați alături, iar strălucirea Kingston-ului a dispărut pentru un timp, ca să renască în zilele când Hampton Court a devenit reședința Tudorilor și a Stuartilor, când corăbiile regale erau ancorate lângă țărm, iar cavalerii îmbrăcați în mantii strălucitoare coborau țațoși treptele debarcaderului, strigând: "Hei! O barcă! Să vină o barcă!"

Nenumărate case vechi din împrejurimi vorbesc deslușit despre zilele când Kingston era un oraș regal, în care, alături de rege, trăiau nobilii și curtenii, iar drumul lung ce ducea spre porțile palatului fremăta ziua întreagă de oțelul zăngănitor, de armăsari aprigi, de catifele și mătăsuri foșnitoare și chipuri vesele. Casele spațioase, cu ferestrele lor zăbrelite și cu firide, cu șemineele lor uriașe și cu acoperișurile lor țuguiate evocă zilele pantalonilor strâmți și ale pieptarelor, ale corsajelor brodate cu perle și ale înjurăturilor complicate. Ele au fost ridicate în vremea când "oamenii știau să construiască". Solidele cărămizi roșii s-au întărit și mai mult cu timpul, iar scările de stejar masiv nu scârțâie când încerci să cobori încet treptele.

Îmi amintesc că într-una din casele din Kingston există o minunată scară din stejar, sculptată. Casa nu mai este astăzi decât o prăvălie, dar e neîndoios că pe vremuri a fost locuința unui personaj important. Un prieten de-al meu din Kingston s-a dus acolo într-o zi ca să-și cumpere o pălărie și, într-un moment de absență, a dus mâna la buzunar și a plătit

pe loc.

Negustorul, care, întâmplător, îl cunoștea pe prietenul meu, a fost cam surprins la început, dar revenindu-și numai-decât și înțelegând că trebuie să facă ceva pentru a încuraja acest gest, l-a întrebat pe eroul nostru dacă n-ar vrea să vadă un lemn vechi de stejar, sculptat cu măiestrie. Prietenul meu acceptă și negustorul îl duse prin prăvălie până la scara casei. Balustrada era o neîntrecută lucrare de artă, iar peretele, până sus, era îmbrăcat în stejar, sculptat atât de frumos, încât ar fi făcut cinste unui palat.

După ce au urcat scările, au intrat într-un salon, o cameră mare și luminoasă, împodobită cu o hârtie de un albastru cam țipător, care înviora atmosfera. În afară de această ciudățenie, apartamentul nu prezenta nimic deosebit și prietenul meu se întrebă pentru ce fusese adus acolo. Proprietarul se apropie de perete și lovi cu degetul hârtia. Se auzi un sunet de parcă ar fi ciocănit în lemn.

- Stejar, explică el. Totul, până la tavan, e numai stejar sculptat, ca acela pe care l-ai văzut pe scară.

- Dar, pe Cezar! se miră prietenul meu. Să nu-mi spui că ai acoperit niște pereți din stejar sculptat cu hârtie albastră!

- Ba chiar așa am făcut! fu răspunsul. A fost o treabă foarte costisitoare. A trebuit să căptușesc întâi tot peretele cu scânduri. În schimb, camera are acum un aspect destul de vesel. Era foarte mohorâtă înainte.

N-aș putea spune că-l condamn pe negustor întru totul (îmi închipui că asta e o mare ușurare pentru el). Din punctul lui de vedere, acela al gospodarului obișnuit, care caută să ia viața cât mai ușor posibil și nu ca amatorii de antichități, are dreptate. Stejarul sculptat e foarte plăcut la vedere și nu supără dacă nu te întâmpină la tot pasul, dar fără îndoială că e cam deprimant pentru cei cu altfel de gusturi. Parcă ai trăi într-o biserică.

Nu! Ceea ce era supărător în cazul lui era că un om căruia prea puțin îi păsa de sculpturile din stejar avea un salon astfel tapetat, în timp ce acei cărora le pasă trebuie să plătească prețuri enorme ca să și le procure. E parcă o lege a acestei lumi. Ai ceea ce nu dorești să ai, iar alții au ceea ce

ți-ar trebui ție.

Oamenii căsătoriți au soții și nu par să le dorească, iar tinerii neînșurați se vaită că nu au parte de ele. Oamenii săraci, care de-abia izbutesc să-și ducă traiul de la o zi la alta, au câte opt copii, în timp ce perechile bătrâne și bogate nu au cui să-și lase banii și mor fără moștenitori.

Sau fetele care au iubiți spun că ar prefera să nu-i aibă, că le plictisesc de moarte și că respectivii ar face mult mai bine să se îndrăgostească de domnișoara Smith și de domnișoara Brown, care sunt urâte și bătrâne și cărora nu le face nimeni curte. Ele însele nu au nevoie de curte și de curtezani. Nu au de gând să se căsătorească niciodată.

Dar e mai bine să nu stăruim asupra unor lucruri care ne întristează atât de tare.

Aveam la școală un coleg pe care noi îl poreclisem "Sandford și Merton", adevăratul lui nume fiind Stiwings. Era cel mai extraordinar flăcăiandru pe care l-am cunoscut vreodată. Lui Stiwings cred eu că-i plăcea învățătura. Ce scandal i se făcea când îl găseau stând în pat până noaptea târziu și citind grecește! Cât despre verbele neregulate din limba franceză, nu era, pur și simplu, chip să-l desparți de ele. Îi intrase în cap ideea năstrușnică și nesănătoasă că e fala părinților săi și mândria școlii noastre. Râvnea veșnic după premii și vroia să se facă mare și să ajungă om deștept, mă rog, tot felul de năzdrăvănii dintr-astea... Nu mi-a fost dat să văd o ființă mai ciudată, deși, credeți-mă, era inofensiv ca pruncul care nu s-a născut încă.

Băiatul ăsta se-mbolnăvea regulat de două ori pe săptămână și atunci, bineînțeles, nu se ducea la școală. Nici un alt băiat nu se îmbolnăvea ca "Sandford și Merton". Dacă băntuia vreo boală prin împrejurimi, el o avea negreșit și încă într-o formă gravă. Căpăta bronșită în zilele de arșiță ale lui Cuptor și boala fânului de Crăciun. După o perioadă de uscăciune care ținea șase săptămâni, se pomenea cu un reumatism acut; ieșea afară pe ceața din noiembrie și se întorcea acasă lovit de insolație.

Într-un an, bietul de el, l-au supus acțiunii gazului ilariant, i-au scos toți dinții și i-au pus o garnitură falsă, fiindcă suferea cumplit de măsele, dar această durere s-a transfor-

mat în nevralgie și durere de urechi. Avea veșnic guturai, afară de o singură dată când, vreme de nouă săptămâni, a suferit de scarlatină, cât despre degerături, acestea nu l-au părăsit niciodată, în timpul epidemiei de holeră din 1871, cartierul nostru a scăpat ca prin minune, iar în întreaga parohie s-a îmbolnăvit unul singur: tânărul Stiwings.

Când era bolnav, trebuia să stea în pat și să mănânce pui, cremă de zahăr ars și struguri de seră. Zăcea acolo și plângea cu sughițuri că nu e lăsat să-și facă exercițiile ia latină și că i s-a luat gramatica germană.

Iar noi, ceilalți, care ne-am fi sacrificat zece trimestre de viață școlară pentru a fi bolnavi măcar o zi și nu ardeam deloc de dorința să le dăm părinților noștri prilejul să se grozăvească cu odraslele lor, nu izbuteam nici măcar să ne alegem cu gâtul înțepenit. Stăteam în curent și curentul ne făcea bine și ne-nviora, înghițeam fel de fel de prostii, doar doar ne-om îmbolnăvi, dar ți-ai găsit! De pe urma lor căpătăm și mai multă poftă de mâncare și ne îngrășam. Până când începeau vacanțele nu izbuteam deloc să născocim un remediu împotriva sănătății. În schimb, în ultima zi de școală, răceam, căpătăm tuse convulsivă și felurite alte tulburări, de care nu mai scăpăm până la reînceperea cursurilor, când, în ciuda tuturor măsurilor pe care le luam noi, ne făceam bine din senin și eram mai teferi ca oricând.

Așa e viața, iar noi suntem precum iarba care se cosește și e pusă la cuptor ca să se usuce.

Dar să ne-ntoarcem la problema stejarului nostru sculptat. Cred că stră-stră-strămoșii noștri aveau concepții mărețe despre artă și frumos. Altfel de ce toate comorile artei noastre de astăzi nu sunt decât niște lucruri banale, dezgropate acum trei sau patru sute de ani? Mă întreb dacă există o frumusețe intrinsecă în vechile farfurii de supă, în candelabrele pe care le prețuim atât de mult acum, sau dacă farmecul ce se desprinde din ele nu este decât nimbul unei epoci apuse?... "Vesela albastră" cu care ne împodobim pereții erau articolele obișnuite de gospodărie acum câteva secole și toți păstorii trandafirii sau păstoritele galbene pe care le arătăm prietenilor pentru a fi

admirate și pe care ei se prefac că le gustă, mamele din secolul al optsprezecelea le dădeau pruncilor să se joace ca să nu mai plângă.

Va fi oare tot așa în viitor? Comorile atât de prețuite de mai târziu nu vor fi oare decât tot bagatelele zilelor precedente? Farfuriile noastre împodobite cu ramuri de salcie vor fi așezate pe șemineurile mai-marilor în anul două mii și nu știu cât? Ceștile albe cu chenar de aur și cu mândrețe de flori aurite înăuntrul lor (specii necunoscute), pe care Sarah Janes a noastră le sparge cu atâta ușurință și dezinvoltură, vor fi lipite cu grijă, așezate pe o consolă și șterse de praf numai de stăpâna casei?

Să luăm, de pildă, câinele din porțelan care împodobește dormitorul apartamentului meu mobilat. E un câine alb. Are ochi albaștri. Nasul e de un roșu delicat, cu pete negre. Capul și-l ține ridicat într-o poziție obositoare, iar expresia lui este amabilitatea dusă până în pragul imbecilității. Eu, unul, nu-l admir. Privit ca lucrare de artă, aș putea să spun că mă enervează. Unii dintre prietenii mei mai nese-rioși strâmbă din nas când îl văd și nici proprietărea mea nu-l admiră, motivând faptul că-i îngăduie să stea acolo numai pentru că i l-a dăruit mătușa sa.

Peste vreo două sute de ani, însă, e mai mult decât probabil că acest câine va fi dezgropat, cine știe unde. găsit fără labe și cu coada ruptă, vândut drept porțelan vechi și pus într-o vitrină. Lumea se va strânge în jurul iui să-l admire. Toți vor fi impresionați de intensitatea culorii nasului și o să-și dea cu părerea cât de frumoasă trebuie să fi fost bucata de coadă care s-a pierdut.

Noi, contemporanii, nu vedem frumusețea acestui câine. Prea ne-am obișnuit cu el. La fel se întâmplă și cu apusurile de soare și cu stelele: măreția lor nu ne copleșește pentru că prea ne-am deprins ochii cu ele. Tot așa și cu câinele ăsta din porțelan, în anul 2288, lumea n-o să se mai sature privindu-l. Fabricarea unor astfel de câini va fi o artă dispărută. Urmașii noștri se vor întreba cum l-am făcut și ne vor socoti teribil de deștepți. Se va vorbi despre noi cu dragoste, ca despre niște "vechi maestri care au înflorit în secolul al nouăsprezecelea și au creat acești câini din porțe-

Ian".

"Modelul", lucrat de fiica cea mai mare la școală, va fi considerat "tapiserie din epoca victoriană" și va avea o valoare neprețuită. Țapii și halbele din cârciumile de la marginea drumului vor fi căutate cu înfrigurare, sparte sau plesnite, iar cum vor fi găsite, vor fi vândute la greutatea lor în aur. Bogătașii le vor folosi drept cupe de șampanie, iar călătorii din Japonia vor cumpăra toate "amintirile din Katiisgate" și "suvenirurile din Margate" care au scăpat de distrugere, ducându-le în Yedo ca pe niște curiozități vechi englezești.

În acest moment, Harris aruncă vâslele, săltă în picioare, își părăsi locul, se culcă pe spate și-și ridică picioarele în aer. Montmorency scoase un urlet, se dădu tumba, coșul de deasupra căzu și toate cele ce erau înăuntrul lui se împrăștiară.

Cu toată nedumerirea care mă cuprinse, nu mi-am pierdut cumpătul. Am întrebat pe un ton destul de vesel:

- Hei! De ce faci asta?

- De ce? Lua-te-ar...

Acum, că m-am gândit mai bine, nu voi mai repeta ce anume a spus Harris. Poate că eram vinovat, recunosc, dar nimic nu scuză violențele de limbaj și grosolăniile, mai ales ia un om care a primit o educație atât de aleasă ca Harris. Mă gândeam la alte lucruri și uitasem, după cum lesne își poate închipui cineva, că mă aflu la cârmă, rezultatul fiind că ne-am apropiat prea mult de drumul edecului. Era greu la un moment dat să se spună care eram noi și care era țărma dinspre Middlesex. N-a trecut însă mult și, dumerindu-ne, ne-am despărțit.

Harris se săturase de vâsle și-mi propuse să-l schimb și cum ne aflam lângă drumul edecului, m-am dat jos din barcă și, punând mâna pe odgon, am tras barca până dincolo de Hampton-Court. Ce minunat e zidul bătrân care se întinde paralel cu fluviul! Nu trec niciodată pe lângă el fără să mă simt înălțat sufletește. E un zid străvechi, prietenos și binevoitor, de parcă-ți face cu ochiul, un tablou neasemuit de frumos, cu pietrele lui năpădite pe alocuri de licheni și de mușchi, cu cele câteva mlădițe sfioase de viță ce răzbat

până sus, în vârf, ca să vadă parcă ce se petrece pe fluviul cuprins de freamăt, cu iedera bătrână și sobră, adunată ciorchine ceva mai jos! La fiecare zece yarzi ai zidului se întâlnesc zeci de culori și nuanțe. Dacă aș ști să desenez și să pictez, sunt sigur că aș face o schiță reușită. De multe ori m-am gândit că mi-ar plăcea să trăiesc la Hampton Court. E un loc tăcut și patriarhal, în preajma căruia poți hoinări nestingherit în zorii zilei, înainte de-a se fi sculat cei mai mulți dintre localnici.

Și totuși mă îndoiesc că mi-ar mai plăcea chiar atât de mult dacă ar fi să-mi pun ideea în practică. Ar fi înfiorător de trist și de-a dreptul lugubru la căderea serii, când lampa aruncă umbre fantomatice pe pereții cu lambriuri, iar ecoul unor pași depărtați răsună de-a lungul coridoarelor reci din piatră - când apropiindu-se, când depărtându-se - și totul e cufundat într-o tăcere mormântală, întreruptă doar de bătăile propriei tale inimi.

Noi, bărbații și femeile, suntem creaturi ale soarelui. Iubim lumina și viața. De aceea ne îngrămădim în târguri și orașe, iar satele se dezpopulează an de an. Ziua, în plină lumină a soarelui, când peste tot în jurul nostru natura e trează și activă, ne atrag costișele dealurilor și pădurile de nepătruns, dar noaptea, când Pământul, mania noastră, se duce la culcare și ne lasă treji, vai, lumea pare atât de solitară! Și noi, ca niște copii într-o casă pustie, ne speriem, începem atunci să oftăm și să nu mai putem de dorul străzilor luminate de felinare, al glasurilor omenești și al pulsului vieții semenilor noștri. Ne simțim atât de neputincioși și de mici în marea liniște, când pomii, ca niște timbre negre, foșnesc în adierea vânturilor de noapte, în preajma noastră sunt duhuri și suspinele lor înăbușite ne întristează peste măsură. Da, da, să ne strângem cu toții în marile orașe, să aprindem rugurile uriașe ale unui milion de becuri cu gaz, să chiuim, să cântăm în cor și să ne simțim viteji.

Harris mă întrebă dacă am vizitat vreodată labirintul de la Hampton Court. El, unul, intrase odată ca să-i arate cuiva drumul, îl studiasse după hartă și labirintul părea atât de simplu, încât aproape că nu făcea cele două pence taxate la

intrare. După părerea lui Harris, harta aceea fusese făcută de un poznaș, nu corespundea deloc realității și-i inducea pe toți în eroare. Victima fusese un văr de la țară ai lui Harris.

- Intrăm în labirint, îi spuse Harris, doar așa, ca să poți spune că l-ai vizitat, dar să știi că e foarte simplu. De fapt, e ridicol să i se spună labirint. Mergem drept înainte, apoi o luăm la dreapta după primul colț. Ne plimbăm apoi împrejur vreo zece minute și ne întoarcem să luăm masa.

Nu trece mult și ne întâlnim înăuntru cu câteva persoane care spuneau că se află acolo de trei sferturi de oră și că s-au săturat până-n gât. Harris îi pofti să-l urmeze, dacă vor; le spuse că el intră acum și, după ce-o să facă înconjurul, o să se îndrepte spre ieșire. Oamenii n-au știut cum să-i mai mulțumească, s-au înșirat în spatele lui și l-au urmat.

Pe drum, alți vizitatori, sătui de atâta peregrinare, s-au alăturat grupului, până când toate persoanele din labirint au fost atrase în ceata lui Harris. Unii care renunțaseră la orice speranță de a mai ieși vreodată sau de a-și mai revedea căminul și prietenii au prins curaj la vederea lui Harris și a grupului său și au intrat în formația lui, binecuvântându-l pe salvator. După socotelile lui Harris, cam vreo douăzeci de oameni îl urmaseră, iar o femeie cu un copil, care-și petrecuse acolo toată dimineața, l-a rugat să-i dea voie să-l ia de braț, ca nu cumva să-l piardă.

Harris o ținea mereu pe dreapta, dar drumul nu se mai isprăvea.

- E un labirint foarte mare, observă vărul lui Harris.

- A, e unul dintre cele mai frumoase din Europa, răspunse Harris.

- Sunt convins de asta, adăugă vărul său. Am făcut două mile, pe puțin.

La un moment dat, și lui Harris începu să i se pară destul de curios, dar nu șovăi. Merse mai departe, până când trecură pe lângă o bucată de cozonac de o jumătate de penny pe care vărul lui Harris o văzuse, putea băga mâna-n foc, cu șapte minute mai înainte.

- Imposibil! făcu Harris, dar femeia cu copilul se burzului.

- Ba da! Are dreptate! spuse ea.

Cu o clipă mai înainte de a-l fi întâlnit pe Harris, pe care, zicea ea, ar fi dorit din toată inima să nu-l fi cunoscut niciodată, pentru că, după părerea ei, nu era decât un impostor, ea luase cozonacul din mâna copilului și-l aruncase acolo. Vorbele ei îl întărâtară pe Harris. Își scoase harta și-și argumentă teoria.

- Harta s-ar putea să fie foarte bună, spuse cineva din grup, cu condiția să știm în ce punct al ei ne aflăm acum.

Harris nu știa și sugeră că cel mai bun lucru ar fi să se întoarcă cu toții la intrare și să pornească din nou. Reînceperea expediției nu stârni prea mult entuziasm, iar în ceea ce privește reîntoarcerea la locul de intrare în labirint, toată lumea fu de acord. Făcură stânga împrejur și-l urmară pe Harris în direcția opusă. Mai trecură vreo zece minute și se pomeniră în centru.

Harris se gândi la început să susțină că asta fusese de altfel intenția lui, dar cum gloata îl privea cu dușmănie, se hotărî să califice incidentul drept un accident.

Oricum, acum aveau o bază de plecare. Știau unde se găsesc. Consultară din nou harta și chestiunea li se păru mai simplă ca oricând, așa că porniră din nou, pentru a treia oară.

Trei minute mai târziu se aflau iar în centru. După aceea nu mai izbutiră să ajungă nicăieri, pur și simplu. Indiferent de direcția în care porneau, reveneau numaidecât în centru. Procesul se desfășura cu atâta regularitate, încât unii, mai comozi, se opreau acolo, așteptându-i pe ceilalți să-și facă turul și să revină lângă ei. Harris își scoase din nou harta, dar vederea ei nu făcu decât să înfurie mulțimea. I se spuse că ar face bine să plece și să-și facă din ea bigudiuri pentru păr. Harris le spuse că nu-și poate stăpâni senzația că, într-o anumită măsură, a devenit nepopular.

Până la urmă, mulțimea își pierdu cumpătul și începu să strige după paznic, care se cățara pe o scară proptită în partea din afară a zidului și, prin zbierete, încerca să le explice pe unde s-o ia. În clipa aceea, toți erau atât de amețiți, încât nu erau în stare să priceapă ceva, așa că omul le spuse să se oprească pe locul unde se găseau și să-l

aștepte acolo. Se strânseseră ciorchine și așteptară, iar paznicul coborî și intră în labirint.

Din nefericire, era un paznic tânăr și nou în meserie. După ce intră, nu izbuti să ajungă la ei și se rătăci și el. Din când în când, cei din ceata lui Harris îl zăreau fugind ca apucat de partea cealaltă a gardului viu, apoi îi vedea el pe ei și se năpustea într-acolo; ei îl așteptau vreo cinci minute, apoi paznicul apărea exact în același loc și-i întreba unde au fost tot timpul.

Ca să poată ieși, au trebuit să aștepte până când s-a întors de la masă unul dintre paznicii mai bătrâni ai labirintului.

După părerea lui Harris, era un labirint foarte frumos și am căzut amândoi de acord ca la întoarcere să încercăm să-l trimitem pe George într-o expediție la Hampton Court.

CAPITOLUL VII

Fluviul în veșmântul lui de duminică. Cum se îmbracă oamenii pe fluviu. Șansa bărbaților. Lipsa de gust a lui Harris. Tricoul lui George. O zi în tovărășia unei tinere doamne îmbrăcată după ultimul jurnal de modă. Mormântul doamnei Thomas. Omul căruia nu-i plac mormintele, sicriile și craniile. Infatuarea lui Harris. Ce crede el despre George, bănci și limonadă. Un pic de echilibristică

Pe când treceam prin ecluza de la Moulsey, Harris mi-a povestit ce i s-a întâmplat la Hampton Court. La Moulsey a trebuit să așteptăm ceva timp, având în vedere că eram singura barcă, iar ecluza e mare. Nu-mi amintesc să mai fi văzut vreodată ecluza Moulsey cu o singură barcă în ea. Bănuiesc că e cea mai activă ecluză de pe Tamisa, o întrece chiar și pe cea de la Boulter.

Am stat s-o privesc în anumite zile, când în locul apei nu vezi altceva decât un talmeș-balmeș pitoresc de tricouri țipătoare, caschete pestrițe, pălării fistichii, umbreluțe bălțate, pleduri din mătase, mantale, panglici fluturând în aer și grațioase rochii albe; dacă-ți arunci privirea în jos, de pe chei spre ecluză, ți se pare că vezi o uriașă cutie, în care au fost aruncate claie peste grămadă flori de toate culorile și

nuanțele, dând impresia unui curcubeu umflat, răsfrânt spre cele mai depărtate colțuri.

În duminicile însorite, ecluza are această înfățișare aproape toată ziua, în timp ce de o parte și de alta a porților își așteaptă rândul șiruri nesfârșite de alte bărci și vapoare; și cum bărcile se apropie și trec mai departe, fluviul e presărat și împodobit cu galben, albastru, portocaliu, alb, roșu și roz, de la palat până la biserica din Hampton. Toți locuitorii din Hampton și Moulsey își pun costumele de canotaj și vin să se plimbe de colo până colo, cu câinii lor, în jurul ecluzei, flirtează, fumează și urmăresc bărcile cu privirea; și tot amestecul acesta nemaipomenit, caschetele și hainele bărbaților, rochiile frumos colorate ale cucoanelor, câinii cu urechile ciulite, ambarcațiunile care înaintează, pânzele albe, peisajul încântător și apa scânteietoare formează una dintre cele mai pitorești priveliști pe care le cunosc în apropierea acestui oraș bătrân și plicticos, care este Londra.

Tamisa devine aici un adevărat bazar de îmbrăcăminte. E unul dintre rarele prilejuri când noi, bărbații, ne putem arăta gustul cu privire la culori și, după părerea mea, facem față destul de onorabil. «În articolele mele de îmbrăcăminte îmi place foarte mult să pun un pic de roșu și negru. Ce combinație fericită! Știți, părul meu bate într-un fel de castaniu-auriu (mi s-a spus că e o nuanță plăcută) și un roșu-închis i se potrivește de minune și, iarăși, ce poate merge mai bine decât o cravată albastră, o pereche de botine din piele și o basma din mătase roșie în jurul taliei? O basma e mult mai de efect decât o curea!

Harris preferă nuanțele sau combinațiile de portocaliu sau galben, dar n-aș crede că e lucrul cel mai înțelept. Are un ten prea oacheș pentru galben. Categorie, galbenul nu-l prinde, îl sfătuiesc mereu să folosească culoarea albă sau crem, pe un fond albastru, dar, de!, cu cât cineva are mai puțin gust când e vorba de îmbrăcăminte, cu atât parcă e mai încăpățânat. Și e păcat, fiindcă așa cum se îmbracă n-o să aibă niciodată succes, când ar exista vreo două-trei culori în care n-ar arăta chiar așa de rău, dacă și-ar pune și pălăria.

George și-a cumpărat câteva articole vestimentare pentru excursia noastră și trebuie să mărturisesc că nu-mi

plac de loc. Tricoul e grozav de țipător. N-aș vrea ca George să afle ce gândesc eu despre acest tricou, dar ăsta e cuvântul: țipător. Joi seara l-a adus acasă și ni l-a arătat și nouă. L-am întrebat cum îi spune el culorii aceleia, și ne-a răspuns că nu știe, că era o culoare fără nume. Vânzătorul îl asigurase că e un model oriental. George a îmbrăcat tricoul în fața noastră și ne-a întrebat ce părere avem. Harris i-a spus că dacă-i permite să-l considere ca un obiect care, în faptul primăverii, poate fi atârnat deasupra unui strat de flori pentru a speria păsările, el e gata să-i acorde tot respectul, dar ca articol de îmbrăcăminte, pentru orice ființă omenească, în afară de negrii de la Margate [E vorba de grupurile de comedianți travestiți în negri, de pe plaja de la Margate], îl îmbolnăvea. George se burzului, dar, vorba lui Harris, dacă n-avea nevoie de părerea lui, de ce i-o mai cerea?

Ceea ce ne neliniștea, pe Harris și pe mine, era că tricoul ăsta putea să atragă atenția asupra bărcii.

Nici fetele nu arată prea rău în barcă, dacă sunt îmbrăcate drăguț. Cred că nu există nimic mai fermecător decât un costum de canotaj care denotă un pic de gust. Dar un "costum de canotaj" - ce bine ar fi să înțeleagă lucrul acesta toate doamnele! - trebuie să fie un costum care să poată fi purtat și într-o barcă, nu numai arătat într-o vitrină de magazin. Dacă în barcă se găsesc oameni care în loc de excursie se gândesc mai mult la îmbrăcăminte, excursia dă faliment. Am avut odată ghinionul să iau parte la un picnic riveran, cu două domnișoare de acest fel. M-am distrat grozav, ce să spun!

Ți-era mai mare dragul să le privești cum erau gătite - numai dantelă și mătase, flori și panglici, pantofi eleganți și mănuși de vară. Dar erau îmbrăcate pentru un studio fotografic, nu pentru un picnic pe țărmul Tamisei. Erau "costumele de canotaj" dintr-un jurnal de modă franțuzesc. Nimic mai ridicol decât felul în care se fâțâiau în costumele acelea pe uscat, pe apă și în aer!

Mai întâi li s-a părut că barca nu e curată. Noi am șters imediat băncile cu cârpe și le-am asigurat că acum sunt curate, dar nu ne-au crezut. Una dintre ele a atins perna cu

vârful degetului arătător de la mănușă și i-a arătat celeilalte rezultatul, apoi au oftat amândouă și s-au așezat. Aveau înfățișarea primilor martiri creștini care încearcă să se împace cu ideea că vor fi arși pe rug. Când vâslești, e lucru firesc să mai stropești puțin, dar se dovedește că o picătură de apă poate strica frumusețe de costume. Pata nu s-a mai putut șterge și costumul a rămas pătat pe vecie. Eu eram la vâsle. Mă străduiam să fac tot ce era omenește posibil. Scoteam vâslele cu latul până la vreo două picioare deasupra apei și făceam o pauză după fiecare lovitură, ca să las apa să se scurgă, ba le mai și scuturam, cu grijă, înainte de a le afunda iar. (Cel de la prova găsi cu cale să observe că nu se simte un vâslaș îndeajuns de experimentat ca să țină același ritm cu mine, adăugând că, dacă nu am nimic împotriva, o să stea liniștit și o să studieze felul cum vâslesc. Spunea că-l interesează grozav.) Cu toată bunăvoința mea, câte un strop rătăcit mai poposea totuși, din când în când, pe rochiile domnișoarelor.

Fetele nu s-au plâns, dar s-au îndesat una în alta, cu buzele strânse de furie neputincioasă, și ori de câte ori le atingeau o picătură, se ghemuiau și se înfiorau. Era o priveliște nobilă să le vezi suferind astfel în tăcere, dar pe mine m-a scos din sărite. Sunt prea sensibil. Am început să vâslesc nervos și sacadat, împrôșcând cu atât mai multă apă, cu cât mă sileam să stropesc mai puțin.

În cele din urmă m-am dat bătut. Voiam să trec în față. Cel de la prova încuviință bucuros, așa că ne-am schimbat locurile. Când m-au văzut plecând, doamnele au scos fără voie un oftat de ușurare și, pentru o clipă, s-au înseninat la față. Bietele de ele, mai bine s-ar fi împăcat cu felul cum vâsleam eu! Schimbul meu nu prea era dus la biserică, era un om vesel, nepăsător și cam netot, înzestrat cu tot atâta sensibilitate câtă s-ar putea să aibă un cățel de Newfoundland. Puteai să-l fulgeri cu privirea o oră întreagă, fără ca el să bage de seamă sau, dacă observa, să nu se sinchisească. Plesni vâslele cu atâta frenezie, încât stropii jucăuși se răspândiră prin toată barca, ca o fântână arteziană, iar pasagerele săriră deodată în picioare ca fripte. Când turna mai mult de o pintă de apă pe una dintre rochiile,

vâslașul nostru râdea încetișor și spunea:

- lertați-mă, n-am vrut, și le oferea numaidecât batista.

- Nu face nimic, murmurau biete fete, încercând să se acopere pe furiș cu pleduri și haine și să se apere cu umbreluțele lor din dantelă.

Prânzul nu le-a tihnit. Oamenii le poșteau să se așeze pe iarba și iarba era plină de praf, iar trunchiurile pomilor de care erau invitate să se rezeme făceau impresia că nu fuseseră periate de săptămâni de zile. În consecință, și-au așternut batistele pe pământ și s-au așezat pe ele, țepene și drepte. Cineva a adus o farfurie, cu plăcintă cu carne, s-a împiedicat de un ciot și plăcinta și-a luat zborul. Din fericire, nu le-a atins nici o fărâmbă, dar accidentul a sugerat un nou pericol, ceea ce le-a făcut să se agite. Era de ajuns, după aceea, ca vreun participant la picnic să ducă în mână ceva care, căzând, ar fi putut provoca o catastrofă, ca fetele să fie cuprinse de panică și să-l urmărească cu neliniște și groază crescândă, până când omul se așeza iar.

- Ei, acum, fetelor, le spuse cu voioșie prietenul meu, vâslașul de la prova, după ce isprăvi masa, acum treceți la spălat.

La început nu l-au înțeles. Când au priceput, în sfârșit, și-au exprimat teama că nu prea știu cum să spele.

- Lăsați că vă arăt eu! se oferi el. O să vă distrați strașnic. Vă așezați pe... vreau să spun vă aplecați peste mal și mișcați vasele încoace și încolo prin apă.

Sora cea mai mare își exprimă părerea că nu e îmbrăcată cu rochia cea mai potrivită pentru o astfel de treabă.

- Ba e foarte bună, foarte bună, a încurajat-o el. Ridicați-vă numai poalele.

Le-a convins în cele din urmă s-o facă și pe asta, explicându-le că spălatul e marele număr de atracție al unui picnic. Fetele au trebuit să recunoască că e o treabă foarte interesantă.

Când stau și mă gândesc acum, mă întreb dacă tânărul acela era într-adevăr atât de bătut în cap pe cât îl credeam noi. Nu cumva era... nu, exclus! prea avea un aer nevinovat, ca de copil.

Harris voia să coboare la Hampton Church, ca să

viziteze mormântul doamnei Thomas.

- Cine e această doamnă Thomas? I-am întrebat.

- De unde vrei să știu? răspuse Harris. Cucoana asta are un mormânt nostim și vreau să-l văd.

Am protestat. Nu știu dacă e o greșeală de construcție a firii mele, dar eu, unul, nu mă dau în vânt după monumente funerare. Știu că, atunci când ajungi într-un sat sau într-un oraș, lucrul cel mai indicat e să te repezi spre cimitir și să contempli mormintele, dar e o plăcere la care renunț întotdeauna. Nu mă amuză deloc ocolul unor biserici mohorâte și reci, în spatele unor moșnegi ofticoși și să citesc epitafuri. Nici măcar vederea unei plăcuțe crăpate, din aramă, băgată într-o piatră, nu-mi prilejuiește ceea ce numesc eu o adevărată fericire.

Îi necăjesc teribil pe paracliserii respectabili prin indiferența de care știu să dau dovadă în fața unor inscripții tulburătoare, precum și prin lipsa mea de entuziasm față de istoria vreunei familii de prin partea locului, în timp ce prost tăinuita mea nerăbdare de a ieși de acolo le rănește simțămintele.

Într-o dimineață minunată, cu mult soare, mă reze-masem de gardul din piatră care împrejmuia o bisericuță rustică și, cu pipa în gură, sorbeam cu nesaț bucuria liniștită și profundă care se desprindea din peisajul acela feeric și odih-nitor - biserica bătrână și sură, cu mănunchiurile ei de iederă și cu pridvorul din lemn sculptat într-un chip original, cărarea albicioasă șerpuind în josul dealului între două șiruri de ulmi înalți, acoperișurile din paie ale caselor țărănești apărând deasupra gardurilor vii, bine îngrijite, fluviul argintiu din vale, măgurile împădurite din fundul zării! Era un tablou încântător. Idilic, poetic, care mă inspira. Mă simțeam bun și nobil. Nu mai vroiam să fiu păcătos și rău. Eram hotărât să vin și să trăiesc aici, să nu mai fac nici o faptă rea, să duc o viață neprihănită și frumoasă, să am păr argintiu la bătrânețe și câte alte lucruri.

În clipele acelea îi iertasem pe toți prietenii și rudele mele pentru răutatea și perversitățile lor, și-i binecuvântam. Ei nu știau că-i binecuvântez. Stăruiau mai departe pe dru-mul pierzaniei, fără să aibă habar de ceea ce făceam eu pen-

tru ei, în colțișorul acela retras de lume, dar acesta era adevărul: îi binecuvântam și aș fi dorit ca ei să știe acest lucru, pentru că vroiam să-i fericesc. Depănam mai departe gândurile acestea nobile și gingașe, când, deodată, reveria mea fu întreruptă de o voce ascuțită și șuierată.

- Gata, domnule, am venit, am venit. S-a făcut, domnule, nu vă grăbiți! strigă cineva.

Mi-am ridicat privirile și am văzut un om bătrân și chel, care se-ndrepta spre mine șchiopătând, în mână cu o legătură uriașă de chei ce se legănau și zornăiau la fiecare pas pe care-l făcea.

Cu o demnitate calmă, i-am făcut semn să se ducă la ale lui, dar moșneagul continua să înainteze, țipând într-una:

- Am venit, dom'le, am venit. Sunt nițeluș cam șchiop, nu mai sunt sprinten ca altădată. Pe aici, dom'le.

- Lasă-mă-n pace, bătrân nenorocit, i-am spus eu.

- Am venit cât de repede am putut, dom'le, răspuse el. Baba mea v-a văzut abia acum. Veniți după mine, dom'le.

- Lasă-mă în pace, am repetat eu. Pleacă până nu sar zidul și teucid.

O umbră de nedumerire i se zugrăvi pe chip.

- Nu vreți să vedeți mormintele?

- Nu, am răspuns eu, nu vreau. Vreau să stau aici, rezemat de zidul ăsta bătrân. Pleacă și dă-mi pace. Sunt plin de gânduri frumoase și nobile și vreau să stau așa, pentru că mi-e bine și plăcut. Vreau să nu mă scoți din sărite cu prostiile dumitale și nu alunga sentimentele mele creștinești cu tâmpitele dumitale de morminte. Hai, du-te și găsește pe cineva care să te îngroape ieftin și eu o să plătesc jumătate din cheltuială.

O clipă, el rămase ca năuc. Se frecă la ochi și mă privi cu asprime. Păream destul de uman la înfățișare, nu putea pricepe!

- Nu sunteți din partea locului? întrebă el. Nu trăiți aici, nu-i așa?

- Nu, am răspuns. Dar dacă aș trăi aici, n-ai mai trăi dumneata.

- Atunci, zise el, veniți să vedeți mormintele, locul unde au fost îngropați oamenii, știți, raclele...

- La naiba! am răspuns eu, simțind cum mă enervez. Nu vreau să văd nici un mormânt! În orice caz, nu mormintele dumitale! De ce să vreau? Noi, vreau să spun familia noastră, își are mormintele ei. Uite, unchiul meu Podger are un mormânt la cimitirul Kensal Green, care e mândria întregului ținut! În cripta bunicului meu, la Bow, încap opt vizitatori, iar mătușa mea Suzana are un mormânt din cărămidă în cimitirul Finchley, cu o lespede pe care se află un ornament în basorelief în chip de ibric de cafea și de jur împrejur un chenar înalt de șase inchi, din cea mai bună piatră albă, care a costat o avere. Când am nevoie de morminte, acolo mă duc și mă desfăț. Nu am nevoie de mormintele altora. După ce o să te îngroape pe dumneata, voi veni să-ți văd mormântul - e tot ce pot face pentru dumneata.

Moșneagul izbucni în lacrimi și-mi spuse că pe unul dintre morminte se găsește o bucată de piatră despre care spun unii că s-ar putea să fie un ciob dintr-o figură ome-nească și că pe un alt mormânt sunt gravate câteva cuvinte pe care nu a izbutit încă nimeni să le descifreze. Și cum eu rămâneam neînduplecat, moșneagul adăugă pe un ton de-a dreptul sfâșietor:

- Bine, domnule, dar să vedeți cel puțin racla cu moaște!

Nu, nu voiam să văd nici asta, așa că moșneagul jucă ultima carte. Se apropie de mine și-mi șuieră în ureche:

- Am o pereche de cranii în criptă, veniți să le vedeți p-astea. Zău, veniți să vedeți craniile. Sunteți un om tânăr, care vrea să se distreze în concediu. Veniți să vedeți craniile!

Când am auzit una ca asta, m-am răsucit pe călcâie și am luat-o la sănătoasa, în timp ce el îmi striga:

- Zău, veniți să vedeți craniile! Întoarceți-vă să vedeți craniile!

Lui Harris, în schimb, îi plac grozav mormintele, epita-furile și inscripțiile de pe monumente; gândul că ar putea trece pe acolo fără să vadă mormântul doamnei Thomas îl înnebunea. Merse până acolo încât afirmă că așteptase cu nerăbdare ziua când va putea vedea mormântul doamnei Thomas, că s-a gândit la el în clipa când am pus la cale

excursia și că nu ar fi plecat cu noi dacă nu era mormântul doamnei Thomas. I-am amintit atunci de George, precum și de faptul că la ora cinci trebuie să fim cu barca la Shepperton, ca să ne-ntâlnim cu el. Harris începu să-l ocărăscă, cum de își poate permite George să trândăvească ziulica întreagă și să ne lase pe noi să ne canonim singuri cu hardughia asta de barcă veche, s-o cărăm în susul și în josul apei ca să-l întâlnim? De ce adică să nu vină George și să facă și el puțină treabă? De ce nu s-a învoit la birou ca să plecăm o dată cu toții? Dracu s-o ia de bancă! Mare brânză face George la bancă!

- Nu face nici o treabă acolo, spuse Harris. Ori de câte ori mă duc la el, îl găsesc stând după o bucată de geam și căutând să dea impresia că face ceva. Ce să caute un bărbat în dosul unei bucăți de sticlă? Uite, eu muncesc ca să-mi câștig existența. Ce, adică el nu poate să muncească? Ce folos aduce el acolo și ce rost au toate băncile astea ale lor? Te curăță de pâraie, iar când semnezi un cec, ți-l trimit înapoi mâzgălit peste tot cu: "Nevalabil", "Adresați-vă emitentului", La ce bun toate astea? Festa asta mi-au făcut-o de două ori săptămâna trecută. Nu sunt dispus să mai suport astfel de porcării. Am să-mi retrag contul. Dacă ar fi aici, am putea să ne ducem să vizităm mormântul acela, Îți închipui că e la bancă? Ei, aș! Se distrează undeva, asta e, și pe noi ne lasă să facem toată treaba. Să știi că eu mă dau jos, vreau să beau ceva.

I-am explicat că ne despart mile întregi de vreo cârciumă, ceea ce l-a făcut să înjure fluviul și să întrebe ce rost are pe lume Tamisa și dacă toți cei care pleacă pe fluviu trebuie să moară de sete.

Când Harris o ia razna, cel mai cuminte lucru e să-l lași să-și facă mendrele, în felul acesta își varsă tot focul și se liniștește.

I-am amintit că în coș se găsește limonadă concentrată și un bidon cu apă în botul bărcii și că amândouă atâta așteaptă, să fie amestecate și prefăcute într-o băutură răcoritoare. Asta îl făcu să tune și să fulgere împotriva limonadei și a "tuturor lăturilor de școală duminicală", cum le zicea el, limonadă de ghimbir, sirop de zmeură etc, etc.

Toate produc dispepsie, zicea el, distrug deopotrivă trupul și sufletul și sunt cauza a jumătate din crimele care se săvârșesc în Anglia.

Cum, totuși, trebuia să bea ceva, se cocoță pe bancă și se întinse să ia sticla. Sticla era chiar în fundul coșului și, fiindcă nu era ușor de găsit, trebui să se aplece tot mai mult, până când, încercând să și cârmească în același timp dintr-o poziție care-l făcea să aibă imaginea răsturnată a lucrurilor, cârmi greșit și intră cu boțul bărcii drept în țărnm; izbitura îl prăvăli și Harris se pomeni cu capul drept în coș și cu picioarele în aer, sprijinindu-se cu mâinile de pereții bărcii. Nu cuteza să se miște de teamă să nu cadă peste bord, așa că a trebuit să rămână în poziția asta până când am venit eu și, apucându-l de picioare, l-am tras înapoi, ceea ce l-a făcut să spumege de furie.

CAPITOLUL VIII

Șantaj. Cel mai indicat procedeu pentru a ieși din impas. Egoismul strigător la cer al proprietarilor riverani. Pancartele "Atențiune!". Sentimentele necreștinești ale lui Harris. Cum interpretează Harris niște cuplete vesele. O serată în lumea mare. Comportarea nerușinată a doi tineri buni de spânzurat. Câteva amănunte fără rost. George cumpără un banjo.

Am făcut un popas sub sălciile de lângă Kempton Park și am luat prânzul. E un ungher încântător un tăpșan de iarba care se răsfăță la umbra sălciilor de pe mal. De-abia începusem felul al treilea, pâine cu gem, când un domn îmbrăcat numai într-o cămașă, cu mânecile suflecate și cu un ciot de pipă în gură, își făcu apariția și ne întrebă dacă știm că am încălcat o proprietate privată. I-am răspuns că, deocamdată, nu am studiat chestiunea suficient de profund pentru a putea ajunge la o concluzie definitivă, dar că, dacă el ne-ar asigura pe cuvântul său de gentilom că într-adevăr am încălcat o proprietate privată, l-am crede fără doar și poate. Ne-a dat asigurarea cerută și noi i-am mulțumit; cum însă nu se hotăra deloc să plece și părea grozav de indispus l-am întrebat dacă îi mai putem fi de vreun folos, ba Harris,

cu firea lui sociabilă, chiar i-a oferit puțină pâine cu gem.

Bănuiesc că omul aparținea unei societăți ai cărei membri se juraseră să nu mănânce pâine cu gem, căci ne refuză pe un ton grozav de tăios, de parcă s-ar fi simțit jignit că l-am ispitit, adăugând că este de datoria lui să ne facă vânt de pe acele meleaguri.

Harris răspunse că datoria e lucru mare și-l întrebă care ar fi, după el, cel mai bun mijloc de a ne achita onorabil. Harris este ceea ce se poate numi un ins bine legat, cât un munte de voinic, spătos și ciolănos, așa că omul îl măsură din creștet până-n tălpi și ne informă că se va duce să se sfătuiască cu stăpânul și apoi se va înapoia ca să ne arunce pe amândoi în Tamisa.

Cert e că nu l-am mai văzut și tot atât de cert e că tot ce vroia el, de fapt, era un șiling. Pe Tamisa sunt destui marțafoi din aceștia care realizează un câștig bunicele în timpul verii, umblând de-a lungul malurilor și șantajându-i pe gogomani, sub pretextul că au fost trimiși de proprietar. Cel mai nimerit procedeu în astfel de cazuri este să-ți dai numele și adresa și să-l lași pe proprietar, dacă într-adevăr are vreo legătură cu cazul, să te dea în judecată și să dovedească ce anume pagube i-ai pricinuit așezându-te pe un colț din terenul lui. Dar majoritatea oamenilor sunt într-atât de trândavi sau sperioși, încât preferă să încurajeze potlogăria, acceptând-o mai curând, decât să-i pună capăt printr-o atitudine ceva mai fermă.

Acolo unde într-adevăr proprietarii sunt de vină, ei ar trebui arătați cu degetul. Egoismul proprietarilor riverani sporește în fiecare an. Dacă acești oameni ar avea mână liberă, ar zăgăzui Tamisa de-a binelea! E ceea ce și fac, de altfel, cu afluenții mai mici și cu răstoacele: împlântă stâlpi în albia râului, întind lanțuri de pe un mal pe celălalt și țintuiesc pancarte enorme de fiecare copac. Vederea acestor pancarte îmi trezește toate instinctele rele care zac în mine. Simt că îmi vine să le smulg una câte una, să le țintuiesc în capul celui care le-a agățat și, după ce i-am făcut de petrecanie, să-l îngrop și să-i așez pe mormânt o pancartă din astea, în chip de piatră funerară.

I-am împărțit lui Harris aceste porniri, iar el mi-a

răspuns că ale lui sunt și mai rele. Harris ar fi avut poftă să-l răpună nu numai pe cel care avusese ideea cu pancartele, ci și întreaga lui familie, rudele și prietenii, apoi să-i ardă casa din temelii.

- Asta ar fi cam exagerat, am zis eu.

- Exagerat?! făcu Harris. Cătuși de puțin! Este exact ceea ce merită. Iar după asta, le-aș cânta pe ruine niște cuplete vesele.

Am fost cuprins de mâhnire când l-am auzit pe Harris dând glas unor intenții atât de sângeroase. Niciodată nu e bine să îngăduim instinctelor noastre de dreptate să degenereze în simplă răzbunare. Mi-a trebuit mult timp până să-l aduc pe Harris la sentimente mai creștinești, dar în cele din urmă am reușit. Mi-a făgăduit că, în orice caz, va cruța rudele și prietenii și nu va cânta cuplete vesele pe ruine.

Nu l-ați auzit niciodată pe Harris cântând cuplete vesele, altminteri ați înțelege Serviciul pe care i-am adus umanității. Harris are o idee fixă și anume că se pricepe să cânte cuplete vesele; prietenii lui Harris însă, cei care l-au auzit cântând, au și ei o idee fixă și anume că nu se pricepe, că nu se va pricepe niciodată și că nu ar trebui lăsat să încerce.

Când Harris se află în societate și este rugat să cânte, el începe invariabil astfel: "Bine, dar să știți că nu cânt decât cuplete vesele" și asta o spune cu aerul că aceste cuplete vesele, în interpretarea lui, sunt cu adevărat ceva ce trebuie să auzi măcar o dată în viață, după care poți să mori cu cugetul împăcat.

- Ce plăcere ne-ați face! spune gazda. Zău, cântați-ne unul, domnule Harris!

Și Harris se ridică și se îndreaptă spre pian, cu figura surâzătoare a unui om generos, care tocmai se pregătește să dea cuiva ceva.

- Acum, vă rog, liniște, spune gazda celor din jur, domnul Harris ne va cânta un cuplet vesel.

- Splendid! murmură oaspeții și, părăsind sera, se grăbesc să intre în casă, dau năvală pe scări, se duc să-i strângă unii pe alții din toate camerele, apoi se îmbulzesc în salon, făcând cerc și zâmbind satisfăcuți, cu anticipație.

Și Harris începe.

Din partea cuiva care cântă cuplete vesele nu te aștepți la cine știe ce voce. Nu te aștepți la fraze spuse corect sau la vocalize. Nu te formalizezi dacă, pe la mijlocul unei note, omul a descoperit că a luat-o prea sus și, în consecință, coboară brusc. Ritmul nu te jenează. Nu-ți ieși din sărite dacă interpretul, luând-o cu două măsuri înaintea acompaniamentului, lasă baltă cupletul la mijlocul unui vers, ca să parlamenteze cu pianistul, după care pornește de la capăt. Dar la cuvinte nu poți renunța chiar atât de ușor.

Nu te aștepți ca cineva să nu-și amintească mai mult decât primele trei versuri din primul cuplet și să le tot toace până când urmează refrenul. Nu te aștepți ca un om să se poticnească la mijlocul unui vers, să chicotească și să spună că e grozav de nostim, dar nu-l ierți deloc pe acela care-și amintește și de celelalte versuri, încercă să le cânte, improvizează, pentru ca mai târziu, când a ajuns la cu totul alt pasaj, să și-l reamintească brusc și, fără nici un avertisment, să se reîntoarcă la el și să ți-l bage pe gât cu tot dinadinsul. Nu te... dar, stați, mai bine să încerc să vă dau o idee despre felul cum cântă Harris și atunci veți putea judeca singuri.

HARRIS (*stând în fața pianului și adresându-se mulțimii nerăbdătoare*): Știți... mă tem că e ceva foarte vechi. Cred că-l cunoașteți cu toții... Dar e singura bucată pe care o știu. Este cântecul Judecătorului din "Șorțulețul", nu, nu vreau să spun "Șorțulețul", vreau să spun... știți ce vreau să spun, celălalt, ce naiba! Și, știți, trebuie să cântați cu toții refrenul.

(*Murmure de încântare. Lumea e nerăbdătoare să cânte refrenul. Execuție strălucită a introducerii la cântecul Judecătorului din "Proces cu juriu" de către pianistul nervos. Vine rândul lui Harris. Harris, nici gând. Pianistul nervos, atacă introducerea de la capăt și Harris, începând să cânte în același timp, dă gata primele două versuri din cântecul Primului Lord din "Șorțulețul". Pianistul nervos repetă introducerea, renunță, încercă să-l acompanieze pe Harris la cântecul Judecătorului din "Proces cu juriu", vede că nu folosește la nimic, caută să-și dea seama ce face și pe ce lume trăiește Harris, simte că-l apucă năbădăile și se*

oprește brusc.)

HARRIS (*cu multă bunăvoință*): Bravo, merge de minune, zău așa, zi-i înainte.

PIANISTUL NERVOS: Mă tem să nu fie vreo greșeală pe undeva. Ce cântați?

HARRIS (*prompt*): Asta-i bună! Cântecele Judecătorului din "Proces cu juriu". Cum, nu-l cunoști?

UNUL DINTRE PRIETENII LUI HARRIS (*din fundul sălii*): Da' de unde, mă gulie, nici vorbă! Cântă cântecele Amiralului din "Șorțulețul".

(Controversă prelungită între Harris și prietenul lui cu privire la ceea ce cântă Harris, de fapt. În cele din urmă, prietenul e de părere că nu contează ce anume cântă Harris, principalul e să cânte. Harris, revoltat de nedreptatea ce i se face, solicită pianistului s-o ia din nou de la capăt. Pianistul execută introducerea la cântecele Amiralului, iar Harris, socotind că i s-au creat în sfârșit condițiile favorabile)

HARRIS: *Devenind și eu bărbat și pledând ca avocat (Hohote de râs, interpretate de Harris drept compliment. Pianistul, gândindu-se că are nevastă și copii, abandonează o luptă inegală și se retrage. Locul lui este luat de un bărbat cu nervii mai tari.)*

NOUL PIANIST (*bine dispus*): Hai, prietene, dă-i drumul și eu te urmez. Nu ne sinchisim noi de introducere.

HARRIS (*care, treptat, a sfârșit prin a se dumeri, continuă râzând*): Sfinți din ceruri! Vă cer iertare. Așa e, am confundat cele două cântece. Dar știți, m-a încurcat Jenkins. Ei, hai acum. (*Cântă. Ai impresia că vocea lui urcă din străfunduri, amintind de zgomotele surde ale unui apropiat cutremur de pământ.*)

Devenind eu, așadar, Trepăduș la un notar... (*către pianist, în șoaptă*): E prea jos, bătrâne. S-o luăm de la capăt, dacă nu te superi.

(Cântă din nou primele două versuri, de data aceasta cu o voce de mare falset. Stupoare în public. Bătrâna doamnă neurastenică de lângă cămin începe să plângă. E scoasă afară.)

HARRIS (*în continuare*): Ștergem geamul, ștergem ușa, și... Nu, nu, spălăm geamurile de la ușa principală. Și frecăm

dușumeaua. Nu, la dracu..., iertați-mă, afurisită chestie, nu reușesc deloc să-mi amintesc versul ăsta. Și... și... și... ei, nu are a face, să trecem mai bine la refren. Haideți, să-ncercăm
(cântă): *Și eu, tra la la la la la la, Eu sunt șeful flotei, da!* Haide, corul, știți..., se repetă ultimele două versuri.

TOATĂ LUMEA CÂNTĂ ÎN COR: *Și el, tra la la la la la la, El e șeful flotei, da!*

Și Harris niciodată nu-și dă seama că se face de râs și că torturează niște oameni care nu i-au făcut nici un rău. Ba încă e de bună-credință că le-a oferit ceva grandios și le promite că o să le mai cânte ceva comic, după cină.

Tot vorbind de cântece comice și de serate, mi-am adus aminte de o întâmplare destul de neobișnuită la care am asistat și eu, și care, dat fiind că face multă lumină în problema activității cerebrale a oamenilor, în general, ar trebui, cred eu, amintită în aceste pagini.

Luam parte la o reuniune mondenă, formată numai din oameni foarte mondени și instruiți. Purtam hainele cele mai bune, discutam într-un stil ales și ne simțeam în largul nostru toți, în afară de doi studenți tinerei, proaspăt întorși din Germania, oameni de duzină, care nu-și mai găseau locul, ca și când pentru ei timpul s-ar fi scurs prea încet. Adevărul era că îi eclipsam. Conversația noastră scânteietoare și rafinată, gusturile noastre de clasă înaltă îi depășeau. Erau niște intruși printre noi și ar fi fost mult mai bine dacă am fi fost scutiți de prezența lor. Asupra acestui lucru am căzut cu toții de acord, mai târziu.

Am interpretat câteva *morceaux* din vechii maestri germani. Am discutat filosofie și etică. Am flirtat cu o demnitate plină de grație. Am făcut și fel de fel de calambururi, bineînțeles de cea mai bună calitate.

După cină, cineva a recitat un poem în limba franceză, pe care l-am găsit cu toții foarte frumos, apoi o doamnă a cântat în spaniolă o baladă sentimentală, care ne-a făcut pe vreo doi dintre noi să plângem - era grozav de patetică.

Apoi cei doi tineri s-au sculat în picioare și ne-au întrebat dacă l-am auzit vreodată pe Herr Slossenn Boschen (care tocmai sosise și se afla jos, în sufragerie) interpretând marele său cântec comic german. După câte ne aduceam

aminte, nici unul dintre noi nu-l auzise. Tinerii spuneau că e cel mai nostim cântec compus vreodată și că, dacă ne făcea plăcere, îl vor îndupleca pe Herr Slossenn Boschen, pe care îl cunoșteau foarte bine, să ni-l cânte. Pretindeau chiar că e atât de nostim cântecul, încât atunci când Herr Slossenn Boschen l-a cântat înaintea Kaiserului, el (Kaiser-ul, adică) a trebuit dus pe sus în pat.

Spuneau că nu-l cânta nimeni ca Herr Slossenn Boschen. Acesta păstra în tot timpul execuției o gravitate atât de imperturbabilă, încât te făcea să crezi că recită o tragedie, lucru care, desigur, nu făcea decât să-i sporească efectul comic. Mai spuneau, de asemenea, că nici măcar o clipă Herr Slossenn Boschen nu lăsa să se înțeleagă, din inflexiunile vocii sau din stilul său de interpretare, că ar fi vorba de ceva vesel, întrucât aceasta ar compromite tot efectul. Tocmai aerul, lui grav, aproape patetic, împrumuta cântecului un comic irezistibil.

Le-am spus că murim de nerăbdare să-l auzim, că vrem să ne distrăm copios, iar ei au coborât să-l aducă pe Herr Slossenn Boschen.

Se pare că propunerea l-a încântat, căci a venit numaidecât sus și s-a așezat ia pian, fără alte mofturi.

- O să vă amuzați pe cinste. Ce-o să mai râdeți! șoptiră cei doi tineri, care, după ce traversară camera, se așezară discret în spatele profesorului.

Herr Slossenn Boschen se acompania singur. La drept vorbind, introducerea nu prea sugera un cântec comic. Era o melodie răscolitoare și plină de simțire. Ți se încrețea pielea ascultând-o, nu alta. Ne-am șoptit unul altuia că așa e stilul nemțesc și ne-am pregătit să-l apreciem așa cum se cuvine.

Eu, unul, nu știu nemțește. E drept că am învățat la școală, dar la doi ani după absolvire nu mai știam nici o boabă, și de atunci m-am simțit mult mai bine. Totuși, nu vroiam ca lumea de acolo să-mi descopere ignoranța. Din fericire, îmi trecu prin minte o idee pe care o credeam bunicică. Mi-am ațintit privirile asupra celor doi studenți și i-am urmărit. Când chicoteau ei, chicoteam și eu, când hohoteau ei, hohoteam și eu, ba încă, din când în când, slobozeam câte un chicotit în plus, așa, ca de la mine, ca și cum aș fi

surprins un element de umor, care le scăpase celorlalți. Am considerat acest lucru ca deosebit de abil din partea mea.

Am remarcat, în timpul cântecului, că mulți alți invitați erau și ei cu ochii ațintiți asupra celor doi tineri, întocmai ca și mine. Și aceștia chicoteau când chicoteau tinerii, și hohoteau când hohoteau ei, și cum tinerii chicoteau și hohoteau și se umflau de râs mai tot timpul, lucrurile mergeau strună.

Și totuși, profesorul nu părea fericit. Când am început să râdem, expresia feței lui trăda o profundă uimire, ca și când râsul ar fi fost ultimul lucru la care s-ar fi așteptat. Nedumerirea lui ni s-a părut ceva deosebit de reușit; ne spuneam că aerul său grav produce el singur jumătate din tot efectul comic. Cea mai mică dovadă din partea lui că știe cât e de amuzant ar compromite totul. Și cum îi dădeam înainte cu râsul, uimirea lui se transformă în supărare, apoi în indignare. Profesorul aruncă priviri feroase asupra noastră (nu însă și asupra celor doi tineri, care, fiind în spatele lui, nu puteau fi văzuți), ceea ce ne-a făcut să râdem cu sughițuri. Ne-am spus că o să ni se tragă moartea din atâta râs. Numai cuvintele, ziceam noi, și era de ajuns să te facă să te tăvălești pe jos de râs, darmite prefăcuta lui gravitate - a, nu, hotărât, era prea mult!

La ultimele acorduri, profesorul se depăși pe sine însuși. Ne aruncă niște priviri pline de atâta ferocitate, încât dacă nu am fi fost preveniți asupra stilului nemțesc de interpretare a cântecelor comice, ne-am fi simțit oarecum în pericol, iar el puse atâta durere și jale în muzica aceea stranie, încât dacă nu am fi știut că e vorba de un cântec comic, poate că am fi izbucnit în plâns.

Herr Slossenn Boschen termină în mijlocul unui adevărat potop de râsete. Am recunoscut cu toții că fusese cântecul cel mai comic ce ne-a fost vreodată dat să auzim. Am remarcat chiar că e de-a dreptul curios cum, în ciuda unor dovezi atât de grăitoare, mai poate dăinui credința că nemții sunt cu totul lipsiți de umor. Și l-am întrebat pe profesor de ce nu a tradus cântecul în engleză, pentru ca și oamenii de rând să-l poată înțelege și să-și dea și ei seama ce înseamnă un cântec cu adevărat comic.

Atunci Herr Slossenn Boschen se ridică, înfricoșător la vedere. Se răsti la noi în nemțește (care limbă, găsesc, se pretează foarte bine la înjurături), țopăi ca un apucat, ne arătă pumnul și ne zvârli în obraz toate cuvintele de ocară englezești pe care le cunoștea. Spunea că de când e el nu a mai fost insultat în așa hal.

Se dovedi că numai comic nu fusese cântecul. Era vorba despre o tânără fată din Munții Harz, care-și jertfise viața pentru a mântui sufletul iubitului ei; la moartea acestuia, spiritele lor s-au întâlnit în văzduh, apoi, în ultima parte, se arătă cum iubitul o părăsise ca să fugă cu un alt spirit - în fine, nu sunt prea sigur de amănunte, dar, în orice caz, știu că era ceva foarte trist. Herr Slossenn Boschen spunea că a interpretat odată acest cântec în fața Kaiser-ului și că el (Kaiser-ul, adică) scâncise ca un copil. El (adică Herr Boschen) pretindea că acest cântec e recunoscut de toată lumea ca fiind unul dintre cele mai tragice și mai patetice cântece în limba germană.

A fost un moment penibil, foarte penibil. Se părea că nu există nici o ieșire din impas. Ne-am uitat după cei doi tineri care ne jucaseră renghiul, dar aceștia spălaseră putina foarte discret, îndată după ce Herr Slossenn Boschen își terminase cântecul.

În felul acesta s-a încheiat petrecerea. În chip mai liniștit și cu mai puțin protocol decât mi s-a întâmplat să văd vreodată. Nici măcar nu ne-am spus noapte bună. Am coborât unul câte unul, pășind în vârful degetelor și ținându-ne cât mai în umbră. I-am cerut în șoaptă valetului pălăriile și paltoanele, ne-am deschis singuri ușa, ne-am strecurat afară tiptil și am zbughit-o după colț, evitându-ne cât mai mult unii pe alții.

De atunci încoace nu am mai manifestat niciodată un interes deosebit pentru cântecele nemțești.

Am ajuns la ecluza de la Sunbury la trei și jumătate. Fluviul e fermecător până în fața porților ecluzei, iar răstoaca e plină de poezie, dar nu care cumva să vâslești în contra curentului.

Eu am încercat o dată. Eram la vâsle și i-am întrebat pe cei de la cârmă dacă s-ar putea să izbutesc, iar ei mi-au

răspuns: "O, desigur, numai să tragi vârtos." Cum ne aflam atunci chiar dedesubtul podețului care leagă cele două porți ale ecluzei, m-am opintit și am început să vâslesc din răspuțeri.

Vâsleam superb, cu mișcări ritmice regulate. Brațele, picioarele, pieptul, spatele - toate erau perfect coordonate. Loveam apa cu pricepere, putere și iuțea, într-un stil cu adevărat remarcabil. Cei doi prieteni spuneau că e o plăcere să mă privească. După vreo cinci minute, când socoteam că trebuia să fi ajuns aproape de poarta ecluzei, am ridicat ochii. Eram tot sub pod, chiar în locul unde începusem să vâslesc, iar idioții ăia de prieteni se țineau cu mâinile de burtă, mai să se prăpădească de atâta râs. Vâslisem ca un nebun, iar drept urmare barca nici măcar nu se clintise de sub podeț. De atunci le las altora plăcerea de a vâsli împotriva curentului. Am vâslit în susul fluviului până la Walton, o localitate destul de mare pentru un oraș riveran. Dar, ca toate localitățile de pe malul Tamisei, numai o mică parte a Walton-ului e așezată chiar pe mal, aproape de apă, așa că din barcă îl poți lua cu ușurință drept un cătun cu cel mult cinci-șase case. Windsor și Abington sunt singurele orașe între Londra și Oxford din care se mai poate vedea câte ceva de pe fluviu. Toate celelalte sunt pitite pe după cotituri și de-abia dacă îți aruncă fluviului câte o privire din câte un capăt de stradă. Personal, nu pot decât să le fiu recunoscător pentru că s-au gândit să lase malurile libere pădurilor, câmpurilor și lucrărilor hidraulice.

Până și Reading, deși caută cu tot dinadinsul să spurce și să urâțească fluviul, ori de câte ori îl atinge cu tentaculele sale, are totuși bunul simț să-și țină fața slută cât mai departe.

Se-nțelege de la sine că Cezar avea o mică reședință a lui la Walton, o tabără, un val de apărare, sau ceva în genul acesta. Cezar era îndrăgostit de cursul superior al fluviului. De asemenea, și regina Elisabeta a cutreierat aceste meleaguri. Cromwell și Bradshaw (nu cel cu "mersul trenurilor", ci acuzatorul regelui Charles) au locuit și ei aici, cândva. Cred că alcătuiau o pereche foarte reușită.

În biserica din Walton se găsesc un fel de chingi din fier,

pe care cei de altădată le întrebuițau pentru a ține în frâu limbile femeilor cicălitoare. În zilele noastre se pare că s-a renunțat la procedeu. Se vede treaba că s-a împuținat fierul și că nimic altceva nu s-a dovedit suficient de rezistent.

În biserică sunt și câteva morminte de seamă. Mă temeam că nu voi reuși să-l opresc pe Harris să nu dea o raită pe acolo, dar se pare că nu prea îi era gândul la ele, așa că am putut să ne vedem liniștiți de drum. Dincolo de pod, fluviul face o mulțime de coturi, foarte pitorești, nu-i vorbă, dar neplăcute pentru vâslași și cârmaci, provocând veșnic un schimb de cuvinte grele între ei.

Pe malul drept, lăsăm în urma noastră parcul Oatlands, veche și vestită reședință, pe care Henric al VIII-lea a furat-o de la cineva, nu-mi amintesc de la cine anume, și în care a locuit. Parcul are și o grotă, pe care poți s-o vizitezi în schimbul unei taxe de intrare. Se zice că e minunea minunilor, cu toate că, personal, nu găsesc nimic deosebit la ea. Răposata ducesă de York, care a locuit la Oatlands, era moartă după câini. Avea o mulțime. A pus să i se facă un cimitir anume pentru ei, în care să-i îngroape după moarte, și în care zac și astăzi vreo cincizeci de dulăi, fiecare cu placa lui din marmură și având epitaf propriu.

Fie vorba între noi, cred că bieții câini o merită tot atât de mult ca orice creștin.

La "Stâlpii de la Corway", primul cot pe care-l face Tamisa mai sus de podul de la Walton, s-a dat o bătălie între Cezar și Cassivelaunus. Cassivelaunus pregătise fluviul în cinstea lui Cezar, împânzind toată albia cu stâlpi (a avut, bineînțeles, grijă să agațe și o pancartă pe care scria: "Păzea!"). Cezar, însă, tot a trecut. Nu era chiar atât de lesne să-l desparți pe Cezar de fluviul ăsta. De un om ca el am avea nevoie acum prin preajma răstoacelor.

În locul unde ating Tamisa, Halliford și Shepperton apar ca două așezări mici și drăguțe, în rest neavând nimic deosebit. În cimitirul din Shepperton, totuși, se află un mormânt pe care sunt săpate în piatră câteva versuri. Am avut emoții crezând că Harris o să vrea să debarce și, de bucurie, o să înceapă să joace tontoroii în jurul mormântului. L-am văzut privind cu jind debarcaderul pe când ne apropiam de

el și atunci, printr-o mișcare abilă, am izbutit să-i arunc cascheta în apă. În graba lui de a o pescui, precum și din pricina indignării cauzate de stângăcia mea, Harris a uitat de mormintele sale dragi.

La Weybridge, Wey-ul (un râuleț frumos, navigabil, pentru ambarcațiunile mai mici, până la Guildford, și pe care am ținut întotdeauna să-l cercetez fără să fi ajuns vreodată) se varsă în Tamisa împreună cu Bourne și canalul Besingstoke. Ecluza e chiar pe malul opus al orașului și primul lucru pe care l-am zărit când ne-am apropiat îndeajuns a fost tricoul lui George, atârnat pe una dintre porțile ecluzei, iar în tricou (am descoperit asta după o minuțioasă cercetare) era George însuși.

Montmorency se puse pe un lătrat furios, eu zbieram, Harris răgea. George își agită pălăria și chiui în semn de răspuns. Paznicul ecluzei se năpusti afară cu o cange, crezând că a căzut cineva în apă. Se posomorî la chip când își dădu seama că s-a înșelat.

George ținea în mână un obiect ciudat, împachetat într-o bucată de pânză cernită. Obiectul era rotund și turtit la unul din capete, cu un mâner lung și drept, ieșit în afară.

- Asta ce mai e? întrebă Harris. O tigaie?

- Nuuu, răspuse George cu o licărire ciudată în fundul ochilor. E ceva care face furori anul acesta, toată lumea are câte unul, în susul Tamisei. E un banjo.

- Nu știam că te pricepi să cânti la banjo! am exclamat eu și Harris într-un glas.

- Ei, nu prea știu, răspuse George, dar cică e foarte ușor. Unde mai pui că mi-am cumpărat și o carte după care să învăț!

CAPITOLUL IX

George e pus la treabă. Instinctele feroce ale edecurilor. Purtarea scandaloaasă a unui schif cu două rânduri de vâsle. Unii remorchează, alții sunt remorcați. Îndeletniciri pentru îndrăgostiți. Ciudata dispariție a unei doamne în vârstă. Graba strică treaba. Cum remorchează fetele. Emoții. Ecluza care a dispărut sau fluviul bântuit.

Muzică. Salvați!

De îndată ce l-am văzut pe George în mijlocul nostru, l-am și pus la treabă. Bineînțeles, lui George numai de muncă nu-i ardea (parcă îi arde cuiva?). Ne-a explicat că avusese de lucru, nu glumă, în City.

- Da? făcu Harris, cu inima lui împietrită și deloc predispusă spre milă și cruțare. Acum o să ai de lucru pe fluviu, așa, ca să mai schimbi felul de muncă. Schimbarea priește oricui. Leși afară!

George nu putea protesta. Cu conștiința curată, chiar dacă era vorba de conștiința lui George, n-o putea face, deși a aruncat și el o vorbă în vânt, că ar fi, poate, mai bine să rămână în barcă și să fiarbă ceaiul, în timp ce eu și Harris vom trage la edec. Probabil, pregătitul ceaiului cere multă bătaie de cap și noi doi arătam foarte obosiți. Nu i-am răspuns. Ne-am mulțumit să-i întindem capătul de parâma. George l-a apucat și a coborât pe țarm.

Ciudată și năbădăioasă mai e și parâma! O înfășori cu răbdarea și grija cu care-ți împătorești o pereche nouă de pantaloni, iar cinci minute mai târziu, când o ridici, parcă e altă arătare.

Nu vreau să fiu moji, dar am nestrămutata convingere că dacă întinzi drept o parâma obișnuită în mijlocul unui câmp și stai cu spatele la ea numai o jumătate de minut, când te întorci vezi că s-a strâns grămadă, s-a încolăcit, s-a făcut noduri-noduri, și-a rătăcit capetele și e numai lațuri, iar ca să o desfaci e nevoie de cel puțin o jumătate de ceas, în care timp șezi pe iarbă și înjuri ca un birjar.

Aceasta e părerea mea despre parâme, în general. Firește, s-ar putea să existe și excepții onorabile, nu zic că nu ar exista. Sunt, probabil, parâme care fac cinste tagmei lor, adică parâme conștiincioase, respectabile, parâme care nu-și închipuie că sunt un ghem de ață pentru croșetat și nu caută să se transforme în milieuri atunci când sunt lăsate de capul lor. Admit că e posibil să existe astfel de parâme și nădăduiesc sincer că există. Eu, unul, însă, n-am întâlnit.

Cu puțin timp înainte de a ajunge la ecluză, strânsesem eu însumi parâma. N-am vrut să-l las pe Harris să se atingă de ea, pentru că e grozav de neatent. Am înfășurat-o încet și

cu grijă, am legat-o la mijloc, am împăturit-o în două și am așezat-o binișor pe fundul bărcii. Harris a ridicat-o în chip științific, ca să zic așa, și a pus-o în mâna lui George. George a apucat-o strâns și a ținut-o la distanță de el, desfăcând-o de parcă ar fi desfășat un nou-născut, dar înainte de a fi desfășurat zece yarzi, parâma amintea perfect de o rogojină prost împletită.

Mereu se întâmplă același lucru cu parâma și urmările sunt și ele întotdeauna aceleași. Omul de pe țărm care încearcă s-o descurce crede că toată vina o poartă cel care a înfășurat-o, iar atunci când un om de pe fluviu gândește un lucru, îl și spune cu glas tare.

- Ce-ai vrut să faci din parâma, o plasă de prins pește? Dracu o mai descurcă acum! De ce n-ai înfășurat-o cum trebuie, nătărăule? bombăne el din când în când, în timp ce se luptă sălbatic cu parâma, apoi o trânteste pe drumul edecului și aleargă în jurul ei, încercând să-i dea de capăt.

Cel care a înfășurat-o, pe de altă parte, crede că vina este exclusiv a omului care vrea s-o desfacă.

- N-avea nici pe naiba când ai luat-o! exclamă el indignat. De ce nu te gândești ce faci? Pe toate le zăpăcești! Ai fi în stare să înnozi și un stâlp de spânzurătoare!

Și așa de tare le sare țăndăra, încât fiecare e gata să-l spânzure pe celălalt cu parâma.

Trec astfel zece minute, după care primul începe să urle, își iese din sărite, țopăie pe parâma și încearcă s-o descurce, agățând-o de primul obiect întâlnit. Bineînțeles, parâma se încurcă și mai rău. Un al doilea se dă jos din barcă și vine să-l ajute. Unul se poticnește de celălalt și se încurcă unul pe celălalt. Amândoi apucă același capăt al parâmei, trag de el în direcții opuse și se întreabă unde naiba s-a înțepenit. Până la urmă, izbutesc s-o descurce, dar când își aruncă ochii spre barcă, văd că a luat-o la vale îndreptându-se drept spre ecluză.

Asta s-a întâmplat cu adevărat! Era într-o dimineață cu vânt, lângă Boveney. Vâsleam în josul curentului și, când ne-am apropiat de o meandru, am zărit pe țărm doi tineri. Țineau în mâini o parâma lungă și se uitau unul la altul, cu o expresie năucă și deznădăjduită, așa nu mi-a mai fost dat să

văd pe un chip omenesc, nici până atunci, nici după aceea. Era limpede că se întâmplase ceva, așa că ne-am apropiat și i-am întrebat.

- Păi... ne-a plecat barca! răspunseră ei indignați. Doar ce ne-am dat jos ca să descurcăm parâma și, când ne-am uitat înapoi, ia barca de unde nu-i!

Păreau ofensați de ceea ce, pe bună dreptate, considerau ei un act josnic și rușinos din partea bărcii.

Le-am găsit dezertoarea o jumătate de milă mai jos, încurcată în niște trestii, și le-am adus-o înapoi. Sunt convins că timp de cel puțin o săptămână n-au mai lăsat-o să-și facă de cap.

Nu-i voi uita niciodată pe cei doi disperați. Parcă-i văd și acum, umblând hăbăuci pe țărm, cu funia în mână și căutându-și barca.

Remorcatul în partea de sus a fluviului prilejuiește fel de fel de incidente, care de care mai caraghioase. Unul dintre cele mai obișnuite este spectacolul pe care-l oferă doi edecari care înaintează de zor, cufundați într-o discuție aprinsă, în timp ce omul din barcă, la o sută de yarzi în urma lor, le strigă zadarnic să se oprească și le face semne disperate cu vâsla. Ceva neplăcut pare să se fi întâmplat, cum ar fi: un accident, să se desfacă cârma, ori să alunece cangea în apă, ori să cadă pălăria cârmaciului și să fie purtată repede în josul curentului.

La început, el le strigă să se oprească pe un ton blând și curtenitor.

- Hei, n-auziți? Opriți-vă o clipă! strigă el apoi cu vioiciune în glas. Mi-a căzut pălăria în apă!

Apoi, mai puțin afabil:

- Hei, Tom! Dick! Ați surzit? - Apoi, în sfârșit:

- Lua-v-ar naiba de idioți! Opriți-vă! Fir-ați voi...

Pe urmă saltă în picioare, țopăie, zbiară până când se face stacojiu la față și înjură în gura mare. Pe mal, băiețașii se opresc, se amuză și aruncă cu pietre în barcă, în timp ce nenorocitul e târât prin fața lor cu o viteză de patru mile pe oră și nu se poate da jos cu nici un chip.

S-ar evita multe neplăceri de genul acesta dacă edecarii și-ar aduce aminte că trag la edec și s-ar mai uita

din când în când înapoi, să vadă cum îi merge omului din barcă. Cel mai bun lucru e să remorcheze o singură persoană. Când sunt doi, se îndeamnă la vorbă și uită, iar barca, oferind puțină împotrivire, nu reușește să-i aducă la realitate.

Ca un exemplu, târziu, după cină, pe când discutăm acest subiect, George ne-a povestit o întâmplare foarte ciudată, pentru a ne arăta cât de uituci pot fi doi edecari când sunt la treabă.

Într-o seară, împreună cu alți trei oameni, George vâslea de zor într-o barcă încărcată până la refuz din Maidenhead, când, ceva mai sus de ecluza de la Cookham, zăriră un băiat și o fată care mergeau pe drumul edecului, absorbiți, după câte se părea, într-o conversație foarte interesantă, în mâini țineau amândoi o cange, iar o parâma prinsă de aceasta se târa în urma lor, cu capătul celălalt în apa fluviului. Nici urmă de barcă prin apropiere, nici urmă de barcă în depărtare. Că o barcă trebuie să fi fost atașată cândva de funia aceea e mai presus de orice îndoială, dar ce se întâmplase cu ea, ce destin necruțător lovise barca și pe cei ce se aflau în ea era o taină învăluită în mister. Oricum, indiferent ce accident se întâmplase, el nu tulburase tânăra pereche care trăgea la edec. Țineau în mâini cangea și parâma și asta părea să fie esențialul pentru ei.

George a fost cât pe ce să le strige ca să-i trezească, dar s-a oprit, însă, pentru că o idee grozavă i-a trecut prin minte. A apucat cangea, s-a aplecat peste bord și a tras înăuntru capătul funiei; a făcut apoi un nod marinăresc și, ajutat de ceilalți, l-a trecut pe după catarg; în cele din urmă, oamenii din barcă au lăsat vâslele din mână, s-au dus spre pupa bărcii și, instalându-se comod, și-au aprins pipele.

Tânărul și tânăra aceasta au tras după ei până la Marlow patru matahale și o barcă plină până la refuz, împotriva curentului.

Spunea George că n-a mai văzut atâta tristețe și amărăciune adunate într-o singură privire, ca atunci când, la ecluză, tânăra pereche și-a dat seama că pe o distanță de două mile au remorcat o altă barcă. După părerea lui George, dacă n-ar fi fost prezența demolitoare a drăgălașei

fete de lângă el, tânărul ar fi dat drumul unui limbaj violent.

Fata și-a revenit prima din șoc și, împreunându-și mâinile ca pentru rugăciune, a rostit pierdută:

- Vai, Henry, și... mătușica?

- Au găsit-o pe bătrână până la urmă? întrebă Harris.

- Asta nu mai știu, răspunse George.

Nu departe de Walton, în locul unde drumul edecului coboară lin spre fluviu, George și cu mine am fost martorii unui alt caz care ilustrează lipsa de simpatie între trăgători și trași. Stăteam pe celălalt mal al apei și admiram și noi peisajul. Deodată, în fața noastră, apăru o barcă, trasă prin apă cu o viteză înspăimântătoare de un cal vânjos, pe care sedea un băiețandru. Cinci indivizi zăceau risipiți prin barcă în atitudini visătoare, iar omul de la cârmă părea deosebit de inactiv.

- Tare mi-ar plăcea să-l văd cârmind mai într-o parte, murmură George când ei trecură.

Și chiar în aceeași clipă, omul cârmi greșit și barca se izbi de țârm cu un zgomot ca de patruzeci de mii de cearșafuri sfârtecate în același timp. Doi bărbați, un coș și trei lopeți părăsiră imediat barca pe la babord și luară contact cu țârmul, iar două clipe mai târziu, alți doi bărbați debarcară pe la tribord, luând loc printre cângi, pânze, saci de drum și sticle. Al cincilea mai înaintă douăzeci de yarzi, apoi fu proiectat afară, cu capul în jos.

Ușurată astfel, barca pluti mai vertiginos ca oricând, în timp ce băiatul striga din răputeri, îndemnându-și armăsarul s-o ia la galop. Naufragații s-au ridicat în capul oaselor și s-au privit, făcând ochii mari. Nu și-au dat seama de cele petrecute decât câteva clipe mai târziu și atunci au început să-i strige băiatului, cât îi ținea gura, să oprească. Acesta, însă, era prea ocupat cu calul, ca să-i audă. Oamenii s-au sculat în picioare și au luat-o la goană după el, iar eu i-am urmărit până când au dispărut în zare.

N-aș putea spune că mi-a părut rău de ceea ce li se întâmplase. De fapt, dorința mea ar fi ca toți ageamiii care se lasă remorcați în felul acesta - și sunt destui, slavă Domnului - să aibă parte de o soartă asemănătoare. În afară de riscul la care se supun, ei devin un pericol pentru toate

celelalte bărci pe lângă care trec. La viteza cu care înaintează, le este imposibil să se ferească din calea altora, după cum și acestora le este imposibil să se ferească din calea lor. Parâma lor se agață de catargul vostru sau de vreo persoană din barcă și o trânteste în apă sau îi spintecă fața. Cel mai indicat lucru este să stai de strajă și să fii gata să-i ții la distanță cu capătul gros al catargului.

Dintre toate experiențele mele legate de remorcat, cea mai pasionantă este să fii tras de fete. E o senzație de care n-ar trebui să se lipsească nimeni. Fetele trag la edec trei împreună: două trag parâma, iar a treia aleargă întruna când de o parte, când de alta și chicotește. De obicei, prima *lor* ispravă este să se încurce în parâmă, care li se înfășoară în jurul picioarelor și, în consecință, se așează pe țârm și se ajută una pe alta să se dezlege, apoi frânghia li se înfășoară în jurul gâtului și puțin lipsește să nu le sufoce. Într-un târziu, totuși, fetele izbutesc să descurce parâma și pornesc în fugă, trăgând barca cu o viteză de-a dreptul periculoasă. Bineînțeles, după vreo sută de yarzi obolesc, se opresc fără veste, se așează pe iarbă și râd, iar barca e purtată spre mijlocul apei, unde se răsucește, înainte ca tu să-ți dai seama de cele petrecute sau să poți pune mâna pe ceva. Atunci fetele se scoală în picioare și se miră:

- la uitați-vă, a luat-o spre mijlocul apei!

După aceea, trag destul de uniform o bucată de vreme, când, deodată, uneia din ele i se năzare să-și prindă rochia cu acul; se opresc, așadar, și barca eșuează. Sari în picioare, împingi barca de la țârm și le strigi să nu se mai oprească.

- Da' ce s-a-ntâmplat? întrebă ele.

- Nu opriți! le zbieri tu.

- Să nu ce?

- Să nu opriți, dați-i drumul!

- Du-te înapoi, Emily, și vezi ce mai vor, spune una.

Emily se întoarce și întrebă ce s-a întâmplat.

- Ce dorești? spune ea. S-a-ntâmplat ceva?

- Nu, răspunzi tu. Dar nu vă mai opriți.

- De ce să nu ne oprim?

- Păi, nu putem cârmi dacă vă opriți. Trebuie să-i dați drumul mai departe.

- Cui să-i dăm drumul?
- Vreau să spun... barca nu trebuie să stea pe loc.
- Bine, am să le spun. Ce zici, remorcăm cum trebuie?
- Cum să nu, foarte frumos, numai să nu vă opriți.
- Nu e greu deloc. Credeam că n-o să ne descurcăm.
- O, e cât se poate de simplu. Trebuie să trageți fără întrerupere. Asta e tot.

- Înțeleg. Dă-mi te rog șalul roșu, e sub pernă.

Îi găsești șalul, i-l întinzi, dar între timp a venit alta ca să și-l ia pe-al ei. Din greșeală, însă, au luat fularul lui Mary, și cum Mary nu are nevoie de el, fetele ți-l aduc înapoi și capătă în schimb pieptenele de buzunar. Trec vreo douăzeci de minute până când pornesc iar, apoi, la primul colț, fetele văd o vacă. Bineînțeles, trebuie să te dai jos din barcă și să alungi vaca din calea lor.

Când remorchează fetele, numai de plictiseală nu se pot plânge cei din barcă.

După câțva timp, George trecu la parâmbă, remorcându-ne până la Penton Hook. Acolo am discutat importanta problemă a dormitului peste noapte; întrucât am hotărât să dormim la bord în noaptea aceea, urma fie să rămânem acolo, fie să mergem mai departe, până dincolo de Staines. Ni s-a părut, totuși, că e cam devreme să tragem obloanele, soarele era încă sus pe cer, așa că am vâslit încă trei mile și jumătate, până ia Runnymede, o porțiune păduroasă și liniștită a văii fluviului, unde puteam găsi un bun adăpost.

Mai târziu ne-a părut rău la toți că nu ne-am oprit la Penton Hook. În zori de zi, trei-patru mile de vâslit împotriva curentului e un fleac, dar la capătul unei zile lungi e un lucru din cale-afară de obositor. Pe parcursul acestor câteva ultime mile, peisajul nu vă mai interesează. Nu mai flecăriți și nu mai râdeți. Fiecare jumătate de milă străbătută vi se pare cât două. Nu vă vine să credeți că vă aflați acolo unde vă aflați și aveți convingerea că harta greșește, iar după ce v-ați canonit cel puțin zece mile, după socotelile voastre, iar ecluza nici gând să se zărească, începeți să vă temeți serios că cineva a furat-o și a fugit cu ea.

Îmi aduc aminte că odată, pe Tamisa, am încercat niște emoții teribile. Plecasem la drum cu o tânără doamnă,

verișoară din partea mamei, și vâsleam în direcția Goringului. Se făcuse destul de târziu și eram nerăbdători să debarcăm undeva, cel puțin verișoară-mea dorea acest lucru. Era șase și jumătate când am ajuns la ecluza de la Benson și începuse să se întunece. Cuprinsă de neastâmpăr, verișoară-mea declară că nu dorește să piardă cina. I-am răspuns că nici mie nu mi-ar conveni să pierd cina și, pentru a vedea câte mile ne mai despart de ea, am scos o hartă pe care o aveam la mine. Până la ecluza următoare, Wallingford, mai era o milă și jumătate, iar de acolo până la Cleve, altele cinci.

- E perfect! am spus eu. Ajungem la prima ecluză înainte de șapte, după aceea ne mai rămâne una singură. Așa stând lucrurile, m-am așezat la vâsle și am început să vâslesc vârtos.

Am trecut de pod, apoi ceva mai departe am întrebat-o dacă vede ecluza. Verișoară-mea dădu din cap. Nu vedea nici o ecluză. Eu am scos o exclamație de mirare și am vâslit mai departe. După alte cinci minute, am rugat-o să se uite din nou.

- Nu, spuse ea. Nu se vede nici urmă de ecluză.

- Draga mea, ești sigură că poți recunoaște o ecluză? am întrebat-o eu pe un ton șovăitor, ca nu cumva s-o jignesc.

Întrebarea, totuși, nu o jigni și mi-a sugerat să mă uit și eu, ca să mă conving. Am lăsat așadar vâslele și m-am uitat. În umbrele amurgului, fluviul se întindea drept înaintea noastră pe o distanță de cel puțin o milă. Ecluza nicăieri!

- Nu cumva am rătăcit drumul? mă iscodi Însoțitoarea mea.

Nu vedeam cum ar fi fost cu puțință așa ceva, deși, după cum am sugerat, era posibil să fi nimerit în apa barajului și să ne îndreptăm spre cascade. Gândul acesta nu o liniști câtuși de puțin și fata începu să plângă. Se temea că ne vom îneca amândoi și că astfel va fi pedepsită pentru că a plecat cu mine.

Am găsit că e o pedeapsă excesivă. Verișoară-mea, însă, era de altă părere și singura ei dorință era ca să se termine totul mai repede.

Am încercat s-o consolez, luând lucrurile în glumă. I-am spus că, se vede treaba, vâsleam mai încet decât îmi închipuisem, dar că nu va trece mult și vom ajunge la ecluză, așa că am mai vâslit o milă.

Apoi, eu însumi am devenit nervos. M-am uitat din nou pe hartă. Ecluza de la Wallingford, la o milă și jumătate mai departe de cea de la Benson, era clar marcată. Aveam o hartă bună, pe care te puteai bizui, și apoi eu îmi aminteam foarte bine de ecluză. Trecusem pe acolo în două rânduri. Unde ne aflam? Ce se întâmplase cu noi? Începeam să cred că totul nu e decât un vis, că, de fapt, dorm frumos în patul meu și că peste un minut-două am să mă trezesc, ca să mi se spună că e trecut de zece.

Am întrebat-o pe verișoară-mea dacă nu crede că ar putea să fie un vis, la care ea mi-a răspuns că tocmai se pregătea să-mi pună aceeași întrebare. Ne-am întrebat apoi dacă nu cumva dormim amândoi și, în acest caz, cine dintre noi visează și cine e obiectul visului; chestiunea era de-a dreptul pasionantă.

Am continuat să vâslesc, fără să zărim ecluza, iar între timp fluviul devenea tot mai întunecat și mai tainic în umbrele nopții care se lăsa, iar toate lucrurile din jur căpătau o înfățișare ciudată, fantastică. Mă gândeam la strigoi și la iele, la focurile sfântului Elmo și la fetele acelea răutăcioase care veghează toată noaptea pe stânci și-i momesc pe oameni în vârtejurile apei; îmi părea rău că nu sunt un om mai bun și că nu cunosc pe dinafară mai mulți psalmi, când, în mijlocul acestor reflecții, am auzit frânturi binecuvântate din: "Și-a pus țoalele", executat mizerabil la acordeon, și atunci am știut că suntem salvați.

În general, nu sunt un admirator ai acordeonului, dar, Doamne! cât de frumoasă ni s-a părut atunci muzica aceea, mult, mult mai frumoasă decât glasul lui Orfeu sau alăuta lui Apollo sau altele de felul acesta; în starea de spirit în care ne găseam, o melodie îngerească n-ar fi făcut decât să ne chinuiască mai rău. Un cântec răscolitor, executat corect, nu ar fi fost pentru noi decât un avertisment dat de vreun spirit și ne-ar fi făcut să ne pierdem și bruma de speranță ce-o mai nutream. Dar în melodia din "Și-a pus țoalele", cântată saca-

dat și cu variațiuni mai mult decât ciudate, dintr-un acordeon răgușit, era ceva extrem de omenesc și de liniștitor.

Dulcile sunete se apropiară și barca din care veneau ajunse în curând în dreptul nostru.

În ea se afla un grup de tineri rustici, plecați să se plimbe cu barca pe lună. (Nu era nici o lună pe cer, dar asta nu era vina lor.) N-am văzut de când sunt oameni mai simpatici. I-am salutat prietenos și i-am rugat să-mi arate drumul spre ecluza de la Wallingford, explicându-le totodată că o căutam de două ceasuri.

- Ecluza de la Wallingford! exclamară ei. Să fii sănătos, domnule, e mai bine de un an de când a fost ridicată! Nu mai e nici o ecluză la Wallingford. Acum sunteți lângă Cleeve. Auzi, Bill, domnu' caută ecluza de la Wallingford!

Na-mi trecuse așa ceva prin cap. Îmi venea să le sar de gât și să-i binecuvântezez, dar curentul era prea puternic în locul acela ca să fac asta, așa că a trebuit să mă mulțumesc cu câteva cuvinte de recunoștință.

Le-am mulțumit de câteva ori, le-am urat drum bun și i-am poftit pe toți să petreacă o săptămână încheiată la mine. Verișoară-mea, la rândul ei, le-a spus că mama ei ar fi fericită să-i cunoască. Am cântat apoi "Corul soldaților" din Faust și, până la urmă, am ajuns acasă la ora cinci.

CAPITOLUL X

Prima noastră noapte. Sub coviltir. Strigăte de ajutor. Cum se poate lupta împotriva unor ceainice încăpățânate. Cinăm. Cum să te simți virtuos. Se caută o insulă pustie, bine drenată și înzestrată cu tot confortul, de preferință în regiunile de sud ale Oceanului Pacific. Ce a pățit odată tatăl lui George. O noapte zbuciumată.

Lui Harris și mie mai că ne venea să credem că și ecluza Beh Weir a dispărut într-un chin asemănător. Până acolo ne remorcaseră George. De acolo înainte am trecut noi în locul lui, cu senzația că am străbătut patruzeci de mile și că am târât după noi cinci zeci de tone. La șapte și jumătate eram sleiți de puteri, așa că am intrat în barcă și, vâslind foarte aproape de malul stâng, am început să căutăm un loc

unde să poposim.

Inițial avusesem de gând să vâslim până la insula Magna Charta, un loc extrem de pitoresc, unde fluviul șerpuiește printr-o încântătoare vale înverzită, și să ne petrecem noaptea într-un golfuleț din puzderia de golfulețe pitorești de lângă țărmul lin al fluviului. Sincer vorbind, totuși, parcă nu mai râvneam acum după pitoresc așa cum râvnisem cu câteva ceasuri mai înainte. Un locșor între un șlep încărcat cu cărbuni și o uzină de gaz ne-ar fi mulțumit pe deplin în noaptea aceea. Nu aveam nevoie de peisaje. Aveam nevoie de cină și somn. Totuși, am vâslit până la "Punctul Picnic", cum i se spune, și ne-am oprit într-un loc încântător de sub un ulm, unde am legat barca de rădăcinile sale larg răsfirate.

Ne-am gândit să cinăm (renunțasem la ceai, ca să economisim timp), dar George se împotrivi spunând că ar trebui mai întâi să fixăm coviltirul, cât timp nu s-a întunecat de tot și mai putem vedea ce facem. O dată treaba făcută, zicea el, o să putem mânca în tihnă.

Pentru fixarea coviltirului ne-a trebuit mult mai mult timp decât ne făcusem noi socoteala. Teoretic, părea un lucru foarte simplu, lei cinci arcuri din fier, asemănătoare cu niște cercuri uriașe de crochet, și le fixezi de la o margine la alta a bărcii, apoi întinzi pânza peste ele și o prinzi în cuie; toată treaba asta avea să ne ia cel mult zece minute, ne gândeam noi.

Dar n-a fost să fie așa.

Am luat cercurile și am început să le vâram în scobiturile special făcute pentru ele. Cu greu v-ați închipui că o astfel de îndeletnicire e periculoasă, totuși, astăzi, când privesc în urmă, mă mir că unii dintre noi au supraviețuit pentru a povesti toate acestea. Nu erau cercuri, ci diavoli. La început nu vroiau să intre în scobituri deloc, ceea ce ne-a silit să sărim pe ele, să le lovim cu piciorul și să le ciocănim cu cangea, iar după ce-au intrat, ne-am dat seama că le încurcasem între ele, așa că a trebuit să le scoatem.

N-au binevoit însă să iasă decât după ce doi dintre noi s-au luptat cu ele vreme de cinci minute încheiate, când cercurile au sărit brusc din scobituri și au încercat să ne

arunce în apă și să ne înece. La mijloc erau prevăzute cu niște articulații și, când nu eram atenți, aceste articulații ne pișcau ba aici, ba colo, în părțile mai dureroase, și în timp ce ne luptam cu o parte a cerului și ne străduiam s-o convingem să-și facă datoria, cealaltă parte se furișă, lașă, în spatele nostru și ne lovea în cap.

În cele din urmă le-am fixat și nu ne mai rămânea decât să le acoperim cu pânza. George o desfăcu și fixă un capăt de prova bărcii. Harris stătea la mijloc ca să-l primească de la George și să mi-l întindă mie, la pupa. Am stat și am așteptat mult și bine ca pânza să ajungă la mine. George își îndeplinea destul de bine însărcinarea, dar Harris se comporta ca un ageamiu.

Printr-un procedeu cu totul misterios, după zece minute de efort supraomenesc, Harris reuși să se înfășoare complet în pânza coviltirului, cum anume, nu știu, că nici el nu a putut să explice. Era atât de bine învelit și înfășurat și încotoșmănat, încât nu mai putea ieși afară. Bineînțeles, se străduia din răspuțeri să-și redobândească libertatea, dreptul prin naștere al oricărui englez, și tot luptându-se (după cum am aflat mai târziu), l-a culcat pe George la pământ, iar George, înjurându-l pe Harris cumplit, și-a pus mintea cu pânza și, tot zbatându-se, s-a înfășurat în ea din cap până în picioare.

În tot acest timp, eu nu știam nimic. Eram cu totul străin de cele ce se petreceau. Mi se spusese să stau acolo și să aștept până când voi primi pânza și eu m-am conformat, prefăcându-mă, împreună cu Montmorency, în stană de piatră și așteptând nestingherit. Firește, am văzut destul de bine cum e zgâlțâită pânza încoace și încolo, dar ne-am închipuit că așa era metoda de lucru și n-am intervenit. De asemenea, am auzit niște vorbe înăbușite care răzbăteau de sub pânză și, închipuindu-ne că oamenii au mult de furcă, ne-am hotărât să stăm deoparte, până când lucrurile se vor mai limpezi.

Am stat noi ce-am stat, dar situația păru că se complică. Într-un sfârșit, capul lui George, strecurându-se cu greutate, se ivi la marginea bărcii și vorbi:

- Întinde-ne o mână, afurisitul! Stai acolo ca o mumie

împăiată, când vezi foarte bine că noi ne dăm sufletul! Maimuțoiule!

Nu sunt omul care să reziste unei chemări de ajutor. M-am dus și i-am descurcat. De altfel, era și timpul, Harris începuse să se învinețească la față.

Ca să fixăm coviltirul cum trebuie, am mai trudit o jumătate de ceas, apoi am făcut curat pe punte și am scos proviziile pentru cină. Am pus ceainicul la fiert la prova bărcii, apoi m-am retras la pupa, prefăcându-mă că nu-i bag în seamă, și m-am apucat să scot celelalte lucruri. Pe fluviu, numai așa poți face un ceainic să fiarbă. Cum te vede că aștepți și ești nerăbdător, nu catadicsește nici măcar să fluieră. Trebuie să te depărtezi și să începi să mănânci ca și cum nici prin gând nu ți-ar trece să bei ceai. Și... ferit-a sfântul măcar să te uiți în direcția ceainicului! Doar așa o să ai șansa să-l auzi cum gălgâie și șuieră și dă în clocot, nerăbdător să se prefacă în ceai.

Dacă se întâmplă să fii foarte grăbit, nu strică, iarăși, să-i spui răstit prietenului că n-ai nevoie de ceai, că nici n-ai de gând să bei ceai. Te apropii de ceainic îndeajuns ca să te poată auzi, apoi strigi:

- Nu vreau ceai! Tu vrei, George?

La care George răspunde cu voce tare:

- Nu, nu, dă-l încolo de ceai, nu-mi place deloc. O să bem limonadă, ceaiul e grozav de indigest.

La auzul unor astfel de vorbe, apa din ceainic dă în clocot și stinge lampa.

Am recurs la acest mic truc, iar urmarea a fost că în clipa în care toate celelalte erau gata, ceaiul ne aștepta. Apoi am aprins felinarul și, care stând pe vine, care stând turcește, ne-am așezat la cină.

Grozav ne mai făcea cu ochiul cina aceea.

Treizeci și cinci de minute încheiate, în tot cuprinsul bărcii nu s-a auzit alt sunet decât clinchetul tacâmurilor și ronțăitul uniform a opt șiruri de măsele. La capătul celor treizeci și cinci de minute, Harris spuse "ah!" și, scoțându-și piciorul stâng de sub el, îl puse pe cel drept în loc.

Cinci minute mai târziu și George spuse "ah!" și-și azvârli farfuria pe țarm, iar după alte trei minute,

Montmorency dădu primul semn de mulțumire de la plecare încoace, se culcă într-o rână și-și întinse labele, iar eu, scoțând un alt "ah!", îmi lăsaî capul pe spate și-l izbii de unul dintre cercuri. Dar nici nu mi-a păsat. Nici măcar n-am înjurat!

Ce bine te simți când ești sătul, cât ești de mulțumit de tine și de lume! Oamenii cu oarecare experiență în materie mă încredințează că o conștiință curată îi face pe mulți fericiți, dar, după părerea mea, o burtă plină are același efect, în schimb te costă mai puțin și nu presupune atâta bătaie de cap. Te simți atât de iertător și de generos după o masă bogată și bine mistuită, atât de nobil, atât de bun!

Ciudat mai e și ascendentul pe care îl au asupra intelectului organele noastre digestive. Nu putem munci, nu putem gândi, dacă nu binevoiește măria-sa stomacul. El ne dictează sentimentele și pasiunile. După omleta cu slănină, el spune: "Muncește!", după biftec, zice: "Dormi!", după o ceașcă cu ceai (două lingurițe cu frunze pentru fiecare ceașcă și nu le opăriți mai mult de trei minute!), îi spune creierului: "Acum trezește-te și arată ce ești în stare. Fii elocvent, profund și duios, scrutează natura și viața cu privirea limpede, desfă aripile albe ale gândului tău sfios și te-avântă, asemenea unui duh divin, peste vârtoarea lumii de sub tine, sus, tot mai sus, pe potecile nesfârșite ale stelelor învăpăiate, până la porțile veșniciei!"

După o bucată de cozonac fierbinte, el spune: "Fii obtuz și fără suflet asemenea dobitoacelor de pe câmp, lipsite de judecată și cu ochi negriitori, neluminați de nici o rază a fanteziei, de speranță sau teamă, de dragoste sau viață". Iar după brandy, luat însă într-o cantitate suficientă, spune: "Ei, acum, nebunule, strâmbă-te și fă tumba ca să rîdă semenii tăi, fă toate prostiile care-ți trec prin cap, îngaimă și balmăjește sunete fără rost și arată ce nătărău neputincios e bietul om a cărui minte și voință s-au înecat ca doi pisoi gemeni, într-o jumătate de uncie [1 uncie = 28,350 g] de alcool".

Nu suntem decât niște robi nenorociți ai stomacului nostru. Nu năzuiți după morală și dreptate, prieteni! Supravegheați-vă cu grijă stomacul și înfruptați-vă cu

măsură și judecată. Atunci virtutea și mulțumirea, fără vreo strădanie deosebită, vor veni și vor sălășlui în inima voastră și veți fi cetățeni buni, soți iubitori și părinți dragăstoși, oameni cucernici și cu suflet ales.

Înainte de cină, Harris, George și subsemnatul aveam chef de ceartă, eram iritabili și prost dispuși; după cină, ședeam și ne zâmbeam unul altuia, ba chiar și câinelui. Ne iubeam unii pe alții, iubeam pe toată lumea. La un moment dat, Harris îl călcă pe George pe bătătură. Dacă asta s-ar fi întâmplat înainte de cină, George ar fi exprimat cu privire la soarta iui Harris pe pământ și în ceruri urări care ar fi zguduit profund un om serios. Or, așa, s-a mulțumit să spună:

- Mai încet, prietene, nu e bine să calci pe cineva pe bătătură!

Iar Harris, în loc să se răstească la el sau să-i spună cu cel mai supărat ton al lui că nu e cu puțință ca cineva să nu calce pe piciorul lui George dacă trebuie să se miște pe lângă el pe o rază de zece yarzi, sugerând totodată că George, cu picioroangele lui, n-ar mai trebui primit într-o barcă de dimensiuni obișnuite și sfătuindu-l să și le spânzure peste bord - așa i-ar fi zis înainte de cină! - acum, însă, îi spuse doar atât:

- Îmi pare rău, George, sper că nu te doare prea rău. La care George răspunse:

- Nu, deloc, și adăugă: E vina mea. Iar Harris spuse:

- Nu, de fapt, e vina mea. Era o plăcere să-i asculți.

Ne-am aprins pipele și ne-am apucat să contemplăm noaptea liniștită, discutând ba de una, ba de alta.

George se întrebă de ce nu putem fi totdeauna așa, departe de lume și de ispitele și păcatele ei, ducând un trai cumpătat și pașnic și făcând numai fapte bune în dreapta și în stânga. I-am răspuns că și eu râvnesc adesea ia astfel de lucruri, apoi am discutat despre posibilitatea ca noi patru să plecăm pe o insulă pustie, bine amenajată din toate punctele de vedere, și să trăim acolo într-o pădure.

După câte era informat Harris, pericolul pe care-l prezentau insulele pustii consta în faptul că sunt grozav de umede, George însă nu-i împărtăși părerea, susținând că ar putea fi drenate.

Din vorbă în vorbă, de la umezeală am trecut la udătură și udeală și, cu acest prilej, George și-a amintit de o pățanie nostimă, al cărui erou fusese tatăl lui.

Tatăl lui George călătorea o dată cu un prieten de-al său prin Wales și într-o noapte s-au oprit amândoi la un han, unde se mai aflau și alți călători, în tovărășia cărora au petrecut toată seara.

A fost o seară foarte veselă și au stat până târziu noaptea, iar când s-au dus la culcare (am uitat să vă spun că pe atunci tatăl lui George era foarte tânăr), erau și ei cam veseli. Tatăl lui George și prietenul tatălui lui George urmau să se culce în aceeași cameră, dar în paturi diferite. Au luat o lumânare și au urcat sus. Când au intrat în cameră, lumânarea și-a pierdut echilibrul, s-a dat cu capul de perete și s-a stins, așa că au trebuit să se dezbrace pe întuneric și să-și caute paturile orbecăind. Iată însă că în loc să se urce în paturi separate, cum își închipuiau ei că fac, s-au cățărat în același pat, unul culcându-se cu capul la căpătâi, iar celălalt, la capătul situat în punctul cardinal opus, cu picioarele pe pernă.

Urmă o clipă de tăcere, apoi tatăl lui George spuse:

- Joe!

- Ce e, Tom? răspunse vocea lui Joe, dinspre celălalt capăt al patului.

- Închipuie-ți, mai este cineva în patul meu. Și-a întins picioarele pe perna mea.

- Nemaipomenit, Tom! răspunse celălalt. Dar să fiu ai naibii dacă nu e cineva și în patul meu!

- Ce-ai de gând să faci? întrebă tatăl lui George.

- Păi, îl azvârl jos, răspunse Joe.

- Și eu la fel, spuse tatăl lui George, vitejește. Urmă o luptă scurtă, se auziră două bufnituri, ca de două trupuri prăvălite pe dușumea, și o voce cam tânguioasă spuse:

- Ascultă, Tom!

- Da!

- Cum ți-a mers?

- Ca să fiu sincer, omul meu m-a azvârlit el pe mine.

- Și al meu la fel! Ascultă, nu prea-mi inspiră încredere hanul ăsta. Dar ție?

- Cum îi spunea hanului acelaia? întrebă Harris.
- "La Mistrețul Vesel", spuse George. De ce mă întrebi?
- Atunci nu, nu, e altul, răspuse Harris.
- Ce vrei să spui? întrebă George.
- E foarte ciudat - murmură Harris - dar exact același

lucru i s-a întâmplat și tatălui meu odată într-un han de provincie. L-am auzit adesea povestindu-și pățania. Credeam că s-ar putea să fi fost același han.

În seara aceea ne-am culcat pe la zece și, cum eram obosit, credeam că o să dorm bine. Dar n-a fost așa. De obicei, mă dezbrac și-mi pun capul pe pernă, și atunci cineva trânteste ușa și-mi spune că e opt și jumătate, dar de data aceasta, toate păreau împotriva mea: noutatea situațiilor și a peisajelor, lemnul tare al bărcii, poziția incomodă (eram culcat cu picioarele sub o bancă și cu capul pe alta), clipocitul apei în jurul bărcii și foșnetul vântului printre ramuri, toate mă țineau treaz și mă deranjau.

Într-un târziu am reușit să adorm pentru câteva ceasuri. Pe urmă, o ieșitura a bărcii care făcea impresia că s-a umflat peste noapte, fiindcă sunt sigur că nu era acolo când am pornit și a dispărut spre ziuă, m-a ținut tot timpul în ghionturi. Cu spatele numai răni, am visat că am înghițit o monedă și că oamenii îmi găuresc spinarea cu un burghiu ca să o scoată de acolo. Mi s-a părut foarte rușinos din partea lor și le-am spus că sunt gata să recunosc că le datorez acești bani și că-i voi achita la sfârșitul lunii. Ei nici să audă de așa ceva! Țineau morțiș să-și primească banii pe loc, amenințându-mă că altfel dobânda o să atingă proporții foarte mari. Eu m-am supărat foc și le-am spus că am înțeles cu cine am de-a face, iar dâșii, drept răspuns, au răsucit burghiul cu atâta ferocitate, încât m-am deșteptat.

Cum aerul din barcă era cam închis și mă durea capul, m-am gândit să ies puțin afară și să respir aerul rece al nopții. Am aruncat pe mine ce haine am găsit, unele ale mele, altele ale lui George și Harris, și m-am furișat tiptil, pe sub coviltir, spre țărmul fluviului.

Era o noapte ca-n povești. Luna asfințise, lăsând pământul singur, cu stelele. Mi se părea că în mijlocul solemnei tăceri, în vreme ce noi, copiii pământului, dormeam,

suratele lui, stelele, stăteau de vorbă cu el despre necuprinsele taine, cu glasuri prea profunde ca să le poată auzi urechile neînvățate ale oamenilor.

Stelele acestea ciudate, atât de reci, atât de luminoase, ne înfricoșează. Suntem asemenea unor copii, ale căror piciorușe plăpânde îi poartă în templul slab luminat al zeului căruia au fost învățați să i se închine, dar pe care nu-l cunosc, și stând sub bolta răsunătoare ce acoperă întinderea de lumină lăptoasă, privesc în sus, pe jumătate încrezători, pe jumătate înfricoșați la gândul că vor avea cine știe ce viziune cumplită.

Și totuși, noaptea pare atât de mângâietoare și plină de forță. În fața măreției ei, măruntele noastre necazuri pleacă tiptil, rușinate. Ziua a fost plină de griji și de zbucium, în inimile noastre au sălășluit gânduri urâte și amare, iar lumea ni s-a părut aspră și nedreaptă cu noi. De aceea, Noaptea, ca o mamă drăgăstoasă, ne atinge gingaș cu mâna fruntea încinsă de febră, ne întoarce fața înlăcrimată spre fața ei și surâde și cu toate că nu vorbește, noi știm ce vrea să ne spună, așa că ne lipim obrazul înfierbântat de sânul ei și durerea trece.

Câteodată, durerea noastră e foarte adâncă și adevărată și atunci stăm în fața ei tăcuți, pentru că, în afară de gemete, nu cunoaștem un alt grai pentru suferința noastră. Inima Noptii e plină de milă pentru noi; ea nu ne poate alina durerea, ne ia mâna într-a ei și lumea se face mică, mică, și se îndepărtează, iar noi, purtați pe aripile ei negre, suntem duși în fața unui chip mai impunător decât al ei și în lumina orbitoare pe care acesta o revarsă, viața omului stă ca o carte deschisă în fața noastră și atunci știm că Durerea și întristarea nu sunt decât îngerii Domnului.

Numai cei care au purtat cununa suferinței pot privi în față lumina aceasta măreață, iar când se întorc, nu au voie să vorbească despre ea sau să dezvăluie taina pe care o cunosc.

Cândva, niște cavaleri, toți unul și unul, călăreau printr-o țară străină. Drumul lor trecea printr-un codru neumblat, unde ciulinii creșteau de-a valma, sfâșiind cu ghimpii lor mari și ascuțiți carnea celor care se rătăciseră pe acolo.

Frunzele pomilor ce creșteau în pădure erau întunecate și dese și nici o rază de lumină nu străbătea printre ramuri, ca să învioreze întunericul și tristețea.

Și în timp ce treceau prin pădurea aceea întunecată, un cavaler se rătăci de tovarășii lui și, pierzându-le urma, nu se mai reîntoarse la ei, iar aceștia, foarte întristați, porniră mai departe fără dânsul, jelindu-l ca pe un mort.

Ajungând ei la castelul mândru către care călătoriseră, au zăbovit acolo multe zile și s-au veselit, iar într-o noapte, pe când stăteau liniștiți în jurul buștenilor care ardeau în sala cea mare a castelului și beau vin, iată că apare tovarășul pierdut și îi salută. Hainele lui erau zdrențuite ca ale unui cerșetor și carnea lui albă era plină de răni, dar chipul îi era luminat de o bucurie adâncă.

Și ei l-au ispitit întrebându-l ce i s-a întâmplat, iar el le-a povestit cum a rătăcit drumul în codru și cum a umblat în neștire multe zile și nopți de-a rândul, până când, sfâșiat și însângerat, s-a culcat pe pământ așteptându-și sfârșitul.

Iar când ceasul morții se apropiase de-a binelea, prin întunecimea de nepătruns a pădurii veni spre dânsul o față mândră, care-l luă de mână și-l duse pe cărări întortocheate, necunoscute de nici un om, până ce, într-un târziu, întunericul fu risipit de o lumină puternică, față de care lumina zilei nu este decât ca flacăra opaițului față de soare; și în lumina aceea orbitoare, cavalerul nostru, ostenit de atâta cale, avu, ca într-un vis, o vedenie și această vedenie i se păru atât de frumoasă, atât de neasemuită, încât nu se mai gândi la rănilor sale care sângerau, ci stătu locului ca vrăjit, cuprins de o bucurie nețărmurită, cum e marea, și adâncă, asemenea acesteia.

Și vedenia pieri din fața ochilor lui și atunci cavalerul, îngenunchind în țărână, mulțumi sfântului milostiv care-i rătăcise pașii în codrul acela grozav, făcându-l să aibă o asemenea vedenie în inima pădurii.

Și numele codrului întunecat era întristarea, dar despre vedenia pe care a văzut-o bunul cavaler nu ne este nouă îngăduit să vă povestim.

CAPITOLUL XI

A fost odată ca niciodată, când George s-a trezit dis-dimineață. Lui George, Harris și Montmorency nu le place apa rece. J. dă dovadă de hotărâre și eroism. George și cămașa lui: o poveste cu tâlc. Harris bucătar. Privire retrospectivă, introdusă dinadins pentru uzul școlilor.

A doua zi m-am trezit la șase dimineața, ca să constat că și George făcuse ochii mari. Ne-am întors amândoi pe partea cealaltă și am încercat să adormim din nou, dar n-am reușit. Dacă ar fi existat vreun motiv deosebit ca să nu trebuiască să adormim din nou, ci, dimpotrivă, să ne sculăm și să ne îmbrăcăm imediat, am fi ațipit cu ochii la ceas și am fi dormit până la zece. Cum însă nu era nici o grabă să ne dăm jos din pat, în cursul următoarelor două ore cel puțin, și cum sculatul nostru la o oră atât de timpurie ar fi fost o prostie curată, probabil că numai datorită absurdității inerente lucrurilor, în general, am încercat sentimentul că a mai rămâne în pat încă cinci minute ar fi însemnat moartea pentru noi.

George îmi povesti că un lucru asemănător, numai că și mai rău, i se întâmplase lui cu vreo optsprezece luni în urmă, pe când locuia de unul singur în casa unei anume doamne Gippings. Într-o seară i se stricase ceasul și se oprise la opt și un sfert. N-a observat acest lucru imediat, deoarece, dintr-o cauză sau alta, uitase să-l întoarcă înainte de a se duce la culcare (asta nu i se întâmplă adesea) și-l atârname deasupra pernei fără să se mai uite la el.

Asta s-a întâmplat într-o iarnă, în preajma solstițiului. Orașul era cufundat într-o pâclă deasă s-o tai cu cuțitul, iar George, deșteptându-se dimineața, nu-și putu da seama de timp. El întinse mâna și trase ceasul. Era opt și un sfert.

- Sfinți din ceruri! exclamă George. Și eu care trebuia să fiu în City înainte de nouă! De ce nu m-a sculat nimeni? Ce neobrăzare!

Trânti ceasul, sări din pat, făcu o baie rece, se spălă, se îmbrăcă, se bărbieri cu apă rece, pentru că nu mai avea timp să aștepte să se încălzească, apoi intră glonț în cameră și se mai uită o dată la ceas.

Dacă zguduitura pe care a suferit-o ceasul când a căzut

pe pat a fost sau nu cauza care l-a făcut să pornească, sau care alta fusese pricina, George n-ar fi putut spune, fapt este că de la opt și un sfert ceasul începuse să meargă și arăta acum nouă fără douăzeci.

George îl înșfăcă și se repezi jos pe scări. În sufragerie, totul era cufundat în beznă și într-o liniște de mormânt, nici urmă de foc sau de micul dejun. George o făcu de două parale în sinea lui pe doamna Gippings, ferm hotărât s-o ocărăscă seara, când se va întoarce acasă, apoi se năpusti asupra pălăriei și paltonului, înhăță umbrela și se grăbi spre ieșire. Zăvorul ușii nu era nici măcar tras. George o afurisi pe doamna Gippings, spunând că e o babă leneșă, se miră că oamenii nu se scoală la o oră decentă, deschise ușa, trase zăvorul și o zbughi afară.

După ce alergă într-un suflet cale de vreun sfert de milă, începu să i se pară ciudat că sunt atât de puțini oameni pe străzi și că prăvăliile sunt închise. Indiscutabil, era o dimineață foarte întunecoasă și cețoasă, totuși era cam straniu să intrerupi orice activitate din pricina aceasta. Dadă el trebuia să se ducă la birou și să muncească, alții de ce să trândăvească, numai pentru că era ceață și întuneric?

Ajunse, în sfârșit, la Holborn. Nu era tras nici un oblon, nu se zărea nici un autobuz. Puteau fi văzuți numai trei oameni, dintre care unul era polițist, apoi o căruță plină cu verze și o cabrioletă jalnică la înfățișare. George își scoase ceasul și se uită la el: era nouă fără cinci minute. Stătu locului și-și luă pulsul. Se aplecă și-și pipăi picioarele. Apoi, cu ceasul în mână, se apropie de polițist și-l întrebă dacă știe ce oră e.

- Ce oră e? se miră polițistul, măsurându-l bănuitor din cap până în picioare. Așteaptă numai puțin și o să auzi orologiul.

George își ciuli urechile și un orologiu de prin împrejurimi se execută numaidecât.

- Dar a bătut numai de trei ori! exclamă George cu tonul unui om jignit, după ce a isprăvit de socotit.

- Păi cât ai vrea să fie? replică gardistul.

- Nouă, răspunse George, arătându-i ceasul.

- Dumneata știi unde domiciliezi? întrebă cu asprime

păzitorul ordinii publice.

George se gândi puțin și-i dădu adresa.

- Așa? zise omul. Ei, fă bine și du-te acasă cu ceas cu tot... și vezi să nu se mai repete.

Și George o porni către casă, copleșit de gânduri.

Prima hotărâre pe care o luă când intră în apartamentul lui fu să se dezbrace și să se culce iar, dar când se gândi că va trebui să se îmbrace și să se spele încă o dată, preferă să se culce îmbrăcat în fotoliu.

Nu fu însă chip să adoarmă; în toată viața lui nu se simțise mai treaz ca acum, așa că aprinse lampa, scoase șahul și începu să joace de unul singur. Dar nici șahul nu avu darul să-l învioreze - era o îndeletnicire plicticoasă la culme. George renunță și încercă să citească. Cum însă nici lectura nu reuși să-l amuze, își puse iar haina și ieși să facă o plimbare.

Afară era pustiu și trist, iar toți polițiștii pe care-i întâlnea în cale îl priveau bănuitor, își îndreptau lanternele spre el și se luau pe urmele sale. Această împrejurare îl afectă atât de mult pe George, încât până la urmă începu el însuși să creadă că, într-adevăr, a comis cine știe ce nelegiuire și ajunsese să se furișeze pe străzile lăturalnice și să se ascundă în gangurile întunecoase ori de câte ori auzea apropiindu-se tropăitul bocancilor ocârmuirii.

Bineînțeles, o astfel de comportare mări vigilanța forței publice, ai cărei reprezentanți veneau întins la el, îl scoteau de prin ganguri și-l întrebau ce face acolo, iar când el răspundea "nimic", adăugând că ieșise doar să facă o plimbare matinală (era patru dimineața), oamenii se uitau la el ca și cum le-ar veni tare greu să-l creadă, iar doi polițiști în haine civile s-au ținut după el până acasă, pentru a se convinge că într-adevăr locuia unde le spusese. După ce au văzut că deschide ușa cu propria sa cheie, s-au instalat viza-vi și au început să supravegheze casa.

George se gândea să aprindă focul și să-și pregătească ceva de mâncare, doar așa, ca să-și mai alunge urâtul, dar nu mai era în stare să facă nici o treabă ca lumea, de la găleata cu cărbuni și până la linguriță, toate îi picau din mâini sau formau obstacole de care se împiedica și făcea un

zgomot atât de mare, încât se gândi cu groază că s-ar putea s-o deștepte pe doamna Gippings, că doamna Gippings, încredințată că au năvălit hoții, va deschide fereastra ca să strige "poliția!" și atunci cei doi detectivi o să dea buzna în casă, o să-i pună cătușele și o să-l ducă la poliție.

Pradă unei stări de nervozitate morbidă, George își zugrăvea procesul, felul în care încearcă să explice juraților circumstanțele reale, cum nu-l crede nimeni, cum e condamnat la douăzeci de ani muncă silnică și cum mama lui se stinge de inimă rea. Renunță așadar să-și mai pregătească micul dejun, se înfășură în palton și stătu în fotoliu până la șapte și jumătate, când veni doamna Gippings.

- De atunci, spuse George, nu m-am mai sculat niciodată atât de devreme.

Primise o lecție destul de serioasă.

Tot timpul cât George îmi povesti această întâmplare reală din viața lui, am stat ghemuiți amândoi în pături, iar când a isprăvit, m-am sculat să-l deștept pe Harris cu o vâslă. A treia împunsătură avu efectul dorit: Harris se întoarse pe partea cealaltă, declarând totodată că va fi gata într-un minut și întrebându-ne de ghetele lui înalte, cu șireturi. Cu ajutorul cângii i-am arătat exact pe ce lume se află, iar Harris se sculă brusc, trimițându-l pe Montmorency, care dormea somnul dreptilor pe pieptul lui Harris, drept în mijlocul bărcii.

Am dat coviltirul la o parte și toți patru ne-am aplecat capetele peste bord, ne-am uitat la apă și ne-am cutremurat. De cu seară ne pusesem în gând să ne sculăm devreme, să azvârlim păturile și șalurile cât colo și, dând la o parte coviltirul, să sărim în apă cu chiote de veselie și să ne delectăm înotând până departe. Iată, însă, că dimineața venise, dar ispita nu mai era deloc aceeași. Apa părea umedă și rece, iar vântul te pătrundea până la piele.

- Ei, cine intră primul în apă? spuse Harris într-un târziu.

Nu ne-am bătut pentru întâietate. În ceea ce-l privea pe el, George rezolvă problema: se trase în fundul bărcii și începu să-și pună șosetele. Montmorency dădu drumul unui urlet involuntar, ca și cum numai gândul scăldatului l-ar fi înfiorat, iar Harris spuse că va fi foarte greu să ne cățărăm în

barcă, așa că făcu stânga împrejur și se duse să-și caute pantalonii.

Eu, unul, nu voiam să mă dau bătut atât de ușor, dar, ce e drept, contactul cu apa rece nu-mi surâdea defel. Mă gândeam și că s-ar putea să dau de pietre, de bușteni și ierburi. Până la urmă, am adoptat o soluție de compromis: să mă duc pe țărm și să mă stropesc puțin cu apă. Așa am și făcut: mi-am luat un prosop, am sărit pe mal și m-am dus spre o creangă de copac afundată în apă.

Era un frig cumplit. Vântul tăia ca un brici. În cele din urmă m-am răzgândit. Am hotărât să mă înapoiez la barcă și să mă îmbrac, dar în clipa în care m-am răsucit, craca a cedat și, cu un pleoscăit îngrozitor, eu și prosopul ne-am pomenit la fund. Înainte de a-mi da seama de cele petrecute, mă și aflam în mijlocul curentului, cu vreo patru litri de apă de Tamisa în stomac.

- Hait! Nebunul de Jerome a intrat! I-am auzit pe Harris spunând, pe când răzbăteam la suprafața apei. Nu-mi închipuiam că o să aibă curajul. Tu-l vedeai în stare de așa ceva?

- E bună apa? cântă George.

- Delicioasă! am răspuns eu scuipând. Sunteți niște proști că nu intrați. Face toți banii! De ce nu încercați? E nevoie numai de puțină voință.

Din păcate n-am reușit să-i conving.

S-a întâmplat un lucru destul de amuzant pe când ne îmbrăcam în dimineața aceea. Când m-am întors în barcă, eram aproape înghețat și, în graba cu care voiam să-mi pun cămașa, mi-a căzut, fără să vreau, în apă. Asta m-a înfuriat la culme, cu atât mai mult cu cât George a izbucnit într-un râs nebun.

- Nu văd ce e de râs în asta, i-am spus lui George.

Dar George s-a pornit și mai tare pe râs. Niciodată nu mi-a fost dat să văd un om râzând atâta. În cele din urmă mi-am ieșit din răbdări și am încercat să-i demonstrez ce idiot e, dar nerodul, în loc să se potolească, râdea și mai abitir. Or, chiar în clipa când pescuisem cămașa, mi-am dat scama că nici măcar nu era a mea, ci era cămașa lui George, pe care eu o luasem din greșeală. Pentru prima dată am

surprins și eu latura comică a situației și am început să râd. Și cu cât mă uitam mai mult de la George la cămașă și de la cămașă la George - căruia mai-mai să-i vină rău de atâta râs - cu atât mă amuzam mai teribil. Ba, ce zic, râdeam cu atâta poftă, încât i-am dat iar drumul cămășii în apă.

- Adică... adică... n-ai de gând s-o scoți din apă? spuse George între două hohote de râs spasmodic.

Câteva minute nu i-am putut răspunde deloc, pentru că râdeam ca ieșit din minți, dar până la urmă am izbutit să îngân:

- Nu e cămașa mea, e a ta!

De când sunt n-am văzut o față omenească trecând atât de brusc de la o expresie de veselie la una de întristare.

- Ce-e-e? zbieară el, sărind ca ars. Vită încălțată! De ce nu ești mai atent? De ce dracu nu te duci ? i te îmbraci pe mal? Locul tău nu e în barcă, pe onoarea mea. Dă-mi cangea.

Am încercat în zadar să-i arăt partea comică a chestiunii, dar George e uneori foarte opac la glume.

Pentru micul dejun, Harris propuse jumări. Era gata să le prepare el. Din spusele lui reieșea că se pricepe ca nimeni altul la pregătirea jumărilor. La picnicuri, pe iahturi, el făcea treaba asta regulat; zicea că își câștigase chiar un adevărat renume. Celor care gustaseră vreodată din jumările pregătite de el, așa am dedus noi din spusele lui Harris, nu le mai plăcea nici o altă mâncare, tânjeau și se stingeau cu zile de dorul jumărilor lui, atunci când nu le aveau.

Am început să salivăm când l-am auzit vorbind despre astfel de lucruri, așa că i-am pus la dispoziție lampa de gătit, tigaia și toate ouăle care rămăseseră întregi în coș și i-am rugat să înceapă.

Harris întâmpină unele greutăți când sparse ouăle, sau, mai exact, nu atunci când le sparse, ci când încercă să le pună în tigaie după ce au fost sparte, ținându-le la o oarecare distanță de pantaloni și ferindu-se să nu i se prelingă în mânecă, dar în cele din urmă reuși să pună vreo jumătate de duzină în tigaie, după care se ghemui lângă lampă și le amestecă într-una cu o furculiță.

Părea o muncă destul de ingrată, din câte puteam

judeca George și cu mine. De câte ori se apropia de tigaie, se frigea, scăpa toate din mână, țopăia în jurul lămpii, sufla în degetul vătămat și înjura. Și parcă era un făcut: ori de câte ori George sau eu ne aruncam privirile spre Harris, povestea asta se repeta. La început ne-am spus că toate acestea sunt o parte integrantă din respectivul capitol al artei culinare.

Noi nu știam ce sunt jumările și ni le închipuiam ca o mâncare de-a pieilor roșii sau a băștinașilor din insulele Sandwich, care, pentru a fi pregătită cum trebuie, are nevoie de dansuri și incantații. Montmorency, deșteptul, adulmecă tigaia cu botul și, după ce se fripse în lege cu câțiva stropi de untură, începu și el să țopăie și să înjure. Ce mai încoace și încolo, a fost una dintre cele mai interesante și palpitante operații la care am fost vreodată martor. Lui George și mie ne păru rău când se isprăvi.

Rezultatul n-a fost un succes deplin, precum anticipase Harris. Părea că omul nu prea avea ce să ne arate. În tigaie intraseră șase ouă, dar din tigaie ieșea o linguriță cu scrob ars și deloc îmbietor.

Harris dădu vina pe tigaie, susținând că ar fi fost mult mai bine dacă am fi avut ia îndemână un cazan de fiert pește și o mașină cu gaz, iar noi am decis să nu mai facem jumări până când nu ne vom fi procurat aceste prețioase obiecte de bucătărie.

Până să isprăvim noi cu masa, soarele devenise mai prietenos, vântul încetase să mai bată și dimineața era încântătoare. În preajma noastră erau puține lucruri care ne-ar fi putut aduce aminte de secolul al nouăsprezecelea; și în timp ce ne uitam la razele soarelui de dimineață, care învăluiau fluviul, nu ne era greu să ne închipuim că secolele care ne despărțeau de acea dimineață de neuitat de iunie 1215 [La 15 iunie 1215, la Runningmede, regele John a fost silit de baronii lui să semneze Magna Charta, prima constituție engleză, care limita puterea regală, mai ales în interesul marilor baroni feudali] au dispărut și că noi, feciori de yomeni [Mic proprietar de pământ] englezi, îmbrăcați în haine toarse în casă și încinși cu pumnale, așteptăm acolo pentru a fi martori la scrierea acelei mărețe pagini a istoriei,

al cărei înțeles avea să fie tălmăcit oamenilor simpli peste vreo patru sute și ceva de ani de unul, Oliver Cromwell, care o studiasse temeinic.

E o dimineață însorită de vară, plăcută și liniștită. Dar văzduhul e străbătut de fiorul a ceea ce urma să vină. Regele John a domnit în palatul Duncroft, iar în ajun, o zi întreagă, orașelul Staines a răsunat de zăngănitul armelor, de tropotul cailor pe pietrele aspre, de comenzile căpitanilor, de înjurăturile feroase și de glumele grosolane ale arcașilor bărboși, ale halebardierilor și ale lăncierilor străini vorbind limbi ciudate.

Pâlcuri înveșmântate pitoresc, formate din cavaleri și scutieri, au călărit prin oraș, prăfuiți de atâta drum. În tot cursul serii, porțile caselor, aparținând orașenilor slabi de înger, au trebuit să fie deschise pentru a lăsa înăuntru soldați care cereau casă și masă și, bineînțeles, în condiții din cele mai bune, altfel era vai de locuință și de cei dinăuntru ei, pentru că sabia este judecător și jurat, reclamant și călău în aceste vremuri furtunoase și plătește pentru ceea ce ia, cruțându-i pe cei de la care ia, dacă binevoiește să o facă.

În jurul focului din piață se adună tot mai multe oști ale baronului. Oamenii mănâncă, beau din belșug, cântă, sau mai bine zis urlă, cântece de beție, joacă jocuri de noroc și, pe măsură ce se înnoptează, se ceartă tot mai rău între ei. Focul împrăștie umbre stranii pe piramidele lor de arme, pe chipurile lor aspre și pe figurile lor mătăhăloase. Copiii din orașel se strâng tiptil în jurul lor, ca să-i privească, minunându-se, și fete voinice de la țară se apropie ca să schimbe glume și împunsături deșănțate cu ostașii laudăroși, atât de deosebiți de flăcăii satului, care, nebăgați acum în seamă, stau undeva în spate și râd cu gura până ia urechi. Iar în câmpiile dimprejur licăresc slabele lumini ale taberelor mai îndepărtate, unde sunt strânși oamenii credincioși cine știe cărui stăpânitor de pământuri, iar dincolo, în afara orașului, ca niște haite de lupi la pândă, mișună mercenarii francezi ai trădătorului John.

Și astfel, cu santinele în fiecare stradă întunecoasă și cu focuri aprinse pe toate dealurile din jur, noaptea a trecut și

deasupra acestei fermecătoare văi a bătrânei Tamisa s-a ridicat dimineața măreței zile, care se va sfârși zămislind soarta unor vremuri ce vor veni.

Încă de ia revărsatul zorilor, pe prima dintre cele două insule, ceva mai sus de locul unde ne aflăm noi acum, e zarvă mare și se aud nenumărați muncitori care robotesc. Se ridică steagul adus aici cu o seară în urmă, tâmplarii bat în cuie șirurile de bănci, în timp ce ucenicii din Londra sunt de față, îmbrăcați în mătăsuri și veșminte brodate cu aur și argint.

Iată că dinspre Staines, pe drumul ce șerpuiește de-a lungul fluviului, se îndreaptă spre noi, râzând și vorbind cu glasuri joase, de bas, vreo zece halebardieri zdraveni, oamenii baronului. Se opresc la vreo sută de yarzi depărtare de noi, pe celălalt țărm, se sprijină în armele lor și așteaptă.

Și astfel, în răstimpuri, pe drum se înșiruie grupuri și cete de oameni înarmați până-n dinți, cu căști și platoșe care scânteiază sub razele prelungi și joase ale soarelui de dimineață, până când, cât poți cuprinde cu ochiul, drumul e înțesat de oțel strălucitor și de armăsari neștruniți. Călăreți, care strigă într-una, galopează de la un grup la altul, fel de fel de stegulețe fâlfâie leneș în calda boare de vânt, iar din vreme în vreme, freamătul se întetește, șirurile de oameni se dau într-o parte și în alta a drumului, iar vreun baron mai de seamă, călare pe calul său de luptă și înconjurat de scutieri, trece în față, ca să-și ocupe locul în fruntea iobagilor și a vasalilor săi.

În față, pe costișa dealului Cooper, s-au adunat sătenii cu chipuri nedumerite și orășenii curioși, care au venit în fugă de la Staines. Nu e nimeni care să știe despre ce anume e vorba, dar fiecare tălmăcește în felul lui marele eveniment la care au venit să ia parte. Unii spun că toată lumea va avea de câștigat de pe urma zilei acesteia, dar moșnegii clatină din cap ca unii care au mai auzit astfel de povești.

Toată Tamisa, până hăt la Staines, e presărată cu bărci și lotci pescărești, din acelea care astăzi nu se mai bucură de favoare, fiind folosite numai de oamenii cu mai puțină dare de mână. Peste pragurile înalte, unde în anii de mai târziu se va ridica ecluza Bell, ele au fost împinse sau trase de vâslașii

lor vânjoși, iar acum se înghesuie lângă bărcile mari, pregătite să-l ducă pe regele John spre locul unde Magna Charta îl așteaptă ca să fie iscălită.

E vremea amiezii, iar noi toți cei ce suntem de față am așteptat cu răbdare multe, multe ceasuri. S-a răspândit zvonul că John cel șugubăț ar fi scăpat iar din mâna baronului, fugind din palatul Duncroft cu mercenarii după el și că în curând o să se apuce de cu totul alte îndeletniciri decât să semneze Charta pentru libertatea poporului său.

Dar nu! De data aceasta l-au prins ca într-un clește, în zadar s-a zbatut și a căutat să fugă. Departe în zare, pe drum, s-a stârnit un nor de praf, care se apropie și crește tot mai mult. Zgomotul copitelor de cai sporește, iar ici-colo, printre șirurile de ostași aliniați, înaintează o cavalcadă măreață de lorzi și cavaleri îmbrăcați în costume pitorești. În față, în spate și pe flancuri călăresc yomenii baronilor, avându-l în mijlocul lor pe regele John.

Acesta se îndreaptă spre bărcile care-l așteaptă, iar marii baroni se desprind din coloane ca să-l întâmpine. El râde, le zâmbește și le spune cuvinte mieroase, de parcă ar fi la o serbare dată în cinstea lui și la care a fost invitat. Dar în clipa când se pregătește să descălece, el aruncă o privire grăbită mercenarilor francezi, aliniați în ariergardă, apoi una șirurilor neîndurătoare de oameni ai baronilor, care-l încercuiesc.

E prea târziu? O lovitură necruțătoare dată călărețului care-l însoțește, un strigăt lansat trupelor franceze, o șarjă deznădăjduită împotriva oamenilor nepregătiți din fața lui... și acești baroni răzvrățiți ar putea să se căiască de ziua când au încercat să-i zădărnicească planurile! O mână mai îndrăzneată ar fi putut răsturna situația chiar în clipa aceea. Dacă ar fi fost Richard acolo, cupa libertății ar fi fost îndepărtată de la buzele Angliei, care i-ar fi simțit gustul de-abia peste o sută de ani!

Dar regele John își pierde cumpătul în fața chipurilor aspre ale luptătorilor englezi. Brațul lui alunecă pe frâu, regele descălecă și se urcă în prima barcă. Baronii, cu mâinile lor îmbrăcate în zale, îl urmează de îndată, strângând cu nădejde teaca paloșului. Se dă semnalul de

plecare.

Greoaie, bărcile cu punți sclipitoare părăsesc țărmul din preajma lui Runningmede. Ele înaintează agale, în contra curentului repede, până când, cu un zgomot surd, lovesc țărmul mării insule, care de aici înainte va purta numele de insula Magna Charta. Regele John a pășit pe țărm, iar noi așteptăm în mijlocul unei tăceri de mormânt până când un chiot străpunge văzduhul și atunci știm că a fost așezată piatra de temelie a templului libertății engleze.

CAPITOLUL XII

Henric al VIII-lea și Anna Boleyn. Neplăcerile conviețuirii sub același acoperiș cu o pereche de îndrăgostiți. O perioadă critică pentru națiunea engleză. O noapte în căutarea pitorescului. Fără casă, fără masă. Harris se pregătește de moarte. Apare pe neașteptate un înger. Efectele bucuriei din senin asupra lui Harris. O cină frugală. Masa. Prețul exagerat al muștarului. O bătălie înspăimântătoare. Maidenhead. Cu pânzele umflate de vânt. Trei pescari. Suntem înjurați.

Stăteam pe mal, evocându-mi această scenă, când mă pomenesc cu George alături, care-mi spune:

- Poate n-ar fi tocmai rău să-mi dai o mână de ajutor la spălatul vaselor. Asta, bineînțeles, după ce te odihnești.

Readus astfel de la zilele trecutului glorios la prezentul prozaic, cu toate mizeriile și păcatele lui, m-am urcat în barcă și am curățat tigaia cu o surcea și un smoc de iarbă, dându-i ultimul lustru cu cămașa udă a lui George.

Ne-am abătut și pe la insula Magna Charta, ca să aruncăm o privire asupra pietrei care se află într-o căsuță de acolo și despre care se spune că pe ea ar fi fost semnată Marea Cartă, cu toate că eu însumi mă feresc să afirm dacă a fost semnată sau nu acolo, ori, după cum spun unii, pe celălalt mal, la Runningmede. În sinea mea, totuși, sunt ispitit să dau crezare versiunii cum că s-ar fi semnat pe insulă. Dacă aș fi fost unul dintre baronii vremii aceleia, aș fi stăruit pe lângă tovarășii mei ca regele John să fie adus pe insulă, unde un mușteriu atât de flușturistic ca el ar fi avut mai puțină libertate de acțiune.

Pe terenurile casei Ankerwyke (chiar lângă Punctul Picnic) sunt ruinele unui schit vechi, prin împrejurimile căruia se zice că Henric al VII-lea o aștepta și o întâlnea pe Anna Boleyn. De altfel, se mai întâlnea cu ea și la castelul Hever, în Kent, și undeva pe lângă St. Albans. Trebuie să fi fost foarte greu pentru englezi să găsească în acele zile un locșor unde acești tineri nesăbuiți să nu se giugiulească!

Ați stat vreodată în aceeași casă cu o pereche de îndrăgostiți? E o grea încercare! Vrei să te duci să stai în salon și o pornești într-acolo. În timp ce deschizi ușa, auzi un "ah!" ca și cum cineva și-ar fi amintit brusc de ceva și, când intri, Emily e la fereastră, privind cu deosebit interes tot ce se petrece pe partea cealaltă a străzii, iar prietenul tău John Edward stă în celălalt colț al odăii, cu desăvârșire absorbit de contemplarea fotografiilor rudelor altor persoane.

- A! spui tu, oprindu-te în ușă. Nu știam că e cineva aici.

- Nu știai?... răspunde rece Emily, pe un ton care vrea să spună că nu prea îi vine să creadă.

Te învârți fără rost câteva clipe, apoi spui:

- E cam întuneric. De ce nu aprindeți lampa?

John Edward exclamă "vai!", probabil nu băgase de seamă, iar Emily adaugă că lui papa nu-i place să se aprindă lampa după-amiază.

Le spui două-trei noutăți, le spui ce crezi despre problema irlandeză, dar nu au aerul că i-ar interesa. Singurele lor comentarii, indiferent de subiect, se rezumă la: "Vai!", "Nu-i așa?", "Serios?", "Da", "Nu se poate!". Și după vreo zece minute de astfel de conversație bați în retragere spre ușă și o ștergi binișor, peste măsură de surprins că ușa se închide brusc și cu zgomot în urma ta, fără ca tu s-o fi atins măcar.

O jumătate de oră mai târziu ai chef să fumezi o pipă în seră. Singurul scaun din seră e ocupat de Emily, iar John Edward, dacă ar fi să dai crezare hainelor, șezuse tot timpul pe dușumea. Nici unul dintre ei nu spune nimic, dar îți aruncă niște priviri care exprimă tot ce se poate exprima între oameni civilizați, iar tu te retragi cât ai clipi și închizi ușa în urma ta.

După aceea nu mai îndrăznești să-ți bagi nasul în nici o

cameră din casă, așa că, după ce ai urcat și ai coborât scara de mai multe ori, te duci și stai în dormitorul tău. Cum însă te plictisești repede, îți pui pălăria și ieși să faci o plimbare prin grădină. O apuci pe aleea principală și, când treci pe lângă chioșc, arunci o privire întâmplătoare înăuntru. Se putea? Cei doi deștepți stau ghemuiți unul în altul, într-un colț al chioșcului. Te zăresc și capătă convingerea fermă că-i urmărești peste tot, ca unul care le-a pus gând rău.

- De ce nu există pentru așa ceva o cameră specială unde oamenii să fie zăvorâți? bombăni tu în ciudat și te repezi înapoi în antreu, îți iei umbrela și ieși.

Cam așa trebuie să se fi petrecut lucrurile când Henric al VIII-lea, un băiețandru fără minte, îi făcea curte micuței Anna. Probabil că ori de câte ori oamenii din Buckinghamshire îi întâlneau făcându-și jurăminte de dragoste lângă Windsor și Wraybury exclamau: "Cum? Voi, aici?" Iar Henric, îmbujorându-se la față, răspundea: "Da, tocmai am trecut pe aici să văd un prieten", iar Anna, de colo: "Îmi pare grozav de bine că vă văd! Nu e nostim? L-am întâlnit adineauri pe domnul Henric al VIII-lea pe alee, avem amândoi același drum."

Apoi oamenii își vedeau de-ale lor și-și spuneau: "Cât mai ține giugiulitul ăsta, am face mai bine s-o ștergem de aici. Ce-ar fi să plecăm în Kent?"

Zis și făcut. Plecau în Kent, iar primul lucru peste care dădeau acolo erau Henric și Anna, făcând fel de fel de nebunii în jurul castelului Hever.

- La naiba! înjurau ei. Să plecăm și de aici. E pur și simplu insuportabil. Să ne ducem la St. Albans, e un ungher drăguț și liniștit.

Dar la St. Albans îi așteptau cei doi îndrăgostiți, sărutându-se cu foc sub zidurile mănăstirii. Bieții oameni n-au mai avut încotro și s-au făcut pirați, până la oficierea cununiei celor doi.

Porțiunea de fluviu între Punctul Picnic și ecluza Old Windsor e neasemuit de frumoasă. Un drum umbrit, presărat ici și colo cu căsuțe drăguțe, șerpuieste de-a lungul malului, spre "Clopotele din Ouseley", un han pitoresc, ca de altfel cele mai multe hanuri de pe malurile Tamisei de sus, și unde

poți să dai pe gât o halbă respectabilă cu bere, așa cum spune Harris, și în privința asta te poți bizui pe el. Old Windsor e un loc celebru în felul lui. Edward Godwin [Ultimul rege anglo-saxon (1002-1066)] avea aici un palat și tot aici faimosul Earl Godwin [Susținător al regelui Edward (990-1053)] a fost găsit vinovat de justiția veacului pentru că a pus la cale omorârea fratelui regelui. Earl Godwin a frânt o bucată de pâine și, ținând-o în mână, a spus:

- Dacă sunt vinovat, fie ca această bucată de pâine să mi se oprească în gât când am s-o înghit!

A dus bucata la gură, a înghițit-o, s-a înecat cu ea și a murit.

Dincolo de Old Windsor, fluviul este oarecum lipsit de farmec și nu redevine atractiv decât în apropiere de Boveney.

Eu și George am tras la edec până dincolo de parcul Home, care se întinde de-a lungul malului drept, între podurile Albert și Victoria. În timp ce treceam pe lângă Datchet, George m-a întrebat dacă-mi mai aduc aminte de prima noastră călătorie pe Tamisa, când ne-am oprit la Datchet la zece seara, cu gândul să ne găsim un acoperiș pentru noapte. I-am răspuns că-mi aduc aminte și că o să mai treacă multă vreme până când o să uit.

Era într-o sâmbătă, în ajunul sărbătorii bancare din august [Prima zi de luni din august]. Toți trei eram obosiți și flămânzi și când am ajuns la Datchet ne-am scos coșul, cele două valize, păturile, pardesiele și alte lucruri de soiul ăsta și am pornit în grabă să căutăm un adăpost. Am dat de un hotel mic și foarte atrăgător, cu curpeni și plante agățătoare la intrare, dar nu avea și caprifoi și, nu știu de ce, mi s-a năzărit că hotelul unde vom trage trebuie neapărat să aibă și caprifoi.

- Să nu intrăm aici, am spus. Să mergem ceva mai departe și poate o să-ntâlnim unul cu caprifoi.

Ne-am urmat, așadar, drumul și am ajuns la un alt hotel. Acesta era foarte simpatic și avea caprifoi de jur împrejurul zidurilor, dar lui Harris nu i-a plăcut mutra unui individ proptit de ușa principală. După părerea lui Harris, nu făcea deloc impresie de om cumsecade, cu atât mai mult cu

cât purta niște ghete grozav de urâte în picioare, așa că, în consecință, am pornit mai departe. Am mers o bucată bună de drum fără să mai dăm de alte hoteluri, când am întâlnit un om pe care l-am rugat să ne îndrume.

- Păi, v-ați depărtat de hoteluri, ne spuse el. Întoarceți-vă, mergeți drept înainte și o să dați de "Cerbul".

I-am răspuns:

- De-acolo venim, domnule. Nu ne-a plăcut, pentru că nu are caprifoi.

- Atunci de ce n-ați încercat la "Conacul", e chiar peste drum de primul.

- N-am vrut să intrăm, interveni Harris, pentru că nu ne-a plăcut înfățișarea unui cetățean de acolo.

De fapt, lui Harris nu-i plăcuse nici culoarea părului, nici ghetetele individului.

- Știu și eu ce să faceți atunci? spuse omul nostru. Sunt numai două hoteluri prin partea locului.

- Cum? Nu mai sunt și altele? exclamă Harris.

- Nici unul! răspunse celălalt.

- Ce dracu ne facem? se văicări Harris.

Apoi luă cuvântul George, spunând că eu și Harris n-avem decât să ne construim un hotel special pentru noi și să ne confecționăm și oameni care să-l locuiască. Cât despre el, era hotărât să se înapoieze la "Cerbul".

Spiritele mari nu-și realizează niciodată idealurile. A suspinat Harris, am suspinat și eu, ne-am gândit la deșertăciunea tuturor năzuințelor omenești și l-am urmat pe George.

Ne-am dus catrafusele la "Cerbul" și le-am așezat în hol. Apăru și proprietarul.

- Bună seara, domnilor, ne spuse el.

- Bună, răspunse George. Avem nevoie de trei paturi.

- Îmi pare foarte rău, domnule, dar nu cred să vă putem servi.

- Nu face nimic, spuse George, o să ne mulțumim și cu două. Doi dintre noi pot dormi foarte bine într-un pat, nu-i așa? urmă el, întorcându-se către Harris și mine; Harris se grăbi să răspundă:

- Sigur, cum de nu,- convins că eu și George putem

dormi foarte bine într-un pat.

- Îmi pare foarte rău, domnule, repetă proprietarul, dar, zău, nu avem nici un pat liber în tot hotelul. De fapt, într-un singur pat dorm câte două, ba chiar câte trei persoane.

Vestea asta ne-a cam cutremurat, dar Harris, care e un călător încercat, a dat dovadă de suficientă energie și, râzând cu poftă, a spus:

- Păi, ce să facem, o să ne descurcăm-noi și așa. Nu avem de ales. O să ne improvizăm un pat în sala de biliard.

- Îmi pare foarte rău, domnule, e ocupat și acolo. Trei domni dorm pe masa de biliard și doi în cafenea. Nu pot să vă adăpostesc în noaptea asta.

Ne-am strâns lucrurile și am plecat spre "Conacul". Era o frumusețe de hotel. Îl preferam celui alt și Harris m-a aprobat, adăugând că o s-o ducem împărătește, că putem foarte bine să nu ne uităm la omul cu părul roșu și, în afară de asta, cu ce era bietul om vinovat că avea părul roșu?

Harris vorbea cu bunăvoință și înțelepciune.

Cei de la "Conacul" nici nu ne lăsară să deschidem gura. Proprietara hotelului ne întâmpină în prag spunându-ne că suntem al patrusprezecelea grup de persoane pe care îl refuză în decurs de o oră și jumătate.

Cât despre sfioasele noastre propuneri cu privire la grajd, sala de biliard sau pivnița cu cărbuni, femeia le ascultă cu dispreț, însă toate aceste unghere fuseseră de mult ocupate. Am întrebat-o dacă nu cumva știe vreun loc în sat unde putem găsi un adăpost pentru noapte?

- Dacă nu sunteți prea pretențioși, vezi bine, ea ne sfătuia să nu fim, pe șoseaua Eton, la vreo jumătate de milă mai încolo, e o mică berărie...

N-am așteptat să ne spună de două ori, am înșfăcat coșul, valizele, pardesiele, păturile și pachetele și am tulit-o într-acolo. Cred că am străbătut mai curând o milă decât o jumătate de milă, dar până la urmă am ajuns și, gâfâind, am năvălit înăuntru.

Oamenii de la berărie au fost mojici cu noi. Ne-au râs, pur și simplu, în nas. În toată casa nu erau decât trei paturi, în care dormeau șapte holtei și trei perechi căsătorite. Totuși, un barcagiu bun la suflet, care se afla în cârciumă, ne

sfătui să încercăm la băcanul de lângă "Cerbul". Am făcut cale întoarsă. Băcănia era plină de lume. O babă pe care am întâlnit-o în prăvălie se arată plină de bunăvoință față de noi și ne duse cale de vreun sfert de milă la o prietenă de-a ei, care închiria din când în când camere mobilate domnilor.

Bătrâna mergea foarte încet și ne-au trebuit douăzeci de minute ca să ajungem la prietena ei. Tot timpul drumului a avut grijă să ne înveselească, descriindu-ne, în timp ce noi ne târâm după ea, feluritele dureri pe care le încerca în șale.

Camerele doamnei în chestiune erau închiriate. De acolo am fost trimiși la nr. 27. Nr. 27 era plin până la refuz și ne-a trimis la nr. 32, dar 32 era și el plin.

Ne-am întors atunci la drumul mare. Harris s-a așezat pe un coș și a declarat sus și tare că el nu merge mai departe nici în ruptul capului. După părerea lui, era un loc liniștit și i-ar fi plăcut să moară acolo. Ne rugă pe noi, ceilalți doi, s-o sărutăm din partea sa pe mama lui și să le spunem tuturor rudelor că le-a iertat și că moare fericit.

În clipa aceea apăru un înger în chip de băiețaș (mă îndoiesc că un înger ar fi putut găsi o deghizare mai potrivită), cu o cană cu bere într-o mână, iar în cealaltă cu un obiect atârnat la capătul unei sfori și pe care-l tot lăsa în jos, pe fiecare piatră mai netedă întâlnită în cale, apoi îl trăgea din nou în sus, ceea ce producea un sunet deosebit de atrăgător, care sugera suferința.

L-am întrebat pe acest sol ceresc (cum am constatat noi mai târziu că este) dacă nu cumva știe vreo casă izolată ai cărei locuitori să fie puțini la număr și neputincioși (de preferință doamne în vârstă sau domni paralitici), oameni care s-ar putea lăsa ușor intimidați ca să-și cedeze paturile timp de o noapte unor disperați, sau poate știa să ne recomande o cocină părăsită, o cuptor de var scos din uz sau ceva de soiul acesta. Băiatul nu avea cunoștință despre astfel de locuri, cel puțin nu de unul liber, dar ne asigură că dacă vrem să mergem cu el, mama lui are o cameră de prisos, unde ne-ar putea adăposti pentru o noapte.

În lumina palidă a lunii i-am sărit de gât și l-am binecuvântat și ar fi fost un tablou tare frumos, zău, dacă băiețașul nu ar fi fost atât de copleșit de emoția noastră,

încât să nu reziste sub povara ei, prăvălindu-se la pământ și târân-du-ne și pe noi cu el. Bucuria lui Harris a fost atât de mare, încât a leșinat și a trebuit să smulgă cana cu bere a băiatului și s-o golească pe jumătate, înainte de a-și recăpăta cunoștința, apoi și-a luat picioarele la spinare și ne-a lăsat pe George și pe mine să cărăm bagajele.

Băiatul locuia într-o căsuță cu patru camere și mama sa, pâinea lui Dumnezeu, ne-a ospătat cu șuncă fierbinte (din care noi am avut grijă să nu lăsăm nimic - să fi tot fost vreo cinci livre), după aceea cu tortă cu marmeladă și cu câte două cești cu ceai. Apoi ne-am dus la culcare. În cameră erau două paturi - unul, un pat de companie cu rotițe, lat de două picioare și șase inchi, în care ne-am culcat George și cu mine, înfășurându-ne în același cearșaf, ca să nu cădem, iar celălalt era un pătuț de copil, pe care și-l rezervă Harris. Dimineața l-am găsit pe prietenul nostru cu picioarele atârându-i de doi coți afară și le-am folosit ca să ne agățăm prosoapele, când ne-am spălat.

Cât privește hotelurile din Datchet, am hotărât ca pe viitor să nu mai fim atât de mofturoși.

Revenind la călătoria de acum, nu s-a petrecut nimic deosebit: am vâslit cu putere până nu departe de insula Monkey, unde ne-am oprit ca să prânzim. Am început cu friptură rece de vacă, dar am descoperit că uitasem să luăm muștar. Nu cred că înainte sau după aceea am simțit vreodată atât de mult lipsa muștarului! În general nu mă prea omor după muștar și îl întrebuițez foarte rar, dar atunci aș fi fost în stare să-l plătesc cu universuri.

Nu știu câte universuri sunt în cosmos, dar omul care în clipa aceea mi-ar fi adus o linguriță cu muștar le-ar fi primit pe toate din partea mea. Așa sunt eu, nu mai țin cont de nimic când vreau un lucru și nu pot să-l capăt.

Și Harris declară că ar da soarele de pe cer pentru o linguriță cu muștar. Grozavă afacere ar fi făcut cel care ar fi trecut pe-acolo cu un borcan cu muștar - zău, i-ar fi pus Dumnezeu mâna în cap, pentru tot restul vieții!

Și totuși! Sunt sigur că nici Harris și nici eu n-am mai fi încheiat târgul după ce-am fi căpătat muștarul. Facem oferte din acestea extravagante în momente de tulburare

sufletească, dar desigur că atunci când stăm să ne gândim, ne dăm seama cât de nepotrivite sunt în raport cu valoarea lucrului râvnit. Am auzit odată pe un om care urca un munte în Elveția spunând că ar da orice pentru o halbă cu bere, iar când a dat de o cabană mică, în care se găsea bere, a făcut un tărăboi nemaipomenit pentru că i-au pus la socoteală cinci franci sticla cu bere Bass. Omul a declarat că e un abuz scandalos și s-a grăbit să informeze despre asta ziarul Times.

Din pricina absenței muștarului, o umbră de melancolie a pus stăpânire pe barcă. Am mâncat friptura în tăcere. Existența ni se părea goală și neinteresantă. Ne gândeam la zilele fericite ale copilăriei și am oftat. Totuși, parcă ne-am mai înveselit când a apărut torta cu mere, iar când George a scos din fundul coșului o conservă cu ananas dând-o de-a dura prin barcă, am simțit că în definitiv și la urma urmei viața merită să fie trăită.

Toți trei suntem înnebuniți după ananas. Ne-am uitat la poza de pe cutie și ne-am gândit la suc. Ne-am zâmbit unul altuia și Harris a pregătit o lingură.

Am căutat apoi cheia de deschis conserve. Am răscolit tot coșul. Am scotocit prin valize, am ridicat scândurile de pe fundul bărcii. Am scos toate lucrurile pe mal și le-am scuturat, dar cheia de conserve ia-o de unde nu-i! Harris a încercat atunci să desfacă cutia cu briceagul, dar a rupt lama și s-a tăiat adânc, iar George a căutat să facă același lucru cu foarfecă, dar foarfecă a zburat și n-a lipsit mult să-l orbească. În timp ce-și pansau rănilor, eu am încercat să găuresc cutia cu vârful cingii, dar cingea a alunecat și m-a zvârlit între barcă și mal, în șaiszeci de centimetri de apă mocirloasă, în timp ce cutia mi-a scăpat din mână, nevătămată, dar a spart o ceașcă de ceai.

Ne-au apucat năbădăile pe toți. Am dus conserva pe mal, Harris a plecat pe câmp în căutarea unei pietre ascuțite, iar eu m-am întors în barcă și am luat catargul. George ținea conserva, Harris ținea piatra cu partea ascuțită spre cutie, iar eu am apucat catargul cu nădejde, l-am ridicat cât de sus am putut, mi-am adunat toate puterile și am izbit cu sete.

Pălăria de paie a lui George i-a salvat viața în ziua

aceea. O mai păstrează și acum (mai bine zis, păstrează ce-a mai rămas din ea) și în serile lungi de iarnă, când se aprind pipele și prietenii povestesc câte una gogonată despre primejdiile prin care au trecut cândva, George o ia din cui, o trece din mână în mână și înfricoșătoarea poveste e luată de la început, cu înflorituri noi de fiecare dată.

Harris a scăpat numai cu o simplă rană. După isprava asta, am luat eu singur cutia și am ciocănit-o cu catargul până n-am mai putut - eram zdrobit și fizic și moral. Apoi a trecut Harris la rând.

Am bătut-o noi doi până când am turtit-o de-a binelea, am redus-o la cub, i-am dat toate formele geometrice cunoscute, dar nu am izbutit s-o găurim. Acum trebuia George să-și încerce norocul. S-a dus întins la cutie, a ciocănit-o și a judecat-o, până când cutia a luat o formă atât de stranie, atât de hidoasă, atât de nepământească în slujenia ei respingătoare, încât omul s-a speriat și a aruncat catargul cât colo. Ne-am așezat apoi toți trei în jurul ei, pe iarbă, și am contemplat-o.

Într-un loc al cutiei se formase o îndoitura care aducea a rânjet omenesc. N-am mai putut răbda și ocara asta. Harris s-a năpustit asupra ei, a agitat-o în aer și a azvârlit-o hăt departe, în mijlocul apei, iar în timp ce cutia se ducea la fund, noi o huiduim și o împrășcam cu blesteme. Apoi ne-am urcat în barcă și am vâslit de zor, ca să ne îndepărtăm cât mai repede de locul acela blestemat. Nu ne-am oprit până când n-am ajuns la Maidenhead.

Maidenhead e o stațiune prea mondenă pentru a fi plăcută. Este locul de întâlnire al snobului de pe Tamisa cu doamna lui împopoțonată și înzorzonată. Este orașul hotelurilor fastuoase, frecventate mai cu seamă de fel de fel de găgăuțe și balerine. Este căldarea vrăjitoarei de unde se răspândesc în toate părțile demonii fluviului - bărcile cu aburi. Ducele (personajul la modă) citat de "London Journal" își are locșorul lui la Maidenhead și eroina romanelor în trei volume ia negreșit masa aici, în escapadele ei cu soțul alteia.

Am trecut repede de Maidenhead și, vâslind mai lin, am lunecat agale pe întinderea măreață de apă, dincolo de

ecluzele Boulter și Cookham. Pădurile Cliveden nu-și dezbrăcaseră încă diafanul lor veșmânt de primăvară și se ridicau pe marginea apei într-o nesfârșită armonie de nuanțe de verde deschis. Poate că în frumusețea ei neîntinată, aceasta este cea mai încântătoare regiune a fluviului, de a cărui pace adâncă ne-am dezlipit greu.

Am cârmit spre o răstoacă a fluviului, chiar lângă Cookham, ca să luăm ceaiul, iar când am trecut prin ecluză, se înserase de-a binelea. Între timp se iscase un vânt ceva mai puternic, ca prin minune, o briză prielnică, pentru că de obicei pe Tamisa vântul îți este potrivnic, oriunde te-ai duce. Îți bate în față dimineața, când pornești la drum. Apoi vâslești o distanță respectabilă gândindu-te ce bine o să fie la întoarcere, când o să poți folosi pânzele. Dar, după ceai, vântul își schimbă direcția și te obligă din nou să vâslești din greu împotriva lui, în drum spre casă.

Dacă cumva uiți să iei pânzele, atunci vântul este prielnic și la dus și la întors. Ce să-i faci? Lumea asta este o încercare continuă și omul s-a născut ca să pătimească, așa după cum scânteile zboară spre cer.

În seara aceasta, totuși, stihiiile făcuseră, hotărât lucru, o greșeală și vântul a suflat din spate și nu din față. Am avut grijă să nu vorbim despre asta și am ridicat în grabă pânzele, înainte ca ele să prindă de veste, apoi ne-am instalat în barcă în poziții gânditoare, iar pânza s-a umflat, s-a încordat, s-a rățoit la catarg și barca și-a luat zborul pe întinsul apelor...

Eu eram la cârmă.

Nu cunosc senzație mai plăcută decât aceea pe care ți-o oferă navigatul cu pânze. E ca în vis - parcă zbori. Ai impresia că plutești pe aripile vântului năprasnic, nu știi încotro. Nu mai ești neînsemnata bucățică de lut, neputincioasă și chinuită, care se târâie pe pământ, faci parte din Natură! Inima îți bate alături de a ei. Brațele ei vrăjite îți înconjoară trupul, strângându-te la pieptul ei! Suflarea vă e una, pământul nu-l mai simți sub picioare! Glasurile văzduhului cântă, învăluindu-te. Pământul ți se pare îndepărtat și mic, iar norii, atât de apropiați, sunt frații tăi și tu îți întinzi brațele spre ei.

Al nostru era fluviul cât puteai vedea cu ochii, numai în depărtare se zărea o luntre de pescuit, ancorată în mijlocul fluviului, cu trei oameni la bord, iar noi alunecam pe suprafața apei, trecând în revistă țărmurile împădurite și nici unul nu scotea o vorbă.

Cum am mai spus, eu eram la cârmă.

Când ne-am apropiat de luntrea pescărească, am văzut că cei trei oameni sunt niște bătrâni cu înfățișare gravă. Stăteau în barca aceea cu fundul lat, pe trei scaune, și urmăreau cu atenție undițele. Asfințitul roșiatic arunca o lumină mistică asupra apelor, învăpăind ușor pădurile falnice și înconjurând norii cu nimburi de aur. Erau clipe de adâncă încântare, de speranță extatică și dor. Pânza se detașa pe fondul cerului de purpură, amurgul se cernea în jurul nostru, învăluind lumea în nuanțe de curcubeu, iar în spatele nostru se furișa noaptea.

Păream niște cavaleri ai unui vechi legende, înaintând pe un lac vrăjit, spre țărmurile necunoscute ale amurgului, spre minunata țară a asfințitului.

Nu am ajuns însă pe țărmurile amurgului, ci am nimerit drept în luntrea pe care pescuiau cei trei moșnegi. La început nu ne-am dat seama ce s-a întâmplat, pentru că pânzele ne împiedicau vederea, dar după natura limbajului care s-a înfiripat în aerul serii am înțeles că ne aflam în preajma unor ființe omenești și că ele erau furioase și nemulțumite.

Harris coborî pânza și atunci am văzut ce se întâmplase: îi azvârlisem pe cei trei bătrâni respectabili de pe scaunele lor în fundul bărcii, și acum bieții oameni se străduiau să se descotorosească unul de altul și de peștii care făcuseră clacă deasupra lor; și în timp ce se munceau astfel, ne înjurau, dar cum! nu cu înjurături obișnuite și pripite, ci cu ocări grele, lungi, bogate, cumpănite cu grijă, care îmbrățișau întreaga noastră existență, înaintând în viitorul apropiat și cuprinzând toate rudele noastre, pe toți cei ce aveau vreo legătură cu noi - înjurături strașnice, suculente.

Harris le spuse că ar trebui să ne fie recunoscători pentru mica distracție pe care le-o prilejuisem după o zi întregă de pescuit și adăugă că e surprins și mâhnit să

audă oameni de vârsta lor dezlănțuindu-și furia în acest fel. Toate acestea n-au servit însă la nimic. După aceea, George se oferi să treacă la cârmă. De la o minte ca a mea, zicea el, nu trebuie să te aștepți să se coboare din înalțuri pentru a conduce o barcă, mai bine să i se încredințeze cârma unei ființe omenești mai de rând, până ce nu ne vom îneca cu toții. George se așeză așadar la cârmă și ajunserăm cu bine la Marlow.

La Marlow am lăsat barca lângă pod și am plecat să ne adăpostim peste noapte la "Coroana".

CAPITOLUL XIII

Mariow. Bisham Abbey. Călugării din Medmenhain. Montmorency își pune în gând să omoare un motan bătrân. Până la urmă, totuși, se răzgândește și-l lasă în viață. Purtarea scandalosă a unui foxterier la un magazin universal. Plecarea noastră din Marlow. O procesiune impozantă. Barca cu aburi, sfaturi folositoare pentru a o scoate din sărite și pentru a o opri. Refuzăm să bem fluviul. Un câine pașnic. Ciudata dispariție a lui Harris și a unei plăcinte

Marlow este unul dintre cele mai plăcute centre riverane pe care le cunosc. E un orașel plin de viață, nu din caleafară de pitoresc în general, e adevărat, totuși nu lipsit de câteva unghere răpitoare, arcade vânjoase din podul zdruncinat al Timpului, pe care fantezia noastră rătăcește îndărăt, spre zilele când Marlow era proprietatea saxonului Algar, înainte ca William Cuceritorul să-l fi înhățat pentru a-l dăruia reginei Matilda, înainte de a trece în stăpânirea conților din Warwick sau a mult încercatului lord Paget, sfetnicul a patru suverani succesivi.

Și ținutul înconjurător îl îmbie pe călător, cât despre Tamisa, aici ea se depășește pe sine. Până la Cookham, dincolo de pădurile din Quarry și de pajiști e o plimbare încântătoare. Dragi, străvechi păduri din Quarry, cu potecile voastre strâmte și întortocheate, cu crângulețele voastre capricioase, până astăzi mai purtați amintirea zilelor însorite de vară! Cum vă mai bântuie încă umbritele întinderi duhurile

chipurilor răzătoare! Cum se desprind molcom din frunzele voastre fremătânde glasurile de altădată!

Și mai frumos, încă, e între Marlow și Sonning. Pe malul drept, exact la o jumătate de milă depărtare de podul Marlow, treci pe lângă mareașă și vechea abație Bisham, ale cărei ziduri din piatră au răsunat de chiotele cavalerilor templieri și care, cândva, a fost reședința Annei de Cleves, apoi a reginei Elisabeta. La Bisham Abbey se găsesc nenumărate amintiri melodramatice. Printre altele, un dormitor tapisat și o cameră secretă, ascunsă în dosul unor pereți masivi. Spiritul lui lady Holy, care și-a omorât băiatul în bătaie, mai rătăcește pe acolo noaptea, încercând să-și spele mâinile fantomatice într-un lighean fantomatic.

Acolo odihnește Warwick, făcătorul de regi, căruia nu-i mai pasă acum de lucruri atât de mărunte cum ar fi regii și regatele pământului, sau Salisbury¹, care a făcut treabă frumoasă la Poitiers.

Cu puțin înainte de a ajunge la abație, pe malul drept, este biserica de la Bisham, iar dacă există morminte vrednice de vizitat, apoi, în mod sigur, sunt mormintele și monumentele din biserica de la Bisham. În timp ce se plimba cu barca pe sub fagii de la Bisham, Shelley, care pe vremea aceea locuia la Marlow (acum îi puteți vedea casa în West Street), și-a compus "Revolta Islamului [Robert Cecil de Salisbury (1830-1903), diplomat și om de stat englez, care a dus, în timpul cât a fost prim-ministru (1886-1902), o politică agresivă, de expansiune colonială]".

M-am gândit adesea că aș putea sta o lună încheiată lângă ecluza Hurley, ceva mai departe, fără să am timp destul ca să mă bucur de întreaga frumusețe a peisajului. Satul Hurley, la cinci minute depărtare de ecluză, e poate cea mai veche așezare omenească de pe Tamisa, datând, ca să folosesc expresia pitorească a acelor zile învăluite în neguri, "din vremile regelui Sebert și ale regelui Offa" [Regi ai Essex-ului]. Dincolo de ecluză (în susul fluviului), este Danes' Field [Câmpul Danezilor], unde năvălitorii danezi și-au așezat odată tabăra, în timpul înaintării lor spre Gloucestershire, iar ceva mai încolo, cuibărite într-un cot încântător al fluviului, sunt ruinele abației Medmenham.

Faimoșii călugări de la Medmenham sau "Clubul Gheenei", după cum îi se spunea și al cărui membru a fost și vestitul Wilkes [John Wilkes (1727-1797), publicist și politician radical englez. A manifestat o puternică opoziție față de regele George al III-lea, care încerca pe atunci să devină monarh absolut], erau o fraternitate care se călăuzea după deviza "Fă ce-ți place". Invitația aceasta se mai poate vedea și astăzi deasupra porții dărăpănate a mănăstirii. Cu mulți ani înainte de înființarea acestei mănăstiri fictive, cu liota ei de pehlivani fără Dumnezeu, pe locul acesta se ridicase o alta, cu moravuri mai aspre, cu călugări întrucâtva deosebiți de cheflii care aveau să vină după ei, cinci sute de ani mai târziu.

Călugării cistercieni a căror abație se ridica acolo în secolul al XII-lea nu purtau haine, ci sutane și glugi aspre și nu mâncau nici carne, nici pește, nici ouă. Ei dormeau pe paie, iar la miezul nopții se sculau ca să ia parte la slujba liturghiei; își petreceau ziua muncind, citind și rugându-se, iar toată viața le era învăluită într-o tăcere ca de moarte, pentru că nu vorbea nimeni.

O cumplită fraternitate, ducând o viață cumplită, pe o gură de rai, hărăzită de Dumnezeu desfătării omenești! Este ciudat cum chemările naturii din jurul lor - cântecul alinațor al apelor, șopotul ierbii, freamățul frunzelor răvășite de vânt - nu i-au învățat să deslușească un tâlc mai adânc al vieții decât acesta. Muți, ei așteptau, în scurgerea nesfârșită a zilelor, un glas din ceruri, iar glasul acesta, ziua întreagă, noaptea întreagă, le vorbea în milioane de graiuri, însă ei nu-l auzeau. Între Medmenham și pitoreasca ecluză de la Hambleton, Tamisa se înveșmântează într-o frumusețe mută, dar după ce trece de Greenlands, reședința riverană nu prea atrăgătoare a tutungiului care ne-a aprovizionat cu ziare, un bătrânel modest și cumsecade, pe care-l întâlnești adesea prin aceste locuri în lunile de vară, vâslind de unul singur într-un stil viguros, de maestru, sau sporovăind vesel, în timp ce trece prin poartă, cu vreun paznic de ecluză, gârbovit de ani, ne oferă un peisaj cam dezolant și monoton până dincolo de Henley.

La Marlow (era într-o luni) ne-am sculat destul de

devreme și ne-am pus în gând să facem o baie înainte de micul dejun. La înapoiere, Montmorency s-a făcut de baftă. Singurul subiect asupra căruia Montmorency și cu mine avem divergențe serioase de opinii sunt pisicile.

Mie îmi plac, dar lui Montmorency, nu. Ori de câte ori întâlnesc o pisică, strig "pis, pis", mă aplec și o gâdil pe după ceafă și ea își face coada bârzoii, își arcuiește spinarea și-și freacă botul de pantalonii mei - totul e numai bună înțelegere și pace. Atunci însă când Montmorency întâlnește o pisică, știe toată mahalaua, iar în decurs de zece secunde se rostesc mai multe ocări decât ar avea nevoie un om care se respectă pentru tot restul zilelor sale, dacă le întrebuințează cu grijă.

Nu învinovățesc câinele (mă mulțumesc de obicei să-l ating cu bastonul sau să dau cu pietre într-însul), pentru că socotesc că e ceva ce ține de firea lui. Foxterierii vin pe lume cu un număr împătrit de păcate originare, în comparație cu ceilalți câini, și nouă, creștinilor, ne trebuie ani și ani de răbdare și stăruință ca să producem o schimbare apreciabilă în firea neastâmpărată a foxterierilor.

Îmi aduc aminte că mă aflu într-o zi în vestiarul magazinului universal Haymarket, înconjurat de o sumedenie de câini ce-și așteptau stăpânii care târguiau în magazin. Era acolo un mastiff, vreo doi câini ciobănești scoțieni, un St. Bernard, câțiva prepelicari și un terra-nova, un boar-hound, un pudel francez cu o căpiță de păr în jurul capului, dar chelios pe la mijloc, un buldog, câteva javre cât pumnul și vreo doi câini de curte de Yorkshire.

Stăteau cu toții liniștiți, răbdători, pașnici și meditativi; în vestiar părea că domnește o pace solemnă. O atmosferă de calm și resemnare, de melancolie dureroasă învăluia încăperea.

Nu trecu mult și în vestiar intră o cuconiță tare frumușică, însoțită de un foxterier mic și blajin, pe care l-a legat și l-a lăsat acolo, între buldog și pudel. Foxterierul își aruncă privirile roată, vreme de un minut, apoi și le aținti asupra tavanului și, judecând după expresia lui, păru că se gândește la maică-sa. Trase un căscat, apoi cercetă cu luare-aminte pe toți ceilalți câini, care stăteau tăcuți, gravi, demni.

Se uită la buldogul cufundat într-un somn fără vise, aflat în dreapta lui. Se uită la pudelul țeapăn și țanțoș din stânga. Apoi, fără preaviz, fără umbra unei provocări, mușcă laba din față a pudelului și un scheunat de agonie răzbătu prin umbrele liniștite ale vestiarului.

Rezultatul acestei prime experiențe i se păru deosebit de mulțumitor, ceea ce-l făcu să persevereze și să învioreze atmosfera. Sări peste pudel și atacă vijelios câinele ciobănesc. Acesta se trezi, se înfioră și începu fără zăbavă o luptă aprigă și zgomotoasă cu pudelul. Apoi foxterierul se întoarse la locul lui și-l apucă pe buldog de o ureche, încercând totodată să-l doboare, iar buldogul, un animal ciudat, peste măsură de imparțial, începu să se dea la toți cei pe care-i putea atinge, inclusiv portarul, ceea ce îi oferi micului foxterier prilejul să se încaiere cu un dulău de Yorkshire, nu mai puțin dornic decât el de o încleștare.

Celor care cunosc, cât de cât, natura canină nu trebuie să le mai spun că, între timp, toți câinii de acolo se încăieraseră de parcă le-ar fi fost în joc vatra și căminul. Dulăii se sfâșiau între ei fără să mai facă nici o alegere, iar câinii mai mici se luptau unul cu altul și, în clipele de răgaz, îi mușcau de labe pe dulăi.

Vestiarul devenise un adevărat infern, iar zgomotul era înspăimântător, în Haymarket se strânsese o mulțime de oameni și toată lumea întreba dacă se ține o întrunire a enoriașilor impozabili, iar dacă nu, pe cine omoară și de ce? Au venit apoi oameni cu prăjini și frânghii și au încercat să despartă câinii. S-a trimis chiar și după poliție.

În mijlocul acestei răzmerițe, se întoarse și cucoana cea frumușică, își luă în brațe potaia (care, între timp, scosese din circulație câinele de curte pentru cel puțin o lună de zile și care avea acum o înfățișare de mieluşel nou-născut), îl sărută și-l întrebă dacă nu cumva l-au omorât și ce i-au făcut monștrii acela de câini, iar foxterierul se cuibări la pieptul ei cu o căutătură care voia parcă să zică: "Ce bine ai făcut că ai venit să mă scapi de acest anturaj infect!"

Cuconița declară că cei de la magazin nu au dreptul să lase brutele lângă cățelei persoanelor respectabile și că ar ține mult să dea pe cineva în judecată.

Asta e firea foxterierilor și de aceea, cum spuneam, nu-l învinovățesc pe Montmorency pentru tendința lui de a se război cu pisicile, dar în dimineața aceea și lui i-a părut rău că nu s-a stăpânit.

Ne întorceam, așadar, de la scăldat, când, pe la mijlocul străzii principale, o pisică ieși dintr-o casă din fața noastră și începu să traverseze strada într-un pas viu. Montmorency scoase un chiot de bucurie, strigatul luptătorului neînduplecat care-și vede inamicul la ananghie - cam așa trebuie să fi strigat Cromwell, când scoțienii au coborât de pe dealul de la Dunbar [În 1650, Cromwell i-a învins pe scoțieni în bătălia de la Dunbar] - și fugi după pradă.

Victima era un motan mare și negru. De când sunt n-am văzut un motan mai mare și mai puțin prezentabil: își pierduse jumătate din coadă, una din urechi și o parte considerabilă a nasului. Era un animal lung și vânjos, cu o înfățișare ce trăda calmul și mulțumirea.

Montmorency se năpusti asupra bietei făpturi cu o viteză de douăzeci de mile pe oră, dar motanul nu-și iuți pasul; nu părea să fi sesizat ideea că viața îi era în primejdie, își văzu liniștit de drum, până când ucigașul în devenire ajunsese doar la un yard depărtare și atunci se întoarse, se așeză pe coadă și-l privi pe Montmorency cu o expresie blândă și întrebătoare, care voia să spună: "Da. Pe mine mă vrei?"

Montmorency nu e lipsit de curaj, dar în căutătura motanului aceluia era ceva care ar fi înghețat inima celui mai neînfricat câine. Se opri brusc și-l cercetă pe motan cu privirea.

Nu vorbi nici unul, dar conversația, după cum ne-o putem limpede închipui, fu cam aceasta:

MOTANUL: Pot să vă servesc cu ceva?

MONTMORENCY: Nu, nu, mulțumesc.

MOTANUL: Vorbiți, vă rog, spuneți-mi dacă doriți ceva.

MONTMORENCY (retrăgându-se spre capătul străzii): Nu, nu, nu doresc nimic, nu vă deranjați; tare mă tem că am făcut o confuzie. Credeam că vă cunosc, îmi pare rău că v-am deranjat.

MOTANUL: Dar deloc, mi-a făcut plăcere. Serios, nu

doriți nimic?

MONTMORENCY (continuând să se retragă): Nu, nu, mulțumesc, foarte drăguț din partea dumneavoastră. Bună ziua.

MOTANUL: Bună ziua.

Apoi motanul s-a sculat și și-a văzut de drum în același pas vioi, iar Montmorency, potrivit-și în locașul ei ceea ce și închipuie el că e coada lui, se întoarse la noi, ocupând o poziție lipsită de importanță, în ariergardă.

De atunci încoace, dacă îi spui lui Montmorency cuvântul "Pisică!" se face mic și te privește rugător de parcă ar vrea să zică: "Nu, no, vă rog."

După micul dejun ne-am dus să mai cumpărăm câte ceva de-ale gurii, aprovizionând barca pentru încă trei zile. George era de părere să cumpărăm legume, că nu e sănătos să nu mănânci legume. După el, erau ușor de pregătit și el era gata să se ocupe personal de această latură a chestiunii și până la urmă ne-am hotărât să cumpărăm zece livre de cartofi, un sfert de bushel [1 bushel = 36,368 l] de mazăre și câteva verze. De la hotel ne-am procurat plăcintă cu carne, două torturi cu coacăze și o ciozvărtă de miel; apoi fructe, prăjituri, pâine și unt, gem, slănină, ouă și alte lucruri în căutarea cărora am cutreierat orașul.

Consider plecarea noastră din Marlow unul dintre cele mai mari succese ale noastre. A fost o plecare demnă și impresionantă, fără a fi ostentativă. Am insistat la toate prăvăliile prin care am intrat să ne trimită comenzile la hotel chiar atunci. N-am așteptat nici un: "Da, domnule, vi le trimitem imediat, băiatul o să ajungă înaintea dumneavoastră", pentru ca după aceea să se fâțâie pe la debarcader și să se întoarcă la prăvălie ca să facă scandal din pricina noastră. Nu. Am așteptat să împacheteze coșul și l-am luat pe băiat cu noi.

Am intrat într-o mulțime de magazine, adoptând acest principiu la fiecare din ele, iar rezultatul a fost că în clipa când am isprăvit aveam o colecție impresionantă de băieți cu coșuri în jurul nostru. Cât despre marșul nostru final prin mijlocul străzii principale spre fluviu, trebuie să fi fost un spectacol pe care Marlow nu-l mai văzuse de multă vreme.

Ordinea procesiunii era aceasta:

- Montmorency ducând un băț.
- Două javre respingătoare, prieteni de-ai lui Montmorency.

- George ducând haine și pături și fumând dintr-un ciot de pipă.

- Harris, încercând să pășească cu grație, deși ducea un geamantan bine burdușit într-o mână și o sticlă cu zeamă de lămâie în cealaltă.

- Băiatul zarzavagiului și băiatul brutarului, cu coșuri.

- Lustragiul de la hotel, cu un coș.

- Băiatul cofetarului, cu un coș.

- Băiatul băcanului, cu un coș.

- Un câine lățos.

- Băiatul brânzarului, cu un coș.

- Un bărbat straniu, cu o valiză.

- Un prieten intim al bărbatului straniu, cu mâinile în buzunare, fumând dintr-o pipă scurtă.

- Băiatul fructarului, cu un coș.

- Subsemnatul, cărând trei pălării și o pereche de ghete și străduindu-mă să dau impresia că habar nu am de asta.

- Șase băiețași și patru câini fără căpătâi.

Când am ajuns la debarcader, barcagiul ne spuse:

- la stai, domnule, aveți o barcă cu aburi sau o casă plutitoare?

Păru foarte mirat când află că e un schif dublu.

Am avut mult de furcă cu bărcile cu aburi în dimineața aceea. Era chiar în ajunul săptămânii Henley [Competiții anuale de canotaj care au loc la Henley] și o puzderie de bărci se-ndreptau în susul fluviului - unele pluteau singure, altele remorcau case plutitoare. Nu pot să sufăr bărcile cu aburi, cred că e sentimentul pe care-l încercă orice canotor. Ori de câte ori văd o barcă cu aburi, îmi vine s-o ademenesc în vreun colț retras al fluviului și acolo, în tăcere și singurătate, să-i fac de petrecanie.

Au bărcile astea cu aburi o impertinență care are veșnic darul să trezească toate instinctele rele din mine, făcându-mă să regret frumoasele zile de altădată, când puteai să te

duci și să le spui oamenilor ce crezi despre ei, cu barda și arcul în mână. Mutra omului care, cu mâinile în buzunare, stă lângă cârmă fumând o țigară este ea însăși o scuză suficientă pentru a contraveni ordinii publice, iar fluieratul disprețuitor prin care ți se cere să te dai la o parte din drum poate asigura - sunt convins de asta - un verdict de "omucidere justificată" din partea oricărui juriu de riverani.

Ca să ne dăm noi la o parte din drumul lor, au avut de fluierat, nu glumă. Fără falsă modestie, pot să spun că în tot cursul acelei săptămâni, mica noastră barcă a pricinuit mai multe necazuri, întâzieri și neplăceri bărcilor cu aburi pe care le-am întâlnit în cale, decât toate celelalte ambarcațiuni de pe fluviu, luate laolaltă.

- Vine o barcă cu aburi! striga unul dintre noi zărind inamicul în depărtare și, într-o clipită, toate erau pregătite pe bord pentru a o întâmpina.

Eu mă instalam la cârmă, Harris și George se așezau lângă mine, toți stând cu spatele la barca cu aburi, și barca noastră o lua binișor spre mijlocul curentului.

Barca cu aburi se apropia de noi, șuierând, iar noi ne vedeam de drum, navigând în derivă. Ajungând la vreo sută de yarzi depărtare, începea să fluiera ca nebună, iar oamenii se aplecau peste bord și zbierau la noi, dar noi nici gând să dăm vreun semn că i-am auzit! Harris ne povestea anecdote despre maică-sa, iar George și cu mine nu voiam pentru nimic în lume să pierdem măcar un cuvânt.

Sirena bărcii cu aburi scotea atunci un ultim țipăt, mai-mai să plesnească cazanul, mașinile erau puse să meargă înapoi, se dădea drumul aburului și barca se răsucea pe loc și se izbea cu botul de țărm, toți cei de pe bord dădeau năvală la prova și urlau la noi, iar oamenii de pe țărm se opreau locului și ne strigau; se opreau și toate celelalte bărci de pe fluviu, până când, pe o distanță de câteva mile în susul și în josul fluviului, toată lumea era într-o stare de surescitare. Harris se oprea atunci, tocmai la cea mai interesantă parte a povestirii, privea cu o surprindere blajină în jurul nostru și-i spunea lui George:

- Să fiu al naibii, e o barcă cu aburi! Iar George răspundea:

- Ei, vezi, mi s-a părut mie că aud ceva!

Urmarea era că noi deveneam agitați și nervoși la culme și nu știam cum să ne scoatem barca din drum, iar oamenii din barca cu aburi se îngrămădeau în jurul nostru și ne dădeau instrucțiuni.

- Vâslește cu dreapta, idiotule! Dă înapoi cu stânga! Nu, nu dumneata, celălalt, lasă cârma dracului! Așa, acum amândoi. Nu așa! Ah, ce...!

Coborau apoi o luntre în apă și veneau în ajutorul nostru, iar după un efort de vreun sfert de oră, reușeau să ne dea la o parte din drumul lor și puteau merge mai departe, iar noi le mulțumeam călduros și-i rugam să ne remorcheze. Asta însă nu mai vroiau s-o facă.

Un alt procedeu descoperit de noi pentru a scoate din sărite bărcile cu aburi de tip aristocratic era să le confundăm cu o petrecere și să-i întrebăm dacă sunt invitații domnilor Cubit sau Bunii Templieri Bermonsdays și dacă ne pot împrumuta o tigaie.

Doamnele bătrâne, neobișnuite cu fluviul, devin întotdeauna teribil de nervoase la vederea bărcilor cu aburi. Îmi aduc aminte că odată mergeam de la Staines, la Windsor, o regiune care abundă în astfel de monstruozi, cu un grup de persoane, printre care se aflau și trei doamne din categoria celor mai sus amintite. A fost pur și simplu palpitant. De câte ori vedeau o barcă cu aburi, ne rugau stăruitor să debarcăm și să stăm pe țărm până când o s-o pierdem din ochi. Spuneau că le pare foarte rău, dar că repulsia față de aventurile riscante au moștenit-o din familie.

La ecluza de la Hambledon ne-am trezit că nu avem apă de băut. Am luat o cană și ne-am dus întins la casa paznicului ecluzei.

George a fost mesagerul nostru. Surâse fermecător și spuse:

- Ați putea să ne împrumuți puțină apă?

- Cum de nu, răspunse moșneagul. Luați câtă vă trebuie și lăsați restul.

- Îți mulțumim foarte mult murmură George uitându-se în jur. Da', unde... unde o țineți?

- E totdeauna în același loc, tinere, răspunse el fleg-

matic. Chiar în spatele dumatăle.

- N-o văd, spuse George întorcându-se.

- Asta-i bună! N-ai ochi? zise bătrânul, apucându-l de braț și răsucindu-l.

Apoi, arătând spre fluviu îi spuse:

- Ce zici, nu e destulă?

- Aaa! exclamă George, dumerindu-se. Dar, știi, nu putem bea fluviul...

- Firește că nu, dar puteți bea o mică cantitate din el, răspunse moșul. Eu beau din apa asta de cincisprezece ani.

George făcu observația că înfățișarea lui, după această cură, nu constituia o reclamă prea favorabilă pentru calitatea mării și că am prefera apa de la pompă.

Am găsit ce căutam la o casă așezată ceva mai departe. Dacă am fi știut! Era apă din Tamisa. Dar cum n-am știut, toate au fost bune și la locul lor. Vorba aceea: "burta omului n-are fereastră, să se vadă ce e în ea."

Am încercat noi odată să bem apă din fluviu, asta era în toiu verii, dar experiența a fost tragică. Pluteam în josul curentului și tocmai făcuserăm o haltă într-o răstoacă de lângă Windsor, ca să bem ceai. Cana cu apă era goală, așa că se punea problema: ori ne lipsim de ceai, ori luăm apă din fluviu, Harris era de părere să-ncercăm. N-o să pățim nimic, că prin fierbere toți microbii din apă sunt distruși. Ne-am umplut așadar ceainicul cu apă din răstoaca aceea a Tamisei și am pus-o la fiert, având o grijă deosebită să ne convingem că fierbe într-adevăr.

După ce am pregătit ceaiul, ne-am așezat să-l sorbim tacticos, când George, care tocmai ducea ceașca la gură, se opri și exclamă:

- Ce-o fi asta?

- Care asta? am întrebat noi.

- Asta! spuse George, arătând spre apus.

Harris și cu mine ne-am uitat într-acolo și am văzut venind spre noi, pe apa care curgea domol, un câine. Era unul dintre cei mai liniștiți și pașnici câini pe care i-am văzut de când sunt. Părea grozav de mulțumit și de împăcat în cugetul iui, plutind visător pe spate, cu labele ridicate în aer. Era ceea ce aș numi eu un câine bine dezvoltat, cu un piept

de taur. Senin, demn și calm, el se apropie până când ajunge în dreptul bărcii noastre și acolo, printre trestii, făcu un popas în vederea nopții.

George renunță la ceai și-și vărsă ceașca în apă. Nici lui Harris nu-i mai era sete, așa că procedă în consecință. Eu băusem jumătate de ceașcă, dar mă căiam amarnic.

L-am întrebat pe George dacă nu cumva s-ar putea să mă îmbolnăvesc de febră tifoidă.

- A, nu! îmi răspuse el.

După părerea lui, aveam destul de multe șanse ca să scap. Oricum, până în două săptămâni aveam să știu precis.

Am înaintat pe lângă țărmul răstoacei până la Wargrave. Brațul de fluviu care se deschide pe malul drept cam o jumătate de milă dincolo de ecluza Marsh te scutește de o jumătate de milă de vâslit și merită să fie străbătut.

Bineînțeles, gura brațului e presărată cu stâlpi și lanțuri și pancarte care amenință cu fel de fel de torturi, cu închisoare și moarte pe toți aceia care îndrăznesc să vâslească pe acolo, chiar mă mir că unii dintre neobrăzații ăștia nu pun monopol pe aerul din preajma fluviului și nu amenință cu patruzeci de șilingi amendă pe cei care-l respiră, dar, cu puțină abilitate, stâlpii și lanțurile pot fi ocolite cu ușurință, cât despre pancarte, dacă ai cinci minute la îndemână și nu e nimeni împrejur, poți să dai jos vreo două dintre ele și să le arunci în apă.

Pe la mijlocul brațului am coborât pe țărm și am luat prânzul, iar în timpul acestui prânz George și cu mine am trecut printr-o încercare destul de grea. Și Harris a trecut printr-o grea încercare, totuși nu cred că a pățit-o la fel de rău ca noi, George și cu mine.

Lucrurile s-au petrecut în felul următor: ședeam pe o pajiște, la vreo zece yarzi depărtare de marginea apei și ne instalasem numai bine să mâncăm. Harris ținea plăcinta cu carne pe genunchi și o tăia, iar George și cu mine așteptam cu farfuriile pregătite.

- Aveți o lingură? ne întrebă Harris. Vreau să scot sosul.

Coșul era chiar în spatele nostru și George și cu mine ne-am întors să căutăm o lingură, treabă care n-a durat mai mult de cinci secunde. Ei bine, când ne-am întors privirile

spre Harris, Harris și plăcinta cu carne dispăruseră!

De jur împrejurul nostru se întindea un câmp nesfârșit, deschis. Pe o rază de sute de yarzi nu se zărea un pom sau un gard. Pe de altă parte, era imposibil să fi căzut în apă, pentru că noi ne aflam pe mal și, ca să facă una ca asta, ar fi trebuit să sară peste noi.

Am privit în toate părțile, apoi ne-am uitat unul la altul.

- Nu cumva l-au răpit cerurile? am întrebat eu.

- Ar fi lăsat plăcinta pe pământ, comentă George. Obiecția părea întemeiată, așa că am respins teoria cerească.

- Adevărul, după părerea mea, sugerează George, devenind trivial și practic în același timp, este că a fost un cutremur.

Apoi, cu o umbră de tristețe în glas, continuă:

- Mai bine nu se apuca să taie plăcinta.

Cu un oftat, ne-am întors încă o dată privirile spre locul unde Harris și plăcinta fuseseră văzuți ultima oară pe pământ. Acolo, sângele ne-a înghețat în vine și părul ni s-a făcut măciucă, am văzut capul lui Harris, capul și nimic altceva, ridicându-se ca un popândău din iarba înaltă, cu fața foarte roșie și purtând o expresie de indignare profundă.

George își veni primul în fire.

- Vorbește! strigă el. Și spune-ne dacă ești viu sau mort și unde e restul din tine.

- Nu fi idiot! răspunse capul lui Harris. Cred că ați făcut-o dinadins.

- Adică ce-am făcut? am strigat într-un glas.

- Ce-ați făcut? M-ați lăsat să stau aici - ce glumă proastă! Hai, prindeți plăcinta!

Și din măruntaiele pământului, după cum ni s-a părut nouă, apărură plăcinta, turtită ca vai de lume, iar după plăcintă ieși și Harris la suprafață, mototolit, murdar și ud learcă.

Probabil, fără să aibă habar, se așezase chiar pe marginea unei gropi cu apă, ascunsă vederii de iarba înaltă, iar cum se aplecase puțin pe spate, nimerise în ea, cu plăcintă cu tot.

Vă puteți închipui uimirea care-l cuprinsese când a simțit că o ia din loc, fără să bănuiască măcar despre ce e

vorba. Crezuse că a venit sfârșitul lumii.

Până în ziua de astăzi, Harris e convins că a fost o farsă a noastră. Așa îi urmărește bănuiala nedreaptă până și pe cei mai nevinovați, pentru că, vorba poetului: "Cine oare scapă de calomnie?"

Cine, într-adevăr?!

CAPITOLUL XIV

Wargrave. Figuri de ceară. Sonning. Tocana noastră. Montmorency e sarcastic. Montmorency se ia la hartă cu ceainicul. George încearcă să învețe să cânte la banjo. Decepții. Ce greutateți întâmpină un muzician amator. Când înveți să cânti din cimpoi. Harris e morocănos după cină. Fac o plimbare cu George. Ne întoarcem înfometate și uzi leoarcă. Harris e plin de ciudățenii. Harris și lebedele - o poveste ieșită din comun. Harris se agită toată noaptea.

După masa de prânz, un vânticel ne purtă încet dincolo de Wargrave și de Shiplake. Cuibărit într-o meandă a Tamisei, Wargrave îți pare, moleșit cum e de razele blânde ale soarelui de după-amiază, tabloul unui meșter vechi și îți se întipărește pentru multă vreme în memorie.

Hotelul "Sf. Gheorghe și Balaurul" din Wargrave se fălește cu o firmă zugrăvită pe o față a ei de Leslie și pe cealaltă de Hodgson, amândoi membri ai Academiei Regale. Primul a pictat lupta, iar cel de al doilea, scena "După luptă": sfântul, după ce a răpus balaurul, sorbind dintr-o halbă cu bere.

Day, autorul lui "Sandford și Merton", a locuit în Wargrave și, spre și mai marea cinste a târgului, a fost ucis tot aici. În biserică se află piatra comemorativă a doamnei Sarah Hill, care a lăsat o moștenire de o liră sterlină pe an spre a fi împărțită de Paști la doi băieți și două fete care "nu au fost niciodată neascultători cu părinții și care nu au fost niciodată prinși înjurând, spunând neadevăruri, furând sau spărgând geamuri" închipuiți-vă, să renunți la toate astea doar pentru cinci șilingi pe an! Zău că nu merită!

Se spune prin târg că odată, acum mulți ani, s-ar fi ivit un băiat care într-adevăr nu săvârșise niciodată vreunul din

aceste păcate (sau care nu fusese prins niciodată asupra faptului - ceea ce în fond e totuna). Acest băiat câștigă cununa gloriei și vreme de trei săptămâni după aceea a fost expus la primărie într-o vitrină din sticlă.

Nu știe nimeni ce s-a mai întâmplat cu banii de atunci încoace. Unii spun că ar fi trimiși regulat celei mai apropiate expoziții de sculptură în ceară.

Shiplake e un sat frumos, dar e în așa fel așezat pe deal, încât nu poate fi văzut de pe Tamisa. În biserica din Shiplake a avut loc cununia lui Tennyson.

În susul curentului, spre Sonning, fluviul își strecoară apele domoale printre nenumărate ostroave. Regiunea e liniștită și singuratică. Pe maluri, aproape nimeni, afară de o pereche sau două de țărani îndrăgostiți, care se plimbă pe înserate. Arry și Lord Fitznoodle au rămas în urmă, iar la murdarul și mohorâtul Reading nu am ajuns încă. Aceste locuri sunt făcute parcă anume să te îmbie la visare, să te lași furat de gândul vremurilor trecute, al figurilor și chipurilor de altădată, al întâmplărilor care s-ar fi putut întâmpla, dar nu s-au întâmplat, blestematele, niciodată.

La Sonning am coborât din barcă și am dat o raită prin sat. E un colț feeric, care nu-și are pereche de-a lungul întregii văi a Tamisei. E mai degrabă un sat dintr-un decor de teatru, decât unul adevărat. Casele lui se pierdeau între tufișurile de trandafiri care își desfăcuseră bobocii -era începutul lui iunie - și păreau niște nori cu nuanțe de o rară gingășie. Dacă vă opriți vreodată la Sonning, trageți peste noapte la "Taurul", în spatele bisericii. E întruchiparea desăvârșită a unui vechi han de provincie, cu o curte pătrată în fața casei, în care iarba crește în voie, cu pomi, la umbra cărora bătrânii își beau seara berea în tihnă, pălăvrăgind despre treburile satului, cu odăi joase, ciudate, ale căror ferestre au cercevele cu multe ochiuri, cu scări strâmbe și coridoare întortocheate.

Am hoinărit noi ce-am hoinărit prin Sonning, vreo oră-două, și cum se făcuse prea târziu ca să mai putem trece de Reading, ne-am hotărât să ne întoarcem și să înnoptăm pe una din insulițele Shiplake. Era încă devreme când ne-am instalat. Aveam timp berechet până la căderea întunericului

să ne pregătim o cină strașnică, cel puțin asta era părerea lui George. Nu trebuia pierdut un astfel de prilej, cu atât mai mult cu cât George ținea cu tot dinadinsul să ne arate ce se poate realiza în materie de bucătărie pe Tamisa. Din legume, resturi de carne rece și altele puteam face o tocană de berbec irlandeză!

Ideea ni s-a părut grozavă. George adună vreascuri și făcu focul, iar Harris și cu mine ne apucarăm să curățăm cartofii. Nu mi-am închipuit, zău, niciodată că e atâta bătaie de cap să cureți cartofi. Fără doar și poate, a fost munca cea mai grea din câte îmi fusese dat să fac până atunci. Ne-am pus pe treabă cu voie bună, aș zice chiar cu un fel de exuberanță. Dar voioșia noastră se curmă înainte de a termina primul cartof. Pe măsură ce-l curățăm, mi se părea că are tot mai multă coajă. După ce am isprăvit, nu mai rămăsese, ce-i drept, nici urmă de coajă sau de ochiuri, dar nici din cartof nu mai rămăsese aproape nimic. George veni să ne vadă isprava - cartofii noștri nu erau mai mari decât niște alune.

- Nu, nu merge așa! Asta-i curată risipă! Trebuie să-i răzuiți.

Răzuitul cartofilor s-a dovedit a fi o muncă mai afurisită chiar decât curățatul. Au și cartofii ăștia niște forme! Numai noduri, umflături și scobituri! După vreo douăzeci și cinci de minute de caznă, aveam la activ patru cartofi răzuiți. Apoi am făcut grevă, declarând că tot restul seriei va trebui să ne "răzuim" pe noi înșine.

Dacă vrei să înnebuniți pe cineva, puneți-l să răzuiască niște cartofi. Părea aproape de necrezut că sumedenia de coji în care înotam provine doar din patru cartofi mari și lați. E o pildă grăitoare a ceea ce se poate face cu economie și grijă.

Cum George susținea că ar fi ridicol să nu punem decât patru cartofi în tocana noastră, am spălat câțiva și i-am aruncat în tigaie fără să-i mai curățăm. Apoi am mai adăugat o varză și o jumătate de măsură de mazăre. După ce amestecă totul, George spuse că mai e destul loc în tigaie, așa că am răscolit prin coșnițe, am scos mai toate resturile și le-am aruncat la fiert. Am mai dat peste o jumătate de pateu de porc și peste o bucată de slănină fiartă. Bune și astea!

George descoperi o cutie de somon începută și o deșertă în tigaie fără să mai stea pe gânduri.

- O astfel de mâncare, spuse el, te ajută să te descotorosești de o mulțime de lucruri.

Eu am găsit două ouă sparte și le-am pus și pe ele la grămadă.

- O să îngroașe sosul, fu de părere George. Celelalte ingrediente nu le mai țin minte, dar de un lucru sunt sigur: nu s-a aruncat nimic! Îmi amintesc că Montmorency, care urmărise toate operațiunile de pregătire a cinei cu cel mai viu interes, o șterse într-un târziu cu o expresie gânditoare și preocupată. După câțva timp se întoarse cu un șobolan de apă în bot. Evident, vroia și el să contribuie la cina noastră cu ceva - nu-mi pot da seama dacă în bătaie de joc sau cu dorința sinceră de a ne ajuta într-adevăr.

Ce trebuia să facem cu șobolanul? Să-l punem în tocană sau nu? Se iscă o discuție. Harris era de părere că ar da un gust bun, amestecat cu celelalte ingrediente, și că nu trebuia scăpat nici un prilej, oricât de neînsemnat, de a adăuga ceva la tocană, dar George se împotrivi, invocând tradiția - cine a mai pomenit o tocană irlandeză cu șobolani de apă? Era mai cuminte să evităm experiențele.

- Dacă nu încerci niciodată un lucru nou, spuse Harris, de unde poți să știi dacă e bun sau rău? Oamenii de felul tău stăvilesc progresul omenirii! la gândește-te la cel care a preparat pentru întâia oară cârnatul nemțesc!

Tocana noastră a fost grozavă; nicidecum nu mi s-a părut o mâncare mai gustoasă. Avea o aromă atât de proaspătă, era atât de picantă! Să-ți lingi degetele, nu alta!

Ți se scârbește repede de bucatele obișnuite pe care le iei la drum, mâncarea noastră din seara aceea avea însă o savoare necunoscută, un gust propriu, numai și numai al ei. Și era și hrănitore totodată. Era o mâncare de calitate superioară, după expresia lui George. Mazărea și cartofii, ce-i drept, ar fi putut fi ceva mai bine fierți, dar cum aveam cu toții măsele bune, nu ne-am prea sinchisit. Cât despre sos, a fost un adevărat poem, cam indigest pentru un stomac delicat, dar hrănitor.

Ceaiul și tarta cu vișine au încheiat cina noastră, iar în

timpul cât ne beam ceaiul, Montmorency se război cu ceainicul și, bietul de el, ieși prost până la urmă.

Încă de la începutul călătoriei, Montmorency manifestase o mare curiozitate față de ceainic. Se așeza dinaintea lui și-l privea lung cum fierbe, cu oarecare uimire, încercând din când în când să-l ațâțe prin mârâituri. Când ceainicul dădea în clocot și începea să bufnească, Montmorency se credea înfruntat și nu mai dorea altceva decât să se ia la harță cu el, numai că, tocmai atunci, unul dintre noi intervenea prompt și-i răpea dușmanul de sub nas, înainte ca el să se fi putut rezezi asupra lui.

De astă dată, însă, Montmorency era hotărât să ne-o ia înainte. La primul fluierat al ceainicului, se ridică mârâind și se îndreptă spre el, amenințător. Ceainicul era mărunțel, dar tare curajos, căci se zborși la câine și-l scuipea.

- Dintr-ăștia-mi ești, care va să zică! lătră Montmorency, arătându-și colții. O să te învăț eu să-ți iei nasul la purtare cu un câine respectabil și care muncește din greu. Mă, janghinosule! Ce, crezi că mă sperii cu ciocul tău?, Nenorocitul! Hai, dă-te mai aproape!

Și se năpusti asupra bietului ceainic și-l apucă de cioc.

În liniștea adâncă a serii răzbătu un schelălăit înfiorător. Montmorency părăsi barca și cu o iuțea de treizeci și cinci de mile pe oră, ocoli insulele de trei ori, oprindu-se din; când în când ca să râme cu botul prin noroiul rece.

De atunci înapoi, Montmorency a privit ceainicul cu un amestec de venerație, neîncredere și ură. De câte ori îl vedea, începea să mârâie și o tulea repede, cu coada între picioare, iar de câte ori puneam de ceai, de îndată ce prindea de veste, sărea afară din barcă și aștepta pe mal până ce isprăveam.

După cină, George își scoase banjo-ul - avea omul chef să cânte! Harris se împotrivi - îl durea capul și nu se simțea în stare să facă față onorabil. George era însă de părere că muzica îi va face bine. De multe ori, pleda el, muzica liniștește nervii și potolește durerea de cap. Iar pentru a-i deschide pofta, zdrăngăni câteva acorduri. Harris însă declară că preferă să-l doară capul.

Nici până azi n-a învățat George să cânte din banjo.

Prea n-a avut parte, săracul, decât de împrejurări potrivnice. Când ne găseam pe cursul superior al fluviului, încercase în vreo două seri să exerseze puțin, dar nu izbutise niciodată.

Căci cine nu și-ar fi pierdut cumpătul auzind înjurăturile lui Harris? Unde mai pui că și Montmorency urla ca apucat în tot timpul prestației. Nu erau cele mai prielnice condiții, trebuie să recunoaștem.

- Ce l-a apucat? De ce dracu urlă? exclama George indignat, ochind câinele cu o gheată.

- De ce te-ai apucat tu să cânți când urlă el? i-o întorcea Harris, șterpelindu-i gheata. Dă-i pace! Nu se poate opri, lasă-l să urle. Are ureche muzicală și felul în care cânți îl face să-și iasă din ale lui.

George se hotărî să amâne studierea banjo-ului pentru acasă. Dar nici atunci nu i-a fost dat s-o nimerească mai bine. Doamna Poppets, de îndată ce începea George să cânte, urca scara și-l ruga, cu mare părere de rău - pentru că ei, personal, îi plăcea să-l asculte - să înceteze, fiindcă doamna de la etaj era însărcinată și doctorul se teme ca nu cumva muzica să-i dăuneze copilului.

A mai încercat George să exerseze noaptea târziu, în piață. Dar vecinii s-au plâns și, într-una din nopți, a fost pus un paznic, care l-a înhățat. Vina fiind evidentă, George a fost condamnat să abandoneze banjo-ul vreme de șase luni.

În urma acestei întâmplări pierdu orice tragere de inimă pentru acest instrument. A mai încercat el de vreo două-trei ori s-o ia de la capăt după ce au trecut cele șase luni, dar a avut de înfruntat aceeași răceală, aceeași lipsă de simpatie din partea tuturor. După o vreme, cu totul dezamăgit, dădu un anunț prin care oferea banjo-ul la un preț de nimic - "posesorul nemaifolosindu-l" - și, în schimb, se apucă să învețe scamatorii cu cărți de joc.

Îi compătimesc sincer pe cei care vor să învețe un instrument muzical. Ai fi înclinat să crezi că societatea, în propriul ei interes, își dă toată silința să-i înlesnească oricui învățarea unui instrument muzical. Ți-ai găsit!

Am cunoscut pe vremuri un tânăr care învăța să cânte din cimpoi. Nu vă puteți închipui cât de multe împotriviri a trebuit să înfrunte - nici măcar propria lui familie nu l-a spri-

jinit în mod efectiv. Tatăl său, de la bun început, nici nu voia să audă de așa ceva, iar când venea vorba despre cimpoi, își dădea frâu liber la gură.

Prietenul meu se scula cu noaptea în cap ca să studieze, dar până la urmă a trebuit să renunțe din pricina surorii șale, care, fiind cam superstițioasă, susținea că e inadmisibil ca cineva să-și înceapă ziua într-un chip atât de monstruos.

Așa stând lucrurile, omul se hotărî să exerseze noaptea, după ce toată lumea se ducea la culcare, dar nici de data asta nu i-a mers mai bine, căci strica bunul renume al casei. Trecătorii întârziați se opreau în drum să asculte, iar a doua zi dimineață dădeau sfoară prin tot orașul că în casa domnului Jefferson a fost săvârșită o crimă oribilă în cursul nopții. Povesteau că au auzit țipetele victimei, blestemele și înjurăturile cumplite ale asasinului, apoi implorările muribundului și ultimele sale horcăituri.

I s-a îngăduit să exerseze ziua-n amiaza mare, în bucătăria din fund, cu toate ușile bine închise, dar în ciuda acestor măsuri de precauție, pasajele cele mai impresionante puteau fi totuși auzite și în salon și o emoționau pe mama lui până la lacrimi.

Femeia zicea că sunetele îi aminteau de bietul ei tată, care fusese înghițit de un rechin pe când se scăldă undeva pe coasta Noii Guinee. Cum de făcea această stranie asociație de idei era un mister.

Mai târziu, i se amenajă tânărului meu prieten un mic pavilion în fundul grădinii, ia vreun sfert de milă depărtare de casă și când avea chef să cânte trebuia să se ducă acolo cu ditamai cimpoiul. Uneori, vreun musafir care n-avea cunoștință de toate acestea, ca unul neprevenit de nimeni din cei ai casei, ieșea să dea o raită prin grădină. Deodată, omul auzea sunetele cimpoiului. Dacă era tare de înger, îl treceau doar fiorii și-l apucau istericalele, dar dacă era un om obișnuit, înnebunea de-a binelea.

Primele eforturi ale unui cimpoier amator, trebuie să recunosc, trezesc asociații dureroase. Știu asta din propria mea experiență, pentru că l-am ascultat pe tânărul meu prieten. Nimic mai obositor decât să cânți din cimpoi. Trebuie

să tragi deodată în piept tot aerul de care ai nevoie pentru întreaga bucată - cel puțin asta a fost deducția mea, observându-l pe Jefferson.

Începea măreț, cu o notă plină de sonoritate, sălbatică, războinică, răscolitoare. Dar pe măsură ce continua, sunetele deveneau tot mai slabe și ultima măsură era de obicei întreruptă la mijloc de un bolborosit și de un șuierat care te făceau să crezi că cimpoiul își dă duhul.

Îți trebuie sănătate, nu glumă, ca să poți cânta din cimpoi.

Tânărul Jefferson nu știa decât o singură bucată, dar nu am auzit pe nimeni să se plângă de sărăcia repertoriului său. După spusele lui, cânta "Vine familia Campbell, ura, ura!", dar taică-său susținea mereu că sunt "Zambilele din Scoția". Nimeni nu știa cu siguranță ce anume este, dar toată lumea era de acord că sună a cântec scoțian.

Străinilor li se dădea voie să ghicească de trei ori și cei mai mulți sugerau titluri noi, de fiecare dată.

Harris fu arțagos și imposibil după cină - bănuiesc că tocana îi căzuse cam greu la stomac. Nu e obișnuit cu delicatesele societății înalte. Noi ce era să facem? L-am lăsat în barcă și ne-am hotărât să dăm o raită prin Henley. Harris ne asigură că, după un pahar cu whisky și o pipă, o să rânduiască toate pentru noapte. La întoarcere trebuia să-l strigăm și el avea să vină să ne ia de pe mal.

- Bagă de seamă să nu adormi, i-am spus noi la plecare.

- Nici o grijă, atâta timp cât îmi stă tocana în gât, mor-măi el și începu să vâslească spre insulă.

Henley se pregătea pentru regate și era plin de animație. Prin oraș am întâlnit un număr respectabil de cunoscuți și în plăcuta lor tovărășie timpul a trecut destul de repede. Era aproape unsprezece când am pornit-o spre "casă" - cum ne deprinsesem noi să-i spunem bărcii. Aveam patru mile de mers.

Era o noapte rece, cu o ploaie mărunță, care se cernea din cerul mohorât. Și cum ne târam noi picioarele prin câmpia mută și învăluită de umbrele nopții, vorbindu-ne aproape în șoaptă și întrebându-ne dacă nu cumva ne-am rătăcit, tare ne mai era dor de bărcuța noastră, cu lumina ei

care licărea prin pânza bine întinsă a coviltirului, de Harris și Montmorency, precum și de whisky...

Ne închipuiam ajunși la bord, obosiți și cam flămânzi și evocam imaginea fluviului posomorât, a copacilor fantomatici și, ceva mai în fund, ca un licurici uriaș, barca noastră dragă, atât de primitoare, de intimă, de plăcută. Ne vedeam cinând în ea, ciugulind friptura rece și întinzându-ne unul altuia câte un colț de pâine, auzeam clinchetul zglobiu al cuțitelor... și întreaga barcă răsună de vocile noastre vesele, care, prin deschizătura coviltirului, se împrăștiu în noapte, Pentru a ne vedea cât mai curând visul cu ochii, am grăbit pasul.

Ne-am bucurat grozav când am ajuns la drumul edecului, căci până atunci nu prea știam dacă ne apropiem sau dacă ne depărtăm de fluviu. Când ești sleit de oboseală și vrei să te culci cât mai repede, astfel de incertitudini te macină. Când treceam prin Shiplake, orologiul bătea douăsprezece fără un sfert, George mă întrebă gânditor:

- Îți mai amintești care e insula noastră?

- Nu prea, am răspuns, căzând și eu pe gânduri. Câte insule să fie cu totul?

- Doar patru, răspunse George. Totul o să se termine cu bine, dacă n-a adormit.

- Dar dacă a adormit? am întrebat eu, dar am părăsit imediat acest făgaș al gândurilor.

În dreptul primei insule am strigat fără să primim nici un răspuns. În dreptul celei de a doua am obținut același rezultat.

- Acum îmi amintesc! exclamă George. E a treia! Plini de speranță, am dat fuga până în dreptul ei și am strigat din răspuțeri.

Nici un răspuns!

Lucrurile se complicau. Era trecut de miezul nopții. Hotelurile din Shiplake și Henley erau probabil înțesate. Pe de altă parte, ne era peste mână să întrebăm la o astfel de oră pe gospodarii de prin partea locului dacă nu au cumva camere de închiriat. George îmi propuse să ne întoarcem la Henley și acolo să burdușim un polițai, iar în felul acesta aveam să fim găzduiți la secție. Toate bune, dar ce te faci

dacă polițaiul ne răspunde tot cu lovituri și nu ne închide? Nu ne puteam petrece toată noaptea bătându-ne cu poliția. Și, în afară de asta, nu era în interesul nostru să ne întrecem cu gluma și să ne pomenim cu șase luni de pușcărie.

Cuprinși de deznădejde, am strigat ca din gură de șarpe în dreptul a ceea ce prin întuneric ni se părea nouă că e cea de a patra insulă, dar fără nici un rezultat. Între timp, ploaia se întetise și părea că are să țină mult. Eram uzi până la piele, rebegiți de frig și morocănoși. Începurăm să ne întrebăm dacă nu cumva sunt mai mult de patru insule, dacă suntem în dreptul lor sau undeva mai departe, poate la o milă depărtare de ele, dacă nu cumva ne aflăm în cu totul altă parte decât ar fi trebuit, atât de noi și de ciudate ni se păreau toate în întuneric și înțelegeam acum suferințele lui Prichindel în Pădure.

Tocmai când ne pierdusem orice speranță... da, știu că aceasta e clipa în care se întâmplă evenimentele însemnate în povești și romane, dar ce să fac? M-am apucat să scriu această carte cu hotărârea de a spune întotdeauna adevărul-adevărat și am hotărât să-l spun chiar dacă voi fi nevoit să folosesc pentru asta expresii uzate și banale!

Așadar, exact în clipa când ne pierduserăm orice speranță - acesta e adevărul! - privirile îmi fură atrase de o flăcăruie ciudată care pâlپâia printre copacii de pe malul opus. M-am gândit o clipă la stafii, atât era de slabă și de tainică lumina aceea. În clipa următoare însă mă străfulgeră gândul că s-ar putea să fie barca noastră, ceea ce m-a făcut să scot un strigăt atât de puternic, încât însăși noaptea păru că se cutremură în somnul ei.

Am așteptat cu răsuflarea tăiată cam un minut și, deodată, - o, muzică divină a întunecimilor! - Montmorency ne răspunse printr-un lătrat. Am mai strigat o dată, atât de tare, încât i-am fi putut trezi din somn și pe "Cei șapte adormiți" [După o legendă, șapte creștini au adormit într-o peșteră în care se ascuseseră de teama persecuțiilor și s-au deșteptat după 200 de ani] (fie vorba între noi, n-am priceput niciodată de ce e nevoie de mai mult zgomot ca să trezești șapte adormiți decât unul singur) și după ceea ce ni se păru nouă o oră (când, de fapt, nu fuseseră mai mult de cinci minute) am

văzut barca luminată despicând încet negurile și am auzit vocea somnoroasă a lui Harris întrebându-ne unde suntem.

Cu Harris se petrecea ceva foarte ciudat. Era foarte obosit, ce să zic, sleit de puteri: nici nu apucase omul să tragă bine barca înspre partea malului de unde ne-ar fi fost cu neputință să sărim în ea, că și adormi. A trebuit să strigăm și să zbierăm de nenumărate ori ca să-l trezیم și să-l facem să judece puțin. Până la urmă, totuși, a dat Dumnezeu și am ajuns teferi la bord.

Ne-a izbit pe amândoi expresia plouată a lui Harris. Avea înfățișarea unui om care trecuse prin cele mai grele încercări. L-am întrebat dacă i s-a întâmplat ceva.

- Lebedele! îngăimă Harris.

Se pare că ne legasem barca lângă un cuib de lebede. Curând după plecarea mea și a lui George, o lebadă, grozav de întăritată, începu să facă tărăboi. Harris o goni și ea își aduse lebădoiul. Harris spunea că avusese de luptat din greu cu cele două lebede, dar că, până la urmă, îndrăzneala și îndemânarea l-au ajutat să le pună pe fugă.

După vreo jumătate de ceas însă, vreo optsprezece lebede îl înconjuraseră pe Harris... Se încinsese o bătălie cumplită - asta dacă ar fi să-i dam crezare lui Harris. Lebedele încercaseră să-i dea jos din barcă, pe ei împreună cu Montmorency, și să-i înece. Harris se apăra eroinic vreo patru ore, omorî o mulțime, iar restul își luară tălpășița ca să moară în altă parte.

- Câte lebede ziceai că erau? îl întrebă George.

- Treizeci și două, răspunse Harris picotind.

- Adineauri ziceai că optsprezece.

- Ei așa, mormăi Harris, Douăsprezece am spus. Ce, crezi că nu mai știu să număr?

Adevărul cu privire la aceste lebede nu l-am putut afla niciodată. Când l-am întrebat a doua zi dimineață despre ciudata întâmplare, Harris a exclamat: "Ce lebede, frate?", ca un om convins că George și cu mine am visat.

O, cât de bine ne simțeam în barcă, teferi și nevătămați, după atâtea încercări și neliniști! Ne-am ospătat în lege, și dacă am fi găsit whisky, ne-am fi pregătit un punc. L-am întrebat pe Harris ce-a făcut cu sticla, dar omul părea

că nu înțelege despre ce e vorba. Montmorency avea aerul că știe ceva, dar rămase mut...

Am dormit bine în noaptea aceea și așa fi dormit și mai bine dacă n-ar fi fost Harris. Îmi amintesc ca prin vis că m-a trezit de cel puțin douăsprezece ori în cursul nopții, tot învârtindu-se prin barcă cu felinarul ca să-și caute hainele.

Toată noaptea s-a agitat așa. De două ori ne-a sculat, pe George și pe mine, ca să se convingă că nu ne-am culcat pe pantalonii lui. A doua oară, iui George îi sări țandăra:

- La ce naiba îți trebuie pantalonii în plină noapte? întrebă el indignat. De ce nu te culci odată?

Când m-am trezit iar, nu-și găsea ciorapii. Iar ultima mea amintire cețoasă este că am fost întors pe partea cealaltă, în timp ce Harris bolborosea ceva despre extraordinara dispariție a umbrelei sale.

CAPITOLUL XV

Îndeletniciri gospodărești. Dragostea de muncă. Navigatorul încercat, ce face și ce-ți spune că a făcut. Scepticismul noii generații. Amintiri despre canotajul de altădată. Plutăritul. George e un adevărat maestru. Bătrânul barcagiu și metoda pe care o folosește. E un om calm, răspândind numai pace în jurul lui. Ageamiul. Bacurile. Un accident regretabil. Plăcerile prieteniei. Navigatul cu pânze, prima mea experiență. Cum de nu ne-am înecat - explicații posibile

A doua zi ne-am sculat târziu și, la insistențele lui Harris, am luat o gustare nepretențioasă, "fără trufandale". Apoi am dereticat, am pus lucrurile în ordine (muncă serioasă, nu glumă, care începea să mă lămurească în privința unei probleme ce mă obseda de mult, și anume: cum izbutește să-și treacă vremea o femeie care are grijă doar de o singură casă) și, pe la zece, am pornit la drum, într-o călătorie de o zi întreagă, după cum plănuisem de la început.

Deoarece ne cam plictisise de tras la edec, am hotărât să vâslim în cursul dimineții, iar Harris s-a gândit că cel mai bun aranjament ar fi ca eu și George să vâslim, iar el să stea la cârmă. Nu m-am declarat deloc de acord cu

această idee. Am spus că Harris ar da dovadă de mai mult bun simț dacă ar propune ca el și George să muncească, lăsându-mă pe mine să mă mai odihnesc. Aveam convingerea că trudesk mai mult decât o cereau atribuțiile mele în cursul acestei excursii, fapt care începea să mă întărească.

Întotdeauna mi se pare că muncesc mai mult decât s-ar cuveni. Nu că aș avea obiecții împotriva muncii, ferit-a sfântul! Munca mă fascinează: sunt în stare să stau ceasuri întregi și să mă uit la cei ce robotesc. Mi-e dragă munca și gândul de-a scăpa de ea îmi frânge inima.

Oricât lucru mi s-ar da, niciodată nu mi se pare prea mult. Colecționarea de lucrări aproape că a devenit o pasiune pentru mine - biroul meu e atât de încărcat, încât n-a mai rămas un locșor goi. Încă puțin și voi fi nevoit să-mi construiesc o nouă aripă la clădire.

Am și o atitudine grijulie față de muncă. Pe unele dintre lucrările pe care le țin acolo de ani de zile n-o să întâlniți o urmă de deget. Mă mândresc cu aceste lucrări, iar din când în când le șterg de praf. Nu cred să-și mai păstreze cineva lucrările mai bine ca mine!

Dar, deși îmi place munca la nebunie, înțeleg să fiu drept.

Nu cer să mi se dea decât partea ce-mi revine. Din păcate, mi se dă fără ca eu să cer, cel puțin așa mi se pare și asta mă supără.

George e de părere că n-ar trebui să mă necăjesc din pricina asta; zice că numai firea mea exagerat de scrupuloasă mă face să cred că mi se dă mai mult decât mi se cuvine și că, de fapt, nu primesc nici măcar jumătate din cât ar trebui. Bănuiesc însă că spune asta numai ca să mă liniștească.

Am observat că într-o barcă, fiecare membru al echipajului ajunge la ideea fixă că el face totul. Harris, de pildă, susținea că e singurul care muncește și că George și cu mine ne batem joc de el. George, pe de altă parte, a răspuns și simplu de ideea că Harris ar fi făcut și altceva în afară de a mânca și a dormi, exprimându-și totodată convingerea de nestrămutat că el, George, a dus tot greul.

Spunea că nu i s-a mai întâmplat să plece în vreo

excursie cu doi trântori mai înrăiți decât mine și Harris. Asta îl amuză pe Harris.

- Închipuie-ți, George ne vorbește despre muncă! spuse el râzând. Păi, eu cred că dacă ar munci numai o jumătate de ceas, și-ar da sufletul. L-ai văzut vreodată pe George muncind? adăugă apoi întorcându-se spre mine.

Așa e, nu-l văzusem niciodată, cel puțin de când plecasem la drum.

- Cine vorbește! Să fiu ai naibii dacă jumătate de drum ai făcut altceva decât să dormi, se rățoi George la Harris. L-ai văzut vreodată treaz de-a binelea, în afară de ora mesei? mă întrebă George.

Adevărul mă silea să-l sprijin pe George. De la început, Harris fusese de prea puțin ajutor în barcă.

- Oricum, am făcut mai multă treabă decât Jerome, spuse Harris.

- N-ai fi putut face mai puțină, adăugă George.

- Jerome se consideră pasager, continuă Harris. Asta le-a fost recunoștința pentru că i-am adus, pe ei și barca aia nenorocită, de la Kingston, pentru că am supravegheat și am dirijat toate, pentru că am avut grijă de ei și i-am slugărit. Așa sunt oamenii!

Am rezolvat neînțelegerea în felul următor: Harris și George vor vâsli până dincolo de Reading, iar de acolo eu o să trag la edec. Nu mă mai încântă de loc să împing o barcă grea împotriva unui curent puternic. A fost o vreme - ce-i drept e mult de atunci - când ceream în gura mare să mi se dea o treabă grea de făcut, astăzi însă prefer să le dau tinerilor șansa de a arăta ce pot.

Am observat că vâslașii cu multă experiență bat în retragere în același chip, ori de câte ori se pune problema unui vâslit anevoios. Îl recunoști pe vâslașul încercat după felul în care se întinde pe pernele din fundul bărcii și-i încurajează pe cei de la vâsle, spunându-le anecdote despre isprăvile grozave pe care le-a săvârșit în sezonul trecut.

- Dacă și asta se poate numi muncă grea! behăie el între două rotocoale de fum, adresându-se celor doi începători transpirați, care luptă eroic împotriva curentului de o oră și jumătate. Păi, să vedeți voi, vara trecută, Jam Biffles, Jack

și cu mine am ajuns, vâslind, de la Marlow la Goring, într-o singură după-amiază, fără să ne oprim măcar o dată. Îți aduci aminte, Jack?

Jack, care își pregătise ia prova un culcuș din toate țealele și hainele pe care le-a putut găsi și care dormea acolo de două ceasuri, se trezește pe jumătate, auzindu-se astfel chemat, își amintește de întâmplarea cu pricina și-și mai aduce aminte că în ziua aceea au avut de înfruntat un curent grozav de iute și un vânt cu năbădăi.

- Să fi fost cam la treizeci și patru de mile, adaugă primul, întinzându-se după o altă pernă ca să și-o pună sub căpătâi.

- Nu, nu, de ce exagerezi, Tom? murmură Jack pe un ton de reproș. Treizeci și trei, cel mult.

După care, Jack și Tom, istoviți de efortul cerut de conversație, ațipesc din nou. Iar cei doi găgăuță de la vâsle încearcă un sentiment de mândrie la gândul că li s-a permis să ducă cu barca doi vâslași atât de vajnici ca Jack și Tom, și vâslesc cu și mai multă râvnă.

Când eram tânăr, grozav îmi plăcea să ascult baliverne de soiul celor pe care le povesteau cei mai vârstnici. Eram numai ochi și urechi, le sorbeam, rețineam fiecare cuvânt și de abia așteptam să aud și altele, dar noii generații parcă îi lipsește credința simplă a timpurilor de altădată. Vara trecută, George, Harris și cu mine am luat cu noi un ageamiu dintr-ăștia și i-am făcut capul calendar, tot povestindu-i brașoave despre minunile săvârșite de noi în drum.

Am început cu poveștile obișnuite, adică cu minciunile respectabile care, ani și ani de-a rândul, au fost folosite de fiecare barcagiu, apoi am adăugat vreo șapte povești inedite, inventate de noi, inclusiv o povestire cu totul veridică, întemeiată, până la un punct, pe un episod născocit, care, într-o formă modificată, li se întâmplase cu câțiva ani în urmă unor prieteni de-ai noștri, un basm căruia până și un copil i-ar fi putut da crezare, fără să sufere prea mult.

Ei bine, tinerelul acela și-a râs de toate isprăvile pe care i le-am povestit și ne-a rugat să i le mai spunem o dată și să facem rămășag cu el zece contra unu că nu sunt adevărate.

În cursul dimineții ne-am apucat să flecărim despre experiențele noastre nautice, povestindu-ne primele încercări ale fiecăruia în arta vâsliului. Prima mea amintire de acest fel era cum odată am dat câte trei pence fiecare și cum am închiriat o ambarcațiune de curioasă construcție pe lacul din Regent's Park, fiind nevoiți ulterior să ne uscăm în casa paznicului.

După aceea, deoarece am căpătat gust de apă, am plutărit destul de mult prin diverse cărămidării suburbane, un exercițiu care oferă mar multă distracție și emoții decât se poate îndeobște închipui, mai ales când te afli în mijlocul heleșteului și proprietarul materialelor din care e confecționată pluta apare ca din senin pe mal cu o nuia în mână.

Prima reacție pe care o încerci la vederea acestui gentleman este că, într-un fel sau altul, nu prea îți arde de societate și conversație și că ai prefera să-l ocolești dacă asta n-ar părea cam nedelicat din partea ta, așa că, în consecință, idealul tău momentan este să ajungi pe celălalt mal al heleșteului și să o iei spre casă tiptil, prefăcându-te că nu l-ai văzut. El, însă, ți-ai găsit! Ține cu tot dinadinsul să te ia de mână și să-ți vorbească între patru ochi.

Întâmplător, îl cunoaște pe tatăl tău, ba nici tu nu-i ești defel străin. Totuși, nu te simți deloc atras spre el. Spune că o să te învețe să-i iei scândurile și să-ți faci plută din ele, dar cum nu e nevoie să te învețe, pentru că pluta e construită și plutește, ți se pare că oferta, deși bine intenționată, nu-și are rostul și inima nu-ți dă ghes să-l deranjezi acceptând-o.

Dorința lui de a te întâlni, totuși, învinge răceala de care dai tu dovadă și felul energic în care dă târcoale iazului, ca să fie de față când o să debarci, e de-a dreptul măgulitor.

Dacă omul e rotofei și astmatic, îi poți dejuca avansurile cu ușurință, dar dacă e tânăr, lung și iute de picior, întâlnirea e inevitabilă. Totuși, întrevederea e extrem de scurtă, cea mai mare parte a conversației fiind suportată de el, propriile tale remarci sunt mai ales exclamative și monosilabice și de îndată ce ai posibilitatea să o faci pleci.

Am consacrat plutăritului vreo trei luni de zile și cum la sfârșitul acestei perioade făceam față întru totul cerințelor reclamate de această artă, am luat hotărârea să practic vâs-

litul adevărat, înscriindu-mă la un club de canotaj pe râul Lea.

Canotajul pe un râu ca Lea, mai cu seamă duminica după-amiază, te face să te perfecționezi foarte curând în mânuirea ambarcațiunilor; îți dă agilitatea necesară, ca să nu te lași intimidat de bădărani sau dat ia fund de bărci și-ți oferă nenumărate prilejuri de a-ți însuși cea mai rapidă și grațioasă metodă de a te lungi pe fundul bărcii, ca să nu fi azvârlit în apă de parâme.

Ce nu-ți dă însă e stilul. Personal, am căpătat stil numai pe Tamisa. Stilul meu de a vâsli e foarte admirat în momentul de față. Oamenii spun că e foarte original.

George nu s-a apropiat de apă până la vârsta de șaisprezece ani, când împreună cu alți opt gentlemen de seama lui s-au dus în grup la Kew [Grădina botanică din Londra], într-o sâmbătă, cu gând să închirieze o barcă și să vâslească până la Richmond și înapoi; unul dintre ei, un tânăr descreierat, pe nume Joskins, care se plimbase de vreo două ori cu barca pe Serpentine [Lac ornamental din Hyde Park, Londra], i-a asigurat că e minunat să călătorești pe apă.

Fluxul creștea destul de repede când au ajuns la debarcader, iar dinspre fluviu bătea un vânt afurisit, dar aceasta nu i-a deranjat. S-au dus să-și aleagă barca.

La debarcader era tras un schif de opt; acesta le fură inima și deci pe acesta l-au cerut. Barcagiul era plecat, de față fiind numai băiatul acestuia. Băiatul încercă să le tempereze zelul pentru schif și le arătă două-trei bărci foarte confortabile, de felul celor folosite de familie, dar ei nici n-au vrut să audă, schif-ul de opt era barca în care socoteau ei că o să arate cel mai bine.

Băiatul desprinse schif-ul de mal, iar ei își scoaseră hainele și se pregătiră să-și ocupe locurile. Băiatul sugeră ca George, care încă de pe atunci era omul cu greutate al oricărui grup, să fie numărul patru. George era fericit să fie numărul patru, așa că se duse prompt să ocupe locul omului de la prova și se așeză cu spatele la cârmă. În cele din urmă l-au așezat cum trebuie și apoi s-au instalat și ceilalți.

Un băiat excesiv de nervos fu numit cârmaci și Joskins îi

explică principiile cârmitului. Joskins făcu pe vâslașul. El le spuse celorlalți, că e destul de simplu - tot ce au de făcut e să-l imite pe el.

Navigatorii declarară că sunt gata și băiatul de pe debarcader îi împinse cu prăjina în larg.

Ce a urmat după aceea George nu poate descrie în amănunt. Își amintește foarte vag că îndată după ce-au plecat a primit o lovitură zdravănă în șale cu capătul vâslei numărului cinci și, concomitent, barca pe care ședea păru că dispăre de sub el ca prin farmec și George se pomeni în fundul bărcii. A mai apucat să vadă un amănunt ciudat și anume cum în aceeași clipă numărul doi s-a pomenit trântit pe spate, în fundul bărcii, cu picioarele în aer, ca unul apucat de năbădăi.

Au trecut pe sub podul Kew cu latul, cu opt mile pe oră, Joskins fiind singurul care vâslea. George, reluându-și locul, încercă să-i dea o mână de ajutor, dar afundându-și vâsla în apă, spre nemărginita lui surprindere, aceasta dispăru de îndată sub barcă, puțin lipsind să nu-l tragă și pe el. Cârmaciul de la prova aruncă cârma în valuri și izbucni în lacrimi.

George n-a aflat niciodată cum s-au întors, dar le-au trebuit numai patruzeci de minute. O gloată numeroasă urmărea de pe pod cu mult interes spectacolul și fiecare îi îndruma, prin strigăte, în alt fel. De trei ori au reușit să ducă barca înapoi pe sub pod și de trei ori au fost mânați îndărăt; de fiecare dată când cârmaciul privea în sus și vedea podul deasupra lui, izbucnea în hohote de plâns.

În ruptul capului nu ar fi crezut George în după amiaza aceea că va îndrăgi vreodată canotajul.

Harris e mai deprins cu vâslitul pe mare și de aceea, ca exercițiu, îl preferă vâslitului pe ape curgătoare. Eu, nu. Îmi aduc aminte că vara trecută am închiriat o mică barcă la Eastbourne - cu ani în urmă vâslisem destul de mult pe mare și-mi închipuiam că o s-o scot bine ia capăt, dar mi-am dat seama că uitasem această artă cu desăvârșire. Când băgăm una dintre vâsle adânc în apă, cealaltă se învârtea, ca apucată, în văzduh. Ca să lovesc apa cu amândouă în același timp, trebuia să mă scol în picioare. Promenada era înțesată

de nobili și aristocrați, iar eu am fost nevoit să vâslesc în acest chip ridicol, sub privirile lor. Am debarcat pe plajă la jumătatea drumului și am plătit un barcagiu bătrân să mă ducă înapoi.

Îmi place nespus să mă uit cum vâslește un barcagiu bătrân, mai ales unul care a fost angajat cu ora. E ceva grozav de odihnitor în felul în care vâslește. Nici urmă la el de grabă, de pripeală, de năzuințe violente din cele care, pe zi ce trece, devin otrava vieții din secolul al XIX-lea. El nu caută cu tot dinadinsul să întrecă toate celelalte bărci. Dacă o altă barcă îl ajunge din urmă și-l întrece, asta nu-l tulbură -adevăru este că-l ajung din urmă și-l întrec toate bărcile care merg în direcția lui. Asta i-ar necăji și enerva pe unii, dar nu pe barcagiul bătrân! Sublimul sânge rece al moșului ne oferă o minunată lecție împotriva ambiției și a orgoliului.

Vâslitul practic și simplu, suficient pentru a face barca să înainteze după sistemul "dă-i bătaie", nu este o artă greu de învățat, dar e nevoie de multă practică până când un bărbat se simte în largul lui, vâslind în prezența unor fete. "Ritmul" e acela care îi prilejuiește necazuri tineretului. "E tare nostim, exclamă el când, pentru a douăzecea oară în decurs de cinci minute, își descurcă ramele dintr-ale tale. Vâslesc destul de bine când sunt singur!"

E foarte amuzant să vezi doi ageamii încercând să lovească apa în același ritm. Cel de la prova găsește că e imposibil să țină măsura cu vâslașul pentru că vâslașul vâslește după un sistem de-a dreptul extraordinar. Vâslașul se arată profund indignat și spune că de zece minute se căznește să-și adapteze metoda la capacitatea redusă a celui din față. Cel din față, la rândul lui, se rățoiește și-l roagă să nu-și bată capul cu el, ci să-și concentreze toată atenția asupra felului cum vâslește.

- Sau vrei să trec în locul tău? adaugă el, vrând să spună, printr-o aluzie foarte transparentă, că schimbarea ar pune toate lucrurile în ordine.

După ce mai frământă apa vreo sută de yarzi, cu rezultate mediocre, întregul secret al necazurilor lor i se revelează vâslașului sub forma unei inspirații subite.

- Știi care e problema? Ai luat vâslele mele, strigă el,

întorcându-se spre cel din față. Ia dă-mi-le înapoi.

- D-aia, vezi, nu înțelegem eu de ce nu merge, răspunde cel de la prova, luminându-se la față, bucuros să facă schimbul. Acum o să meargă strună.

Dar nu merge strună nici atunci. Vâslașul trebuie să se întindă după vâsle cât e el de lung, iar vâslele, o dată fixate în strapazane, îl lovesc fără milă în piept. Apoi iar schimbă vâslele între ei și ajung la concluzia că de la început li s-a dat o garnitură greșită de vâsle și tot înjurându-l pe barcagiu de mama focului, redevin prietenoși și înțelegători.

George își exprimă dorința de a călători și cu un bac. Nu e lucru atât de ușor pe cât pare. După cum se întâmplă și cu vâslitul, nu-ți trebuie mult să înveți cum să conduci ambarcațiunea, dar ai nevoie de multă practică pentru a face asta cu eleganță și fără a-ți uda mânecile.

Unui tânăr pe care l-am cunoscut i s-a întâmplat odată un accident regretabil pe bacul pe care-l încerca pentru prima dată. Se descurca atât de bine, încât și-o cam luase în cap, plimbându-se înapoi și înapoi pe bac și mânuind prăjina cu o grație nepăsătoare, de-a dreptul fascinantă. Așa, de pildă, se ducea în partea din față a bacului, înfigea prăjina, apoi alerga la capătul opus, ca unul vechi în meserie. Era măreț!

Și ar fi continuat să fie măreț dacă, din păcate, în timp ce se uita în jurul lui admirând peisajul, nu ar fi făcut un pas grăbit, nimerind în apă. Prăjina era bine fixată în mătul apei și tânărul a rămas agățat de ea în timp ce bacul era luat de curent. Poziția pe care și-o luase era lipsită de grație. Un băiat necioplit de pe țărm strigă unui prieten, care rămăsese în urmă: "Hai, vino să vezi ceva grozav - o maimuță adevărată cocoțată pe un băț!"

Eu nu puteam să-i sar în ajutor, deoarece, din nefericire, nu avusesem grijă să luăm o prăjină de rezervă cu noi. M-am mulțumit să stau și să-l privesc. Nu voi uita niciodată expresia ce i se zugrăvea pe față pe măsură ce prăjina se lăsa tot mai la fund, împreună cu el - era expresia unui om foarte îngândurat.

L-am urmărit cu privirea până când, încet, încet, s-a lăsat cu totul în apă, apoi l-am văzut zbatându-se să iasă la

suprafață, trist și ud. Nu m-am putut stăpâni să nu râd - era grozav de caraghios! Am râs ce-am râs pe înfundate, apoi brusc mi-am dat seama că, în definitiv, nu aveam motive din cale afară de temeinice. Singur pe bacul acela, fără prăjină, fusesem lăsat în voia curentului și acesta mă ducea, probabil, spre o ecluză.

Începeam să fiu cuprins chiar de un sentiment de indignare la gândul că prietenul meu părăsise bordul în acest fel năprasnic. Ar fi putut cei puțin să-mi lase prăjina!

Am fost purtat astfel de curent vreun sfert de milă, când am zărit ținut în mijlocul fluviului un bac pescăresc, pe care ședeau doi năvodari bătrâni. Văzând că mă apropii de ei cu oarecare viteză mi-au strigat să-i ocolesc.

- Nu pot! le-am strigat.

- Încearcă! mi-au răspuns ei.

Le-am explicat cum stă cazul când m-am apropiat și atunci au prins bacul și mi-au împrumutat o prăjină. Ecluza era cincizeci de yarzi mai departe și îmi pare bine că s-a întâmplat ca ei să fie acolo.

Când am plecat pentru prima oară cu bacul, eram însoțit de alți trei prieteni, toți dispuși să-mi arate cum se procedează. Deoarece n-am putut pleca toți odată, a rămas stabilit ca eu să plec înaintea lor și să fac un pic de exercițiu până când vor veni și ei.

Mi-a fost imposibil să găsesc un bac în după-amiaza aceea - toate erau închiriate. Neavând altceva mai bun de făcut, m-am așezat pe țărm și, contemplând fluviul, mi-am așteptat prietenii.

De-abia mă așezasem, când atenția îmi fu atrasă de un om cocoțat pe un bac, care, spre surprinderea mea, purta o haină și o caschetă întocmai ca ale mele. Se vedea că era începător și mișcărilor lui erau cât se poate de interesante, îți era greu să spui ce-o să se întâmple când băga prăjina în apă și bănuiesc că nu știa nici el. Uneori împingea bacul în susul curentului, alteori la vale, alteori, în sfârșit, se rotea în loc și atingea prăjina cu capătul celălalt al bacului. Rezultatul, indiferent care anume, îl uimea și-l enerva, în aceeași măsură.

Oamenii de pe țărm nu-l mai slăbeau din ochi, făcând

prinsori în legătură cu următoarea mișcare pe care o va face.

Între timp sosiră și prietenii mei, pe țărmul celălalt; se opriră și ei și se apucară să-l urmărească cu privirea. Cum omul era întors cu spatele la ei, nu-i vedeau decât haina și cascheta. Această împrejurare i-a făcut să tragă numaidecât concluzia că eu, iubitul lor prieten și însoțitor, am socotit cu cale să mă dau în spectacol și încântarea lor nu cunosc margini și începură să-și bată joc de el fără milă.

La început nu mi-am dat seama de confuzie și mă gândeam: "Ce urât din partea lor să se poarte astfel cu un străin!" Dar înainte de-a le striga și de-a le face morală, m-am dumerit și m-am ascuns după un copac.

Cum s-au mai distrat pe socoteala lui! Cum au mai râs de el! Cinci minute în cap au stat acolo, împrôșcându-l cu venin, râzând de el, batjocorindu-l și hlizindu-se la el. L-au împuns cu glume răsuflete, ba chiar au mai și născocit câteva și i le-au servit. L-au blagoslovit cu toate poantele cu circulație restrânsă, cunoscute numai de cercul nostru și, probabil, cu totul de neînțeles pentru el. Atunci omul nostru, nemaiputând să suporte porcăriile acelea, se întoarse și îi văzură chipul!

Am observat, lucru care m-a bucurat, că le mai rămăsese suficientă decență să se transforme în niște curci plouate; îl confundaseră, i-au explicat ei, cu o cunoștință. Că doar nu și-i închipuia el capabili să insulte în halul ăsta pe un necunoscut.

Bineînțeles, faptul că-l confundaseră cu un prieten i-a scuzat.

Harris mi-a povestit ce i s-a întâmplat odată, pe când se scălda într-o zi la Boulogne. Înota nu departe de țărm, când se simți deodată apucat de ceafă și scufundat cu forța în apă. Se zbatu din răspuțeri, dar omul care-l înșfăcase făcea impresia unui adevărat Hercule și toate eforturile lui Harris se dovediră zadarnice, încetă să se mai zbată și tocmai se pregătea să-și îndrepte gândurile spre lucruri solemne când gâdele îi dădu drumul. Harris scoase capul din apă și se uită să-și vadă ucigașul. Asasinul stătea lângă el, râzând cu poftă, dar în clipa când zări fața lui Harris ieșind din sânul apelor, se trase înapoi uluit.

- Iertați-mă, bălmăji el, jenat, v-am confundat cu un prieten.

Harris era fericit că nu-l confundase cu o rudă, altminteri probabil că l-ar fi înecat de-a binelea.

Și navigatul cu pânze cere îndemânare și multă practică - când eram copil, gândeam însă altfel. Credeam că-l înveți de la sine, cum înveți țurca. Așa se face că într-o bună zi, împreună cu un alt băiat care împărtășea același punct de vedere, ne-am hotărât să încercăm și acest sport. Ne aflam la Yarmouth și ne-am pus în gând să facem o excursie până la Yare. Am închiriat o barcă cu pânze în laguna de lângă pod și am pornit.

- E o zi cam urâtă, ne preveni omul în timp ce ne depărtam de țarm. Ați face mai bine să strângeți terțarola și să veniți cât mai mult în vânt când ajungeți la cotitură.

I-am răspuns că o să avem grijă și, voioși, ne-am luat rămas bun de la el, întrebându-ne cum se strânge terțarola și se "vine în vânt" și ce să facem cu ea după ce-o strângem.

Am vâslit până când am pierdut din ochi orașul. Cum în fața noastră nu aveam decât apă, iar vântul se transformase într-un adevărat uragan, ne-am făcut socoteala că a venit timpul să începem manevrele.

Hector - da, așa cred că-l chema - continuă să vâslească, în timp ce eu desfăceam pânza. Era o operație complicată, dar până ia urmă am dus-o la bun sfârșit, când, pe neașteptate, s-a pus întrebarea: care era capătul de sus?

Datorită unui fel de instinct, am căzut de acord că partea de jos e partea de sus și ne-am apucat să fixăm pânza de-a-ndoaselea. A trebuit să treacă însă mult timp până s-o ridicăm într-un fel oarecare. Pânza părea convinsă că ne jucăm de-a înmormântarea - eu fiind cadavrul și ea giulgiul.

Când a constatat însă că nu e vorba de asta, m-a lovit în cap cu verga, refuzând să mai facă ceva.

- Ud-o, spuse Hector. Afund-o în apă!

Auzise el, probabil, că marinarii udă pânzele înainte de a le înălța. Am udat-o, așadar, însă situația s-a complicat și mai rău. O pânză uscată care ți se împleticește printre picioare și ți se înfășoară în jurul capului nu e un lucru

plăcut, dar atunci când e udă learcă, e un lucru de-a dreptul supărător.

Cu eforturi unite, am înălțat pânza, în cele din urmă. Am fixat-o, nu tocmai de-a-ndoaselea, mai degrabă într-un câș, și am priponit-o de catarg cu barbeta, pe care am tăiat-o în acest scop.

Că barca nu s-a răsturnat, e un fapt pe care mă mulțumesc să-l semnalez. De ce nu s-a scufundat, e o problemă care mă depășește. De atunci încoace, m-am gândit deseori la ea, dar nu am izbutit să ajung la vreo explicație satisfăcătoare a fenomenului.

E posibil ca rezultatul să fi fost determinat de încăpățânarea inerentă a tuturor lucrurilor din lumea aceasta. Poate că barca, judecându-ne comportarea prea pripit, a ajuns la concluzia că voiam să ne sinucidem și, în consecință, s-a hotărât să ne dezamăgească. E singura explicație pe care o am la îndemână.

Încleștându-ne cu disperare de copastie, am reușit să rămânem în barcă, dar efortul era istovitor. Hector spunea că atunci când se dezlănțuie o furtună grozavă, pirații și alți navigatori sfărâmă cârma și strâng pânzele și, după părerea lui, ar fi trebuit să facem și noi ceva în felul acesta; eu însă socoteam mai nimerit să lăsăm barca să-și facă de cap și fără asta.

Cum sfatul meu părea cel mai ușor de pus în practică, am sfârșit prin a-l adopta, îmbrățișând copastia și lăsând barca să-și facă de cap.

Barca a înaintat pe fluviu cam o milă, cu o viteză cu care nu am mai călătorit după aceea și cu care nici nu mi-ar face plăcere să mai călătoresc. La o cotitură se înclină într-o parte, până când jumătate din pânză fu acoperită de apă. Apoi, printr-o minune, își reveni și zbură spre un prag prelung de noroi.

Pragul acesta de noroi a fost salvarea noastră. Barca a trecut prin noroi asemeni unui plug, până în mijlocul pragului, și apoi s-a oprit. Când am înțeles că putem iar să ne mișcăm potrivit concepțiilor noastre vechi și că nu mai suntem aruncați de colo până colo ca mazărea într-o sită, ne-am dus în față și am tăiat frânghiile care țineau pânza.

Eram sătui de navigatul cu pânze. Nu vroiam să prelungim această plăcere, ca să nu ni se aplece. Avusesem parte de o călătorie frumoasă, emoționantă, interesantă și acum ne gândeam să mai trecem și la vâsle. Am luat, așadar, vâslele și am încercat să scoatem barca de acolo, împingând-o, dar făcând astfel, am rupt una din vâsle. Ulterior, am procedat cu mai multă precauție, însă cealaltă vâslă, și prăpădită și putredă, a plesnit mai repede decât prima și ne-a lăsat în voia soartei.

Noroiul se întindea în fața noastră pe o distanță de vreo sută de yarzi, iar în spate era apa. Nu ne rămânea altceva de făcut decât să ne așezăm și să așteptăm să vină cineva.

Era o zi în care fluviul nu te prea ademenea. Primul suflet de creștin care s-a ivit după vreo trei ceasuri a fost un pescar bătrân, care cu mare greutate a izbutit să ne salveze în cele din urmă. Am fost remorcați, în chip rușinos, până la locul de plecare.

Banii ce i-am plătit omului care ne-a adus înapoi, cei dați ca despăgubire pentru vâslele rupte, precum și costul a patru ore și jumătate de preumblare au reprezentat o sumă frumoșică - banii de buzunar pentru multe săptămâni. Câștigaserăm însă multă experiență și se spune că prețul experienței nu e niciodată exagerat.

CAPITOLUL XVI

Reading. Suntem remorcați de o barcă cu aburi. Comportarea enervantă a bărcilor mici. Cum se vâra ele în calea bărcilor cu aburi. O dată mai mult George și Harris se eschivează de la muncă. O poveste cam răsuflată. Streatley și Goring.

Am ajuns în apropiere de Reading cam pe la unsprezece. Aici, Tamisa e murdară și urâtă. Nu te trage inima să zăbovești în împrejurimile Reading-ului. Orașul în sine e un loc vestit, datând din zilele întunecate ale regelui Ethelred, când danezii își ancorau corăbiile de război la Kennet și porneau de la Reading să pustiască întregul ținut al Wessex-ului. Aici, Ethelred, împreună cu fratele său Alfred, s-au luptat cu danezii și i-au învins, Ethelred rugându-se și

Alfred războindu-se.

Mai târziu, când treburile nu prea mergeau cum trebuie la Londra, Reading a fost considerat un loc ideal pentru refugiu. Ori de câte ori izbucnea o epidemie de ciumă la Westminster, parlamentul se muta la Reading. În 1625, justiția i-a urmat exemplul și toate judecățile se țineau la Reading. Binevenită era, din când în când, câte. o epidemie de ciumă la Londra - te mai scăpa de parlament și justiție!

În timpul luptelor parlamentare, Reading a fost asediat de către lordul de Essex și un sfert de veac mai târziu prințul de Orania a pus acolo pe fugă oștile regelui James.

Henric I e înmormântat la Reading, în mănăstirea benedictină pe care a ridicat-o acolo și ale cărei ruini se mai pot vedea și astăzi, în aceeași mănăstire în care marele John de Gaunt s-a căsătorit cu lady Blanche.

Am sosit la ecluza de la Reading cu o barcă cu aburi a unor prieteni, care ne-au remorcat până la aproape o milă de Streatley. E foarte plăcut să fii remorcat de o barcă cu aburi. Îmi place mai mult decât vâslitul, totuși, ar fi fost și mai plăcut dacă n-ar fi fost nenorocitele alea de bărcuțe care stăteau veșnic în drumul bărcii noastre. Ca să nu le răsturnăm, a trebuit să micșorăm viteza sau chiar să ne oprim de mai multe ori. Prostul obicei al acestor bărci cu vâsle de a se pune în drumul bărcilor cu aburi e de-a dreptul enervant. Ar trebui luate măsuri împotriva lor.

Unde mai pui că sunt grozav de impertinente! Poți să le fluieri mult și bine, nici nu se sinchiesc; încep să se deranjeze numai când cazanul e pe punctul să plesnească. Dacă ar fi după mine, aș răsturna una-două dintre ele, ca să se învețe minte.

Puțin mai sus de Reading, Tamisa devine încântătoare, însă în apropiere de Tilehurst, calea ferată strică farmecul panoramei, dar între Mapledurham și Streatley tabloul e neînchipuit de frumos. Puțin mai sus de ecluza de la Mapledurham e Hardwick House, unde Charles I juca bile. Pangbourne, cu micul și pitorescul lui han "La Lebăda", precum și împrejurimile acestuia le sunt, probabil, tot atât de familiare vizitatorilor obișnuiți ai expozițiilor de pictură, ca și propriilor săi locuitori.

Barca prietenilor mei ne-a lăsat mai jos de peșteră și Harris mi-a dat să înțeleg că e rândul meu să vâslesc. Pretenția mi s-a părut nelalocul ei. Stabilisem de dimineață ca eu să duc barca până la trei mile dincolo de Reading, or, eu eram acum la o depărtare de zece mile de oraș! Era rândul lor să vâslească.

Nu l-am putut face nici pe George, nici pe Harris să vadă lucrurile în adevărata lor lumină, iar pentru a evita o discuție am apucat vâslele. Nu vâsleam nici de un minut, când George observă ceva negru plutind pe apă. Am vâslit într-acolo. Când ne-am apropiat, George s-a aplecat și și-a afundat mâna în apă. Deodată s-a retras cu un strigăt, palid la față.

Era cadavrul unei femei. Moarta plutea la suprafața apei, având fața calmă și senină. Nu era un chip frumos, nici nu putea fi, deoarece era îmbătrânit prea de timpuriu, slab și scofâlcit. Era totuși o față blândă, prietenoasă, în ciuda brazdelor lăsate de necazuri și sărăcie, și avea acea expresie de liniște care apare uneori pe fețele bolnavilor, când, în sfârșit, i-a părăsit durerea.

Din fericire pentru noi, întrucât nu aveam nici un chef să fim purtați pe la tribunale, câțiva oameni de pe țărm văzuseră și ei cadavrul și au avut grijă să ni-l ia.

Mai târziu am aflat povestea acelei femei. Bineînțeles, vechea și obișnuita tragedie: iubise și fusese înșelată... sau se înșelase. Oricum, păcătuse, cum fiecare dintre noi păcătuiește din când în când, iar familia și prietenii ei, indignați și revoltați, după cum lesne vă puteți închipui, îi închiseseră ușile.

Rămasă singură pentru a se lupta cu lumea, cu piatra de moară a rușinii atârnată de gât, căzuse tot mai la fund. Un timp, s-a întreținut pe sine și copilul, cu doisprezece șilingi pe săptămână, pe care-i căpăta după douăsprezece ceasuri de muncă istovitoare pe zi și din care plătea șase șilingi pentru copil, iar cu restul de șase abia-și târa zilele.

Cu șase șilingi pe săptămână nu e ușor să ții laolaltă trup și suflet. Legătura dintre acestea e atât de slabă, că vor mereu să se despartă, îmi închipui că într-o zi, durerea și viața ei cenușie i-au apărut cu mai multă limpezime ca de

obicei și spectrul lor batjocoritor a înfricoșat-o. Făcuse un ultim apel către prieteni, însă glasul surghiunitei s-a izbit de zidul rece al respectabilității lor și nu a fost luat în seamă. Apoi s-a dus să-și vadă copilul, l-a ținut în brațe și l-a sărutat cu un sărut obosit, fără viață și fără să trădeze nici un fel de emoție, l-a părăsit, după ce i-a pus în mână o bucată de ciocolată de un penny. Apoi, cu ultimii șilingi, a luat un bilet de tren și a venit la Goring.

Se pare că cele mai amare amintiri ale ei erau legate de locurile împădurite și de livezile verzi și întinse din preajma Goring-ului. Dar e ciudat felul în care femeile strâng la piept cuțitul care le străpunge - poate că printre amărăciuni se împletesc și aducerile aminte însoțite ale celor mai dragi clipe petrecute sub frunzarele umbroase, peste care pomii înalți își apleacă ramurile atât de jos.

A hoinărit toată ziua prin pădurile de la marginea fluviului, iar când s-au lăsat umbrele serii și amurgul a învăluit apele cu mantia lui întunecată, ea și-a întins brațele spre fluviul liniștit, care fusese martorul necazurilor și bucuriilor ei și acesta a cuprins-o cu brațele lui primitive și, așezându-i capul obosit pe pieptul lui, i-a alinat pe veci durerea.

Astfel a păcătuit ea, și în viață, și în moarte. Dumnezeu s-o ierte! Pe ea și pe toți ceilalți păcătoși, dacă se mai află din aceștia.

Goring, pe malul stâng, și Streatley, pe cel drept, sunt locuri minunate, unde merită să poposești câteva zile. Drumul până la Pangbourne te îmbie să faci o plimbare cu barca cu pânze, sub soarele scânteietor, sau să vâslești sub razele lunii. Întregul ținut e un tărâm de basm. Intenția noastră era să ne îndreptăm chiar în acea zi către Wallingford, însă chipul zâmbitor al fluviului ne-a ademenit să mai zăbovim acolo și, lăsându-ne barca la pod, ne-am dus la

Streatley și am luat masa la "Taurul", spre marea mulțumire a lui Montmorency.

Spun oamenii că, pe vremuri, dealurile de pe amândouă malurile se împreunau și alcătuiau o barieră în locul unde e Tamisa astăzi și că, ceva mai sus de Goring, râul se scurgea într-un lac enorm. Nu sunt în măsură nici să contrazic, nici să susțin această afirmație, o redau așa cum am primit-o.

Streatley e o așezare străveche, datând, ca și cele mai multe orașe și sate de pe malul Tamisei, din vremea britonilor și saxonilor. Dacă ai avea de ales, te-ai opri mai curând la Streatley, decât la Goring; totuși, în felul lui, și Goring e destul de frumos și e mai apropiat de calea ferată în cazul când ai de gând s-o ștergi de la hotel fără să achiți nota de plată.

CAPITOLUL XVII

Zi de spălat. Despre pești și pescari. Despre arta pescuitului cu undița. Un pescar conștiincios. O altă poveste pescărească.

Am rămas la Streatley două zile, timp în care ne-am spălat rufe. Am încercat mai întâi să ni le spălăm singuri, sub supravegherea lui George. A fost un eșec lamentabil: după spălat, arătau mai rău decât înainte. E adevărat că până a nu fi spălate erau foarte, foarte murdare, dar se puteau purta. După ce le-am spălat, fluviul între Reading și Henley era mai curat decât înainte. Toată murdăria din apă între Reading și Henley am strâns-o noi în rufe, cu prilejul spălatului.

Spălătoreasă de la Streatley ne-a spus că respectul de sine o obligă să ne ia un preț întreit. După ea, numai spălat nu se putea numi treaba pe care o făcuse, fiind mai degrabă o operație de excavare.

Am plătit nota fără să crâcnim.

Regiunea Streatley-Goring e un mare centru pescăresc, un adevărat paradis al peștilor. Știu că, ocheană, văduviță, porcușori și țipari - câți vrei, n-ai decât să te așezi pe malul fluviului și să dai cu undița la pește cât e ziua de mare.

Așa fac unii și nu prind nimic. N-am întâlnit încă pe cineva care să fi pescuit în Tamisa altceva decât boiștean și pisici moarte, dar asta, firește, nu are nimic de-a face cu pescuitul. Ghidul pescăresc local nu spune un cuvânt despre posibilitatea de a prinde ceva. Se mulțumește doar să spună că "e un loc bun pentru pescuit" și în măsura în care cunosc și eu regiunea, sunt într-un totuș pregătit să sprijin această afirmație.

Nu există loc pe glob unde să poți pescui mai mult și o perioadă mai îndelungată. Unii pescari vin aici și pescuiesc o zi, alții se opresc și pescuiesc o lună. Poți să stai și să pescuiești și un an, dacă ai chef - e totuna.

"Călăuza pescarului de pe Tamisa" spune că "prin preajma locului se găsesc știuci și bibani", dar aici "Călăuza" greșește. E posibil ca prin partea locului să fie știuci și bibani. De fapt, știu precis că sunt. Se-ntâmplă să vezi bancuri întregi când te duci să faci o plimbare pe malul fluviului; atunci vin și ies pe jumătate din apă, cu gurile deschise, așteptând biscuiți. Dacă, iarăși, te duci să te scalzi, se strâng grămadă, îți barează drumul și te scot din sărite, în nici un caz, însă, nu "se prind" cu o fărâmă de vierme la capătul unui cârlig - asta nu!

Personal, nu sunt un bun pescuitor. Pe vremuri acordasem acestei preocupări o atenție deosebită și aveam impresia că fac progrese frumoase, dar maeștrii consacrați m-au sfătuit să renunț, pentru că, după cum ziceau ei, nu voi excela niciodată în această artă. Erau de părere că arunc undița cu o deosebită îndemânare, că am aplicație, precum și suficientă lenevie constituțională, totuși erau convinși că nu voi fi niciodată un bun pescar. Nu aveam destulă imaginație.

Ca poet, tot ei îmi ziceau, ca scriitor de romane foileton, ca reporter sau ceva în genul acesta, aș fi putut corespunde, dar de la un pescuitor cu undița pe Tamisa se cere mai multă fantezie și mai multă inventivitate decât aveam eu.

Unii au impresia că tot ce se cere unui pescar e să știe să toarne la minciuni cât mai gogonate fără să roșească, dar asta e o greșeală. Simpla lor inventare nu folosește la nimic, asta o poate face și un ageamiu. Adevăratul pescuitor cu undița se cunoaște după amănuntele cele mai mici, după tușele cu care înfrumusețează probabilitățile, după aerul de veracitate scrupuloasă, aproape pedantă, pe care-l imprimă povestirilor sale.

Oricine poate spune: "Aseară am prins cincisprezece duzini de bibani" sau "Lunea trecută am pus mâna pe un porcușor care cântărea optsprezece livre și măsura trei picioare, de la cap ia coadă."

Nu e nevoie de nici o artă pentru așa ceva. E o chestie care cere curaj, atâta tot.

Unui desăvârșit pescuitor cu undița i-ar fi pur și simplu rușine să spună o astfel de minciună. Metoda lui e o știință în sine. El intră în casă cu pălăria pe cap, se instalează pe un scaun confortabil, își aprinde pipa și începe să pufăie în tăcere. Pe cei tineri îi lasă să trăncănească un timp, apoi profită de un moment de liniște, își scoate luleaua din gură și, scuturând-o pe grătarul căminului, observă:

- Marți seara am dat o lovitură, nu glumă, dar e mai bine să nu povestesc nimănui despre asta.

- Cum așa? De ce? întrebă toți.

- Fiindcă sunt convins că n-o să mă creadă nimeni, răspunde bătrânul vulpoi, fără cea mai mică umbră de părere de rău în glas, în vreme ce își umple pipa din nou și-i cere barmanului un whisky scoțian de trei șilingi.

Urmează o pauză, în care nimeni nu se simte îndeajuns de sigur pe sine ca să-l contrazică pe bătrân, care trebuie să continue fără pic de încurajare.

- Nu, spune el meditativ. N-aș crede-o nici eu dacă mi-ar spune-o cineva, și totuși e adevărat. Am stat acolo toată după-amiaza fără să prind nimic, afară de vreo câteva duzini de văduvițe și țipari și mă pregăteam să plec acasă, când, deodată, am simțit o smucitură violentă la undiță. Mi-am spus că e un alt peștișor și am dat să ridic undița. Ei bine, să fiu afurisit dacă am putut sălta undița! Mi-a trebuit o jumătate de ceas - auziți, domnilor, o jumătate de ceas! ca să scot peștele acela la mal. Eram convins, ce mai, că din clipă-n clipă mi se rupe undița! Când colo, ce credeți că era? Un nisetru! Un nisetru de patruzeci de livre! Și ăsta pescuit cu undița, măi frate! Cred și eu că faceți ochii mari! Jupâne, încă un whisky, te rog!

După aceea se apucă să povestească, spre uimirea tuturor acelora care au văzut minunea, cum i-a primit nevas-tă sa acasă și ce comentarii a făcut Joe Buggles.

Un birtaș de pe Tamisa, pe care l-am întrebat odată dacă nu se plictisește tot ascultând năzdrăvăniile pescarilor, mi-a răspuns:

- O, nu, domnule, cel puțin nu acum. La început mă

dădeau gata, însă acum, să fiu al naibii, și eu și nevastă-mea le ascultăm ziulica întreagă. Te obișnuiești, te obișnuiești.

Am cunoscut cândva un tânăr foarte scrupulos, care în momentul când s-a apucat de pescuit și-a făgăduit solemn că nu-și va exagera isprăvile cu mai mult de douăzeci și cinci la sută.

- Dacă prind patruzeci de pești, zicea el, o să le spun tuturor că am prins cincizeci și așa mai departe. Nu voi trece însă de această limită, pentru că e un păcat să minți.

Dar planul cu douăzeci și cinci la sută nu dădu rezultatele dorite. Nu-l putea deloc pune în aplicare. Cel mai mare număr de pești prinși într-o zi era de trei și e imposibil să adaugi douăzeci și cinci la sută la acest număr - cel puțin atunci când e vorba de pești.

Omul își ridică așadar procentajul la treizeci și trei și o treime la sută, dar nu izbutea să se descurce nici în felul acesta dacă prindea numai unul sau doi pești. Pentru a simplifica lucrurile, se hotărî să dubleze cantitatea.

După ce folosi acest sistem vreo două luni de zile, se declară din nou nesatisfăcut. Nu-l credea nimeni când spunea că nu a făcut altceva decât să dubleze numărul, iar modestia lui îl pune în inferioritate vădită față de ceilalți pescari cu undița. Dacă prindea trei pești și spunea că a pescuit șase, îl cuprindea o invidie dureroasă auzindu-l pe un altul, despre care știa precis că nu a prins decât un singur pește, lăudându-se în fața oamenilor cu două duzini.

În consecință, făcu un legământ cu sine însuși, legământ pe care l-a respectat cu sfințenie de atunci încolo, și care consta în aceea că înzecii numărul peștilor prinși, așa că, fiecare pește prins conta ca zece și cu zece începea. Dacă, de exemplu, nu prindea nici un pește, spunea că a prins zece. Potrivit acestui sistem, nu putea prinde niciodată mai puțin de zece pești. Zece era cifra de bază. Dacă, iarăși, se întâmpla să prindă un pește, urca la douăzeci, în timp ce doi și trei contau respectiv ca treizeci și patruzeci, și așa mai departe.

E un plan simplu și practic; în ultima vreme s-a propus chiar să fie adoptat de întreaga breaslă a pescarilor. Și, într-adevăr, acum vreo doi ani, Comitetul Asociației Pescarilor de

pe Tamisa a recomandat votarea planului, dar câțiva dintre membrii mai bătrâni s-au opus. Aceștia ar fi luat proiectul în considerare dacă numărul peștilor ar fi fost dublat, fiecare pește contând ca douăzeci.

Dacă în timpul unei excursii pe fluviu dispuneți de o seară liberă, vă sfătuiesc să intrați într-unul din hanurile satului și să luați loc în sala de consumație. Veți întâlni acolo, cu siguranță, unul sau doi pescari amatori, așezați la un pahar cu grog, și ei vă vor servi, într-o jumătate de oră, destule basme pescărești ca să suferiți de indigestie o lună de zile.

George și cu mine, nu știu ce se întâmplase cu Harris, care după ce s-a dus să se bărbierească pe la douăsprezece și ceva și s-a întors apoi ca să-și dea cu cremă ghetele, a dispărut fără urmă patruzeci de minute pe ceas, deci, George, eu și câinele, care va să zică; rămânând de capul nostru, am făcut o plimbare până la Wallingford în cea de a doua seară și, la întoarcere, am intrat într-un han de pe malul Tamisei, ca să ne odihnim și, în general, să ne mai dregem.

Am luat loc în sala de primire și acolo am cunoscut un moșneag, care trăgea vârtos dintr-o lulea din lut și cu care am intrat numaidecât în vorbă.

Moșneagul făcu observația că a fost o zi tare frumoasă, noi am adăugat că ziua de ieri a fost splendidă, apoi ne-am spus unul altuia că mâine va fi negreșit o zi minunată, iar George interveni spunând că recolta pare promițătoare.

Apoi, într-un fel sau altul, i-am dat să înțeleagă că nu suntem de prin partea locului și că avem de gând să plecăm a doua zi.

Conversația fu întreruptă de o pauză, în timpul căreia privirile noastre au rătăcit prin încăpere și, în cele din urmă, ni s-au oprit asupra unei mari cutii din sticlă, veche și prăfuită, așezată foarte sus deasupra căminului și conținând un păstrăv. Păstrăvul ăsta mă fascină - era un monstru de pește. De fapt, la prima vedere crezusem că e un morun.

- A! făcu moșneagul, urmărindu-mi privirea. E un exemplar grozav, nu-i așa?

- Este, am murmurat eu. E o namilă, nu un pește. Iar George îl întreabă pe bătrân:

- Cât crezi că poate să cântărească?

- Optsprezece livre și șase uncii, spuse prietenul nostru, sculându-se și scoțându-și haina. Da, urmă el, ia trei ale lunii viitoare se împlinesc șaisprezece ani de când l-am prins. L-am prins colo, lângă pod, cu un boiștean. Îmi spusese oamenii că e în apă, iar eu am zis că am să-l prind. Și până la urmă tot al meu a fost! Nu prea se mai întâlnesc pești de mărimea asta pe aici. Noapte bună, domnilor, noapte bună.

Moșneagul ieși și ne lăsă singuri.

După cele ce auzisem, nu ne venea să ne luăm ochii de la peștele acela, care, într-adevăr, era un pește extraordinar. Ne uitam încă la el, când un cărăuș, care tocmai se oprise la han, se apropie de ușa camerei cu o halbă cu bere în mână și se uită lung la păstrăv.

- Măricel păstrăv, zise George, întorcându-se spre noul venit.

- Cred și eu! răspunse omul

Și, după ce mai trase o înghițitură, adăugă: - Erați aici când a fost pescuit?

- Nu, i-am răspuns noi. Nu suntem de prin partea locului.

- A! făcu cărăușul. Atunci, desigur, n-aveați de unde să fiți aici. Cred că sunt vreo cinci ani de când l-am prins.

- Dumneata l-ai prins? am întrebat eu.

- Eu, răspunse cărăușul mucalit. L-am prins chiar lângă ecluză, mă rog, lângă ceea ce era ecluza pe atunci, într-o vineri după-masă. Culmea este că l-am prins cu o musculiță. Mă dusesem să pescuiesc știuci și numai la păstrăvi nu-mi era gândul! Și când am văzut cogeamite dihania agățată de sforicică, să-mi vină amețea, nu alta! Gândiți-vă, cântărește douăzeci și șase de livre. Noapte bună, domnilor, noapte bună!

Peste alte cinci minute intră un al treilea, descriindu-ne cum l-a prins el într-o dimineață, cu un viermușor. După ce plecă, un individ de vârstă mijlocie, flegmatic și cu înfățișare gravă, intră înăuntru și se așeză lângă fereastră.

Câtva timp, nici unul dintre noi nu scoase o vorbă, dar, în cele din urmă, George se întoarse către noul venit și-i spuse:

- Vă rog să mă iertați, sper că n-o să luați în nume de rău libertatea pe care ne-o îngăduim noi, niște străini veniți de departe, dar v-am rămâne îndatorați dacă ne-ați povesti cum ați prins păstrăvul de colo.

- Dar cine v-a spus că l-am prins eu? ne întrebă el, mirat.

I-am răspuns că nu ne-a spus nimeni, dar că, instinctiv, simțeam că el a făcut isprava asta.

- E uimitor, de-a dreptul uimitor, râse străinul flegmatic. Nu vă înșelați câtuși de puțin. Eu l-am prins. Dar să ghicești asta! Pe onoarea mea, e nemaipomenit!

Ne-a povestit apoi cum i-a trebuit o jumătate de oră ca să-l scoată la mal și cum și-a rupt undița. A mai spus că ajuns acasă, i-a cântărit cu mare grijă și păstrăvul avea nu mai puțin de treizeci și patru de livre.

După ce plecă el, intră hangiu. Când i-am istorisit toate poveștile pe care le auzisem despre peștele acela, să-l fi văzut pe hangiu cum s-a pornit pe râs. Nu-i vorbă, și noi râdeam, și încă cu lacrimi.

- Auzi dumneata! Jim Bates, și Joe Muggles, și domnul Jones, și bătrânul Milly Maunders să le spună că l-au prins ei! Ha! Ha! Ha! Să nu mori de râs? hohoti bătrânul, ținându-se de pânțele. Auzi, să mi-l dea ei mie, ca să-mi împodobesc salonul!!! Ha! Ha! Ha!

După care ne spuse adevărata istorie a peștelui. Îl pescuise el însuși cu mulți ani în urmă, pe când era băiat și nu datorită vreunui meșteșug deosebit, ci datorită aceluia noroc care îl urmărește întotdeauna pe un băiat când acesta fuge de la școală și se duce să pescuiască într-o după-amiază înșorită, cu o bucată de ață legată la capătul unui băț.

Păstrăvul acela l-a scăpat de bătaie acasă și până și învățătorul a declarat că făcea mai mult decât regula de trei simplă și exercițiile, laolaltă.

În momentul acela cineva îl strigă pe hangiu, iar George și cu mine ne întoarserăm din nou privirile către pește. Într-adevăr, era un păstrăv impresionant. Cu cât îl priveam mai mult, cu atât ne minunam mai mult.

George era atât de copleșit încât se urcă pe speteaza unui scaun, ca să-l contemple mai bine.

Scaunul alunecă, George se agăță cu disperare de cutia aceasta din sticlă, care căzu jos și se sparse, iar George și scaunul se prăbușiră peste ea.

- Sper că peștele n-a pățit nimic, am strigat eu, alarmat.

- Cred că nu, spuse George, culegându-se de pe jos cu grijă și privind în jur.

Adevărul era altul. Păstrăvul zăcea pe dușumea, sfărâmat în o mie de cioburi - zic o mie, dar e posibil să fi fost numai nouă sute. Nu le-am numărat.

Ni s-a părut ciudat și de neînțeles ca un păstrăv împăiat să se sfărâme în bucăți în felul acesta.

Da. Ar fi fost ciudat și de neînțeles dacă ar fi fost împăiat. Dar nu era.

Păstrăvul era făcut din alabastru.

CAPITOLUL XVIII

Ecluze. Mă fotografiez împreună cu George. Vallingford. Dorchester. Abingdon. Un familist. Un loc minunat pentru înec. O porțiune de apă dificilă. Efectul demoralizator al aerului din preajma fluviului.

Am părăsit Streatley a doua zi în zori, vâslind până la Culham, unde am dormit sub coviltir, într-o răstoacă.

Între Streatley și Wallingford, fluviul nu e din cale-afară de interesant. De la Cleve înainte, pe o întindere de șase mile și jumătate, nu mai întâlnești nici o ecluză. Cred că e cea mai lungă porțiune de apă neîntreruptă de ecluze, dincolo de Teddington, clubul Oxford folosind-o pentru probele de opt.

Oricât ar fi de plăcută absența ecluzelor pentru vâslași, simplii căutători de distracții o regretă.

Mie, unuia, îmi plac ecluzele pentru că întrerup monotonia vâslitului. Îmi place să stau jos în barcă și să mă ridic alene din străfundurile-i răcoroase, ca să văd noi privești, sau să mă despart de lumea aceasta, ca să zic așa, afundându-mă în barcă și așteptând, în timp ce porțile grele scârțâie și geana slabă de lumină a zilei dintre ele se lărgeste, până când, surâzător, fluviul apare în toată maiestatea lui, iar barca scapă de întemnițarea ei trecătoare

pentru a înfrunța din nou apele.

Nespus de pitorești sunt aceste ecluze [Mai curând a fost o plăcere. Direcția pentru paza Tamisei îmi face impresia că în ultima vreme s-a transformat într-o societate pentru angajarea idioților. Foarte mulți paznici de ecluze, mai ales în porțiunile cele mai aglomerate ale fluviului, sunt niște bătrâni supărăcioși și nervoși, cu totul nepotriviți pentru postul pe care-l ocupă. (n.a.)]. E o plăcere să stai de vorbă cu bătrânul, dar vajnicul, paznic al ecluzei, cu vesela lui soție sau cu fiica lor cu ochi scânteietori. Tot acolo întâlnești alte bărci și numaidecât se înfiripă o discuție. Tamisa nu ar mai fi un ținut de basm dacă nu ar fi ecluzele.

Tot vorbind de ecluze, mi-am amintit de un accident care era cât pe ce să ni se întâmple într-o dimineață de vară la Hampton Court.

Era o zi splendidă, ecluza era înțesată de lume și, după cum e obiceiul pe fluviu, un fotograf înzestrat cu o minte speculativă ne fotografia pe toți în timp ce stăteam nemișcați în bărci pe apa care se ridica. La început nu prea mi-am dat seama despre ce anume e vorba și, de aceea, am fost foarte surprins văzându-l pe George că-și netezește în grabă pantalonii, își potrivește părul, își dă cascheta pe ceafă ștregărește și, luându-și un aer de afabilitate amestecată cu tristețe, se așază într-o atitudine grațioasă și încearcă să-și ascundă picioarele.

Mi-am închipuit mai întâi că a zărit vreo fată pe care o cunoaște și m-am uitat împrejur să văd cine ar putea să fie. Toată lumea din preajma ecluzei se prefăcuse în stană de piatră. Stăteau în picioare sau ședeau cu toții în cele mai stranii poziții cu putință, semănând cu figurile de pe evantaiile japoneze. Toate fetele zâmbeau - era o plăcere să le privești! Cât despre bărbați, aceștia aveau mutre încruntate, și o înfățișare severă și nobilă.

Nu trecu însă mult și am înțeles despre ce e vorba. M-am întrebat dacă voi fi gata la timp, barca noastră fiind prima și m-am gândit că ar fi fost urât din partea mea să stric poza omului.

M-am întors așadar repede și m-am așezat la prova, unde m-am rezemat de o prăjină cu o grație nepăsătoare,

Într-o atitudine care sugera agilitate și forță. Mi-am aranjat părul, potrivind un cârlionț pe frunte, și mi-am luat o expresie de tandră melancolie amestecată cu puțin cinism, care, după cum mi s-a spus, mă prinde foarte bine.

În timp ce stăteam așa, așteptând marele eveniment, am auzit pe cineva că strigă în spatele meu:

- Hei! Uită-te la nasul [Joc de cuvinte: *nose* în engleză înseamnă și *nas*, dar și *botul unei bărci*] dumitale!

Nu puteam să mă întorc să văd ce s-a întâmplat și al cui era nasul care trebuia contemplat. Am aruncat pe furiș o privire spre nasul iui George. El era ia locul lui, nevătămat, în orice caz nu se întâmplase nimic rău cu nasul lui, care ar fi putut fi îndreptat. M-am uitat cruciș și la al meu și am ajuns la o constatare asemănătoare.

- Vezi de nas, idiotule! strigă aceeași voce, tunător de astă dată.

Apoi un alt glas:

- Împingeți nasul afară, hei, voi ăștia doi cu câinele! Nici George, nici eu nu îndrăzneau să ne întoarcem.

Mâna omului era pe capacul aparatului fotografic, putea să-l ridice în orice moment. Oare nouă ne strigau? Ce se întâmplase cu nasurile noastre? De ce trebuia să-i împingem?

În clipa aceasta, întreaga ecluză începu să zbiere și o voce de bariton urlă:

- Fiți atenți cu barca! Dacă nu vă grăbiți, în fotografie o să apară două cadavre!

Când ne-am uitat, ce să vezi? Prova bărcii noastre se înțepenise în lemnăria ecluzei, în timp ce apa creștea în jurul ei și o ridica în sus. Încă o clipă și ne-am fi răsturnat. Cu iuțeala gândului, am apucat fiecare câte o vâslă și, izbind cu putere în gardul ecluzei, am eliberat barca, ceea ce ne-a culcat palanca pe fund.

N-am ieșit bine în fotografie. După cum era și de așteptat, soarta voise ca omul să-și pună în funcțiune nenorocitul acela de aparat exact în clipa când stăteam lungiți pe spate, cu picioarele în aer și cu o expresie pe chip care voia să spună: "Unde mă aflu?" și "Ce s-a întâmplat?"

Punctul de atracție al fotografiei, firește, erau picioarele

noastre. De altfel, nu prea aveai ce vedea în afară de picioare. Ocupau primul plan, în întregime. În spatele lor se mai deslușeau câteva bărci și crâmpeie din peisajul înconjurător, dar toți și toate arătau atât de neînsemnați și de ridicoli în comparație cu picioarele noastre, încât, rușinați și spășiți, toți ceilalți au refuzat să subscrie la poză.

Văzând negativul, proprietarul unui vaporeș care comandase șase copii anulă comanda. Era gata să le cumpere, dacă cineva ar fi fost în stare să-i arate vaporeșul lui, dar n-a putut însă nimeni. Era undeva în spatele piciorului drept al lui George.

S-a creat o situație delicată. Fotografii, văzând că nouă zecimi din poză erau ocupate de noi, a fost de părere că ar trebui să cumpărăm câte zece bucăți fiecare, dar noi am refuzat. I-am spus că nu avem nimic împotriva unei fotografii, dar că preferăm să fim fotografiați stând în picioare.

Wallingford, așezat la șase mile mai sus de Streatley, e un oraș foarte vechi și a fost un centru foarte activ în făurirea istoriei engleze; în vremea britonilor, nu era decât o așezare primitivă, cu case făcute din lut. Legiunile romane i-au evacuat pe britoni și au înlocuit zidurile din lut cu fortificații puternice, ale căror urme Timpul nu a reușit să le șteargă, într-atât de bine se pricepeau să construiască acești zidari vechi de când lumea.

Dar Timpul, cu toate că s-a oprit la poalele zidurilor romane, i-a prefăcut curând pe romani în pulbere și în locul acela, mai târziu, i-a bătut în războaie pe sălbaticii saxoni și pe uriașii danezi, până când au venit normanzii.

Wallingford a fost un oraș întărit, o adevărată cetate, până în vremea războiului parlamentar, când Fairfax l-a supus unui asediu lung și necruțător. Orașul a căzut în cele din urmă și zidurile au fost rase de pe suprafața pământului. Între Wallingford și Dorchester, ținutul devine mai deluros, mai variat și mai pitoresc. Dorchester e la o jumătate milă depărtare de fluviu. Poți ajunge la Dorchester și cu o barcă mică, dar e mult mai recomandabil să te dai jos la ecluza Day și s-o iei peste câmp. Bătrânul oraș e o localitate încântătoare, pașnică, cufundată în liniște și toropeală.

Ca și Wallingford, a fost o cetate pe vremea tritonilor. Pe atunci se numea Caer Doren - "Cetatea de pe apă". Mai târziu, romanii și-au construit aici o tabără uriașă, ale cărei fortificații înconjurătoare par niște coline joase și netede, iar în zilele saxonilor a fost capitala Wessex-ului. Dorchester e foarte vechi și pe vremuri a fost foarte puternic și însemnat. Acum se ține la o parte de freamătul lumii, moțăie și visează. În jurul lui Clifton Hampden, el însuși un sat încântător de modă veche, pașnic și presărat cu flori, decorul riveran e nespus de bogat. Dacă rămâneți peste noapte la Clifton, căutați să dormiți negreșit "La orzul cosit". Cred că nu greșesc când afirm că este hanul cel mai vechi și mai pitoresc de pe Tamisa. E așezat pe partea dreaptă a podului, foarte departe de sat. Crestele joase ale acoperișului din paie și ferestrele cu multe ochiuri îi dau o înfățișare de căsuță din basme, în timp ce interiorul amintește și mai mult de "a fost odată ca niciodată".

Nu e nicidecum un loc potrivit pentru eroina unui roman modern. Eroina unui roman modern e întotdeauna "întăită ca o divă" și "își îndreaptă mândră statura". La hanul "La orzul cosit" s-ar lovi numaidecât cu capul de tavan dacă ar încerca să facă așa ceva.

De asemenea, casa nu e deloc potrivită pentru un om beat. Prea multe surprize îl așteaptă, în chip de trepte care coboară spre camera cutare sau urcă spre camera cutare, iar urcatul scărilor până la odaia de culcare sau găsirea patului după ce urcă la etaj sunt probleme care-l depășesc.

A doua zi ne-am sculat cu noaptea în cap, deoarece voiam să ajungem la Oxford după-amiază. E surprinzător cât de devreme se poate scula cineva când doarme în aer liber, învelit într-o pătură, pe scândurile bărcii și cu un geamantan în loc de pernă, nu te mai gândești cu alean la cele "numai cinci minute", ca atunci când dormi într-un pat din puf. Am luat gustarea de dimineață și la opt și jumătate treceam prin ecluza Clifton.

Între Clifton și Culham, țărmurile fluviului sunt joase, monotone și neinteresante, dar dincolo de ecluza Culham, cea mai rece și mai adâncă dintre toate, peisajul capătă mai multă culoare.

La Abingdon, fluviul curge pe lângă străzile oraşului. Abingdon e un oraşel de provincie tipic - liniştit, grozav de respectabil, curat și plictisitor până la disperare. Se făleşte că e vechi, dar e îndoielnic dacă poate fi asemuit cu Wallingford-ul sau Dorchester-ul în privința aceasta. Pe vremuri se ridica aici o mănăstire vestită, iar astăzi, între dărâmurile zidurilor sfințite se fabrică bere.

În biserica St. Nicholas, la Abingdon, se găseşte monumentul lui John Blackwall și al soției sale Jane, care, după ce au dus un trai fericit împreună, au murit în aceeași zi, la 21 August 1625, iar în biserica St. Helen stă scris că "din coapsele lui W. Lee", mort în 1673, "au purces, cât a trăit el, două sute mai puțin trei urmași". Făcând socoteala, familia domnului W. Lee, așadar, număra o sută nouăzeci și șapte de capete. Domnul W. Lee, ales în cinci rânduri primar al Abingdon-ului, a fost, fără îndoială, un binefăcător pentru generația lui, dar sper că nu sunt mulți în genul său astăzi, în acest supraaglomerat secol al nouăsprezecelea.

Între Abingdon și Nuneham Courtenay peisajul e încântător. Parcul din Nuneham merită să fie vizitat. Accesul e liber marțea și joia. Muzeul conține o colecție frumoasă de tablouri și antichități, iar aleile sunt minunate.

Iazul Sandford, aflat în spatele ecluzei, e un loc unde te poți îneca cât ai zice pește. Curentul de la fund e extrem de puternic și cum te prinde, cum poți să-ți iei adio de la viață. Un obelisc marchează locul unde se înecaseseră doi oameni, în timp ce se scăldau acolo, iar treptele obeliscului sunt de obicei folosite în chip de trambulină de tinerii înotători care doresc să se convingă dacă locul e primejdios cu adevărat.

Ecluza Iffley și Mill, la numai o milă de Oxford, constituie o temă favorită pentru confrății de penel, care iubesc fluviul. Realitatea, după ce ai văzut picturile, e prilej de dezamăgire. Am observat că puține lucruri în lumea asta corespund într-un totu imaginilor pe care le reproduc.

Am trecut prin ecluza Iffley pe la douăsprezece și jumătate, apoi, după ce am făcut curat în barcă și am pregătit totul pentru debarcare, ne-am apucat să vâslim serios, ca să învingem ultima milă.

Nu cunosc o porțiune de fluviu mai afurisită decât

aceea dintre Iffley și Oxford. Regreți că nu te-ai născut pe apele ei, ca s-o înțelegi. Eu, unul, nu m-am lămurit până acum, deși am trecut pe acolo de nenumărate ori. Omul care reușește să se descurce vâsbind în linie dreaptă de la Oxford la Iffley cred că e în stare să trăiască în tihnă sub același acoperiș cu nevastă-sa, cu soacră-sa, cu sora lui cea mai mare și cu bătrânul servitor pe care îl ține minte de când era copil mic.

Curentul te duce mai întâi spre malul drept, apoi spre cel stâng, apoi la mijlocul apei, apoi te sucește și te răsucește de trei ori, te poartă în susul apei și sfârșește întotdeauna prin a încerca să te zdrobească, izbindu-te de o barcă a studenților de la Oxford.

Ca urmare a acestui fapt, firește, ne-am abătut în calea multor bărci în timpul milei aceleia, de altfel, cum au făcut și acele bărci cu noi, și, iarăși, ca urmare a acestui fapt, firește, s-au schimbat cuvinte grele de o parte și de alta.

Nu știu cum se face, dar toți sunt extrem de iritabili pe Tamisa. Micile incidente cărora nu le dai nici o importanță pe uscat te scot pur și simplu din sărite pe fluviu. Când George sau Harris își dau în petic pe uscat, le zâmbesc cu indulgență, dar când fac pe nebunii pe fluviu, le arunc vorbe din cele care îți îngheață sângele în vine. Dacă se întâmplă ca vreo barcă să-mi ațină calea, îmi vine să-i omor cu vâsla pe toți cei dinăuntrul ei.

Oamenii cei mai blajini, pe uscat, devin violenți și setoși de sânge când se află în barcă.

Mă plimbam odată cu barca în tovărășia unei domnișoare. Era o fire din cale-afară de domoală, dar pe fluviu îți venea rău s-o ascuți.

- Arză-l focul să-l arză! exclama ea când vreun vâslaș avea nenorocul să-i iasă în cale. De ce nu se uită pe unde merge?

- Lua-te-ar dracu de țoală veche! spunea ea cu indignare când pânza nu voia să se înalțe cum trebuie, apoi o apuca cu nădejde și o zgâlțâia brutal.

Totuși, după cum spuneam, pe țărm avea oarecare asemănări cu serafimii.

Aerul de pe fluviu are un efect demoralizator asupra

oamenilor. Aceasta, mă gândesc eu, îi face până și pe barcagii să se poarte urât unii cu alții și să recurgă la un limbaj pe care, fără îndoială, în clipele lor de calm, îl regretă.

CAPITOLUL XIX

Oxford. Concepția lui Montmorency despre Ceruri. Frumusețea și avantajele unei bărci închinată pe Tamisa de sus. "Fala Tamisei". Se schimbă vremea. Fluviul sub diferitele sale aspecte. O seară nu tocmai veselă. Năzuințe după irealizabil. La taclale. George cântă la banjo. O melodie tristă. O altă zi ploioasă. Fuga. O cină improvizată și un toast.

La Oxford am petrecut două zile foarte plăcute. În urbea Oxford sunt o mulțime de câini. Montmorency a susținut unsprezece lupte în prima zi și paisprezece într-a doua și, bineînțeles, se socotea în al nouălea cer.

Indivizii prea pîrpirii din născare sau leneși din fire ca să vâslească în amonte obișnuiesc să închirieze câte o barcă la Oxford și vâslesc... la vale. Cei energici, bineînțeles, preferă călătoria în susul fluviului. Nu e chiar așa de bine să mergi întotdeauna dus de curent. Ai mai multă satisfacție când îți încordezi mușchii și-ți croiești drum, luptând împotriva lui - cel puțin acestea sunt sentimentele pe care le încerc eu, când Harris și George vâslesc, iar eu sunt la cârmă.

Pe cei care au de gând să pornească de la Oxford în jos, îi sfătuiesc să-și ia propria lor barcă, afară doar de cazul când o pot lua pe a altuia fără pericolul de a fi descoperiți. În general, bărcile care se găsesc de închiriat pe Tamisa, dincolo de Marlow, sunt foarte bune. De bine, de rău, sunt impermeabile și atâta vreme cât sunt conduse cu grijă, rareori se întâmplă să se sfărâme sau să se scufunde. Nu le lipsesc băncile și sunt prevăzute cu toate cele trebuincioase, sau aproape cu toate cele trebuincioase ca să poți vâsli și cârmi.

Nu sunt însă îndeajuns de decorative. Barca pe care o închiriezi dincolo de Marlow nu e dintre cele care să-ți îngăduie să treci pe lângă alții ca o vijelie, grozăvindu-te. Ea știe să curme repede orice avânt de acest fel din partea ocu-

panților. Aceasta e principala, așa zice unica ei calitate.

Omul din barca închiriată e modest și retras. Preferă să se țină mereu la umbră, pe sub copacii de pe mal, și să călătorească mai ales în zorii zilei sau târziu noaptea, când nu prea e lume pe fluviu care să-l vadă.

Când omul din barca închiriată în partea de sus a Tamisei zărește vreun cunoscut, debarcă imediat și se ascunde după un pom.

Într-o vară făceam și eu parte dintr-un grup care închinase pentru o zi o barcă în regiunea superioară a Tamisei. Nici unul dintre noi nu mai văzusem o barcă de închiriat din regiunea de sus a fluviului, dar când am văzut-o nu am fost în stare să-i dăm o definiție.

Scrisesem să ni se rezerve o barcă, "un schif de dublu", și când am coborât pe pontonul de acostare îngrijitorul ne spuse:

- A! Dumneavoastră ați cerut un schif de dublu? E în regulă. Jim, adă "Fala Tamisei".

Băiatul plecă și reapăru după cinci minute, luptându-se cu un butuc antediluvian, care făcea impresia că a fost de curând dezgropat și încă dezgropat neatent.

Mie, unuia, când l-am văzut, mi s-a părut o relicvă romană - ce fel de relicvă anume nu știu, posibil o relicvă de coșciug.

În preajma Tamisei de sus se găseau foarte multe antichități romane, așa că bănuiala mea nu era neîntemeiată, dar tinerelul serios din grupul nostru, care e și puțin geolog, respinse cu dispreț ipoteza că ar fi o relicvă romană, spunând că era limpede pentru cel mai umil intelectual (în care categorie - cu regret, se pare - nu mă putea include și pe mine) că obiectul în chestiune era fosila unei balene; totodată, el ne arătă diferite urme ce dovedeau că balena trebuie să fi aparținut perioadei preglaciale.

Pentru a pune capăt disputei, am făcut apel la băiat.

I-am spus să nu-i fie teama, să ne spună adevărul adevărat: era fosila unei balene dinainte de Adam și Eva, sau vreun vechi sicriu roman? Băiatul ne spuse că era "Fala Tamisei".

La început ni s-a părut un răspuns plin de duh - unul

dintre noi chiar îi dădu doi pence băiatului pentru neașteptata lui prezență de spirit, dar când băiatul se încăpățână să-i dea înainte cu gluma, ne-am rățoit la el.

- Haide, haide, puștiule, îi spuse căpitanul nostru cu asprime, lasă prostiile. Du-i maică-ti înapoi copaia și adă-ne o barcă.

Apăru apoi însuși constructorul bărcii, asigurându-ne pe cuvântul lui de meseriaș că obiectul era, într-adevăr, o barcă, "schiful de dublu" comandat de noi să ne ducă pe apele Tamisei.

Am bombănit multă vreme. Ne-am spus că, cel puțin, ar fi putut-o vărui sau unge cu catran, că, în sfârșit, ar fi trebuit să facă ceva care să o deosebească de o bucată de epavă.

Omul nu-i găsea însă nici un cusur. Mai mult chiar, observațiile noastre păreau să-l jignească. Ne spuse că a ales cea mai bună barcă din câte avea și că era cazul să fim ceva mai recunoscători. Ne asigură că "Fala Tamisei", așa cum o vezi (cum zace acolo - aș fi zis eu), își face datoria de patruzeci de ani, după câte știe el, că nimeni nu s-a plâns niciodată și că nu vede de ce am fi noi primii care s-o facem.

Nu ne-am mai certat.

Am legat așa-numita barcă cu frânghii, am acoperit câteva locuri mai avariate cu hârtie de tapetat, am rostit câteva rugăciuni și am pășit la bord.

Pentru șase zile, ne-au luat treizeci și cinci de șilingi. Când te gândești că am fi putut cumpăra cu patru șilingi șase pence o aceeași cantitate de lemn flotabil, la orice depozit de cherestea de pe mal!

În cea de a treia zi, vremea se schimbă - vorbesc acum de călătoria prezentă - și am pornit de la Oxford către casă pe o burniță încăpățânată.

Fluviul, sub un soare ce sclipește printre unde jucăușe, poleind cu stropi de aur tulpina verde a fagilor, mergând pe un vârf de rază pe cărările umbrite, mânând umbrele spre vaduri, prefăcând în diamante stropii roților de moară, sărutând șăgalnic crinii, stând la sfat cu stuful, argintând podețe, ziduri, luminând cătune, târguri, rourând cu-a sa lumină ulicioare și dumbrăvi, rătăcindu-se printre trestii, zbenquindu-se prin golfuri, scânteind pe pânzele albe și

cernându-și strălucirea prin urzeli de funigei - e un râu parcă scos din basme.

Dar aceiași fluviu, rece, trist și singuratic, cu picuri repezi de ploaie ce se cern pe apa-i sură cu un vaier de femeie, care plânge pe-nfundate, cu pădurile-i tăcute, care, învelite-n pâcla deasă, par un pâlț de duhuri mute, de năluci cu ochi ce muștră, ca fantome vinovate de cumplite fapte negre, ca stafii de-apuși prieteni, ce-au fost dați de mult uitării - e o apă bântuită de duhuri care curge pe tărâmul zadarnicelor păreri de rău.

Lumina soarelui este singurul dătător de viață al naturii. Când razele soarelui nu mai încălzesc, pământul, mama noastră, ne privește cu ochi spălăciți și lipsiți de suflet.

Ne simțim atunci triști în tovărășia ei și ea pare că nu ne mai cunoaște și nu ne mai iubește. E ca o văduvă care și-a pierdut soțul iubit, iar copiii îi ating mâna și o privesc în ochi, dar ea nu-i întâmpină cu nici un surâs.

Toată ziua am vâslit pe ploaie și munca ni s-a părut chinuitoare. La început pretindeam că ne place. Spuneam că a mai intervenit o schimbare și că suntem încântați să vedem Tamisa și sub un alt aspect. Nu putea fi soare mereu și, de altfel, nici nu am fi dorit așa ceva. Ne spuneam unul altuia că natura e frumoasă până și în lacrimile ei.

Într-adevăr, în primele ceasuri, și Harris, și eu ne-am arătat de-a dreptul entuziasmați. Am cântat un cântec despre viața de țigan, despre farmecul acestei vieți, veșnic bântuită de furtună, soare și vânt, despre cât de mult îi place țiganului ploaia și cât de bine îi face, precum și felul cum își bate joc țiganul de cei ce n-o îndrăgesc.

George se arată mai rezervat față de glumă și deschise umbrela.

Înainte de prânz am ridicat coviltirul și nu l-am mai scos toată după-amiaza, lăsând doar o mică deschizătură în față, pe unde unul dintre noi să poată vâsli și face de strajă. În felul acesta am străbătut nouă mile și ne-am oprit peste noapte puțin mai jos de ecluza Day.

N-aș putea spune că a fost o seară veselă. Ploaia cădea fără întrerupere. Toate lucrurile din barcă erau umede și lipicioase. Cina nu a fost un triumf. Plăcinta cu carne, rece,

când nu ți-e foame, îți face rău numai când o vezi. Tânjeam după o scrumbie sau după un cotlet, Harris pălăvrăgea despre calcani și sos alb, oferind restul de plăcintă lui Montmorency, care-l refuză și, jignit după câte făcea impresia, se duse și se ghemui la celălalt capăt al bărcii.

George ne rugă să nu mai vorbim despre astfel de lucruri, cel puțin până când își va isprăvi friptura rece de vacă, fără muștar.

După cină am jucat popa prostu'. După vreo oră și jumătate de joc, George câștigă patru pence. George are întotdeauna noroc la cărți, iar Harris și cu mine pierdeam exact câte două pence fiecare.

Apoi am întrerupt jocul - vorba lui Harris, dacă întreci măsura, te aprinzi prea rău. George propuse să continuăm pentru a ne revanșa, dar noi am hotărât să nu mai luptăm împotriva Soartei.

Pe urmă ne-am pregătit niște grog și ne-am așezat la taifas, unul lângă altul. George ne povesti despre un cunoscut de-al lui, care, cu doi ani în urmă, plecând în sus pe Tamisa într-o excursie, a dormit pe ploaie într-o barcă la fel cu a noastră, într-o noapte întru totul asemănătoare și s-a ales cu un reumatism acut, că nimic nu a putut să-l scape și a decedat după zece zile, în chinuri cumplite. Era un bărbat foarte tânăr și logodit pe deasupra. Nu-i fusese dat lui George să cunoască poveste mai tristă!

Aceasta îi aduse aminte lui Harris de un prieten de-al lui care intrase în armată ca voluntar și care, dormind sub un coviltir "într-o noapte asemănătoare", lângă Aldershot, se trezise a doua zi paralizat pe viață. Harris ne făgădui că ne va face cunoștință cu acest tânăr la Londra și o să ni se frângă inima de milă, văzându-l.

Cum era și firesc, ajunserăm să discutăm despre sciatică, răceală, friguri, boli de plămâni și bronșită, iar Harris făcu observația că dacă vreunul dintre noi s-ar îmbolnăvi serios peste noapte, ne-am afla într-o situație destul de jalnică, ținând seama că nu era nici un doctor prin apropiere.

În urma unei astfel de conversații, tânjeam cu toții după lucruri mai vesele și într-un moment de slăbiciune i-am propus lui George să ne cânte ceva întremător la banjo-ul lui.

Nu știu dacă mai e nevoie să spun că lui George nu-i place să insiști. N-a mai umblat cu fleacuri, cum că și-a uitat notele acasă sau altele de felul acesta, și, pescuindu-și instrumentul, începu să ne cânte "Doi ochi negri, plini de farmec".

Până în seara aceea considerasem "Doi ochi negri, plini de farmec" drept o melodie banală. Nuanța de tristețe pe care izbuti să i-o imprime George mă uimi peste măsură.

Dorința ce-l cuprinse pe Harris și pe mine la auzul cântecului fu să ne aruncăm unul de gâtul celuilalt și să plângem; numai printr-un efort supraomenesc ne-am stăvilit lacrimile, ascultând în tăcere tânguioasa melodie.

La refren ne-am străduit chiar să fim veseli. Ne-am umplut încă o dată paharele și am cântat și noi: Harris, primul, cu vocea tremurată din pricina emoției, iar George și cu mine urmându-l cu câteva cuvinte:

Doi ochi negri, plini de farmec, Ce surpriză! Ce-ncântare! Îți vor spune c-ai greșit. Doi ochi negri, plini de soare...

Aici ne-am oprit. Patosul de nedescris al acompaniamentului lui George la cuvântul "doi", în starea de depresiune în care ne aflam, era de nesuportat. Harris suspină ca un copil, iar câinele se puse pe urlat, de-am crezut că o să-i plesnească inima sau falca.

George vroia să continuăm cu un alt vers. Era de părere că dacă vom pătrunde mai adânc în atmosfera cântecului și vom da dovadă de mai mult "abandon", n-o să mai fie așa de trist. Sentimentul majorității, totuși, se opuse acestei experiențe.

Neavând altceva de făcut, ne-am dus la culcare, adică ne-am dezbrăcat și ne-am perpelit pe fundul bărcii vreo trei-patru ceasuri. Pe urmă am adormit cu chiu cu vai și pe la cinci ne-am sculat și am mâncat.

Ziua a doua a fost ca și prima. Ploaia continua să cadă, iar noi am stat sub coviltir, înveliți în pardesiuri, în timp ce apa ne ducea agale cu ea.

Unul dintre noi - am uitat care anume, dar cred că eram chiar eu - a încercat timid, în cursul dimineții, să pună în practică vechea sminteală țigănească de a fi "copii ai naturii"

și de a ne bucura de stropii de ploaie, dar n-a mers. Acel "Ce-mi pasă mie dacă plouă!" era atât de evident și exprima atât de dureros sentimentele pe care le încerca fiecare dintre noi, încât a-l mai cânta părea cu totul inutil.

Căzusem cu toții de acord asupra unui singur punct, și anume că, orice avea să se întâmple, vom bea paharul până ia fund. Plecasem pe Tamisa pentru a petrece o vacanță de două săptămâni și două săptămâni de vacanță înțelegeam să avem. Dacă vom muri - ei și? Va fi un eveniment trist pentru prietenii și rudele noastre, nu aveam încotro. Simțeam că a ne lăsa înfrânți de vreme într-o climă ca a noastră ar fi însemnat să creăm un precedent catastrofal.

- Mai sunt numai două zile, spuse Harris, și vom redeveni tineri și viguroși. La urma urmei, s-ar putea să scăpăm teferi din afacerea asta.

Pe la patru am început să ne gândim la felul în care ne vom petrece seara. Tocmai trecusem de Goring și am hotărât să vâslim până la Pangbourne și să dormim acolo.

- O altă seară veselă! murmură George.

Ne-am așezat și am rumegat în gând planurile noastre. Vom ajunge la Pangbourne pe la cincă. Vom isprăvi cu masa cam pe la șase jumătate. Pe urmă, am putea să dăm o raită prin sat, pe ploaia aceea torențială, până la ora somnului, sau să ne așezăm într-o cârciumă și să răsfoim almanahul.

- Alhambra [Teatru de varietate situat în partea de vest a Londrei] ar fi mult mai atrăgătoare, spuse Harris, scoțându-și capul afară, ca să cerceteze cerul.

- Cu un mic supeu la... [Un restaurant extraordinar, ferit de ochii lumii, lângă... unde vă așteaptă ce! mai bun prânz, sau cina franțuzească despre care am cunoștință. Bucătăria e splendidă și prețurile sunt moderate. Cu trei șilingi și șase pence căpătați o sticlă de Beaune excelent. Bineînțeles, nu fac prostia să amintesc numele restaurantului], după aceea, am adăugat eu, aproape fără voie.

- Zău dacă nu mă căiesc că ne-am înhămat la nenorocita asta de barcă, răspunse Harris.

Urmă un interval de tăcere.

- Dacă nu am fi luat solemna hotărâre de-a ne găsi

moartea în acest sinistru coșciug, spuse George, aruncând o privire răutăcioasă bărcii, n-ar strica să vă amintesc că există un tren care, dacă nu mă-nșel, pleacă din Pangbourne la cinci și ceva și cu care am ajunge la Londra la o oră când numai bine am putea lua o friptură, iar de acolo ne-am duce unde ai spus.

Nimeni nu scoase o vorbă. Ne priveam unul pe altul și fiecare părea că-și vede gândurile josnice și vinovate reflectate pe chipurile celorlalți. Ne-am strecurat afară în tăcere și am făcut o revizie geamantanului. Am privit în susul fluviului, apoi în josul fluviului - nu se vedea țipenie de om!

Douăzeci de minute mai târziu, trei siluete omenești urmate de un câine plouat puteau fi văzute pornind tiptil dinspre adăpostul pentru bărci "Lebăda", către stația de cale ferată, îmbrăcați după cum urmează, nici elegant, nici îngrijit:

- Pantofi negri din piele, murdari;
- Costum sport din flanelă, foarte murdar;
- Pălărie din fetru neagră, turtită ca vai de lume;
- Impermeabil ud learcă;
- Umbrelă.

Pe barcagiul de la Pangbourne l-am mințit. Ne-a fost rușine să-i spunem că fugim de ploaie. Am lăsat în seama lui barca cu tot ce conținea, cu instrucțiunea de-a fi pregătită pentru a doua zi, la ora nouă dimineața. l-am mai spus că, dacă se va întâmpla ceva neprevăzut care să ne împiedice de a ne înapoia, îi vom scrie.

Am ajuns la Paddington [Numele unei gări din Londra] la șapte și am tras drept la restaurantul pe care l-am descris mai înainte. După o cină frugală, l-am lăsat acolo pe Montmorency, l-am rugat pe patron să ne pregătească o a doua cină pentru ora zece și jumătate, apoi ne-am urmat drumul spre Leicester Square.

La Alhambra am atras atenția multor oameni. Când ne-am prezentat la casă, ni s-a spus pe un ton neprietenos să ne ducem în strada Castel [Intrarea pentru scenă la Alhambra], unde am fost înștiințați că am întârziat cu o jumătate de oră.

Nu fără oarecare greutate l-am convins pe respectivul că nu suntem "faimoșii oameni-șarpe din munții Himalaia",

după care ne-a luat banii și ne-a lăsat să trecem.

Înăuntru ne-am bucurat de un succes și mai mare. Fețele noastre bronzate și costumele pitorești au fost urmărite cu priviri admirative. Eram centrul atracției. Au fost momente de glorie pentru noi toți. După primul balet ne-am luat tălpășița și ne-am întors la restaurant, unde ne și aștepta cina.

Mărturisesc că am mâncat ca spartii. Vreme de vreo zece zile ne hrănisem aproape numai cu carne rece, prăjituri și pâine cu gem. Fusesse un regim simplu și nutritiv, dar prin nimic ademenitor, așa că aroma vinului de Burgundia, mirosul sosurilor franțuzești, șervețelele curate și franzelele lunguiețe au fost primite ca niște oaspeți dragi.

Am îmbucat și am sorbit câțva timp în tăcere, apoi a venit un moment când, în loc să stăm pe scaun ca oamenii și să ținem strâns furculița și cuțitul în mână, ne-am rezemat de speteze, cuprinși de moleșală; când ne-am întins picioarele sub masă, am lăsat șervețelele să cadă pe podea și am găsit suficient timp ca să examinăm ceva mai critic tavanul afumat; când, în sfârșit, ținând paharele pe masă cu mâna întinsă alene, ne-am simțit buni, inteligenți și iertători.

Apoi Harris, care stătea lângă fereastră, a dat perdeaua la o parte și a privit în stradă.

Aceasta arunca reflexe mohorâte sub ploaia care continua să se cearnă din înalturi, felinarele zvârleau conuri de lumină palidă cu fiecare răbufnire a vântului, stropii de apă răvășeau suprafața băltoacelor și se scurgeau prin burlane în pârlăiașele din rigole. Câțiva trecători udați până la piele înaintau grăbit, ghemuindu-se sub umbrelele ce musteau de apă, în timp ce femeile își ridicau poalele rochiilor.

- Ei, spuse Harris, ducându-și mâna la pahar, am avut parte de o călătorie frumoasă și pentru asta îi mulțumesc din inimă bătrânului nostru fluviu! Dar cred că n-am făcut rău când l-am lăsat în plata Domnului. În sănătatea celor trei, scăpați teferi dintr-o barcă!

Iar Montmorency, așezat pe picioarele din spate în fața ferestrei, în timp ce privea afară în noapte, lătră scurt, ca unul care, atunci când e vorba de toasturi, înțelege să-și

aducă și el contribuția.

O excursie de-a lungul Tamisei, de la Londra la Oxford, poate fi extrem de palpitantă când trei prieteni, dornici de schimbare, pleacă în concediu, dar nu singuri, ci cu Montmorency, și nu pe jos sau cu automobilul, ci în barcă. O barcă destul de mare în care să încapă toți, și bagajele lor, și alimentele, și banjoul, și tigaia, și Montmorency, și prietenii lui... Nu! Prietenii lui Montmorency, nu! De ce? Ei, asta-i acu'! Doar Montmorency.